

Na nitki življenje Deng Xiaopinga

BONN - Eden od osebnih zdravnikov Denga Xiaopinga je za nemški tehnik Der Spiegel povedal, da ima devetdesletni Deng hude težave s prekrvavitvijo in da se lahko zato njegovo zdravstveno stanje vsak trenutek usodno poslabša.

»Mozgani niso več dovolj prekrvavljeni, premalo krvi pa priteka tudi v srce,« je povedal zdravnik Wu Jieping, ki je dodal, da ima Deng tudi hudo Parkinsonovo bolezen. Prve novice, da bo Deng verjetno kmalu umrl, so se razširile, ker se »siva eminenca kitajske politike« ni udeležil noveletnega praznovanja.

Martič: odhod Umproforja bi povzročil izbruh vojne

KNIN - Če bodo enote Umproforja zapustile Hrvaško, bo skorajda gotovo izbruhnila nova vojna med Srbi in Hrvatimi, je posebej za naš časnik povedal vodja krajskih Srbov Milan Martić. »Verjamem, da se Tudman za umik Umproforja ni odločil sam, zato je očitno imel nemško podporo,« trdi Martić. »Zahtevamo pogajanja, v katerih bomo enakopravni. Nikakor ne prista-

jamo na dejstvo, da se o vsem, kar se tu dogaja, govori kot o hrvaških notranjih problemih,« pravi predsednik Republike Srbije krajine. Sam ni prepričan, da bo Umprofor res odšel s kriznih območij, če pa se bo to le zgodilo, pa je po njegovem mnenju vojna najbolj realna opcija. Nova vojna pa bo, če bo izbruhnila, veliko bolj krvava ... (N. D.)

Na 10. strani

MILAN / NA KONGRESU SEVERNE LIGE

Umberto Bossi je utrdil svoj položaj Maronijevo slovo od »Lumbardov«

»Senatur« vabi Ligo, naj spet odločno stopi na pot federalizma

MILAN - Severna liga je spet zaupala svojo politično usodo Umbertu Bossiju in misli z njim nadaljevati po poti federalizma. To je jasno potrdil včerajšnji kongresni dan, ko je ogromna večina delegatov potrdila zaupanje dosedanjemu voditelju in zavrnila ponujeni odstop.

Dan Bossijeve zmage je bil tudi dan dokončnega slovesa bivšega notranjega ministra Roberta Maronija. Dosedanji drugi mož, ki se je zavzemal za sodelovanje s kartelom desnice in za postopnost na poti federalizma, je zapustil Ligo in napovedal odstop s poslanskega mesta.

Za Severno ligo se začena obdobje reorganizacije in dela na terenu. Bossi je napovedal oblikovanje političnega tajništva in tudi spremembo imena, da bi se Liga lahko zakoreninila tudi v Srednji Italiji in na Jugu. Nobenega organskega zavezništva z nikomer, pravi Bossi. Liga bo skratka se vedno »plavajoča mina« v razburkanem morju italijanske politike.

Med gosti kongresa je bil tudi tajnik DSL Massimo D'Alena (Telefoto Ap), ki je Ligo povabil k sodelovanju.

Na 2. strani

Za pravice kulture

Imenu osrednjega kulturnega praznika smo letos dodali besedo pravica. Dan slovenske kulture bo tako postal Dan pravic slovenske kulture in bo imel protestni značaj. Vsa slovenska zamejska javnost bo glasno izpricala svojo trdno voljo, da se odločneje zavzame za usodo kulturnih ustanov, ki so danes hudo ogrožene.

Na današnji skupni Prešernovi proslavi v Kulturnem domu, ki jo prirejajo Zveza slovenskih kulturnih društev, Slovenska prosveta in Zveza slovenske katoliške prosvete, bodo zato sodelovale tudi Glasbena matica, Narodna in študijska knjižnica, Slovenski raziskovalni inštitut in Dvojezični solski center v Spetru.

GRADIŠČANSKO / PO ATENTATU

Na pogrebu ubitih Romov Klestil obsodil terorizem

GORNJE BORTE - Avstrija se je včeraj v globoki žalosti poslovila od starih pripadnikov narodnostne skupine Romov, ki so bili preteklo nedeljo žrtve najhujšega rasističnega terorja v avstrijski poveljni zgodovini. Na žalni slovesnosti, ki so se je udeležili tudi najvišji predstavniki avstrijskega političnega življenja, je pregovoril predse-

dnik države Klestil, ki je dejal, da da je zahrbtnen umor Romov zločin, ki ni uperjen samo proti Romom tamveč proti avstrijski državi in demokraciji. Se pred pogrebom je Avstrijski center za narodnostne skupnosti na posebni žalni seji sprejel posebno izjavo proti desnemu terorju v Avstriji. (I. L.)

Na 11. strani

Umorjeni snemalec spet doma

MOGADIS - Sinoči so v Italijo pripeljali truplo 55-letnega snemalca Marcella Palmisana, člana ekipe TG2, ki so jo pred tremi dnevi napadli v somalskem glavnem mestu. Obdukcijo bodo opravili že danes, nakar bodo pokojnika prepeljali v Saxo Rubro, kjer so pripravili mrlisko vezo.

Na 2. strani

SPORNO RAZKRIŽJE

Zagreb vsiljuje ljudem hrvaški električni tok

RAZKRIŽJE - Mejo na Razkrižju bo morala določiti in potrditi meddržavna komisija. Dokler pa te ni, ob njej ne bi smeli izvajati nobenih posegov. Za Hrvate pa to očitno ne velja. Govorice, da izvajajo pritisk na obmejno področje, so najbolj očitne v primeru družin Mesarič.

Gre za tri slovenske družine, katerih hiše stojijo v obmejnem pasu mejnega prehoda Razkrižje-Banfi in ki so, ob treh družinah na slovenski strani mejne crte, ostale na hrvaški strani. Ze leta 1991 so vložile prošnjo za popravek meje, saj njihova posest s treh strani meji na Slovenijo, pravega odgovora pa doslej niso prejele. Hrvati so jim najprej postavili mejni prehod dobesedno pred hišni prag.

Po preselitvi le tega pa jih zelijo na silo priključiti na hrvaško elektriko. Mesaričevi na to ne pristajajo, ker vidijo v tem poskus Hrvatov po izoblikovanju meje se pred prihodom komisij, Mesaričeve so obiskali predstavniki Elektre Cakovec in zahtevali podpis, s katerim bi jim bilo dovoljeno na njihovem posestvu postaviti betonske drogove, odklopiti slovensko in priključiti hrvaško elektriko. (G.O.)

KRŠITEV PREMIRJA

Srbska vojska obstreljuje bihaški žep

BIHAC - Srbska vojska je včeraj s težkim orožjem obstreljevala bihaški žep, v napadu na Bihać pa je bila ubita vsaj ena oseba. Sarajevo trdi, da na letališču v Tuzli že od petka pristajajo hrvaški helikopteri, vendar pa pripadniki ZN niso ugotovili, kateri vojski pripadajo.

Urad Visokega komisariata za begunce Združenih narodov (UNHCR) je včeraj zanikal trditve poveljnika bosanske vojske, čes da prebivalstvo v Bihaću zaradi srbske blokade mednarodne pomoči umira od lakote. Hrane je res bolj malo, vendar zaradi lakote ni umrl se nihče, trdi urad UNHCR.

Premirje sta tako muslimanska kot srbska vojska kršili v Bosanski Krupi. »Ne vemo, kdo trenutno koga napada,« je dejal tiskovni predstavnik ZN v Sarajevu.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Craxi jamstvo proti levici

Iz dokumentov obveševalne službe Cie izhaja, da so v Reaganovih časih američani imeli Bettina Craxija za jamstvo proti napredovanju levice v Italiji.

Stran 2

Dan slovenske kulture v Beneški Sloveniji

Na prireditvi ob Dnevu slovenske kulture v Spetru se je Bruna Dorbož zahvalila vsem, ki vztrajajo v svojem slovenstvu in ne nasedajo raznarodovanju.

Stran 2

Bivši deportiranci na občnem zboru

Združenje bivših deportirancev ANED je imelo v Trstu pokrajinski občni zbor, na katerem so poudarili prizadevanje za zaščito vrednot odgovornosti.

Stran 3

Jadran zmagal po podaljškju

V sinočnji prvenstveni tekmi v košarkarski C1 ligi je Jadran TKB sele po enem podaljškju strl odpor Camposampietra. Jadran je zmagal s 86:78.

Stran 37

Vesoljska ladjica Discovery se je srečno vrnila na Zemljo

Astronavti po srečnem pristanku na Cape Canaveralu - Na 9. strani (Telefoto AP)

Vse zadnje novosti pri

EDI MOBILI

- EDINO PRODAJNO MESTO -

TRST - Ulica Baiamonti 3 - Tel. (040) 820766

Kuhinje:

moretuzzo

fantoni

MINOTTI

GRATTAROLA

MILAN / KONGRES SEVERNE LIGE

ŠPETER / DAN SLOVENSKE KULTURE

Liga se z Bossijem vrača k federalizmu

Dokončno slovo bivšega drugega moža Roberta Maronija

MILAN - Severna Liga je potrdila zaupanje Umberto Bossiju in njegovega mu prepricanju, da mora Liga zgraditi center in ostati samosvoje gibanje, ki ne more sklepati organskih zavezništva z nikomer. S tem so se »Lumbardi« dokončno poslovili od dosedanjega drugega moža Roberta Maronija, ki je v sodelovanju z desničarskim kartelom pri upravljanju države videl edino stvarno pot za postopno uresničevanje federalizma.

Kongres Severne lige se bo končal danes, toda že včerajšnji dan je jasno potrdil, da se trdo jedro Severne lige istoveti z Umberto Bossijem in njegovo strateško usmeritvijo. Liga v Bossijevem prikazu ni vladna stranka, ampak gibanje, ki lahko sklepa le občasna zavezništva in se zavzema predvsem za uresničitev federalne države. Od lanskoletnih volitev je Liga delno odstopila od tega cilja, ker se je morala spoprijeti z nasprotniki demokracije (Bossi je bil zelo oster z dovčerskimi zavezniki in prikazal Silvia Berlusconi kot koncentrat vsega zla). Sedaj pa bo spet stopila na pot federalizma. Liga želi biti sredinska sila, odraz srednjega sloja srednjih in malih podjetnikov, ki so »zbegani zaradi globokega političnega in družbenega pretresa«, vendar bi bilo zgrešeno, »ko bi jih prepustili desnicam«.

Po Bossijevi zamisli bo Severna liga že jutri spet stopila na »dolgo pot federalizma«. V ta namen bo spremenila organiza-

Marco Formentini z Umberto Bossijem med milanskim kongresom (Ap)

cijsko strukturo (Bossi je napovedal oblikovanje resničnega političnega tajništva, v katerem bo možno pravo politično soocanje) in možno je, da bo spremenil tudi ime, da bo lahko privlačnejša za volilce v Srednji Italiji in na jugu. V skladu s to zamislijo se tudi Bossi namerava spet angažirati predvsem v delu na terenu (»V parlamentu bom samo za najpomembnejše zadeve«) in v organizaciji gibanja.

Ob koncu svojega govora je Bossi ponudil delegatom odstop. Slo pa je za pričakovano taktično potezo, s katero je hotel Bossi razkriti morebitni notranji odpor. Glasovanje je pokazalo, da ima Liga trdno v rokah, saj so med zvizganjem ostalih le malostevilni delegati dvignili roko, ko je predsednik kongresa vprašal,

kdo sprejme odstop.

Včerajšnji dan je bil tudi dan slovesa Roberta Maronija. »Izgubil sem svojo politično bitko, zato odhajam,« je dejal bivši notranji minister, ki je tudi napovedal, da bo odstopil s poslanskega mesta. Bivšega sodelavca je Bossi kritiziral, vendar ga tudi branil pred obtožbo izdajstva. »Maroni ni izdajalec,« je zagotovil Bossi, ki upa, da bo čez nekaj mesecev lahko obnovil sodelovanje z Maronijem.

Kongres je včeraj med drugimi pozdravil tajnik demokratske stranke levice Massimo D'Alema, ki je povabil Ligo, naj sodeluje z levosredinskimi silami in naj podpre kandidature profesorja Romana Prodijsa.

Vprašanje pa je, ali se bo Liga angažirala v tej bitki.

Benečani potrdili zvestobo slovenstvu

Tradicionalno srečanje obmejnih upraviteljev

SPETER - »Hvala vsem tistim, ki se dan za dnem trudite in delate v korist naše kulture in naše identitete. Hvala vam, ker vztrajate in niste nasledili tistim, ki so vas prepričevali, da je treba pozabiti na naše slovenstvo.« Besede, ki jih je na spetski slovenski ob Dnevu slovenske kulture izrekla odborica za kulturo Bruna Dörböl, so prisle iz srca. Izrekla jih je prav v času, ko je v bližnjem Cedadu senator Berlusconi gibanja Ettore Romoli razlagal svoj zakonski osnutek za »zaščito« slovenske manjšine. Medtem ko je Bruna Dörböl poudarjala prodornost slovenske dvojezične sole, je Romoli prepričeval, kako je spetski center glavni krivec za propad italijanskega solst-

va v Nadiskih dolinah. Ko se je govornica spomnila na dogodke zadnjih dni, na napade na spetskega župana ter na mazanje dvojezičnih tabel, je senator Romoli ugotavljal, da je župan Marinic prodanec, ki z vrha vsiljuje slovenscino, ki jo prebivalstvo noče. Sicer je Romoli povedal marsikaj neumnega in v duhu kulturne bede.

Vrnimo se h kulturnemu srečanju v Spetru. Zacelelo se je s tradicionalnim snidenjem upraviteljev z obmejne občine. Sicer je Romoli povedal marsikaj neumnega in v duhu kulturne bede. Vrnimo se h kulturnemu srečanju v Spetru. Zacelelo se je s tradicionalnim snidenjem upraviteljev z obmejne občine. Sicer je Romoli povedal marsikaj neumnega in v duhu kulturne bede.

bilo dovolj osem dni časa, da bi Marinicevo vabilo za srečanje dostavila naslovnikom.

Veliko več obiskovalcev so zabeležili na odprtju razstave trzasko umetnice Jasne Merku. Po pozdravnem nagovoru predsednice Društva beneških likovnih umetnikov Donatelle Ruttar je podpredsednik deželne skupščine Milos Budin podčrtal kulturno vitalnost Benečanov in njihovo nenehno iskanje originalnih pobud. Budin je prisotnost obmejnih županov ocenil kot znak volje po premagovanju meje, ki je v teh krajih res pomenila železno zaveso.

O umetniški sporočilnosti Jasne Merku pa je spregovoril Sergij Cesar, ki je ugotovil, da je pri umetnici snov izniknila iz sanj, saj sta vsaka domisljiva in ustvarjalna gib nekaksen podaljšek sanj ali le njena drugačna oblika.

V drugem delu spetskega kulturnega programa pa je bila pozornost namenjena ansamblu Galus Consort v sestavi Dino Slama ter Irena in Milos Pahor, ki so predstavili sonato Josepha Bodina de Boismortiera, kantato Pietra Grattonija D'Arcana, divertimento neznanega avtorja ter trionsono Antonia Lottija. Se prej je Bruna Dörböl izpostavila vlogo Slovencev iz videmske pokrajine, ki želijo biti vez med Slovenijo in našo deželo. Dodala je, da je žalostno ugotoviti, kaj se dogaja danes v Beneciji, ko določene sile ne mislijo prenehati z ustrahovanjem in ponizanjem.

Rudi Pavšič

MOGADIŠ / PO NAPADU NA EKIPO TG2

Palmisanovo truplo v Rimu

Obdukcijo bodo opravili že danes zjutraj - Težave s preiskavo

MOGADIŠ - Po krajši pogrebni svečanosti na letališču v Mogadišu je italijansko vojaško letalo C-130 vzletelo proti Luxorju, 680 km južno od Kaira. Na krovu je bilo truplo snemalca RAI Marcella Palmisana, ki je izgubil življenje pred tremi dnevi v spopadu v Mogadišu, samo pet ur po prihodu v somalsko glavno mesto. V Luxorju so medtem na krovu Dc-9 dopotovali predsednica Rai Letizia Moratti, glavni urednik Tg-2 Clemente Mimun, televizijska ekipa, trije Palmisanovi bratje in 13-letni sin Davide. Hercules C-130 je v Luxorju pristal v popoldanskih urah, nakar so truplo prenesli na Dc-9, s katerim so ga pozno sinoci prepeljali v Rim.

Obdukcijo na Palmisanovem truplu bodo opravili že danes zjutraj. V prihodnjih dneh bo rimski javni tožilec Pasquale Lapadura zaslišal Lasorellovo,

ki je bila v trenutku umora ob Palmisanu. Preiskava pa bo nedvomno zahtevna in zamudna, saj se sodniki trenutno nimajo na koga obrniti v Somaliji. Tako je bilo že v zvezi z ubojem casnikarke Ilarie Alpi in snemalca Mirana Hrovatina, ki sta izgubila življenje marca lani. Javni tožilec Andrea De Gaspardis, ki vodi preiskavo, se vedno ni prejel odgovora na vprašanja, ki jih je poslal pred šestimi meseci. Pravijo, da so jih naslovili naravnost na OZN, ker v Somaliji trenutno ni za to primernih sodelavcev.

Glede Palmisanove smrti pa bo lahko podrobnejše podatke posredovala Lasorellova, kar je manjkalo v primeru Alpijeve in Hrovatina. Po mnenju Carmen Lasorelle sta se s Palmisanom zaslala sredi obracunavanja domačinov v okviru »vojne za banane«.

TAJNE SLUŽBE / V REAGANOVH ČASIH

Cia: »Craxijeva politika je najboljše jamstvo proti levici«

NOVICE

Pozitivno mnenje o Prodiu

Mnenjska raziskava milanskega dnevnika »La Voce« je ugotovila, da 72.5 odst. Italijanov pozna Romana Prodijsa, ki je pred dnevi stopil na politično prizorišče kot voditelj levo-sredinske koalicije. Septembra lani ga je poznalo 50 odst. anketirancev. Kar 72.5 odst. jih ga poznajo, ga ocenjuje pozitivno, od tega 24.4 zelo pozitivno. Berlusconi seveda poznajo vsi, zanj se pa je izreklo 44.6 odst. Italijanov. Na vprašanje: »Prodijska vlada bi bila boljše od Berlusconijske?«, je 50.2 odst. odgovorilo pritrdilno, negativnih odgovorov je bilo 21.4, 10.8 odst. pa se ni opredelilo. »Ce bi se predstavilo levo-sredinsko zavezništvo s Prodijem na celu in desno-sredinsko z Berlusconiem, za koda bi glasovali?« Za Prodijsa je odgovorilo 53.2 odst. anketirancev, za Berlusconijsa pa 34.4.

Telefonski razgovor Berlusconi - D'Alema

MILAN - »Ni v naši navadi, da bi dajali izjave, ko nas klicajo po telefonu.« To je vse, kar so na DSL povedali v zvezi z razgovorom med Berlusconiem in D'Alema. Pogovor naj bi teklo o prihodnjih političnih volitvah. Pri DSL poudarjajo, da ne gre samo določitev datuma, ampak predvsem zato, da se ustvarijo primerni pogoji in z Dinijevu vlado skupno odobrijo taka pravila, ki bodo omogočila demokratski potek volilne kampanje.

Kaznovan, ker je glasoval za Dinijo

RIM - Stranka komunistične prenove je suspendirala za obdobje 6 mesecev sen. Luigijsa Arato, ker je glasoval za zaupnico Dinijevi vladi.

WASHINGTON - Edini italijanski politik, ki mu je vredno zaupati in ga podpreti v boju proti levici, je Bettino Craxi. To je mnenje ameriške obveševalne službe Cie, kot izhaja iz komaj objavljenih tajnih dokumentov iz prejšnjega desetletja.

»Nevarnost, da Italija zdrkne na levo, bi bila nemerno večja, če bi vodstvo socialistične stranke prevzel na primer Rino Formica«, piše med drugim v dokumentu, v katerem pa je večji del besedila zbrisan. Cie je sicer zaupala »socialistu« Craxiju, v socialistu Sandru Pertiniju, ki je takrat bil predsednik republike, pa je videla veliko nevarnost. Po volitvah leta 1993 so zabeležili, da Pertini podpira »vlado nacionalne enotnosti skupaj s komunisti« in da bi predsednik »podprl to možnost v primeru, da

Bettino Craxi

bi Craxijeva vlada padla«.

O Krscanski demokraciji pa si Američani niso delali utvar: »Dokler bodo aktivni Andreotti, Fanfani in ostali voditelji, ki so sta-

ri okrog 70 let, ne predvidevamo, da se bo vojna med strujami končala.« Za Cio je že takrat KD bila stranka brez bodočnosti: »Ce bi sodelovala v vladi,

ki bi bila postena, učinkovitejša in bi se borila proti korupciji, bi izgubila politične klientele, katerim je zagotovila velike ugodnosti... Ce bi se bossi kriminalnih organizacij prepričali, da ne bo KD več branila njihovih interesov, ne bi več imeli razloga, da usmerjajo glasove v to stranko. Ce pa KD po drugi strani ohrani te tradicionalne volilce, bo izgubila glasove onih, ki si želijo reforme in se že bojijo, da je »nova« KD, ki jo vodi De Mita, samo dimna zavesa, za katero se skriva stara stranka.« Zelo lucidno poročanje Cie nadalje omenja možnost, da v takem položaju komunisti prehitijo krscanske demokrate in bi v tem primeru grozila nevarnost, da bi se KD in KPI sporazumeli.

Američani so zelo kritično gledali tudi na nekdanjega tajnika KD Zacc-

gninija, ko si je na kongresu stranke upal trditi, da »mora Krscanska demokracija preveriti tudi druge možnosti vladnih zavezništva«.

Craxi je bil po mnenju Cie edina ovira proti »poroki med KD in KPI«. Ze 1980 so v poročilu »perspektive Craxijevih socialistov« z zadovoljstvom zabeležili »likvidacijo notranje levice v direkciji PSI«. Posmehljivo pa so komentirali ambiciozno Craxijevo zunanjo politiko, ki se je skušala oddaljiti od Natovih oz. ameriških smernic.

Kako dobro so ameriški obveščevalci poznali italijanski politični svet pa je razvidno iz dokumenta, v katerem so že leta 1984 napovedali, da se »vodilna vloga KD v italijanskem političnem svetu rusi in je proces verjetno nepovraten.«

10. OBČNI ZBOR / ANED

Bivši deportiranci vedno zvesti idealom

Zgodovino odpornišva treba postaviti v pravo luč

Ko so v polnem razmahu priprave na proslavo 50-letnice odpornišva in osvobajanja iz koncentracijskih taborišč, je Združenje bivših deportirancev v nacističnih taboriščih včeraj priredilo 10. pokrajinski občni zbor. Predsednikemu poročilu je sledila razprava, v katero so posegli tudi predstavniki DSL in SKP ter zastopniki VZPI-ANPI, ANPIA ter Združenja aktivistov in invalidov narodnoosvobodilne vojne. Ob zaključku občnega zbora so člani potrdili sedanje vodstvo, ki mu predseduje Ferdi Zidar, v njem pa so se Ernesto Arbanas, Riccardo Goruppi, Onesimo Loredan, Alvis Barison, Aldo Matcovich, Ida Pratolongo, Nerina Walderstein in Nerina Ursini; castni člani vodstva pa so Viktor Bogatec, Giovanni Marchesich in Ondina Peteani.

Predsednik Ferdi Zidar je v svojem poročilu predvsem poudaril, da pomeni proslavljanje 50. obletnice odpornišva v prvi vrsti potrditev neodtujljive vrednote antifasističnega odpornišva in ne pozabiti, kaj je bil fašizem za zgodovino, predvsem pa za naše kraje. Zato je obsodil ravnanje televizije, ki je pred nedavnim predvajala "Combat film" in za praveca poklicala republikana, komandanta napadalnega oddelka fašistične milice. Tako obujanje preteklosti, je poudaril, pomeni samo postavljanje ovir v procesu utrjevanja miru, sožitja, sodelovanja in dobrih

Z občnega zbora Združenja bivših deportirancev v nacističnih taboriščih (F. KROMA)

odnosov z vzhodnimi državami. Ozigosal je tudi dejstvo, da je med parlamentarno razpravo o zaupnici Dinijevi vladi nekdo izjavil, da je slovenska narodna skupnost v Italiji že itak siroko zaščitena in to je storil prav v trenutku, ko grozi mnogim slovenskim ustanovam zaprtje zaradi pomanjkanja finančnih sredstev in zaradi se ne odobrenega zakona o globalni zaščiti Slovencev v Italiji. Predsednik Zidar se je tudi zahvalil vsem, ki so na razne načine pomagali Združenju pri raznih njegovih pobudah in ob koncu poudaril, da bo Združenje se naprej nudi dilo svoj prispevek v boju za ohranitev in uveljavljanje vrednot, katerim se ne bo nikoli odpovedalo.

8. DEŽELNI KONGRES

Obnoviti vlogo Zveze zadrug

TRST - Na Pomorski postaji se je sinoči zaključil 8. deželni kongres Zveze zadrug; včerajšnji dan je bil v celoti posvečen razpravi.

Stevilni delegati so poudarili, da je treba spremeniti "podobo" Zveze in se obvezati, da bi se ustanovne vrednote kooperacije utrdele v socialni stvarnosti in v podjetjih ter da bodo "zgradili" tako strukturo, ki naj stimulira tak proces. Velik poudarek je bil posvečen socialni kooperaciji, ki je ena najvažnejših v delovanju

dezelne Zveze. Poudarjeno je tudi bilo, da je treba premostiti pomanjkanja in v vsakdanji stvarnosti prevzeti vlogo članic, demokratično participacijo in delo na socialnem področju.

Po zaključeni razpravi je kongres izvolil 30-člansko vodstvo; izvolil je tudi 11 delegatov za vsedrjavni kongres Zveze in pa razsodišče. Sprejel je tudi sklepni dokument, ki nakazuje smernice o obnovitvi Zveze in ki bo obvezoval novo vodstvo za naslednja tri leta.

SKGZ / STALIŠČE IZVRŠNEGA ODBORA

Pomoči ne gre usmerjati samovoljno

Naši skupnosti omogočiti, da se upravlja sama

TRST - Na zadnji seji izvršnega odbora Slovenske kulturno gospodarske zveze je bila v razpravi namenjena pozornost materialni pomoči, ki za delovanje organizacij v zamejstvu prihaja iz matice. Razprava v vodstvu SKGZ je ob izrecnem poudarjanju stališča, da je pomoč iz matice glede na realne potrebe v vsakem primeru dobrodošla in potrebna, izhajala iz ugotovitve in ocene, da je pomoč za manjšino življenjskega pomena, se zlasti v trenutku, ko zaradi neizpolnjevanja obvez ali zamud javnih prispevkov s strani italijanske države skoro ni organizacije ali društva, ki se ne bi nahajala v hudih stiskah. Izvršni odbor SKGZ je v zvezi z oblikami in postopki podeljevanja pomoči iz matice izrazil stališče, da bi bilo napačno in za našo skupnost škodljivo, če bi obveljala praksa, po kateri bi urad za Slovence po svetu to pomoč usmerjal samovoljno. To bi privedlo, kot dokazujejo dejstva, do težav pri ohranjanju dejavnosti, ki so pomembne za obstoj naše skupnosti. Ni mogoče namreč koristno usmeriti takšne pomoči, če niso pri tem upoštewane tako različne dimenzije teh dejavnosti, kot tudi dejstvo, da pomeni po-

moč enemu na škodo drugega slabo uslugo naši skupnosti, predvsem v tem kritičnem trenutku. Takšno ravnanje po oceni SKGZ krši tudi načelno izhodišče naše skupnosti in matične države, da mora biti manjšina subjekt, se pravi, da je ne more »administrirati« nihče ne iz Ljubljane, ali od koderkoli drugod. Takšno ravnanje vnaša v našo skupnost veliko zmedo, medsebojna trenja, izničevanja medsebojnega zaupanja, povezanosti in s tem organiziranosti, ki smo si jo Slovenci v Italiji zgradili v svojo obrambo.

Nasi skupnosti mora biti omogočeno, da se upravlja sama, kajti svojo stvarnost sama najbolje pozna. To lahko stori odgovorno, prozorno in gospodarno le s svojo lastno organiziranostjo. SKGZ, ki odgovarja za dobršen del organiziranih dejavnosti Slovencev v Italiji zato ne more oceniti odstopov od taksnega, že tolikokrat poudarjenega stališča (tudi s strani predstavnikov slovenske države, vlade in parlamenta) drugače kot dodaten poskus sbitve naše organiziranosti. Ob poskusih, da bi se nasi skupnosti vsilili izmisleni, oziroma samozvani predstavniki in ob vseh grobih napadih in pritiskih, nam to res ni potrebno.

CCT

CERTIFICATI DI CREDITO DEL TESORO

■ CCT so obveznice s koriščenjem 1. decembra 1994 in zapadlostjo 1. decembra 2001.

■ Obresti so izplačljive ob koncu vsakega polletja. Prvi kupon s 4,75% bruto obrestmi bo izplačan 1. junija 1995 z izvedenimi davčnimi odbitki. Znesek naslednjih kuponov izplačljiv 1. decembra in 1. junija za vsako leto trajanja posojila, bo odvisen od bruto donosa šestmesečnih BOT z dražbe, ki je bila ob koncu meseca pred zapadlostjo kuponov, s poviškom premije 0,30 na semester.

■ Obveznice so dodeljene po proceduri, ki je namenjena bančnim ustanovam in drugim finančnim operaterjem, brez osnovne cene.

■ Dejanski čisti donos prejšnje prodaje CCT je znašal letno 9,57%.

■ Cena, ki bo iznešena na dražbi in efektivni donos bosta objavljena v časopisju.

■ Zasebni varčevalci lahko rezervirajo obveznice pri okencih zavoda Banca d'Italia in pri bančnih zavodih do 13.30 dne 14. februarja.

■ Obveznice CCT se koristijo s 1. decembra: ob vplačilu (17. februarja) bo treba plačati poleg cene, iznešene na dražbi, tudi do takrat dozorele obresti. Te bodo lastniku izplačane ob prvem šestmesečnem obroku.

■ Za rezervacijo in nakup obveznic ni predvidena nikakršna provizija.

■ Obveznice so v ponudbi v svežnjih po najmanj 5 milijonov lir.

■ Podrobnejše informacije nudi tvoja banka.

BENCIN PO ZNIŽANI CENI / DEŽENO ZDRUŽENJE

Previdno stališče trgovinskih zbornic

TRST - Dezelno združenje trgovinskih zbornic je zavzelo soglasno stališče do vprašanja razširitve bencina po znižani ceni na celotno Furlanijo-Juljsko krajino. Sejo je vodil deželni predsednik Guglielmo Querini, ki je hkrati predsednik Videmske trgovinske zbornice, udeležili pa so se še njegovi kolegi s Trzaskega Donaggio, z Goriskega Bevilacqua in s Pordenonskega Antonucci. Stališče so zavzeli z odobritvijo daljšega dokumenta tik pred trenutkom, ko bo zadevo začela obravnavati pristojna komisija poslanske zbornice.

Querini, Donaggio, Bevilacqua in Antonucci v svojem dokumentu najprej poudarjajo velik interes vseh starih trgovinskih zbornic, da pride do »harmonične utrditve in razširitve« sistema avtomobilskega goriva po neobdavčeni ceni v korist prebivalcev celotne Furlanije-Juljske krajine, in to z namenom, »da bi uravnovesili dezelno tržišče«, pa tudi, »da bi preprečevali odtok valute«. Ustrezni ukrepi bi nudili nove možnosti zaposlitve na področju distribucije goriva, poleg tega pa bi dajali na razpolago trgovinskim zbornicam po-

membna finančna sredstva. Ob tem pa dezelno združenje trgovinskih zbornic postavlja nekatere pomembne pogoje oziroma precizacije. Najprej poudarja, da noben nov ukrep ne sme biti v navzkrižju z že obstoječo zakonodajo o bencinu po obdavčeni ceni v goriski, trzaski in deloma v videmski pokrajini. Gre za zakona 1438 iz leta 1948 in 700 iz leta 1987 z dodatki o prosti ceni na Goriskem ter za zakon 47 iz leta 1988 o razširitvi teh ugodnosti na trzasko in deloma na videmsko pokrajino.

Poleg tega Querini, Donaggio, Bevilacqua in Antonucci opozarjajo, da se kupovanje bencina v Sloveniji hočeš noče uokvirja v kontekst trgovinskih in sirse gospodarskih izmenjav te države z Italijo, pri čemer ne gre pozabiti na veliko količino valute, ki jo kupci iz Slovenije pušajo v trgovinah Furlanije-Juljske krajine. Dezelno združenje trgovinskih zbornic ob tem poudarja, da vsekakor ne kaze sprejemati takšnih ukrepov, ki bi poslabšali odnose med Italijo in Slovenijo. To stališče je dezelno združenje trgovinskih zbornic nemudoma posredovalo vsem parlamentarcem iz Furlanije-Juljske krajine.

Kmetijski podtajnik včeraj v Vidmu

VIDEM - Podtajnik pri ministrstvu za kmetijstvo, trzaski univerzitetni profesor Mario Prestamburgo, je v teh dneh prvič nastopal v nasi deželi kot član nove vlade. Po petkovem obisku v Gorici se je včeraj udeležil posveta o družinskih podjetjih v kmetijstvu, ki ga je priredila Zveza neposrednih obdelovalcev v okviru tradicionalne kmetijske razstavne prireditve Agriest na videmskem velesejmu. Prestamburgo je v svojem nagovoru poudaril, da ima kmetijstvo veliko razvojnih možnosti tudi v FJK. Posveta se je udeležil tudi vsedrjavni predsednik Zveze nesporednih obdelovalcev Paolo Micolini, ki je, kot znano, prav tako doma iz naše dežele.

NOVICE

Luigi Pintor v Mieli

Krožek Che Guevara prireja v četrtek, ob 18. uri, v gledališču Miela na Trgu degli Abruzzi 4 srečanje z Luigiem Pintorjem na temo »1995: prosto o predvidevanjih«. Predsedovala bo Margherita Hack. Luigi Pintor je med najboljšimi italijanskimi polemičnimi casnikarji in pozoren opazovalec italijanske politike. Bil je poslanec neodvisne leve, sedaj pa je odgovorni urednik dnevnika Il manifesto, pri ustanovitvi katerega je tudi sam sodeloval.

Za nameščanje lepakov skrbi družba IAP-EMMEGI

Trzaska občina sporoča, da družba Agiap iz Milana od 1. t.m. ne upravlja več službe za nameščanje lepakov in za reklamo. To službo ima sedaj v zakupu družba IAP-EMMEGI, ki ima svoj sedež v istih uradih kot prej družba Agiap, na Nabrezju Nazario Sauru 10/E (tel. 300-796).

Danes stavka RAI FJK

Sindikati CGIL, CISL, UIL in SNATER so za danes oklicali poldnevno stavko televizijskih delavcev in uslužbencev na deželnem sedežu RAI za Furlanijo-Juljsko krajino. Kot beremo v sindikalnem sporočilu, je bila stavka oklicana v znak protesta zaradi neizpolnjevanja sprejetih obvez o okrepitvi osebja, kar negativno vpliva na produkcijo deželnih televizijskih sporedov RAI.

Kmalu novo vodstvo Verdija

Sredi marca bo po vsej verjetnosti trzasko operno gledališče Giuseppe Verdi dobilo novo vodstvo. Trzaski občinski svet je na svoji petkovi seji predlagal Lorenza Jorija za novega superintendanta in s tem pravzaprav potrdil osporavani županov predlog. Dokončno bi ga morala imenovati vlada. Toda sredi marca bo zapadel mandat tudi celotnemu upravnemu svetu trzaskega opernega gledališča.

Združenje svoboščin

Trzasko združenje svoboščin, ki se politično navdihuje pri Berlusconijevem polu svoboščin, je oblikoval celo vrsto tematskih delovnih skupin. Skupini za institucionalne zadeve bo nacerloval Sebastiano Interlandi, skupini za pravico odv. Mauro Valcareggi, za zunanjo politiko casnikar Fulvio Fumis, za solstvo in kulturo casnikar Augusto Truzzi, za delo Giuseppe Vuxani, za gospodrstvo Roberto Nicolini, za zdravstvo Floriano Bellavia, za upravljanje teritorija pa Roberto Sasco.

Albancu zaplenili 140 milijonov lir

Finančna straža je pri nekem albanskem državljanu, ki je včeraj zjutraj prestopil mejni prehod pri Ferneticih, nasla pravo premoženje: nemške marke, dolarje in lire v vrednosti 140 milijonov lir. Moski, cigar imena niso sporočili, se je peljal s taksijem in je prihajal iz Slovenije. Denar je imel skrit v zepih in v najlonskih hlačnih nogavicah, ki jih je imel privezane okrog pasu, pod obleko. Albanec je pri sebi imel vsega skupaj 160 milijonov, vendar mu vseh niso zaplenili, ker zakon dovoljuje, da se v Italijo lahko brez formalnosti vnese do 20 milijonov. V preteklosti je moski delal v Italiji kot zidar, straznikom pa je povedal, da ima uvozno-izvozno podjetje in je nameraval kupiti manjši tovornjak ter 24 ton kave. Vse pa ni izgubljen: denar lahko dobi nazaj, vendar mora plačati več kot 21 milijonov lir globe.

ZGONIK / DVA POZIVA

Pošta naj bo dvojezična

KZE naj preveri, kako je z odpadki azbesta na postaji

Zgoniska občinska uprava je naslovila dva poziva na odgovorni javni ustanovi v zvezi z aktualnima vprašanjema, ki sta v teh dneh v središču pozornosti krajevne javnosti.

Po upokojitvi dolgoletnega ravnatelja poštne izpostave, ki ima svoje urade v poslopiju županstva v Zgoniku, je zgoniska županja Tamara Blažina pisno predocila pokrajinski poštni upravi zahtevo, da ob zamenuji vodilnega funkcionarja zagotovi dosedanj raven dvojezičnega poslovanja. To ni le stvarna potreba in odraz omikanega odnosa do porabnikov javne poštne službe, ki so v veliki večini slovenske narodnosti, temveč ta pravica

ima svojo pravno osnovo v občinskem statutu, ki predvideva dosledno dvojezičnost poslovanja vseh javnih služb na občinskem ozemlju.

V zvezi z zaskrbljujočimi govoricami, ki se te dni sirijo na Trzaskem, čes, da so tudi na proeski železniski postaji na slepih tirih zapušeni tovari strupenih odpadkov azbesta, je zgoniska občina naslovila na krajevno zdravstveno enoto zahtevo naj preveri resničnost te vesti in ugotovi dejansko zdravstveno in ekološko ogroženost prebivalstva oziroma okolja. Na osnovi izsledkov javne zdravstvene službe bo občina zavzela morebitne ukrepe, ki so v njeni pristojnosti. (B)

KULTURNI DOM / PROSLAVA

Prazniku dodali besedo pravica

Prireditve bo imela protestni značaj

Letošnja osrednja Prešernova proslava, ki jo danes popoldne v trzaskem Kulturnem domu prireajo Zveza slovenskih kulturnih društev, Slovenska prosveta in Zveza slovenske katoliške prosvete, bo izrazito protestnega značaja. »Slovinci v Italiji smo dodali imenu praznika besedo pravica«, je za naš dnevnik izjavil predsednik ZSKD Ace Mermolja. Dan pravic slovenske kulture pa je nastal - kot je povedal Marij Maver, predsednik Slovenske prosvete - v želji, da bi cim širšo slovensko in italijansko javnost opozorili na krhke gospodarske temelje, na katerih slonijo pomembne kul-

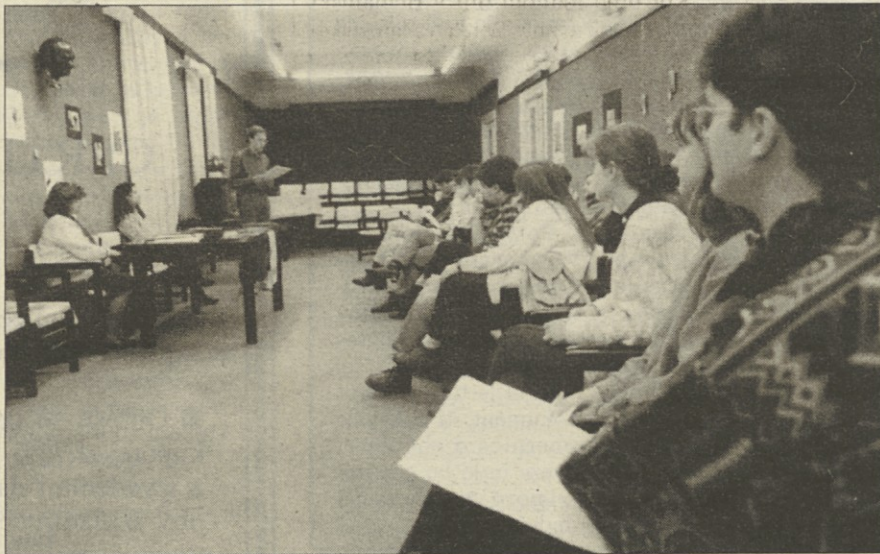
turne ustanove Slovencev v Italiji. Organizatorji, se pravi združenja ljubiteljske kulture, so se odločili, da dajo tokrat glavno besedo Glasbeni matici, Slovenskemu raziskovalnemu institutu, Narodni in studijski knjižnici in Dvojezičnemu solskemu centru v Spetru.

Svoje misli bosta na današnji prireditvi, ki se bo pričela ob 17. uri, nadalje razvila gostitelj - Ace Mermolja in Marij Maver. Kulturni program pa bodo oblikovali Harmonikarski ansambel Synthesis 4 (GM), ki ga vodi Claudio Furlan, Otroški pevski zbor Fran Venturini od Domja - zborovodja

Suzana Žerjal, Godalni orkester sole GM Marij Kogoj - dirigent Aleksandra Pertot, Moski pevski zbor Vasilij Mirk s Proseka Kontovela - zborovodja Miran Žitko, recitatorji Miriam Cermelj, Erika Balde, Valentina De-stri, Sara Balde, Tomaž Simčič in Andrej Maver, clani igralske skupine Slovenskega kulturnega kluba, povezovala bosta Tamara Stanese in Danjel Malalan, za režijo in izbor literarnih besedil pa je poskrbel Aleksij Pregarc. Na ogled pa bodo tudi razstave, ki so jih pripravili Slovenski raziskovalni institut, Narodna in studijska knjižnica in dvojezična šola iz Spetra.

SINOČI V PETERLINOVIM DVORANI V PRIREDBI SKK

Nagradili udeležence natečaja

Ob prazniku slovenske kulture je Slovenski kulturni klub priredil ze tradicionalni literarni, fotografski in likovni natečaj, sinoci pa sta bili v Peterlinovi dvorani v Ul. Donizetti ob odprtju razstave in recitalu literarnih prispevkov (brali so jih clani gledališkega krožka) tudi razglasitev in nagrajevanje zmagovalcev (za katere je poleg clanov žirije svoj glas oddalo tudi občinstvo, a le za prvouvrščenega).

Pri literarnem natečaju (žirijo so sestavljali Diomira Fabjan Bajc, Magda Jevnikar, Lucka Susić) je bil vrstni red naslednji: 1. Tomaz Susić, 2. Erika Balde, 3. Ivo Kerze (občinstvo: Tomaz Susić); fotografski natečaj (žirija: Peter Cvelbar, Edi Žerjal, Jasna Merku): 1. Danilo Pahor, 2. Paolo Tanze, 3. Tomaz Susić (občinstvo: Paolo Tanze); likovni natečaj (žirija: Edi Žerjal, Jasna Merku, Magda Jevnikar): 1. Matej Susić, 2. Aleksander Galopin, 3. Stefan Turk (občinstvo: Matej Susić).

Nagrade, ki sta jih prispevala draguljarna Malalan in založba Mladika, so podelili vsem trem prvouvrščenim, poleg tega so prvouvrščenemu podelili tudi nagrado občinstva.

SOLIDARNOST ZDRAVNIKOV

»Obtožbe proti Andolini so neverjetne in nemogoče«

Dan potem, ko so mu kolegi iz bolnišnice Burlo Garofolo izrekli javno solidarnost, je pediater Marino Andolina se vedno zaprepasčen. Prejsnji teden je poročevalec milanskega Corriere della Sera iz nedanje Jugoslavije, Eros Bicić, javnosti »razkril resnico« o Andolinovem trgovanju z organi iz bojisc v okrvavljeni Bosni. Tudi student medicine pa ve, da ni mogoče iz ubitega cloveka izsaditi jeter in ledvic in da je presaditev kostnega mozga nemogoča brez kompleksih predhodnih analiz, ker so na stotih soc ljudi samo trije kompatibilni. Zakaj torej tako očitno neverjetna in v bistvu nemogoča obtožba?

»Ne vem, ga ne razumem. Vtis pa imam, da gre za zapleteno ozadje, pri katerem imajo prste vmes nekatere tajne službe«, pravi sam Andolina. Katere? Ne bi bile tajne službe, če bi to vedeli. Vendar tudi o tem ima Andolina

svoje mnenje. »Dejstvo je, da Bicića v Italiji caka proces, ker sem ga tožil, Corriere mu je odpovedal sodelovaje, saj gre za najuglednejši italijanski dnevnik, ki se noce vpletati v te umazane zadeve, na Hrvaskem samo cakajo, da jim pride pod prste, saj jih je obtožil, da so sodelovali pri trgovini s cloveskimi organi. Preostaja mu torej samo 35 km slovenske obale. Sinoci je tudi nastopil po koprski televiziji...«

Andolina daje občutek cloveka, ki se je zapletel v nevarno kolesje, ki je neprimerno vecje od njega. »Postal sem orožje Srbcev proti Muslimanom, Muslimanov proti Srbom, Hrvatov proti obema... Sem jezen in tudi prestrašen. Prav gotovo ne bom sel v Sarajevo, da bi izrocil pol milijarde lir, kolikor smo jih zbrali za tamkajšnje pediatrično bolnišnico. Sporočil sem jim, da je denar na razpolago v Trstu: naj si ga pridejo sami iskat.«

Paternujeva monografija o Prešernu

Slavistično društvo v Trstu prireja v petek, 17. februarja, ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani Prešernov večer. Prof. Lojzka Bratuz bo ob tej priložnosti predstavila monografijo Borisa Paternuja France Prešeren 1800-1849, ki je izšla pri založbi Dr. A. Kovac v sodelovanju z Znanstvenim institutom FF Univerze v Ljubljani. Milica Kravos bo prebrala odlomke iz monografije, Prešernove pesmi pa bo recitiral Vladimir Jurc.

Paternujeva knjižna razprava, ki je najprej izšla v nemškem jeziku v Münchnu leta 1994, je celovita znanstvena monografija o vodilnem klasiku slovenske književnosti. Avtor obravnava Prešernove pesnitve na nov način, upoštevajoč raziskovalne metode novejšje literarne vede. Poleg tega postavlja Prešerna v širsi evropski okvir, s posebno pozornostjo do najbližjih dveh sosednjih književnih kultur, nemške in italijanske, pri čemer se posebej raziskuje razmerje do romantične sole bratov Sclegel in do petrarkizma. Razvidni pa so tudi stiki s poljsko, češko in hrvasko književnostjo. Uvodoma najdemo nov zaris pesnikov osebno in njegovega casa. Jezik razprave je kljub strokovnosti esejistichen in odprt širokemu krogu bralcev.

Predstavitve se bo udeležil tudi pisec monografije.

»Ne čakaj na Maj!«

KD Škamperle pripravlja z Odborom za ohranitev Stadiona neobičajen praznik kulture. Zamisel je nastala že pred časom, ko sta Kobal in Vert začutila potrebo po ponovnem neposrednem stiku z občinstvom. Potem je nastopilo vmes še marsikaj, med drugim tudi spomin na prvotno namembnost Stadiona 1. maj (pred 40. leti je nastal kot prosvetno-kulturni center), na njegovo današnje stanje. Ugotovilo se je, da se tako zapletenega dogajanja ne da ponazoriti z boljšim ali slabšim športnim prvenstvom, pač pa samo v duhu »chi ha avuto ha avuto, chi ha dato ha dato...«, torej z razbremenilnim kabaretičnim pristopom, ki omogoča konstruktiven pogled vnaprej. Na tak način gledajo na našo trzasko stvarnost tudi Paolo Paolin in njegovi I Rocciosi, ki so se takoj ogreli za zamisel, da bi svoje pesniske in glasbene sposobnosti nudili občinstvu. Zamislili so si večer na temo »Ne čakaj pomladi, ne čakaj na Maj!« ali Kako so nekoč izračunali statiko.

Sergij Vert, Boris Kobal, Paolo Paolin in I Rocciosi bodo o tem in podobnem javno razpravljali prihodnjo nedeljo 19. t.m., ob 18. uri na Stadionu 1. maj. Vstop samo z vabil, ki jih boste lahko dvignili od ponedeljka 13. t.m. v tajnistvu oz. baru športnega centra Bor v openski Hranilnici in pri poverjenikih. (bk)

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - PRAE d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: EDIGRAF, Trst

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, DFM, Slovenska 54, tel. 061-1313121, fax 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-535723 fax 0481-532958

Ekonomška propaganda: Trst in Gorica: Publist

tel. 040-7796611, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: ATELIER IM - Ljubljana

tel. 061-1262044, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 28 mm) 100.000 LIT,
finančni in legalni 150.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
1000 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozalja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.500 LIT - 55 SIT

Prednaročnina za Italijo 300.000 LIT

Poštni tr. PRAE DZP st. 11943347

za Slovenijo: mesečna 1.710 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

DAN SLOVENSKE KULTURE NA ŠOLAH

Izvima proslava dijakov pedagoškega liceja

Peti razred predstavil pesnika Aceta Mermolja

Dijaki pedagoškega liceja »Antona Martina Slomška« so tudi letos proslavljali dan slovenske kulture. Prireditev je bila sad njihove kreativnosti in njihovega dela in izzvenela je kot kakovosten kulturni dogodek, kar je njegove oblikovalce navdalo z zadostencem. Mentorice so bile prof. Lili Cebulec, prof. Mariza Skerk in prof. Savica Malalan, ki je speljala pevske točke. Program je povezovala dijakinja Jadranka Blasina. Prvi je nastopil 3. razred, ki je sestavljal in podal dramski prizor, v katerem so nastopali France Preseren, Matija Cop in Primičeva Julija. Ob koncu prizora je skupinsko izzvenela pesem Kam, ki jo je uglasbil Marko Feri, zapel pa Paolo Bembi. 5. b. razred se je izkazal z izvirno predstavitev pesnika Aceta Mermolja, ki poučuje na pedagoškem liceju. Vsi dijaki so v zboru zapeli slovensko himno Presernovo Zdravljico. Ob tej priložnosti so prejele knjižne nagra-

de za najboljši uspeh v slovenskem jeziku dijakinje: Kristen Belčić, Nada Paulin, Valentina Banti, Irena Rustia, Jadranka Blasina,

Martina Slavec, za uspeh v pedagogiki pa Liza Slavec in Mateja Metlika.

Tanja Blazina

ŠE EN NASTOP RICMANJSKIH OTROK

Glasbena urica v dolinski šoli

Kot pred tednom dni v ricmanjski osnovni šoli Ivana Trinka - Zamejskega, tako je včeraj potekala ura glasbene vzgoje v nižji srednji šoli S. Gregorcica v Dolini. Na obisku so bili gojenci glasbenega tecaja, ki ga prireja ricmanjsko godbeno društvo. Najprej sta kapelnik godbe Marino Marsič in vodja tecaja Flavio Sgubin zelo nazorno uvedla mlade poslušalce v čudovit svet glasbe in glasbenih instrumentov, nakar so mladi tecajniki izvedli na razna glasbila krajše skladbe, da bi se nazorneje prikazali glasovne značilnosti raznih pihal, trobil in tolkal. Dijaki so lahko prisluhnili tudi raznim posnetkom, tako da je glasbena urica izzvenela ne le kot koristen vzgojno-didaktični utrinek in spodbuda za obiskovanje godbenega tecaja, temveč tudi kot prijeten kulturni doživljanj.

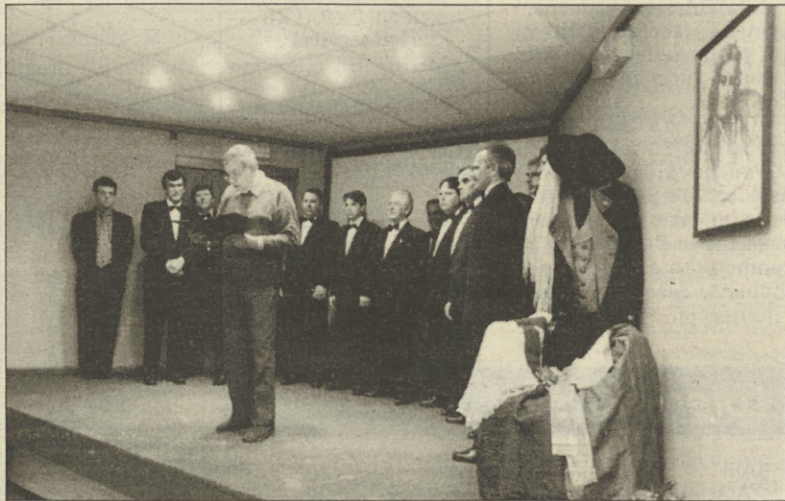
SALEŽ / PROSLAVA DRUŠTEV RDEČA ZVEZDA IN KRAS

Domiselni splet kulturnih utrinkov

Ze dolgo ne pomnimo tako doživite in dobro obiskane prireditve v počastitev Dneva slovenske kulture, ki sta jo v petek s skupnimi močmi pripravili v Saležu kulturno društvo Rdeča zvezda in športni krozek Kras.

»S posredovanjem kulturnih prvin poezije, glasbene besede, petja in predstavitev kraske noše, smo predstavili prvine bogastva naše kulturne dediscine in upam, da smo vam s tem drobem kulturne ustvarjalnosti segli do srca,« je v priložnostnem nagovoru dejala predsednica Rdeče zvezde Jasna Jurecic. In res, z bolj pristnim in narodno zavezujočim večerom niso mogli obeležiti tega praznika, ki je obenem izzvenel kot najlepši uvod v praznovanje 50-letnice neprekinjenega delovanja kulturnega društva Rdeča zvezda.

Na odru se je kot v nekaki zgibanki zvrstilo preko 30 protagonistov, ki so oblikovali ta domiselni splet kulturnih utrinkov. Najprej je zadonela pesem iz grl moskega zbora Rdeča zvezda, ki je pod vodstvom Rada Milica zapel vencek narodnih pesmi in zaključil praznik z obvezno Zdravljico v priredbi Ubalda Vrabca.

V dobro voljo je občinstvo spravil duhoviti narečni pesnik Atilij Kralj, ki je podal vrsto svojih hudomušnih pesnitev in se enkrat dokazal, da je dober opazovalec ljudi in okolja. Zenska vokalna skupina Stu ledi je z običajno glasovno barvitostjo, predstavila splet tipičnih ljudskih pesmi, nekaj poskočnih viz pa je Lojze Furlan iztisnil iz svoje frajtonarce. Se posebno zenski del občinstva je pritegnilo izvajanje do-

macinke Silve Percič, ki je razložila, kateri so sestavni deli izvirne kraske noše, ki se je se ohranila v Saležu. Franka Slavec je s pomočjo priložnostne manekenke Elene prikazala, kako se nosa oblaci, ob ugotovitvi, da mora biti zenska "oblečena od nog do glave". Predstavili so tudi plesno obleko parterja, nakar sta se v noso oblečena Elena in Kristjan veselo zavrtela v vrtincu harmonikarskih zvokov. (B)

VČERAJ-DANES

Danes, NEDELJA,
12. februarja 1995
BENEDIKT

Sonce vzhaja ob 7.12 in
zatone ob 17.26 - Dolžina
dneva 10.14 - Luna vzhaja
ob 14.39 in zatone ob
4.53.

Jutri, PONEDELJEK,
13. februarja 1995
KATARINA

VREME VČERAJ OB
12. URI: temperatura
zraka 7,7 stopinje, zračni
tlak 1014,5 mb ustaljen,
brezvetrije, vlaga 98-od-
stotna, nebo oblačno,
morje mirno, temperatura
morja 8,4 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Walter
Pitacco, Eleonora Marini,
Enrico Gordini.

UMRLI SO: 76-letna
Carmela Sancin, 79-letni
Breano Ruan, 71-letni Al-
do Puissa, 67-letna Fran-
cesca Poropat, 88-letna
Giuseppina Machnicki, 79-
letni Guerrino Tognacci,
74-letni Medardo Spazza-
li, 89-letna Norma Trevis-
san, 102-letna Natalia Sfi-
tich.

LEKARNE

Nedelja, 12. februarja
1995

Lekarne odprte od 8.30
do 13.00

Ul. Roma 16, Trg Val-
maura 11, Trg Garibaldi 5,
Lungomare Venezia 3 -
Milje.

NABREZINA (tel.
200466).

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00

Ul. Roma 16 (tel.
364330), Trg Valmaura
(tel. 812308), Lungomare
Venezia 3 - Milje (tel.
274998).

NABREZINA (tel.
200466) - samo po telefo-
nu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od
16.00 do 20.30

Ul. Roma 16, Trg Val-
maura 11, Trg Garibaldi 5,
Lungomare Venezia 3 -
Milje.

NABREZINA (tel.
200466) - samo po telefo-
nu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Trg Garibaldi 5 (tel.
368647).

Od ponedeljka, 13., do
nedelje, 19. februarja
1995

Normalen urnik lekarn
od 8.30 do 13.00 in od
16.00 do 19.30

Lekarne odprte od
13.00 do 16.00

Largo Sonino 4 (tel.
660438), Ul. Alpi Giulie 2
(tel. 828428), Mazzinijev
drevored 1 - Milje (tel.
271124).

SESLJAN (tel. 414068) -
samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

Lekarne odprte od
19.30 do 20.30

Largo Sonino 4, Ul. Alpi
Giulie 2, Trg S. Giovanni
5, Mazzinijev drevored 1
(Milje).

SESLJAN (tel. 414068) -
samo po telefonu za naj-
nujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA

Lekarna odprta od
20.30 do 8.30

Trg S. Giovanni 5 (tel.
631304).

Za dostavljanje zdravil
na dom tel. 350505 - TE-
LEVITA

Urad za informacije
KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije
KZE deluje od ponedeljka
do petka od 8. do 13. ure.
- tel. 573012.

Zdravstvena dežurna
služba

Nocna služba od 20. do
8. ure, tel. 118, predpraz-
nična od 14. do 20. ure in
praznična od 8. do 20.
ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala
KZE-USL: 399-1111.

SLOVENSKI DIJASKI DOM SRECKO KOSOVEL
Trst - Ul. Ginnastica 72 - Tel. 5731414

V skrbni za zdravo vzgojo - življenje v naravi - utrjevanje
sožitja - spoznavanje matične domovine - slovenski jezik

organizira v letu 1995

Poletno središče v Domu
od 12.06 do 01.09. Vpišejo se lahko otroci od 3. do 14. leta
starosti. Najkrajši čas bivanja je en teden.

Letovanje na Medvedjem brdu

prva izmena
od 03.07. do 13.07 za otroke od 6. do 12. leta starosti;

druga izmena
od 13.07. do 23.07 za otroke od 12. do 17. leta starosti.

Letovanje v Portorožu

od 31.07 do 10.08 za otroke od 6. do 14. leta starosti.

Zimovanje in silvestrovanje v Kranjski gori

od 27.12.1995 do 03.01.1996 za otroke od 6. do 17. leta starosti.

Za podrobnejše informacije in vpis nas lahko obiščete ali telefonirate vsak dan

Na pustno soboto od 20.
ure dalje dobrodelni ples
z bogato večerjo. Mesta
so omejena. Vstop samo
z vabilom. Rezervacije na
tel. 573141

KINO

ARISTON - 15.30,
17.45, 20.00, 22.15

»Vanya sulla 42. strada«,
r. Louis Malle.

EXCELSIOR - 15.15,
17.30, 19.50, 22.15 »Rive-
lazioni«, i. Michael Dou-
glas, Demi Moore.

EXCELSIOR AZZUR-
RA - 17.10, 19.35, 22.00

»Sole ingannatore«, r.
Nikita Mikhalkov.

AMBASCIATORI -
15.30, 17.45, 20.00, 22.15

»Stargate«, i. Kurt Rus-
sell.

NAZIONALE 1 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15 »Omi-
cidio nel vuoto«, r. John
Badham.

NAZIONALE 2 - 15.20,
17.00, 18.45, 20.30, 22.15

»Time Cop - Indagine dal
futuro«, i. Jean Claude
Van Damme.

NAZIONALE 3 - 16.15,
18.15, 20.15, 22.15 »Ca-
merieri«, i. Paolo Villag-
gio, Diego Abatantuono.

NAZIONALE 4 - 16.00,
18.00, 20.05, 22.15

»Kika«, r. Pedro Almodov-
ar, prepovedan mladini
pod 14. letom.

MIGNON - 16.00 -
22.00 »Signora di giorno,
amante di notte«, porn.,
prepovedan mladini pod
18. letom.

CAPITOL - 15.30,
17.45, 20.00, 22.10 »Inter-
vista con il vampiro«, i.
Tom Cruise, prepovedan
mladini pod 14. letom.

ALCIONE - 16.30,
18.30, 20.15, 22.00 »Once
Were Warriors - Una volta
erano guerrieri«, r. Lee
Tamahori, i. Rena Owen.

LUMIERE - 15.00,
16.45, 18.30, 20.15, 22.00

»Il Re Leone«, risanka,
prod. Walt Disney.

PRIREDITVE

SKD VIGRED prireja
danes, 12. t. m., ob 18. uri
v osnovni šoli S. Gruđen v
Sempolaju PROSLAVO
DNEVA SLOVENSKE
KULTURE. Nastopata
OPZ Vigred in mladinska
skupina SKD Primorec -
Trebece z igrico "Mestni
godci".

SLOVENSKA PROSVE-
TA v Trstu vabi jutri, 13.
t. m. na PRESERNOVO
PROSLAVO v Peterlinovi
dvorani v Trstu. Razgla-
si bodo izid natečaja Mla-
dike in poddelili priznanja
Mladi oder. Govorila bo
prof. Bruna Pertot. Pri
kulturnem programu bo
sodeloval kvartet violin s
klavirjem iz razreda prof.
Jagode Kjuder sole M. Ko-
goj. Zacetek ob 20.30.

KNJIZNICA P. TO-
MAZIC IN TOVARISI -
Prosvetni dom - Općine.
V torek, 14. t. m., ob 20.
uri nas bo Magda Stur-
man s sliko in besedo po-
peljala Z AVTOBUSOM
PO AVSTRALIJI.

JAMSKI MEDVED -
starodavni prebivalec
naših krajev: KD V. Vod-
nik vabi na poljudno-
znanstveno PRED-
VANJE O PRAZGODO-
VINSKIH NAJDBAH V
JAMI MEDVEDOV NAD
DOLINO v sredo, 15. t.
m., ob 20.30 v društveni
dvorani.

SKD SLAVEC Ric-
manje-Log vabi na PRO-
SLAVO DNEVA SLO-
VENSKE KULTURE, ki bo
v četrtek, 16.2.1995, ob
20. uri v kulturnem domu
v Ricmanjih. Nastopajo:
otroci vrtca iz Ricmanj,
učenci c.o.s. I. Trinko-Za-
mejski, združeni MePZ
Slavec-Slovenec in mla-
dinska skupina SKD Pri-
morec z igrico Mestni
godci.

KD IVAN GRBEC -
Skedenjska ulica 124 vabi
na predavanje z diapoziti-
vi Stefana Ravalica
PROSTOVOLJEC V TAN-
ZANJIJI v četrtek,
16.2.1995, ob 20.30 v
društvenih prostorih. Va-
bljeni, vabljeni, vabljeni!

SLOVENSKI VI-
SOKOSOLSKI SKLAD
SERGIJ TONCIC vabi na
srečanje v petek, 17. t. m.,
ob 19. uri v Gregorčičevi
dvorani, ob PODELITVI
NAGRADE DR. FRANE
TONCIC 1994. Večer bo
popetril harmonikar Cor-
rado Rojac.

KD LIPA s sodelo-
vanjem bazovskega mla-
dinskega krožka priredi
KONCERT ob dnevu slo-
venske kulture v petek,
17. t. m., ob 20.30 v Ba-
zovskem domu. Gostuje
ZPZ I. Grbec iz Skednja.
Vabljeni!

SLOVENSKI KULTUR-
NI KLUB (Ul. Donizetti 3)
prireja v soboto, 18. t. m.,
ob 18.30 PREDPUSTNO
ZABAVO z družabnostjo
in plesom. Vabljeni v ve-
likem številu.

"NE CAKAJ POMLA-
DI, NE CAKAJ NA MAJI!"
ali kako so nekoč izracu-
nali statiko. Satirico-ka-
baretni večer s Sergejem
Vercem, Borisom Kobal-
om, Paolom Paolinom in
I. Rocciosi v nedeljo, 19.
t. m., ob 18. uri na Stadi-
onu 1. maj. Vstop samo z
vabili, na razpolago v taj-
nistvu Bora, openski hra-
nilnici in pri poverje-
nikih.

SKD TABOR - Po
krajšem premoru se po-
novno vračajo OPENSKA
GLASBENA SREČANJA s
koncertom, ki bo v ne-
deljo, 19. februarja v Pro-
svetnem domu na Opći-
nah s pričetkom ob 17.
uri. Gost srečanja bo pri-
znani glasbenik Fabian Pe-
rez Tedesco, argentinske-
ga porekla, ki bo publiko
predstavil spored sodob-
nih skladb za marimba.
Vljudno vabljeni!

KD KRASKI DOM or-
ganizira v nedeljo, 19.
t. m., v občinski telodni-
nici v Repnu koncert an-
sambla domače glasbe
ADRIA KVINTET s pev-
cem Dusanom KOBAL-
OM; predstavitev nove
kasete "Pri nas doma",
gostje večera Vanka in
Tonca ter carodej Vikij
show.

PD MACKOLJE vabi v
soboto, 18. februarja na
proslavo OB DNEVU
SLOVENSKE KULTURE.
Uvodno misel bo podala
prof. Nada Pertot, sledil
bo koncert vokalnega
kvarteta iz Logatca in re-
cital. Pričetek ob 20. uri v
srenjski hiši v Mackoljah.
Vabljeni!

ZVEZA
SLOVENSKE
KATOLISKE
PROSVETESLOVENSKA
PROSVETAZVEZA
SLOVENSkih
KULTURNIH
DRUSTEV

DAN

PRAVIC

SLOVENSKE
KULTURE

POBUDI SE PRIDRUŽUJEJO:

GLASBENA MATICA
SLOVENSKI RAZISKOVALNI INŠTITUT
NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
DVOJEZIČNI ŠOLSKI CENTER V ŠPETRU

Danes, 12. februarja 1995,

ob 17. uri

v Kulturnem domu v Trstu

SKD I. GRUDEN

iz Nabrežine vabi vse člane in prijatelje na

PREŠERNOVO PROSLAVO

v petek, 17. t. m., ob 20.30

v župnijski dvorani v Nabrežini

ZADRUGA KD PROSEK - KONTOVEL
in ŠD PRIMORJEpriredita danes, 12. t. m. v Kulturnem domu
na Proseku ob 18. uri

KONCERT MIX ORKESTRA S PEVCI

Nastopajoči bodo izvajali izvirne skladbe
3. festivala slovenske popevke v Trstu.

Vabljeni!

OBVESTILA

GLASBENA SOLA
GODBE NA PIHALA IZ
RICMANJ sporoča, da po-
teka na osnovni soli v Ric-
manjih predvpis za solsko
leto 1995/96 in sicer: do
17. t. m. (izključene srede
in sobote) od 16.30 do 19.
ure v tečaju glasbene vz-
goje za predšolske otroke
in otroke od 6. leta dalje z
individualnim poukom
trobil, pihal, tolkal in
komp.klavirja.SEKCIJA VZPI - ANPI
Lonjer - Katinara, Kultur-
no društvo, KK Adria in
Zadruga Lonjer - Katinara
sklicujejo sestanek prebi-
valcev Lonjerja in Katina-
re, ki bo v sredo, 15. t. m.,
ob 20. uri v prostorih pro-svetnega društva. Pogovo-
rili se bomo o programu
50. obletnice napada na
partizanski bunker. Sveca-
nost pred spomenikom
padlim bo v nedeljo, 26.
marca, ob 15.30.PRIMOTOR KLUB vabi
vse člane in simpatizerje
na DRUZABNI VEČER in
vclanjanje, ki bo v go-
stilni Pri Danilotu v Bazo-
vici v četrtek, 16. t.m., ob
20.30.SINDIKAT SPI-CGIL
zahodni Kras vabi
upokojenke in upokojence
na PRAZNIK VCLANJE-
VANJA, ki bo v kriskem
Ljudskem domu v petek,
17. t. m., ob 16.30. Sledila
bo zakuska.SINDIKAT
UPOKOJENCEV SPI-CGIL
organizira v soboto,SLOVENSKA PROSVETA
in
DRUSTVO SLOVENSkih
IZOBRAZENECV
vabita naPREŠERNOVO
PROSLAVOv ponedeljek, 13. februarja, ob
20.30 v Peterlinovi dvorani

SPORED:

- slavnostni govor prof. Bruna
Pertot- izid fotografskega in literarnega
natečaja Mladike

- podelitev priznanj Mladi oder 94

- kulturni program s sodelovanjem
članov Radijskega odra in kvarte-
ta violin in klavirja iz razreda prof.
Jagode Kjuder sole Marij Kogoj v
TrstuSLAVISTICO DRUSTVO
TRST

vabi na predstavitev

monografije

Borisa Paternuja

FRANCE

PREŠEREN

1800-1849

ki bo v petek, 17. februarja,
ob 17. uri v Gregorčičevi
dvorani v Trstu

Sodeluje

Prof. LOJZKA BRATUŽ

18.t.m., ob 17. uri v hotelu
Sistiana PRAZNIK VC-
LANJEVANJA. Vabljeni.SKD GRAD obvešča, da
bo razstava "Zeleso in ka-
men" umetnika Maria So-
sica odprta v društvenih
prostorih do 19. t. m. in
sicer: od delavnikov od
17. do 20. ure ter ob praz-
nikih od 16. do 20. ure.

BRANI SVOJE

ZDRAVJE - alkohol ni ne-
resljiv problem. V ta na-
men organizira ACAT
(Associazione club alcoli-
sti in trattamento -
Združenje klubov
zdravljenih alkoholikov)
srečanje zate in za tvojo
družino. Tu boš dobil
prijatelje, s katerimi boš
spoznal "nov stil
življenja". Čakamo te na
našem sedežu v Ul. Fo-
schiat 1 v Trstu ob pone-
deljka do petka od 10. do
12. ure in od 16. do 18.30.
tel. 370690. Odloči se za
obisk!

ŠOLSKÉ VESTI

SINDIKAT SLOVEN-
SKE SOLE obvešča kandi-
date, ki so se prijavili k
učiteljskemu natečaju na
podlagi izpitov in uradnih
listin, da bo pisna naloga
v sredo, 22. t. m., ob 8. uri
na nižji srednji soli I.
Cankar, Ul. Frausin 12
(Sv. Jakob). Kandidati naj
prinesejo s seboj osebni
dokument.

IZLETI

SINDIKAT
UPOKOJENCEV IZ
KRIZA prireja v nedeljo,
5. marca za praznik zena
izlet v Spilimbergo in
ogled prsturne v S. Da-
niele del Friuli. Vpiso-
vanje d 26. t. m. - M. Tu-
rel, tel. st. 220266.SK BRDINA organizira
v nedeljo, 26. t. m. avto-
busni izlet v Trbiz. Vpiso-
vanje na sedežu kluba,
Proseška ul. 131 na Opci-
nah vsak ponedeljek od
19. do 21. ure.

MALI OGLASI

UDELEZENCA Prešer-
nove proslave v Gorici, ki
je pomotoma vzel plašč
znamke Missoni rjave bar-
ve naprosam, naj plašč
prinese v pisarno Kultur-
nega doma.ISCEM priče prometne
nesreče, ki se je pripetila
dne 8. avgusta 1994, ob

PUBLIEST

Tel. (040) 7796611 - Fax 768697

oglas - obvestila:
8.30 - 12.30osmrtnice - sožalja:
8.30 - 12.30

13.30 - 17.00 (razen sobote)

Na Colu st. 41 se je Zo-
fiji Gustin pridružil bratec

Danijel

Njegovega prihoda se
veselijostarši Radko in
Magda, nona Justa
in nono Pepi
ter vsi ostali

8. t.m. je na svet privekal

Peter

Vsi Peračevi se veselimo
9. bratca in malemu Pe-
terčku voščimo obilo sreče
in uspehov v življenju, teti
Magdi, stricu Zoranu, Evi,
Martinu in Veroniki pa ze-
limo dobro delo
Klan PeračJutri bo na Proseku
praznoval 70 let naš dragitov. Marjo
CaharijaSe na mnoga aktivna
leta mu kličejotovariši Stranke
komunistične prenovne
Krožek KrasProsvetno društvo
Mackolje

iskreno čestita

Ljubi Smotlak

ob prejemu Diplome 1.
stopnje za zasluge na sol-
skem področju15.50 na cesti Hotedersci-
ce proti Logatcu. Tel. na
st. (067) 72733 od 15. do
17. ure (Milan Mesar).ISCEM traktor v do-
brem stanju, od 20 do 25
KM s prikolico, plugom in
frezo. Telefon 53420 ob
večernih urah.ISCEM zazidljivo
zemljišče v Križu s pogle-
dom na morje. Tel. st.
662023.KUPIM poslopja, stano-
vanjska ali kmečka,
kjerkoli in v kakršnemkoli
stanju, tudi z zemljiščem
ali s posameznimi dvo-
risci. Placilo v gotovini ali
v zameno za posamezne
dele posesti, ki spadajo k
dedovanju. Pismene po-
nudbe poslati na Publiet
Srl, Ul. Montecchi 6,
34137 Trst, pod geslo "Po-
sest".ISCEM kmečko po-
slopje na gričevnatem po-
dročju za prasicjerejo. Pi-
smene ponudbe poslati na
Publiet Srl, Ul. Montec-
chi 6, 34137 Trst, pod ge-
slo "Prasicjereja".SLUŽBO išče marljiv in
vesten fant, star 21 let,
vojascine prost, z voz-
niskim dovoljenjem,
srednjesolsko izobrazbo,
dobrim znanjem slovenske-
ga in italijanskega jezika,
željan delati. Tel. st.
368230.MLADA žena, delovna,
postena, išče zaposlitev
kot hišna pomočnica ali
otroška varuska. Tel. st.
229389.VISMA ARREDO SpA
zaposli 23/30 letnega/no
opremljevalca/ko - pro-
daljalca/ko s pisnim in go-
vornim znanjem slove-
nščine in italijanskega
geometrijsko ali podobno
diplomo. Zazelite izkušnje
s področja. Službovanjena sedežu, kraj Cittadella
(PD). Odlični ekonomski
pogoji in povračilo
stroskov. Tel. st. (049)
5975200 ali (0336)
793053.PROFESORICA nudi
privatne lekcije iz an-
gleščine. Tel. st. 814550.STUDENT iz naravo-
slovnih ved nudi lekcije
iz matematike in fizike za
vse višje sole. Tel. st.
574931 - Moreno.NUDIM lekcije iz an-
gleščine in slovensčine
dijakom višjih srednjih
sol. Tel. st. 55293 v večer-
nih urah.INSTRUIRAM ita-
lijansčino, grščino, la-
tinsčino, zgodovino in filo-
zofijo v italijanskem jeziku.
Tel. st. 229225 - Mirjam
ali 396359 - Giuliana.KVALIFICIRANA me-
dicinska sestra nudi nego
in pomoč ter varstvo otrok
na Opcinah, Trstu in oko-
lici. Tel. st. (0038667)
72696.MEDVEDOVO kožo z
glavo, zelo lepo, za steno
ali na pod, ugodno prod-
am. Tel. st. 0038667/
22518 po 18. uri.PRODAM stare pred-
mete (kolesa od vozov,
itd.) Tel. st. 228547.PRODAM po ugodni
ceni skoraj novo pohištvo
za opremo pisarne. Tel.
368633-4 od 10 do 17.
ure.PRODAM pasje mla-
dice husky, rjave barve z
rodovnikom, cepljeni,
brez crevesnih zajedalcev,
po ugodni ceni. Tel. st.
(0481) 21417.NABREZINA - dvosta-
novanjska novejša vila v
odličnem stanju, 2000
kv.m terena, prodaja CIVI-
CA ROMANELLI, ul. Co-
roneo 5, tel. 040/660890.

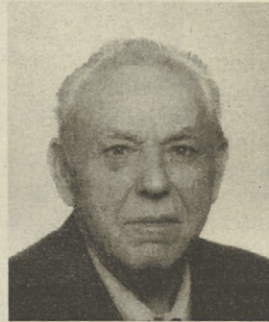
KAM PO BENCIN

Danes bodo na Trzaskem
obratovale naslednje cr-
palke:AGIP
Largo Piave
Drevored Campi Elisi 59
Largo Sonnino 10
Trg Sansovino 6MONTESHELL
Rotonda del Boschetto
Ul. Baiamonti 4
Riva N. Sauro 6/1
Miramarski drev. 233/1
Istrska ulica 212ESSO
Largo Roiano 3/5
Opcine (cesta 202 -
križišče)
Ul. Giulia 2IP
Riva O. Avgusta 2
Trg Libertà 3
Ul. F. Severo 2/7ERG PETROLI
Ul. Piccardi 46API
Ul. Baiamonti 48TAMOIL
Ul. F. Severo 2/3NOCNE CRPALKE
(self service)TAMOIL - Ul. F. Severo
2/3
ESSO - Trg Valmaura 4
AGIP - Istrska ulica
AGIP - Miramarski drev.
49NA AVTOCESTAH
(odprte 24 ur)AGIP
Devin (sever)
Devin (jug)PODARIM črno/belega
srčanega psčka, mesec
in pol starega. Tel. st.
201238 - ura obedov.DO PUSTA ima odprto
osmico Pernarcic Boris,
Medja vas 7.OSMICO je odprl Usaj
v Nabrežini st. 8. Toci be-
lo in črno.OSMICO odprli smo,
da veselo v družbi bo.
Berdon Josip - Pulje pri
Domju st. 123.OSMICO je odprl Lu-
pinc v Praprothu. Toci sor-
tirana vina.

†

Zapustil nas je

Rudi Vodopivec

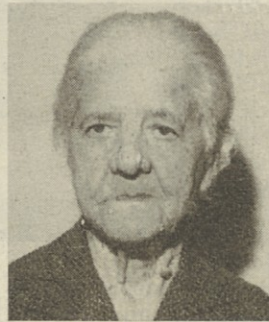

Pogreb bo v sredo, 15.

t.m., ob 12. uri iz mrtvas-
nice v Ul. Costalunga v
bazovsko cerkev.Zalostno vest sporočajo
žena Milka, hči Marta z
možem Ugotom in sinom
Jakobom, sestra Zofija in
ostali sorodnikiBazovica, Meran,
12. februarja 1995Zalovanju se pri-
družujejoSlava, Marjo, Nadja
in LaraZa dragim Rudijem
zalujedružina Janko
in Karmela KapunOb smrti Rudija Vo-
dopivca izrekata glo-
boko sozalne zeni Milki,
hčerki Marti in družini

Nataša in Ace

†

9. februarja je v 94. le-
tu starosti preminila nasa
draga sestra in tetaEmilija Kralj
vd. AntoničPogreb bo v torek, 14.
februarja, ob 12. uri v
cerkvi na Proseku.Zalostno vest sporočajo
sestri Ivanka in Pepka
ter ostalo sorodstvoGabrovec, Prosek, Kontovel,
12. februarja 1995

†

Po kratki bolezni nas je
zapustila naša dragaBernarda Hrovatin
vd. SpeharZalostno vest sporočajo
hči Marcella in sin
Giulio s Claudio, bratje
Pino, Stefania, Alice in
Pupi, vnuki, pravniki in
ostali sorodnikiPogreb bo v sredo, 15.
t.m., ob 12.40 iz mrtvas-
nice v Ul. Costalunga v
cerkev na Opcine.

Trst, 12. februarja 1995

†

Po pogrebu naznanja-
mo žalostno vest, da nas
je zapustil naš dragi in
dobri

Anton Kocjan

Zalujoci žena Nada
in sin Aleksander
ter ostalo sorodstvo

Trst, 12. februarja 1995

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage

Marije Segina
vd. Briščekse iskreno zahvaljujem
vsem, ki so ji stali ob
strani in pomagali ter
vsem, ki so jo spremili na
zadnji poti in na
kakršenkoli način
pocastili njen spomin.

OTROCI

Prosek, Nabrežina,
12. februarja 1995

ZAHVALA

SVOJCI

Ivana Malalana
Mičetase zahvaljujejo borcem
NOB, govornikom,
nosilcem borčevskih
zastav, nosilcem krste in
cvetja ter vsem, ki so na
kakršenkoli način
pocastili njegov spomin.Trebče, Maribor, 12.
februarja 1995Ob izgubi dolgoletnega
sodelavca in bivšega obcin-
skega svetovaleca Edvarda
Gustina izreka družini in
svojem iskreno sozljajesekcija Slovenske
skupnosti Repentabor

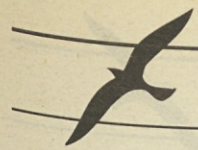
STOP za VLOMILCE

S PASIVNO VARNOSTJO
LAHKO MIRNO SPISŽelezna premična dvoriščna vrata, blindirana polk-
na in navojnice, železne ograje raznih oblik in barv

IN...

BREZPLACNI PREDRACUNI
ARTIGIANA ALLUMINIO

Trst - Ulica Giotto 9 - Tel. 635086

FINANCARSKA ŠOLA / SEN. BRATINA O RAZISKAVI SWG

Velika večina je proti vojašnici na letališču

Goričani načelno za, toda raje v opuščeni vojašnici

Senator Darko Bratina je včeraj predstavil novinarjem izide raziskave javnega mnenja, ki jo je zauspal specializarni družbi SWG, da bi ugotovili, kaj Goričani menijo o gradnji financarske sole-vojašnice na mirenem letališču. Najbolj izstopa sledeči podatek: samo 14, 6 odstotkov intervjuvanih hoče, da se vojašnica sezi- da na letališču. To se ne pomeni, da nočejo finan- carske sole: večina je načel- loma za to, da bi v mestu odprli ustanovo za solanje financarskih stražnikov, vendar ne na letališču. Ra- ziskavo so izvedli na osno- vi 506 telefonskih kontak- tov na homogenem vzor- cu, ki je upošteval starost- no, družbeno, ekonomsko in narodnostno sestavo prebivalstva. Glede na to, da steje občina komaj 38 tisoč prebivalcev, je vzorec zelo velik in so podatki za- radi tega dokaj zanesljivi.

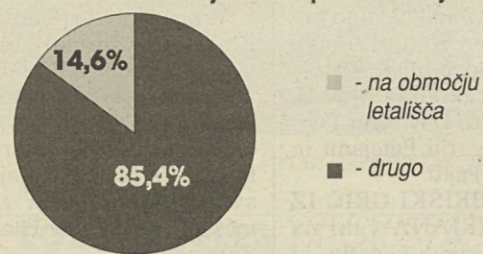
Na vprašanje, ali so za odprtje financarske sole v Gorici je pritrdilno odgo- vorilo 58, 7% anketiranih, odločno proti je bilo 26, 3%, 15 odstotkov pa ni da- lo odgovora. Goričani torej niso načeloma proti finan- carski soli, so pa v velikan- ski večini proti temu, da bi se gradila na letališču. Od celotnega vzorca se je kot receno samo 14,6% opre- delilo za to lokacijo, vsi drugi pa so bili proti tej rešitvi.

Zanimivi so analitični podatki o sestavi manjši- ne, ki bi vojašnico hotela na letališču. V njej prevla- dujejo ženske, starejši ljudje, osebe z nižjo sto- pno izobrazbe ter osebe brez rednega delovnega razmerja (studenti, gospo- dinje, upokoenci in brez-

VPRAŠANJE STEV. 1: Soglašate s predlogom, da se šola-vojašnica finančne straže zgradi v Gorici?

VPRAŠANJE STEV. 2: Menite, da jo je bolj oportuno zgraditi na območju goriškega leta- lišča ali na območju kake opuščene vojašnice?

poselni). Zanimivo je tudi, da le 17, 3% volilcev strank sedanje večine na občini podpira lokacijo na letališču. Odstotek je torej le za spoznanje večji od podatka za celotni vzorec prebivalstva.

Ob teh podatkih bi se morali občinski upravitelji zamisliti, je dejal Bratina: »Župan Valenti je v volilni kampanji obljubljal, da se bo pred odločitvijo o fi- nancarski soli posvetoval z javnostjo in upošteval voljo prebivalstva. Sedaj pa je že pozabil na predvo- lilne obljube in hoče gradnjo na letališču vsiliti proti volji ljudi, kar je sk- rajno nekorektno in škodljivo za mesto.«

Predstavniki Forza Ita- lia, od župana do senatorja

Romolija, je se dejal Brati- na, so volilno kampanjo osnovali na lažnih oblu- bah, sedaj pa skušajo s prikritimi manevri uvelja- viti svoje politične interese proti volji prebivalstva. Tako Valenti kot Romo- lija sta se v prejšnjih mesecih v Rimu srečala z vrhovnim poveljnikom finančne straže. Zakaj nista o tem povedala ničesar? Skrivno- stna je tudi zadeva okrog Berlusconijevega pisma, ki je 15. decembra lani (ko je bila vlada že v krizi) zav- rnil nasprotovanje Dezele FJK financarski soli. Obsto- pisma je cel poldrugi me- sec spremljal molk. Se da- nes ni jasno, ali ga je pred- sednica Guerra prejela, pa tudi to, kdaj in kako je prišlo do Berlusconijeve

odločitve.

Nekaj pa je jasno. Če naj bo mestna uprava izraz volje ljudi, je odprtje fi- nancarske sole možno le v eni od opučenih vojašnic, ki jih v mestu ne manjka. S tem v zvezi je Bratina menil, da bi morali odloč- neje poseci pri vojaških poveljstvih, naj vojska sprostí vojašnico na Trzaski ulici (ki bi ustrezala za financarsko solo), pa tudi druge neizkoriščene objekte, ki se vedno bre- menijo mesto.

Tako bi tudi prihranili dosti denarja, saj ne bi bilo treba potrositi 150 mil- liard, kolikor bi stala gradnja na letališču. Brati- na ima tudi dokaj konkret- ne ideje o tem, kako bi bolje izkoristili ta denar, ki - tega ne gre pozabiti - je bil namenjen Gorici v ok- viru osimskih sporazu- mov. Če pomislimo, da stane letno vzdrževanje univerzitetnega tecaja naj- več stiri milijarde, potem bi si s tem denarjem v Go- rici zagotovili delovanje dveh fakultet za na- slednjih 20 let. Prav v to smer gre zastaviti razvoj mesta, ki se mora pravočas- no opremiti za bližnji čas, ko bo meja po vstopu Slo- venije v Evropo izgubila današnjo vlogo. Tega ne bomo dosegli s financar- skimi vojašnicami, temveč s storitvami, ki naj Gorico in njeno zaledje uveljavijo v mednarodnem pre- takanju blagovnih in dru- gih tokov. V ta namen je treba na novo premisliti vlogo avtoporta in mejnih naprav, pa tudi družbe Informest in dati zagon vsem drugim storitvam, ki naj pri nas zasidrajo voz- lišče tokov med Padsko nizino in Srednjo Evropo.

GORICA / SREČANJE O GOSPODARSKIH PROBLEMIH

Vladni podtajnik Mario Prestamburgo na Trgovinski zbornici

Na sedežu Trgovinske zbornice je bilo v petek srečanje z ministrskim podtajnikom za kmetijst- vo, prof. Mariom Pre- stamburgo. Srečanje je priredila Trgovinska zbornica, udeležili pa so se ga tudi predstavniki Občine in Pokrajine, sin- dikatov in strokovnih združenj. Predsednik zbornice dr. Enzo Bevi- lacqua je predstavnika vlade seznanil z najbolj nujnimi vprašanji s kate- rimi se trenutno vbadamo na Goriškem in kate- rih razreševanje lahko znatno pospeši primeren pristop vlade. Poskrbeti je treba za obnovo takoi- menovanega paketa ukrepov v korist goriške- ga gospodarstva (paket Altissimo), nujno je tre- ba sprejeti odločitve gle- de posegov na področju vodnega gospodarstva, (urejanje vodnih tokov v porečju Soče) pri cemer naj bi del sredstev, poleg urejanja Soče namenili tudi za posodobitev na- makalnih naprav.

Posebno pozornost so na srečanju namenili tu- di vprašanjem v zvezi z mednarodno vlogo Gori- ce. Tako je predsednik zbornice opozoril na kronične težave zaradi pomanjkanja osebnja na carini pa tudi na potre- bo, da se zagotovijo de- narna sredstva za poso- dobitev in dokončanje prometnih struktur, uni- verze itd. Na srečanju so obravnavali tudi zaple- teno vprašanje proste cone oziroma poskusa poslanca Asquinija, da se za celotno območje Furlanije uvede kontin- gent bencina po znizani ceni.

Podtajnik Mario Prestamburgo na srečanju z goriškimi upravitelji in gospodarstveniki (foto Studio Reportage)

NOVICE

Vsi občinski uslužbenci so bili na svojih delovnih mestih

Karabinjerji so včeraj izvedli pravcati "blitz" na zu- panstvu in Gradežu. Okrog 13. ure so prisli pre- verjat, kako je s prisotnostjo oziroma odsotnostjo uradnikov in drugih občinskih uslužbencev. Ukre- pov v obliki prijavi ali podobnih dokumentov ni bi- lo, ker so bili vsi uslužbenci prisotni.

Zaprta pokrajinska cesta št. 7

Od jutri, 13. t.m., do vključno 14. aprila bo zaprt odsek pokrajinske ceste št. 7 med Medejo in Fratto. Ukrep je v zvezi z vkopavanjem cevi grezničnega omrežja na območju občine Medea.

Smrtna nesreča v Gradišču

V prometni nesreči sinoči nekaj po 18. uri v Drevo- redu Trieste v Gradišču, v neporedni bližini hotela Franz, je izgubila življenje 75-letna Ida Del Fabro iz Gradišča. Del Fabrova, ki je stanovala v isti ulici, na številki 75, je pri prečkanju ceste zadel avtomo- bil. Preiskavo vodijo karabinjerji v Gradišču. V bol- nišnico so pospremili voznico avtomobila A112 tržaške registracije, E. F.

ZELENI VLAK / IZSLEDKI ANALIZ

Najhujši je hrup

Zrak, ki ga dihamo v Gorici, ni po- sebnost, ce ga primerjamo s stanjem v večjih mestih. To pa se ne po- meni, da je čist in zdrav, saj so v njem prisotni prav vsi strupeni plini, ki jih povzroča v glavnem avtomobilski pro- met, vendar so koncentracije teh stru- pov pod maksimalno po zakonih sprejemljivo mejo. Hujše pa je stanje glede zvočnega onesnaževanja, torej hrupa, ki tudi v Gorici presega vse do- voljene parametre.

To je srž izsledkov tehnikov zelenega vlaka "Legambiente" in eksperimental- nega instituta državnih železnic, ki so jih včeraj ob koncu enotedenskega po- stanka v Gorici predstavili na tiskovni konferenci. Zeleni vlak bo pri nas ostal do jutri, saj te dni nadaljujejo z meritva- mi v Novi Gorici (tokrat so prvič sli cez mejo), kjer bodo rezultate javili jutri na srečanju na županstvu. Meritve, ki so jih izvajali na Trgu Saba v dneh 7., 8. in 9. februarja, so glede onesnaževanja dali sledeče največje povprečne vrednosti (podatki so v mikrogramih na kubčni meter razen za ogljikov monoksid, kjer so miligrami; v oklepaju navajamo mak- simalno koncentracijo, ki jo dopusca zakon): prašni delci 177 (po zakonu do 300), zveplov dioksid 33, 3 (250), dušikov dioksid 116 (400), ogljikov mo-

noksid (povprečje 1 ure) 11, 5 (40), ogljikov monoksid (povprečje 3 ur) 8, 1 (10), ozon 47, 3 (360), ogljikovodiki (skupno razen metanskih) 1.684 (200). Močno izstopa torej zadnji podatek, ki pa ni zaskrbljujoč, vsaj dokler ostajajo koncentracije drugih strupov pod zakonskimi parametri.

Slabše je stanje glede hrupa, ki so ga merili na treh točkah (Trg Saba, Ul. Fil- zi in Korzo Italia/vogal Drev. 24. maja): cez dan dosega ropot od 70, 9 do 73, 3 decibelov, medtem ko jih zakon do- voljuje največ 65, ponoči pa od 61 do 63, 1 (po zakonu največ 55). Hrup po- meni živčnost, agresivnost in druge motnje, težko pa ga je zmanjšati brez ra- dikalnejših posegov za omejitev prome- ta.

Tehniki "Legambinete" so stanje v Gorici označili kot zmerno pozitivno, opozorili pa so, da bi za boljše kakovost življenja tudi pri nas potrebovali vrsto ukrepov za omejitev avtomobilskega prometa in (absolutno nujno) prometa težkih vozil po mestu, za spodbujanje uporabe kolesa in javnih prevoznih sredstev. V ta namen bodo danes prire- dili kolesarski pohod (start ob 10. uri iz- pred železniške postaje). Na razpolago je 30 koles za tiste, ki ga nimajo, eno pa bodo tudi izžrebali med udeleženci.

KULTURA / PREMIERA FILMA »CAMERIERI« V KINU VITTORIA

Prispodoba današnje Italije

Združenju Sergio Ami- dei in upravi kina Vittoria- se moramo zahvaliti za filmski dogodek, ki sta ga predsednici ponudila go- riskemu občinstvu. Pre- miersko so predvajali film Leoneja Pompuccija »Ca- merieri«, eno najboljših- filmskih del na italijan- skem prizorišču v zadnjem času. Prizadevni organizatorji so povabili v Gorico tudi pomemben del filmske ekipe, ceprav je gripa obdržala doma režiserja, ki smo ga lahko spoznali na lanskem festi- valu Amidei na gradu. Prišla sta druga dva scena- rista, Filippo Picchi in Paolo Rossi, ter igralca Marco Messeri in Enrico Salimbeni. Z njimi so gle- danci po filmu lahko iz- menjali nekaj mnenj in se sproščeno nasmejali ob domislicah, ki sta jih im- provizirala igralca.

Film »Camerieri«, v ka- terem nastopajo se Paolo Villaggio, Diego Abatan- tuono in Antonello Fassa-

ri, je grenka zgodba o zdra- hah med osebjem propa- dajoče restavracije. Ob iro- ničnih in včasih naravnost komičnih poudarkih je sporočilo zelo resno in pe- simistično: egoizem, ne- voskljivost, zagrenjenost, škodoželjnost onemo- gajo ljudem, da bi zlezli

iz miselnih kletk, v katere so se sami zaprli. To spo- ročilo je lahko univerzal- no, film pa dopusca ali boljše spodbuja tudi kon- tingentnejše branje. V njem je namreč polno na- migov na naso "2. repu- bliko", kjer z vso oholostjo parvenija samovoljno uka-

zuje neki "cavalieri" in kjer smo vsi v nekem smi- slu natakariji: ponizni do oblasti, toda med sabo spr- ti in zaverovani v svoje egoizme.

Na sliki (Fotostudio Re- portage): igralca in scena- rista na srečanju z občinst- vom v kinu Vittoria.

SOVODNJE / PREDSTAVITEV JE BILA V PETEK

Zbornik o mladinskem raziskovalnem taboru

V publikaciji zbrano gradivo z raziskav leta 1983 in 1993

V Kulturnem domu v Sovodnjah so v petek zvečer predstavili zbornik Tabor "Sovodnje '93". Publikacija prinaša zaključke z dveh mladinskih raziskovalnih taborov, ki sta se na območju občine Sovodnje odvijala leta 1983 in leta 1993. Zbornik sta izdala Društvo mladih raziskovalcev iz Trsta in Gorice ter Narodna in študijska knjižnica - Odsek za zgodovino s sodelovanjem Kulturnega društva Sovodnje. Finančno sta objavo podprli Zadrzna kreditna banka v Sovodnjah in občinska uprava.

Knjiga obsega 280 strani in je popolnoma dvojezična. Slovenski in italijanski tekst sta si enakovredna in postavljena vzporedno, tako da se nam vsak prispevek prikaže v celoti. Zelo zanimivo je tudi dokumentarno in fotografsko gradivo, ki dopolnjuje in bogati besedilo.

V knjigi so objavljeni izsledki raziskovalnega dela na različnih po-

S predstavitev publikacije o raziskovalnih taborih v Sovodnjah (foto Studio Reportage)

dročjih: arheološkem, zgodovinskem, geografskem, naravoslovnem, etnološkem, sociološkem in jezikoslovnem. Kljub naslovu, ki omenja Sovodnje (ceprav le kot sedež občine), so v knjigi vse vasi obravnavane enakovredno, saj so mladi raziskovalci brez razlik preučevali celotno področje, vse kraje in zaselke v občini.

Na petkovi predstavitvi je uvodoma pozdravila Alenka Florenin, predsednica Kulturnega društva Sovodnje, ki je dala pobudo za izvedbo drugega raziskovalnega tabora in za objavo zbornika. Opozorila je na pomembnost tiskane besede za manjšinsko skupnost in na potrebo, da bančne ustanove podprejo izdajateljsko dejavnost.

Za Floreninovo sta pozdravila zupan Vid Priamožic in predsednik Zadrzne kreditne banke Mirko Hmeljak. Glasbeni točki sta prispevali gojenki sole Glasbene matice - Centra Emil Komel Maja Zavadlav in Neva Klanjscek.

Zatem so spregovorili izdajatelj: ravnatelj Narodne in študijske knjižnice Milan Pahor, ki je podčrtal časovno povezanost izdaje zbornika s praznikom slovenske kulture, ki ga letos proslavlja tudi z izidom zbornika.

»Vemo, da ne živimo v prijaznih casih, zato pa so se bolj pomembne pobude, kakor je tale« je dejal Pahor, ki je izrazil zadovoljstvo nad opravljenim delom in ugotovil, da mo-

rebitne manjše pomanjkljivosti in spodsljaji ne morejo okrniti celotnega, globoko pozitivnega vtisa. V imenu raziskovalcev in mentorjev sta spregovorila Marko Jagodic in Vojko Bratina. Večer se je sklenil z ogledom videoposnetka o zadnjem taboru.

Petkova predstavitev zbornika se vključuje v niz praznovanj Dneva slovenske kulture, ki jih prireja KD Sovodnje. Ze v sredo bo v sodelovanju z ZSKD predstavitev brosure novinarja Marka Waltritscha o tiskani besedi na Goriskem. Waltritsch bo na večeru podal tudi kratek pregled zgodovine Sovodenj.

TRADICIONALNO PUSTOVANJE ŠD SOVODNJE

V soboto 25. februarja v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vabila se dobi pri G. Marsonu, Davorinu Peliconu, Igorju Petejanu in Lucotu Fajtu.

Zveza slovenskih kulturnih društev
Kulturno društvo Sovodnje

KULTURA V SOVODNJAH SKOZI ČASOVNA OBDOBJA

- Spregovoril bo novinar Marko Waltritsch
- Ob tej priložnosti bomo predstavili publikacijo "Tiskana beseda na Goriskem"

Kulturni dom v Sovodnjah, sredo, 15. februarja, ob 20.30.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
"EMIL KOMEL"

KONCERTNA SEZONA 1994/95

ponedeljek, 20. februar
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept., 85

ALOJZ GRADNIK V SAMOSPEVIH
Stefana Mavrija

Nedelja, 12. marec
Stalna cerkev v Gorici

SAKRALNA GLASBA 20. STOLETJA
Ljubljanski madrigalisti
Matjaž Šček, dirigent

sreda, 22. marec
Kulturni dom v Gorici

CAMERATA LABACENSIS
Valentina Pavo, klavir
Stojan Kuret, dirigent

ponedeljek, 10. april
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept., 85

TAM GOR JE MOJA VAS
Ljudske pesmi beneških dolin
Priredil Daniele Zanettovich

sreda, 3. maj
Kulturni dom v Gorici

IGOR LAZKO, klavir
Rachmaninov, De Falla, Bartok

ponedeljek, 15. maj
Komorna dvorana SCGV
Drev. 20. sept., 85

SLOVENSKI SKLADATELJI
v Glasbenem ateljeju Emil Komel

KINO

GORICA VITTORIA 15.30-17.40-19.50-22.00 »Star-gate«. Igrata Kurt Russel in James Spader. Ozvočenje Dolby stereo.

CORSO 15.15-17.30-19.45-22.00 »Rivelazioni«. Igrata Michael Douglas in Demy Moore.

TRZIC COMUNALE 16.00-18.00-20.00-22.00 »Once were warriors (Una volta erano guerrieri)«. Rez. Lee Tamahori. Igra Rena Owen. Prep. ml. pod 14. letom.

PRIREDITVE

KD BRIŠKI GRIC prireja v četrtek, 16. t.m., večer v počastitev dneva slovenske kulture. Odprli bodo fotografsko razstavo "Ko ne bi bilo vojne", nastopil bo mesani pevski zbor F.B. Sedej ter zbor recitatorjev. Prireditve bo v dvorani na Bukovju ob 20.30.

SD SOVODNJE prireja 25. t.m. tradicionalno pustovanje v Kulturnem domu v Sovodnjah. Vabila so na razpolago pri S. Marsonu, Davorinu Peliconu, Igorju Petejanu in Lucotu Fajtu.

KD BRIŠKI GRIC IZ STEVERJANA vabi na pustovanje z večerjo, ki bo 18. februarja v domu na Bukovju. Vpisujejo Maja Humar (tel. 884187), Tamara Mizerit (884110) in Emanuela Jurc (81163). Treba je pohiteti z vpisom, ker je število sedežev omejeno.

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV ZA GORISKO obvešča, da bo pustovanje 25. februarja v gostišču Al Fogolar v Gallianu pri Cedadu. Poskrbeli bodo za glasbo in zabavo s kabaletnim duom Boris Kobal in Sergij Verč. Prijave sprejemajo na sedežu društva in pri poverjenikih do srede, 15. t.m. Zazeleno so maske.

KD OTON ZUPANCIC vabi na pustno praznovanje "Pridi z nami v džunglo...", ki bo 24. februarja v domu Andreja Budala v Standrežu.

SKPD F.B. SEDEJ iz Steverjana vabi na veselo pustovanje v soboto, 25. t.m., ob 20.30 v telovadnici pri Katoliškem domu v Gorici. Igral bo ansambel Adria kvintet. Nagradili bo najlepšo masko.

KRAJEVNI LEKSIKON SLOVENCEV V ITALIJI (2. knjiga - Goriska pokrajina) bodo predstavili v četrtek, 23. februarja, ob 20.30 v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici.

ŠOLSKE VESTI

DIDAKTIČNI RAVNATELJSTVI ZA SLOVENSKE OSNOVNE SOLE v Gorici in Doberdobi obveščata, da se vpisovanje otrok v vrtnice in prve razrede osnovnih sol za šolsko leto 1995/96 zaključuje 28. februarja.

IZLETI

ODBOR UPOKOJENCEV IZ DOBERDOBA prireja 7-dnevni izlet na Sardinijo, Sicilijo in v Kalabrijo od 15. do 21. maja 95. Informacije in prijave v Doberdobi, v trgovini pri Mili (tel. 78072) do 10. aprila.

OBVESTILA

SKD KREMENJAK obvešča, da vpisujejo v začetniški in izpopolnjevalni tečaj igranja na diatonično harmoniko. Informacije pri odbornikih ali po tel. (0481) 419952 ali 42024 ali 81113.

RAZSTAVE

V GALERIJI KINA VITTORIA na Travniku je do 21. januarja postavljena razstava likovnih del in instalacij »...Kaj ni bilo jutri?«, ki jo prireja likovni krožek Exit. Razstavljajo Giuseppe De Cesco, Odinea Pamici, Grupa Topolove, Giovanna Torresin in Giorgio Vazza. Ogled po urniku filmskih predstav.

PRISPEVKI

Cotic Ivanka (Klanec) je darovala 50 tisoč lir za obnovitev električne napeljave v Kulturnem domu v Sovodnjah.

V počastitev spomina dr. Andreja Budala daruje hči Breda 50 tisoč lir mesani pevski zbor Oton Zupancic.

Ob 2. obletnici smrti Pepce Brajnjak darujejo svojci 50 tisoč lir za mesani pevski zbor Oton Zupancic.

Ob prvi obletnici smrti Mirka Visintina darujejo zena Vida, hčerki Lilijana in Claudia ter vnuki 500 tisoč lir za Združenje za raziskave rakastih obolenj.

V spomin na pokojno Danico Rijavec vd. Gulin daruje Nada Hmeljak 50 tisoč lir za Kulturno društvo Sovodnje.

Družina Rojec daruje 100 tisoč lir za obnovo električne napeljave v Kulturnem domu v Sovodnjah.

Ob 24. obletnici smrti Jureta Tomsica darujeta mama Jožica in sestra Dasa 100 lir za SZ Dom iz Gorice.

Namesto cvetja na grob Miljota Brisca darujejo sosedje iz Klancev 220 tisoč lir za rehabilitacijski center pri goriski splošni bolnišnici.

Bratje Semolic iz Jamelj, darujejo 50 tisoč lir za SKD Kremenjak.

Za obnovitev električne napeljave v Kulturnem domu v Sovodnjah daruje Dario Figelj 200 tisoč lir.

ČRPALKE

Danes so na Goriskem dežurne naslednje benčinske črpalke:

GORICA
MONTESHELL - Ul. Trieste
IP - Ul. don Bosco
AGIP - Ul. Aquileia
FINA - Korzo Italia
TRZIC
MONTESHELL - Ul. Matteotti
ESSO - Ul. 1. Maggio
IP - Ul. Boito
FINA - Ul. Cosulich
KRMIN
MONTESHELL - na državni cesti stev. 56
GRADISCE
AGIP - na cesti v Marian
RONKE
ERG - Ul. Aquileia
FOLJAN
AGIP - Ul. Redipuglia
ROMANS
API - Trg Candussi
FOSSALON
MONTESHELL - Fos-salon

VČERAJ-DANES

Iz matičnega urada goriske občine od 5. do 11. februarja.

RODILI SO SE: Beatrice Penso, Lorenzo Gribaudo, Davide Marin, Anna Bernes, Valentina Pipp, Lorenzo Zuliani, Mitja Pelicon, Anna Boscarol, Camilla Difilippo.

UMRLI SO: 82-letni upokojenec Oscar Podgornik, 69-letni upokojenec Gioacchino Di Giovanna, 91-letna Livina Trevisan vd. Cattarin, 89-letna upokojenka Maria Dounmar, 70-letna upokojenka Nella Temil por. Brodie, 81-letna Raffaella Smrekar vd. Plezzani, 80-letna upokojenka Zora Poterzio vd. Simonetti, 51-letna gospodinja Edda Rosa Cumin vd. Lauri, 100-letna Giuseppe Conti vd. Beltrami, 71-letni upokojenec Narciso Sabbadini, 84-letni upokojenec Pietro Tortoioli, 85-letni upokojenec Giovanni Cargnel, 81-letni upokojenec Rodolfo Nacinovich, 86-letna Carla Maria Tonel vd. Casatta, 88-letna upokojenka Zelnira Signorini vd. Bon, 59-letni upokojenec Luciano Leghissa, 85-letna Quinta Cecchet vd. Mollicone, 60-letna upokojenka Silvia Clede por. Sirok, 66-letni upokojenec Arduino Fontanini, 86-letna upokojenka Olga Cerne vd. Leo, 90-letni upokojenec Jozef Peric.

OKLICI: učitelj Gian Luigi Blasina in učiteljica Romana Marcella Cavini, podcast. karabinjerjev Flavio Bottini in Gabriella Arnosti, učitelj Gianluigi Moise in učiteljica Anna Mellano, komercialist Alberto Palmesi in Roberta Lupi.

POROKE: sofer Stefano Cecconi in sobarica Moira Samari.

LEKARNE

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
MARZINI, C. Italia 89, tel. 531443
DEŽURNA LEKARNA V TRZICU
OBCINSKA 2, Ul. Mantio 14/B, tel. 480405.

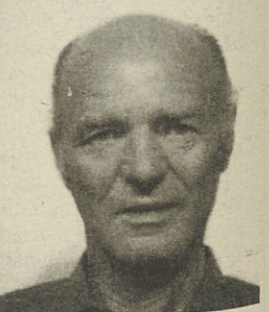
POGREBI

Jutri ob 11. uri Kristina Ciglic vd. Cicigoi iz bolnišnice sv. Justa na glavno pokopališče.

10.2.1994 10.2.1995

Ob prvi obletnici smrti našega

Mirka Visintina

se ga z žalostjo v srcu spominjamo

zena Vida, hčeri Lilijana in Claudia ter vnuki Vanja, Tanja in Nikita

Ronke,
12. februarja 1995

KULTURNO DRUŠTVO SOVODNJE

vabi na uprizoritev igrice

MESTNI GODCI

izvaja Mladinska skupina SKD Primorec iz Trebe

V nedeljo, 19. 2. 1995, ob 18. uri v Kulturnem domu v Sovodnjah

26. FEBRUARJA v Primorskem dnevniku
barvna priloga: OBČINA SOVODNJE
Izkoristite priložnost za vaš oglas:
pokličite Publiet tel. (040) 7796688

ŠKD KREMENJAK
IN ANSAMBEL
ADRIA KVINTET
VABITA
na koncert s predstavitev nove kasete:

»Pri nas doma«

12. 02. 1995, ob 18.00
V GORIŠKI KULTURNI DOM
Za veselo vzdušje, bosta poskrbeli znani humoristi
»VANKA IN TONCA«
ter mednarodni priznan čarovnik »VIKY«

POHITITE, DA PROSTORA NE IZGUBITE!

Prosvetno društvo
"PODGORA"

Kulturno društvo
"A. PAGLAVEC"

vabita na

PREŠERNOVO PROSLAVO

ki bo v prostorih bivše osnovne sole v Podgori
v petek, 17. februarja 1994, ob 20.30

Sodelujejo: Dramska skupina iz Podgore

MePZ "PODGORA"

MoPZ "A. PAGLAVEC"

Govornica: Alenka Florenin

VESOLJE / PO 8 DNEH LETENJA OKROG NAŠEGA PLANETA

Discovery uspešno pristala na Zemljo

V vesolju se je bila srečala z rusko postajo Mir

CAPE CANAVERAL (Florida, ZDA) - Ameriška vesoljska ladja Discovery se je včeraj po 8 dneh letenja v vesolju vrnila na Zemljo. V vesoljskem središču Kennedy v Floridi je pristala ob 6.50 po krajevnem času, se pravi ob 12.50 po našem. Pristanek je bil uspešen kot sploh celotna vesoljska odprava, in to kljub nekaterim težavam, ki so se pojavile ob samem vzletu.

Glavni cilj te odprave je bilo srečanje v vesolju med Discoveryjem in rusko vesoljsko postajo Mir, ki krozi okrog našega planeta že 9 let. Ameriška vesoljska ladja se je Miru zelo približala, in sicer do razdalje 12 metrov, ni pa prišlo do neposrednega stika. To je vsekakor eden izmed ciljev, ki si jih zastavlja skupni ameriško-ruski vesoljski programi. Uresničiti ga nameravajo v kratkem. Tokrat so izpolnili tehniko približevanja, posneli pa so tudi kopico fotografij, in to ne samo za spomin.

Na Discoveryju je bila 6-clanska posadka. Naceloval ji je letalski pilot ameriške mornarice James Wetherbee, v njej pa je bil tudi ruski kozmonavt Vladimir Titov, eden izmed veteranov ruskih vesoljskih podvigov. V posadki je bila tudi Eileen Collins, prva pilotka vesoljskih ladij.

Do pristanka Discoveryja je prišlo v predvidenem času. V Floridi je bilo to zjutraj, tako da je pok ob prebitju zvočnega zidu marsikoga prebudil.

Poveljnik vesoljske ladje James Wetherbee med poletom v vesolju (Ap)

LOS ANGELES / POROTA NA KRAJU ZLOČINA

Je J.O. imel dovolj časa za umor?

Za belce je Simpson kriv, za temnopolte Američane pa nedolžen

WASHINGTON - Je O.J. Simpson res zakrivil umor svoje bivše zene in njene prijateljice? 61 odstotkov belega prebivalstva Zda je prepričanih, da je temnopolti footbalski prvak kriv, 68 odstotkov temnopoltega prebivalstva pa ga ima za nedolžnega.

Na vprašanje morajo seveda odgovoriti porotniki sodišča v Los Angelesu, kjer se vodi proces (spodaj objavljamo sintetični prikaz delovanja ameriškega sodnega sistema).

In prav porotniki bodo danes ob 8.30 (17.30 pri nas) pričeli z ogledom prizorišča umora, v katerem sta 12. junija lani izgubila življenje Nicole Brown in Ronald Goldman. Ogledali si bodo mesto, kjer so odkrili trupli, restavracijo, kjer sta žrtvi večerjali skupaj z domnevnim morilcem, in Simpsonovo vilo. Tako bodo neposredno preverili trditve Simpsonovih zagovornikov, ki zagotavljajo, da O.J. ni imel časa, da bi se iz restavracije vrnil domov in nato odhitel na kraj umora.

Za ogled je sodnik Lance Ito predpisal izredno stroge varnostne ukrepe, da bi zagotovil anonimnost porotnikov: prepovedano bo slikati ogled in območje bo celo zaprto za letalski promet. Ogled se torej ne bo odvijal kot junijski pobeg O.J. Simpsona, ko so številni helikopteri televizijskih postaj iz zraka sledili begu nekdanjega footbalskega zvezdnika po losangeleskih avtocestah in ga neposredno oddajali po vsej Ameriki. Tokrat bo tudi 150 policistov nadzorovalo poslopja v bližini krajev, ki si jih bo porota ogledala. Kogar bodo zasacili, da z oken fotografira spreved porotnikov, predstavnikov tožilstva in obrambe, bodo na mestu aretirali, je zagrozil sodnik Lance Ito.

Laos je zagotovil, da povratnikov ne bo preganjal. Tega se namreč bojijo vsi, predvsem pa vojaki, ki so se dolga leta kot gverila borili proti komunističnemu režimu, tudi znotraj taborišč. »Jaz na primer nisem delal za Američane, je pa moj oče, bil je poveljnik bataljona,« je dejal Tong Yang, namesnik

LAOS / VRAČANJE BEGUNCEV

Ko se navadiš na taborišče

Težave beguncev, ki so po vojni v Laosu zbežali in živeli v taboriščih na Tajskem

BAN NAPH - Begunsko taborišče je edini dom, ki se ga Thor Chue spominja.

Nad vsemi pomembnimi trenutki njegovega življenja je venomer visel duh taborišča in zavest, da je odvisen od tuje pomoči, tudi ko gre za najosnovnejše dobrine.

Zdaj gre s svojo desetčlansko družino negotovi prihodnosti naproti, v Laos, ker so se njegovi »dobrotniki« odločili, da se mora poglavje večnih sporov v Idokini enkrat vendarle končati.

»Življenje v taboriščih je vse težje, ker so se agencije odločile, da bodo taborišča zaprle,« pravi Thor Chue, ki drži dokumente o svojem odhodu trdno v rokah.

»Kaj naj rečem o odhodu in predvsem o tistem, kar bo sledilo, ne vem. Upam na pomoč oblasti. Nekoliko sem tudi vznemirjen, rad bi kmetoval.«

Ko so leta 1975 v Kambodži, Laosu in Vietnamu na oblast prišli civilisti, je skoraj dva milijona ljudi prebegnilo na Tajsko, ker so se bali represalij. Mnoge so premestili v države tretjega sveta, nekateri pa so v strahu pred negotovostjo ostali na zahodu, na Tajskem, morda v upanju, da se bodo nekoč lahko vrnili. Potem ko je večina Kambodžanov uspešno prestala repatriacijo, je se veliko tistih, ki so ostali v begunstvu Lao, tako imenovani »Hmongi« - v »skriti vojni« so igrali vlogo zaveznikov Zda. In Tjaska, ki bi rada s svojimi sovražniki prek Mekonga spet vzpostavila gospodarske vezi, je leta 1991 z Laosom sklenila, da bo taborišče zaprlo. Podobnih taborišč je ob meji le še 12.

»Begunci bi morali razumeti, da smo jim 17 let nudili hrano in zatočišče, zdaj pa se je stanje v njihovih državah normaliziralo in ni več vojn,« pravi Naravuth Chanthong, tajski upravnik tega taborišča, ki leži 25 kilometrov stran od Mekonga. »Tajska ne more več skrbeti zanje.«

Laos je zagotovil, da povratnikov ne bo preganjal. Tega se namreč bojijo vsi, predvsem pa vojaki, ki so se dolga leta kot gverila borili proti komunističnemu režimu, tudi znotraj taborišč. »Jaz na primer nisem delal za Američane, je pa moj oče, bil je poveljnik bataljona,« je dejal Tong Yang, namesnik

tnik upravnika taborišča za »Hmonge«. »Se zdaj mi sledijo in me nadzirajo,« pravi in pri tem misli na očetove sovražnike. »Rad bi se vrnil v Laos, toda kaže, da je Amerika boljše odločitev.«

Eden od podobnih primerov je posebej zgovern. Vue Mai, voditelj Hmongov, eden prvih, ki so jih repatriirali, je kmalu izginil brez sledu.

Sicer pa Združeni narodi in tudi drugi »napore« laoske vlade kujejo v nebesa. »Zagotovimo lahko, da pregovori ni,« pravi ameriški diplomat v Vientianu. »Res pa je, da je nemogoče podrobno slediti vsem primerom.« Letos je bilo v domovino iz Ban Naphoja vrnjenih že več kot 1500 pripadnikov Hmonga, ostalo jih je še 12 tisoč. Od teh se jih skoraj 9 tisoč ni pripravljenih vrniti domov. Zaskrbljeni zaradi roka vrnitve, so v Združenih narodih predlagali, da bi v Laosu odprli posebne industrijske četrti, kjer bi zaposlili vse povratnike in tako pospešili vrnitev preostalih.

Ban Napho, kjer so le široke pralne »avenije«, barake z bolnišnico, v kateri se v povprečju rodi en otrok dnevno in je tudi obreden prostor, ker bolj uglednega svetišča ne premore. Pred kratkim se je »pod lipo« zbralo približno 40 starejših in bolehnih ljudi ter razpravljalo o življenju v Laosu. Eno uro so poslušali predavanje, ko pa je prišel čas za vprašanja, je nekoga zanimalo, koliko se jih se zeli vrniti.

Puan Detpantawong, ki je sedaj stara 56 let, je s svojim mozem, ki je bil vojak v kraljevi vojski, iz Laosa pobegnula leta 1975. Ubili so ga, ko se je pridružil protirežimski gverili. »Se zdaj se ne morem odločiti,« se ji zalostno svetijo oči. »Raje bi ostala na Tajskem, a če bodo odšli drugi, bom šla z njimi.«

»Saj ni alternative,« pravi uradnik ameriške ambasade na Tajskem.

Združene države so že sprejele približno 240 tisoč od 320 tisoč beguncev na Tajskem.

Zadnjih deset tisoč jih se caka na prejemstev v Bangkok.

»Cas je, da grem naprej,« je dejal eden od delavcev centra za begunce ZN v Ban Naphoju. »Cas je, da gremo vsi naprej.«

Sonya Hepinstall / Reuter

Pot skozi ameriško kazensko zakonodajo

Pripor
Osumljenca
zločina
priprejo.
Simpsona
so priprli
17. junija
lani.

Obtožba

Obtožencu preberejo, česa ga obtožujejo, nato pa osumljeni izjavi, ali se čuti krivega ali nedolžnega. Dogovorijo se, ali bodo obtoženca obdržali v priporu ali pa ga izpustili proti varščini. Določijo čas predhodnega zaslišanja. Simpson je izjavil, da je nedolžen. Priprli so ga brez možnosti izpustitve proti varščini.

Zaslišanje pred veliko poroto

Tožilstvo lahko pred izbrano skupino državljanov preveri, ali bo tudi uradno vložilo obtožnico proti osumljencu ali ne. Simpsonovo veliko poroto so razpustili, ker je sodnik ugotovil, da je velikanska publiciteta preveč vplivala nanjo.

Predhodno zaslišanje

Sodnik posluša pričevanja in odloči, ali je dovolj dokazov za začetek procesa proti obtožencu. V običajnih primerih je ta del sojenja ponavadi kratek, saj tožilstvo le oriše primer. Obramba se lahko odloči za navzkrižno zasliševanje. Tako so naredili Simpsonovi odvetniki. Zaslišanje Simpsona so prenašale ameriške televizijske mreže.

Obtožba

Obtoženec se enkrat izjavi, ali je kriv ali nedolžen. Določijo datum sojenja. Višje sodišče je Simpsona obtožilo 22. julija lani.

Priprave na sojenje

Odvetniki raziskujejo zakonitost dokazov, nepristranskost že opravljenih postopkov, itd. Približuje se datum sojenja, zato izberejo poroto. Sodnik Lance Ito, ki vodi Simpsonov primer, je poroto osamil pred vsem svetom, da bi preprečil vpliv publicitete.

Sojenje

Tožilstvo in obramba uradno izjavita, kaj bosta poskušala dokazati. Odvetniki predložijo dokaze, ki so jih zbrali, na primer dokumente, orožje, oblačila in priče. Morda poskusijo preprečiti, da bi se med uradnimi dokazi znašala ali ona informacija ali kakšen dokazni material.

Preklic sojenja

Ce sodnik ugotovi, da je porota slišala kaj nepravilnega ali če je proces nepravilen, ga sodnik razveljavi.

Razsodba

Porota razmisli o primeru in soglasno odloči, ali je obtoženec kriv. Če se pojavi tudi najmanjši dvom, obtoženca oprostijo.

Sodba

Sodnik odloči o kazni. Največ, kar lahko dobi Simpson, je dosmrtna ječa. Tožilstvo namreč ni zahtevalo smrtne kazni.

Brez razsodbe
Porota se ne more zediniti o razsodbi. Proces je treba ponoviti.

Vir: Ameriško odvetniško združenje; Randolph Stone; raziskava AP

AP / Besedilo: Eileen Glanton; Grafika: K. Gude; Raziskava: Dawn Desilets

HRVAŠKA / TEŽAVE GOSPODARSTVA

Visoka cena za neodvisnost

Plače so nizke, tujih vlaganj je vse manj, lastninjenje še ni končano

ZAGREB - Čeprav naj bi bila vojna na Hrvaškem že zdavnaj končana, se mir v to državo še ni vrnil. Gospodarski položaj, ki ga je močno poslabšala vojna, se je po strmoglavem padcu, ko se je proizvodnja prepolovila v primerjavi s predvojno ravni, nekoliko izboljšal, nekoliko so obrzdale uničujočo hiperinflacijo, toda večina hrvaske industrije in infrastrukture rjavi v ruševinah, vlaganja iz tujine pa bi lahko označili kot anemična. Pri vseh težavah je težko odkriti krogarkoli, ki bi bil optimističen glede skorajšnjih gospodarskih obetov za to državo, ki s svojo podkvasto obliko in 4,8 milijona prebivalci od severa do zahoda objema Bosno, v kateri se vedno divja vojna.

Nekaj let po šestmesečni vojni, s katero si je Hrvaška izborila neodvisnost od nekdanje Jugoslavije, ta država se vedno čaka, da se bodo njene nočne more končale, v upanju, da bo ta konec zaznamoval val tujih vlagateljev, ki bodo prinesli dolgo pričakovano blaginjo. Toda če se bo dvanajst tisoč pripadnikov modrih celad Zdrženih narodov umaknilo in bo spomlad država, katere tretjino ozemlja še vedno zasedajo uporniki Srbi, ostala sama, bo slejko prej obveljalo tisto, kar nare-

kuje zdrav razum: vojna bo še hujska in miru bo še manj.

»Najhuje je, da pri nas ni ne vojna ne mir,« ugotavlja podpredsednik vlade Borislav Škegro v nekem intervjuju in tako izraža tisto, kar poslovneži pogosto ocitajo vladi. »Podaljšalo se je obdobje negotovosti, v katerem je bila vnovična nevarnost izbruha vojne velika, in kmalu je postalo del splošnega vzdušja,« je se dodal. »Letos se nam je posrečilo stabilizirati gospodarstvo. Kakor hitro bo prišlo do končne odločitve (o koncu vojne v Bosni) bo tu veliko več vlagateljev.«

Hrvaška je bila gospodarsko druga najbolj razvita republika v nekdanji zvezni in socialistični Jugoslaviji. Njeni napori za pridobitev neodvisnosti so delno temeljili tudi na upanju, da bo takoj, ko se bo otesla nerazvitega juga jugoslovanskih republik, lahko hitro znova stala svoje dolgo potrpane trgovinske vezi z zahodno Evropo. Toda optimizem, da bo gospodarstvo čez noč vzcvetelo, cedalje bolj plahni. Ključne prometne povezave so pretrgane, vojna škoda na industrijskih objektih in infrastrukturi se je povzpela do 20 milijard dolarjev, pri tem pa je Hrvaška izgubila svoje ključne trge v nekdanji Jugoslaviji. Srbska zasedba ozemelj in nenehna

Brezposelnost je na Hrvaškem še vedno 20-odstotna (Foto: B. V./BOBO)

grožnja izbruha vojne sta tudi močno ogrozili obnovo in zavrla tuja vlaganja. »Obseg hrvaskega gospodarstva se je v primerjavi z letom 1989 skrcil za približno 46 odstotkov,« ugotavlja Verena Dietrich, analitičarka pri dunajski Bank Austria. »Hrvaško je zlasti prizadela zasedba njenega ozemlja.«

Kljub temu je hrvaško gospodarstvo zdaj razmeroma stabilno. Inflacija, ki je leta 1993 znašala še 1200 odstotkov na letni ravni, je izginila sprico drakonskih ukrepov vlade, medtem ko so se drobnoprodajne cene konec leta 1994 povišale za tri odstotke na letni ravni. Pri mednarodnem denarnem skladu (IMF) so pred kratkim izjavili, da je boj, ki ga je hrvaška izborila zoper inflacijo, vreden občudovanja. Vrednost domače valute - kune se je lani v primerjavi z nemško marko in dolarjem zvišala. Zgodilo se je, kar je le redko videti v nekdanji vzhodni Evropi - da se taksisti in trgovci skušajo znebiti mark in jih zamenjati za kune. Leta 1995 naj bi BDP narasel za sedem odstotkov, na 15 milijard dolarjev, po

tem, ko se je leta 1994 povečal za 3,5 odstotka. Pac pa je BDP od 16 milijard dolarjev leta 1990 zdrsnil na 12 milijard dolarjev leta 1993.

Vlada je lani zabeležila tudi proračunski presežek. Zaradi konsolidacije proračuna in višjih davkov se ji je posrečilo zmanjšati tudi velikanski proračunski primanjkljaj, ki je nastal zaradi obrambnih izdatkov v letih od 1990 do 1992. Prihodki od turizma, katerega delež v BDP je kar desetodstoten, so se lani skoraj podvojili na 1,3 milijarde dolarjev, čeprav ta številka pomeni komaj polovico predvojne ravni, ki je znašala 2,5 milijarde dolarjev. Devizne rezerve pri centralni banki so se v primerjavi z obdobjem pred tremi leti, ko jih sploh ni bilo, povečale na 1,4 milijarde dolarjev, ta država pa je leta 1994 imela tudi tekoci bilančni trgovinski presežek v višini tri odstotka BDP. Toda poglobljene težave ležijo pod površino.

Brezposelnost je še vedno 20-odstotna, številna podjetja, ki so bila nekdanj v državni lasti, se čakajo na lastninsko preoblikovanje. Kljub nekat-

rim cenam, ki so celo nad zahodnoevropskimi, povprečna mesečna plača se vedno znaša komaj 250 dolarjev. Neposredna tuja vlaganja so bila majhna in se naprej upadajo. Leta 1994 so v prvi polovici leta znašala le 193 milijonov mark, kar je manj kot 476 milijonov mark v vsem letu 1993 in občutno manj kot leta 1992, ko so ta vlaganja v celoti znašala 617 milijonov mark. Ker je Hrvaška spadala med najbolj perspektivne republike nekdanje Jugoslavije, si zdaj upniki prizadevajo, da bi nanjo obesili tudi čimvečji delež nekdanjega jugoslovanskega dolga. Hrvaška trenutno dolguje 2,8 milijarde dolarjev, naprtli pa ji bodo še več, kakor hitro bodo upniki razdelili dolgove.

»Gospodarski položaj se je stabiliziral, vendar se ni povsem zanesljiv,« je zaskrbljeno ugotovil finančni minister Bozo Prka. »Ljudje bodo morali se potpeti, toda s takšno filozofijo ni mogoče izpeljati korenite gospodarske reforme. Naša infrastruktura in številne tovarne so še vedno močno poskodovane.«

Erik Kirschbaum / Reuter

SVET

PRESS OD ZAGREBA DO SKOPJA

O skesanem Zimmermanu in morebitni »osmi seji«

V skesanem intervjuju za tednik GLOBUS Warren Zimmerman, zadnji ameriški veleposlanik v nekdanji Jugoslaviji ugotavlja, da je spustil iz rok zgodovinsko priloznost, da bi preprečil vojno v BiH. »Kriv sem zato, ker v času napada na Dubrovnik nisem predlagal ameriški vladi, naj bombardira srbske položaje okrog Dubrovnika in zato, ker poleti 1992 nisem dovolj vztrajal pri vojskem posegu v BiH.« Kar nekajkrat je med pogovorom z novinarjem Davorjem Butkovićem ta nekdanji veleposlanik v Beogradu in današnji profesor na marylandski univerzi skušal pojasniti vlogo takratnega vodje diplomacije Jamesa Bakerja.

Warren Zimmerman je skušal zavrniti splošno prepričanje, da je Baker junija leta 1991, ob svojem dopoldanskem obisku v Beogradu, prižgal zeleno luč generalom JLA, naj obracunajo z »razbijalci Jugoslavije«. Zimmerman prizna, da je administracija predsednika Busha nasprotovala razpadu Jugoslavije. »Bili smo prepričani, da mora Jugoslavija obstati, toda ne pod srbsko ali vojaško hegemonijo, pač pa kot demokracična država. Podpirali smo Anteja Markovića, ker smo verjeli, da lahko postane vodja taksne, preurejene Jugoslavije,« navaja Globus Zimmermannove besede, ki, kot zatrjuje, sploh ne razume, zakaj je postala Hrvaška »talec slovenske politike« oziroma ne razume, »zakaj je poleti leta 1991 Hrvaška Sloveniji prepustila popoln nadzor nad lastno usodo«. Po mnenju Zimmermanna je bila Hrvaška v povsem drugem položaju kot Slovenija, saj je morala pričakovati težave, s katerimi se bo soočila ob razglasitvi neodvisnosti Srbov v t. i. Krajini in »že prisotnega sovražnega odnosa JLA do Hrvaske«.

Tisto, kar je Zimmermanu uslo iz rok, skuša zdaj popraviti Peter Galbraith, sedanji ameriški veleposlanik v Zagrebu. Za razliko od Zimmermanna, ki nedvomno spada med najbolj neprijetne politike na hrvaškem, je bil Galbraith do pred kratkim se ljubljenc tukajšnje javnosti. Za kardinalom Puharićem, predsednikom Tudmanom in tenisacem Ivanisevićem, je bil veleposlanik Peter Galbraith provokativna medijska zvezda, obdana z velikansko naklonjenostjo Hrvatov. Kot eden od ustvarjalcev načrta skupine za stike Z-4 je podpisal tudi predlog o vnovični priključitvi zasedenih ozemelj Hrvaske, ki ga večina Hrvatov sprico pogojev pojmuje kot popolno kapitulacijo države. Galbraithova priljubljenost se je močno zmanjšala, veleposlanik pa se zmeraj vztraja pri svojih predlogih. V pogovoru z Globusom Galbraith meni, da odhod Unproforja pelje Hrvaško v novo vojno »s Srbi in Jugoslavijo«.

Razen s Srbi, bi se Hrvat lahko spopadel tudi z Bosnjaki. Kot piše splitska SLOBODNA DALMACIJA je to izjavil Bakir Izetbegović, sin predsednika BiH. Hercegovske Hrvate obtožuje, »da hočejo izvesti zamenjavo prebivalstva ter na račun Hrvatov v Posavini, Zepci, Zavidovičih in v Sarajevu ustvariti v Hercegovini del etnično čiste države«.

V članku z naslovom Kvadratura zacaranega kroga znani beograjski novinar Stojan Cerović v casniku VREME med drugim piše: »Slobodan Milošević je nedvomno najboljši primer voditelja, ki hoče imeti kar največ nerešenih vprašanj. Tudmanu je ostala samo Krajina, Milošević pa ima še Bosno in Kosovo. To so realni problemi, toda on se ne odreka niti tistim, ki sploh niso problemi. Doslej bi lahko priznal vsaj Makedonijo, namesto tega pa se spušča v zamegljene in nerealne kombinacije z Grčijo. Kaze, da je srbska politika dodatno zastrupljena s skrivno ambicijo obnove nekdanje Jugoslavije, o čemer rada sanja gospa Marković, kot da ne bi imeli dovolj težav v sami Srbiji in z bosanskimi Srbi.«

Pri tem ne gre za nedolžno jugonostalgijo, taksne ambicije pa tudi ne temeljijo na zaznavanju resničnih interesov in upoštevanju svobodne volje. Srbski vladarski par se obnaša tako, kot da bi verjel, da lahko vse, razen verjetno Slovenije, lahko se prisilita, da bi ziveli skupaj. Odnose z Grčijo negujejo zato, da bi prestrašili Makedonijo in jo prepričali, naj se vrne. Prav tako kot tudi Vladislav Jovanović ponuja Istro Italiji, da bi se Zagreb spet zazrl proti Beogradu. Ne vem, kateri zakon se je obdržal samo zato ker se ena stran ni hotela ločiti, prav tako kot si ne morem predstavljati kako bi izgledalo takšno življenje. Se vedno verjamem, da je bila Jugoslavija dobra ideja, toda ne poznam nobenega jugonostalgika, ki bi si želel takšno državo, ki bi temeljila na groznjah, strahu in sovrastru ...«

Zadnja številka beograjskega tednika NIN posveča precej pozornosti menda vse bolj zaostrenim odnosom med Beogradom in Palami. Vodji bosanskih Srbov Radovanu Karadžiću napovedujejo, da se mu lahko kaj kmalu zgodi »osma seja«, kar naj bi pomenilo, da bi se ga Milošević resil prek svojih ljudi na Palah. Na taksne namige Karadžić odgovarja v intervjuju: »Ne skrivam, da so Miloševića v Republiki Srbski vedno spostovali tako ljudje kot tudi politično vodstvo, toda samo do meje, do katere se je to ujemalo z našimi življenjskimi interesi.... Kar zadeva sestanek Tudman-Milošević-Izetbegović pa pravim, da ne more nikomur skoditi. Vprašanje je samo, kaj bi bilo na dnevnem redu. Oni ne morejo govoriti v našem imenu, se zlasti ne Izetbegović. Postavlja se celo vprašanje, kdo bi govoril v našem imenu: Milošević ali Izetbegović? Zato je za rešitev te dileme nujno, da je prisoten tudi nekdo od nas.« Na vprašanje, ali se mu lahko zgodi osma seja, pa je Karadžić izjavil: »Osmo sejo lahko organiziramo takrat, ko se bomo združili ne le kot države, ampak tudi kot stranke!«

Pripravi Goran Moravcek in Janja Klasinc

VODJA KRAJINSKIH SRBOV MILAN MARTIĆ POSEBEJ ZA REPUBLIKO

Vojna je najbolj realna možnost

KNIN - Po petkovi tiskovni konferenci hrvaskega predsednika Tudmana, na kateri je znova potrdil, da bo vztrajal pri umiku Unproforja s kriznih območjih, smo v Kninu slisali tudi drugo stran. Vodja krajinskih Srbov Milan Martić nam je dejal, da bo v primeru odhoda Unproforja skoraj gotovo prišlo do nove vojne med Hrvati in Srbi.

»Kot prvo verjamem, da Tudman te poteze ni povlekel na lastno željo, zato je ocitno imel nemško podporo. Glavni cilj je, da se v obdobju do 31. marca prek Varnostnega sveta izvrši pritisk na Srbijo oz. Jugoslavijo, da prizna Hrvaško v avnojskih mejah. Na ta način bi Krajina bila pripebljana v brezizhoden položaj, saj bi bila ukinjena vsaka pomoč. Drugi razlog pa je v notranji hrvaški politični nestabilnosti. Z oprede-

litvijo za vojno opcijo si je Tudman priboril podporo opozicije, ki ga je v zadnjem času vse bolj glasno obtoževala, da je izgubil tretjino Hrvaske.

V Krajini smo odločeni za mir in smo pripravljeni vsa nasprotja in nesorazume reševati po mirni poti. Če bi v svetu resno proučili dejstva, ki jih ponujamo, bi hitro spoznali, da imamo prav. Zahtevamo pogajanja, v katerih bomo enakopravni, nikakor pa ne pristajamo na dejstvo, da se o vsem tem, kar se tukaj dogaja, govori o hrvaških notranjih problemih. Ne gre namreč prezreti dejstva, da smo bili mi pred začetkom spopadov v teh prostorih konstitutivni narod v nekdanji SFRJ. S Srbi smo želeli ostati v Jugoslaviji in praktično nikoli nismo zapustili Jugoslavije v geografskem pomenu. Naše minimalne zahteve so, da nam dovolijo

tisto, kar je omogočeno vsem drugim narodom na območju nekdanje Jugoslavije, to pa nam zagotavlja tudi Listina ZN - Princip samoodločbe,« je dejal predsednik Republike Srbske Krajine Milan Martić v pogovoru za Republiko.

V nadaljevanju nam je še dejal, da je edina možna rešitev zadnjega stanja v referendumu med krajinskim prebivalstvom. Osebo ni povsem prepričan, da se bo Unprofor dejansko umaknil s kriznih območij, če pa se bo to zgodilo, je vojna po njegovem mnenju najbolj realna opcija. Milan Martić je prepričan, da Hrvaška ni sposobna v »blitz krik« zasesti Krajino. Nova vojna pa bo, če do nje pride, veliko bolj krvava, in bo potekala ne samo na ozemlju Krajine, ampak na celotnem območju Hrvaske.

Nikola Damjanic
Foto: M. K.

Primorski
D N E V N I K

v vsaki
slovenski
družini

GRADIŠČANSKA / POGREB ROMOV

Oster protest proti terorju

Klestil: Manjšine potrebujejo več kot samo enakopravnost

GORNJE BORTE (OBERWART) - Avstrija se je včeraj v globoki žalosti poslovila od starih pripadnikov narodnostne skupnosti Romov, ki so bili prejšnjo nedeljo žrtve najhujšega rasističnega nasilja v avstrijski pokrajini. Zalna slovesnost je bila hkrati mogelna demonstracija vecisocglave množice - na celu z najvišjimi predstavniki države - proti desnemu ekstremizmu in nasilju, ki že več kot leto dni vznemirja državo, zlasti njene etnicne manjšine.

Prav na to dejstvo je v svojem govoru z vso odločnostjo opozoril avstrijski predsednik Thomas Klestil, ko je na zalni slovesnosti dejal, da »v Avstriji ne bo več prostora za nacionalizem in radikalizem, narodnostne skupnosti in manjšine pa potrebujejo več kot samo zagotovljen status enakopravnosti«. Klestil je zahrbtnen umor starih Romov označil kot »zločin, ki ni usmerjen le proti Romom, marveč proti avstrijski republiki in demokraciji«. »Kar je storjeno vsakemu posameznemu članu naših narodnih skupnosti, bo storjeno nam,« je dodal in poudaril, da naj storilci atentatov »ne pričakujejo prizanesljivosti«.

Pogreba zahrbtno ubitih

Romov so se poleg Klestila udeležili drugi visoki predstavniki države, med njimi predsednik državnega zbora Heinz Fischer, člani zvezne vlade na celu s podkanceljem Erhardom Busekom - ta je zastopal kanclerja Vranitzkega, ki se mudi v Kanadi - zastopniki vseh parlamentarnih strank, najvišji politični in cerkveni zastopniki dežele Gradišanske, predstavniki vseh v Avstriji živečih narodnostnih in verskih skupnosti, med njimi tudi delegacija koroskih Slovencev na celu s predsednikom sosveta za slovensko narodnostno skupnost Marjanom Sturmom, predstavniki manjšin iz sosednjih držav ter številnih mednarodnih in nacionalnih človekoljubnih organizacij in odporniških gibanj.

Se pred večječnim cerkvenim pogrebim obredom v farni cerkvi in na pokopališču v Gornjih Bortah, ki ga je avstrijska televizija neposredno prenašala, je Avstrijski center za narodnostne skupnosti (CAN) v kulturnem domu v Bortah priredil žalno sejo, na kateri je nastala posebna izjava proti desnemu nasilju v Avstriji. V izjavi, ki jo je prebral predsednik CAN, koroski Slovenec Karel Smolle, so poudarili, da je »današnja usoda narodnostne skupnosti Romov v Av-

Predsednik Klestil ob grobu enega od četverice ubitih Romov

striji izraz nepremagane preteklosti«. »Petdeset let po Auschwitzu so pripadniki avstrijskih narodnostnih skupnosti spet žrtve rasizma in se morajo bati za svoja življenja, in sicer samo zato, ker so pripadniki neke manjšine,« piše v izjavi, v kateri avstrijske narodnostne skupnosti

odločno zahtevajo večjo zaščito ter več pravic pri soodločanju v vsakdanjem političnem in družbenem življenju. Izjava se končuje s pozivom državnemu zboru, naj končno sklene temeljni zakon na ravni ustave za vse

narodnostne skupine v Avstriji. Predsednik Romov v Avstriji Rudol Szakösi pa je v govoru pozval politike in avstrijsko družbo, naj odločno branijo demokracijo, »bistveni element tega boja pa je strpnost do drugega«.

Ivan Lukan

SPOPADI V OKOLICI ČEČENSKEGA MESTA ARGUN

Uporniki so presenetili Ruse

ARGUN (Reuter) - Bojišča v čečenski prestolnici se se niti niso dokončno umirila, ko so se v Argunu razvneli srditi spopadi. Ruska vojska je namreč nameravala prečkati reko Argun, pri tem pa je naletela na skupino starih čečenskih upornikov, ki so se vkopali na nasprotnem bregu - očitno z namero, da bodo Rusom preprecili prestop reke. Rusko vojsko je napad menda zelo presenetil, saj je vojaški vrh predvideval, da so se uporniki umaknili v hribovite predele na jugu republike.

Ruski vojski so se umaknili proti Groznom in Ceceni so hitro sprevideli, da z brezcilnim resetanjem po »okupatorjih« zgolj trošijo dragoceno strelivo. Zato so od nekd privlekli top in začeli z njim sejati zmedo med zbegane ruske vojske. Ruski po-

veljniki so si hitro opomogli od nenadnega napada in poklicali na pomoč topništvo, ki naj bi bistveno pripomoglo že v bojih za čecensko prestolnico.

Uporniki so morali nato priznati premoč ruskih granat in se umakniti z brega reke proti mestu, ruski topničarji pa so se, kot kaže, namenili svoje uničevalno delo opraviti do konca in zato so skoraj dobesedno zrnvali neko vas v argunskem predmestju.

Tiskovni predstavnik ruske vlade je sporočil, da je ruska vojska v Groznom pometla tudi z zadnjimi uporniškinimi skupinami. Po mnenju ruskega vojskega vrha, bodo ruske enote z lahkoto opravile z »uporniskima gnezdoma« na vzhodu in zahodu republike, največji optimisti pa napovedujejo celo, da se bo čečenska kriza razpletla se ta mesec.

V nemirnem Chiapasu spet govori orožje

CIUDAD DE MEXICO (Reuter) - Enote mehiške vojske, ki so začele prodirati proti jugu države in tako uresničevati ukaz predsednika Zedilla o dokončnem obračunu z indijanskimi kmeti v Chiapasu, so pri kraju Guadalupe Tepeyac, kjer se nahaja glavno oporišče zapatistov, naleteli na zasedo. V spopadu je bil ubit polkovnik mehiške vojske, vsaj deset vojakov pa je bilo ranjenih.

Tako se je dejansko končalo enoletno premirje med zveznimi oblastmi in Zapatistično narodoosvobodilno vojsko, ki je prvega januarja 1994 v pokrajini Chiapas zagnala oboroženo vstajo. Poročilo o incidentu je postavilo na laž trditve mehiškega vrhovnega tožilca Lozana, da »čiščenje« ozemlja, ki so ga doslej nadzirali uporniki, poteka brez težav.

Sicer pa so se včeraj ves dan stekale v Chiapas močne enote zvezne vojske, katerih glavni namen je izslediti in zajeti poveljnike zapatistov. Državni mediji so sporočili, da so dva izmed petih voditeljev upora že aretirali, medtem ko je prvega človeku zapatistov, karizmatičnemu »podpoveljniku Marcosu«, uspelo zbrisati sledi za seboj. Marcos je prek tiska že »sporočil« oblastem, da jim ne bo uspelo zatreti odpora.

V Ciudad de Mexico so zaradi strahu pred morebitnimi terorističnimi akcijami zapatistov in njihovih simpatizerjev okrepili policijski nadzor.

VOJNA NAPOVED MEHIŠKIM UPORNIKOM

Mehiški predsednik Zedillo je ukazal policijskim in vojaškim enotam v nemirnem Chiapasu, naj obračunajo z zapatističnimi voditelji, ki so pred letom dni povedli indijanske kmete v oborožen upor.

Uporni kmetje, ki se imenujejo Zapatistična narodoosvobodilna vojska, so oboroženi s pištolami, puškami in avtomatskim orožjem. Pravijo, da se borijo za pravice domorodcev in zemljiško reformo, nasprotujejo pa Severnoameriškega sporazumu o prosti trgovini (NAFTA), ki je stopil v veljavo januarja lani.

NOVICE

Zaplenili 30 kilogramov heroína

ZAGREB - Hrvaska policija je včeraj v nekem avtomobilu, ki ga je zaustavila na poti med Zagrebom in Reko, odkrila več kot 30 kilogramov heroína, je za hrvasko televizijo povedal vodja reskih kriminalistov Ivan Katalinić. Mamilo je bilo spravljeno v zavitkih po 500 gramov in skrito v avtomobilu zagrebske registracije. Katalinić ni povedal, katere nacionalnosti so tihotapci z mamili, proti katerim je že stekel preiskovalni postopek. Tokratni ulov hrvasko policije je največji letos, ko so oblasti zaradi narasčajoče porabe mamil začele obsežno akcijo. (AFP)

Eksplzija v srbski tovarni orožja

BEOGRAD - Svetovne tiskovne agencije so včeraj poročale o eksploziji, ki je odjeknila v tovarni z orožjem v bližini mesta Lucani v osrednji Srbiji. Vesti o nesreči, v kateri je bilo ubitih pet delavcev, eden od preživelih pa je huje ranjen, srbsko ministrstvo za obrambo ni potrdilo. Tanjug pa poroča, da so predstavniki obrambnega ministrstva, ministrstva za industrijo in vojske takoj odšli na kraj nesreče.

Bližnjevzhodna pogajanja ogrožena

JERUZALEM, WASHINGTON - Izrael zeli ohraniti svojo vojsko na Zahodnem bregu tudi med palestinskimi volitvami, kar je v nasprotju s palestinsko-izraelskim dogovorom o palestinski samoupravi. Prav ta odločitev Izraela, opozarjajo v Palestinski osvobodilni organizaciji, utegne povzročiti popoln kolaps pogajanj.

Danes se bodo o razmerah na Bliznjem vzhodu, ki so se zaostrele po napadih na izraelske varnostne organe, zaradi cesar je Izrael zaprl mejo s Palestino, v Washingtonu pogovarjali predstavniki Izraela, Egipta, Jordanije in PLO. Srečanja, na katerem sodelujejo zunanji ministri teh držav in ameriški državni sekretar Christopher, se bo na začetku udeležil tudi predsednik Clinton. Na sliki: Vodja PLO Arafat v Gazi (Reuter)

O čem pišejo drugje po svetu

O cečenski Pandorini skrinjici

»Grozljiva dva meseca nista povzročila samo človeških in materialnih žrtv. Celu svetovalci ruskega predsednika Borisa Jelcina priznavajo, da je vojsko posredovanje v Ceceniji zaostrilo gospodarsko krizo, kažejo pa se tudi znaki političnega konflikta. Zaskrbljenost po regijah, zmeda med demokrati in vse glasnejši skrajneži, ki sicer razumni ideji o enotnosti Rusije pridajajo sovinstičen prizvok, so simptomi bolezni, ki je napadla nekdanjo supersilo. Ce obenem vemo, da se v zakulisju v smrtnih krčah zvija avtoriteta države in samega predsednika, potem smo lahko glede končnih političnih posledic krize upravičeno zaskrbljeni.« (Trud, Moskva)

O srečanju voditeljev SND

»Vsi Jelcinovi poskusi, da bi Skupnost neodvisnih držav spravil k življenju, so bili doslej neuspešni. Države naslednice Sovjetske zveze se mukoma prebijajo med srečanji na vrhu, na katerih podpisujejo resolucije, ki so ničvedni kosi papirja. Mrtvorjenec je mrtvorjenec in to dejstvo se tudi v prihodnosti ne bo spremenilo.« (Der Standard, Dunaj)

O krizi na Poljskem

»Ob pogledu na zadnje dogodke v naši državi moramo vzkliniti: Ne pozabite na gospodarstvo! Politike so spopadi za sam vrh tako prevzeli, da so pozabili spremljati gospodarski položaj in ne reagirajo več na spremembe. Če bodo poteze politikov se naprej razjedale gospodarstvo, se bomo iz evropskega tигра kaj kmalu preobrazili v želvo. Za te plazilce pa je v Evropski zvezi prostor samo v zivalskih vrtovih.« (Trybuna, Varšava)

O grskem taktiziranju

»Grki so bili na pragu velikega diplomatskega uspeha. Grčija je imela tako kot ostale evropske države priloznost, da izkoristi pogajalski prostor in Turciji pred sklenitvijo sporazuma z EZ'nagaja' s pravimi argumenti - vprašanjem krsitev človekovih pravic v Anatoliji. To pomeni, da bi morali vodilni grški politiki pozabiti na nacionalistična pretiravanja, zaradi katerih niso sposobni ločevati pomembnega od obrobnege, s tem pa prihodnost države se vedno žrtvujejo na oltarju absurde demagogije. Grška vlada je v četrtlet dejansko zavnila kompromis, ki so ga pripravili v Bruslju in tako nehote naredila Turciji uslugo. V Ankari lahko zdaj v miru opazujejo, kako se njihov smrtni sovražnik spet oddaljuje od svojih evropskih partnerjev.« (Le Monde, Pariz)

O skupni evropski valuti

»V prid nadaljevanju evropske integracije govori dovolj dobrih razlogov. Ni treba biti ravno Francoz, da se ti zdi smiselno zadržati Nemčijo v tesno povezani evropski družini. Nobenega dvoma tudi ni, da bi uspešna skupna valuta okrepila položaj Evrope na svetovnem gospodarskem prizorišču. Skupna valuta sama po sebi ne bo vplivala na zunanjo, obrambno in socialno politiko Evropske zveze. Vendar si ne delajmo utvar; skupna valuta bo razširila združeno evropsko suverenost, zasnovano v Maastrichtu, kar pomeni, da moramo okrepiti institucije, kot je Evropski parlament, eden nadzornih organov delovanja EZ.« (Independent, London)

O političnem merjenju moči v Franciji

»Desnica je velikokrat pokazala, da so njeni najhujši sovražniki prenapetosti v lastnih vrstah - njihova sposobnost samouničevanja je brezmejnja. Tisti veljaki z desne dela politične mavrice, ki so se podali v boj za Elizej, so pripravljeni na vse, tudi na to, da zapustijo svoje'mostvo'. /.../ Najnoveši dogodki v predsedniški predvolilni tekmi so pokazali, da so socialisti še vedno sposobni vzpona na vrh. Tiha možnost, da bi bil njihov kandidat Jacques Delors, je v njih vzbudila sanje, ki pa so bile samo to - iluzije. Vendar so se pravčasno zbudili, streznili in pobrali. Ne, levica ni mrtva.« (Le Figaro, Pariz)

IRAN

Bučno slavlje ob obletnici islamske revolucije

TEHERAN (Reuter) - V Iranu so včeraj bučno proslavljali šestnajsto obletnico islamske revolucije. Po vsej državi so se vrstila množična zborovanja, ki so jih zaznamovale običajne groznje »zahodnim brezvercem« in židovski državi.

Več sto tisoč ljudi - po trditvah iranske televizije naj bi jih bilo celo več milijonov - se je zbralo na Trgu svobode v središču iranske prestolnice Teheran in vpilo revolucionarna gesla »smrt Ameriki« in »smrt Izraelu«. Moski in zenske v tradicionalnih islamskih oblačilih so nosili velike portrete pokojnega ajatolaha Homeinija, ki je 11. februarja leta 1979 na celu revolucionarjev zrusil Sahovo monarhijo, in vihteli iranske zastave.

Mnozici je spregovoril tudi predsednik države Rafsandžani, ki je v grozecem tonu posvaril Zahod, naj ne sili v konflikt z muslimanskim svetom. »Enačenje islama s komunizmom je huda napaka,« je dejal iranski voditelj in tako odgovoril na nedavno izjavo sekretarja zveze Nato Willyja Claesa, ki je fundamentalizem označil za enako resno grožnjo Zahodu, kakršno je nekoč predstavljal komunizem. »Res je; muslimani nasprotujemo nesramnim zahodnjaskim nacrtom. Toda spor z nami se zanje ne bo dobro končal,« je zatrdil iranski predsednik Rafsandžani.

ZDRAVNIŠKO RAZSODIŠČE

Noben primer ni samo črno-bel

Zdravniki se srečujejo z neposredno odgovornostjo pri odnosu zdravnik-bolnik

LJUBLJANA - Zdravniški stan je med poklici, ki so vedno vsem »na očeh«; zlasti, kadar se zgodijo hujše napake, katerih posledice so tragicne. Pri zdravniški zbornici približno dve leti deluje razsodišče, ki je njen statutarji organ. Pri prvem primeru, ki ga je razsodišče obravnavalo in o tem tudi poročalo v glasilu zbornice Isis, so se zdravniki ustrasili, češ, zdaj nas bodo preganjali. »Razumljivo,« pravi predsednica razsodišča prof. dr. Berta Jereb, »saj so se srečali z neposredno odgovornostjo pri odnosu zdravnik-bolnik, prej pa so bili vajeni odgovornosti od zgoraj navzdol«.

Vsak, ki se odloči, da bo na razsodišče prijavil primer, skoraj praviloma misli, da naj bi se zadeva

končan hitro. »Zal ne gre tako,« pravi dr. Jerebova. Postopek je namreč dolgotrajen, ker je treba zbrati

potrebno dokumentacijo oziroma dokazno gradivo, posel mora opraviti eden ali več izvedencev, tožilec mora razpisati obravnavo, treba je najti tudi primeren termin, ko imajo člani razsodišča čas. »Tudi mene moti, da se stvari tako vlečejo, a drugače ne gre«. Veliko je nesporazumov, saj tisti, ki prijavijo primer, pričakujejo, da bo dotični kaznovan, zdravniki pa pričakujejo, da jih bo razsodišče ščitilo. »A ne gre za to,« poudarja dr. Jerebova, »mi hočemo in iščemo skupni interes zdravnika in bolnika - to pa je dobro zdravstvo.« Premalo je tudi razumevanja za to, da so možnosti in znanje zdravnikov omejeni in da noben primer ni samo črno-bel. To, da se zdravniške klice na odgovornost, predsednica razsodišča odobrava. Kajti analiziranje napak prispeva k izboljševanju. Res pa je, da noben pravilnik, naj bo se tako popoln, ne more biti popoln za reševanje medicinskih problemov. Dr. Jerebova osebno ne mara izraza »kršitev«, kot je zapisan v pravilniku o delu razsodišča, saj, »zdravnik ni vedno kršil nečesa, čeprav ni naredil prav.« Pa tudi med širokim in razte-

gljivim pojmom, da zdravnik ni ravnal prav, in tem, da je ravnal malomarno ali da česa namerno ni naredil, je velika razlika. Zato se je pri kazni težko odločiti, tudi zato, ker pred razsodišče pridejo res izjemni, dramatični primeri. Za takšen korak se odločijo na primer stariši (lani sta bila takšna primera tragicnih smrti mladih fantov v Kranju in Izoli), ki so izgubili otroka. »Prav je, da zahtevajo, naj se stvar razčisti. Zal jih ne moremo zadovoljiti, saj življenja ne moremo vrniti, tudi če bi bil zdravnik se tako kaznovan,« razmišlja sodgovornica. Razsodišče tudi ni misljeno kot nekakšen organ pregona, marveč kot strokovni organ, ki naj razčisti nejasnosti in zaščiti oba - bolnika in zdravnika.

Za nelahko delo se je predsednica razsodišča dr. Berta Jereb odločila zato, ker ni izpostavljena pritiskom in se počuti svobodna. Seveda ne ukrepa sama, pri tem ji pomaga šest članov razsodišča, katerega mandat traja štiri leta.

Zdravniški stan je vedno vsem na očeh (Foto: B. V. /BOBO)

»Tudi odpor v strokovni javnosti me ne moti,« dodaja dr. Jerebova, »saj se temu znam upreti.« Prizadeva si, da bi si razsodišče ustvarilo ugled in da bi imelo njegovo mnenje težo kot stališče zbornice pred rednim sodiščem. Za primer zgledne ureditve navaja Švedsko, kjer je kot onkologinja za zdravljenje

otroških tumorjev delala več kot desetletje. V tej drzavi imajo tako imenovano »lex mario« - zakon, po katerem mora vsak zdravnik, ki opazi napake ali komplikacije, to sporočiti svojemu predstojniku, ki je zadevo po zakonu dolžen dati na disciplinsko komisijo pri zdravniški zbornici. »Obravnava je

strokovna in avtoritativna, iz tega se veliko naučijo.« Veliko vlogo ima tudi zaupanje do foruma. Taksno vlogo in pomen razsodišča bo pri nas treba se zgraditi in dograjevati, saj se vedno sproti ucijo in so pravzaprav nekakšni »pionirji«.

Katarina Novak

Iz pravilnika o organizaciji in delu razsodišča Zdravniške zbornice Slovenije:

10. člen

Kršitev je storjena iz malomarnosti, če se je obdolženec zavedal, da lahko nastanejo prepovedne posledice, pa je lahkomišelnost mislil, da ne bodo nastale ali da jih lahko preprec, in tudi v primeru, če se ni zavedal tega, da prepovedne posledice lahko nastanejo, pa bi se glede na svoje delo in sposobnosti moral in mogel zavedati.

11. člen

Kršitev je storjena naklepno, če se je storilec zavedal, da lahko zaradi njegove storitve ali opustitve nastane prepovedna posledica, pa je privolil, da posledica nastane.

32. člen

Kot ukrep lahko razsodišče izreče: javni opomin; opravičilo oškodovancu na način, kot je bilo storjeno dejanje, če gre za kršitve, storjene z objavo v tisku; povračilo škode v denarni obliki; denarno nakazilo v humanitarne namene; dolžnost obveznega strokovnega izpopolnjevanja po navodilih komisije za strokovni nadzor; obvezna podreditv zdravljenuj zoper odvisnosti; trajen ali začasen odvzem licence za delo.

NOTRANJA TRENJA V SLOVENSKI NACIONALNI DESNICI

Lap ustanavlja svojo milico

Milica, imenovana »SS«, se bo ukvarjala z obveščevalno dejavnostjo

LJUBLJANA (STA) - Slovensko nacionalno desnico (SND) pestijo precejšnja notranja trenja, se je pokazalo na današnji prvi seji sveta po novi registraciji stranke. Poslanec Marijan Poljsak je namreč za sejo pripravil drugačen dnevni red kot predsednik stranke in poslanec Saso Lap ter predlagal cimprenjšer sklic izrednega kongresa stranke, na katerem bi razresili sedanje vodstvo ter izvolili novo.

Poljsak je namreč zahteval sklic izrednega kongresa, predlog pa je sprožil razburjenje in prepir, ali je poslanec zahteva sploh legitimna. Enournna burna razpra-

va, med katero so posamezni člani sveta sejo v jezi tudi zapuščali in se nanjo spet vračali, se je končala z glasovanjem, s katerim je svet podprl Lapov predlog dnevnega reda. Člani sveta so nato po tem dnevnem redu za predsednika sveta izvolili novega člana stranke in poslanca v DZ Ivana Veržolaka, ki je bil prej član Slovenske nacionalne stranke, nato Slovenske ljudske stranke ter Samostojne poslanske skupine. Člani sveta so se večinoma strinjali z Lapom, z izjemo Marijana Poljsaka, ki je volitve označil kot izrazit neuspeh stranke ter dokaz, da so nujno potrebne korenite

spremembe v programu in politiki SND. Ker njegov predlog za sklic izrednega kongresa danes ni padel na plodna tla, je Poljsak od Lapa se zahteval, naj mu do petka nanj kljub vsemu odgovori. Da bi dosegla svoj cilj, SND, ki po Lapovih besedah navorja okoli desetino prebivalstva, nujno potrebuje novo članstvo. Pridobila naj bi ga predvsem s Slovenskim sokolom (SS), registriranim športno-rekreacijskim društvom, ki se bo ukvarjalo z zaščito, športom in obveščevalno dejavnostjo. Za »sokole« stranka že kupila 30 uniform, kako pa jih bo delila, se mora še dogovoriti.

EPIDEMIJA OŠPIC / NAVODILO MINISTRA ZA ZDRAVSTVO

Zdravniki morajo cepiti vse še necepljene osebe, ki so bile v stiku z obolelimi in pregledati cepilno stanje otrok

LJUBLJANA - Center za nalezljive bolezni Instituta za varovanje zdravja je ob epidemnem pojavu ošpic septembra in decembra lani območnim zavodom za zdravstveno varstvo, republikem zdravstvenemu inspektoratu, ministrstvu za zdravstvo in infektijski kliniki ze poslal obvestilo o pojavu bolezni in navodilo, kako ukrepati. »Toda širjenja ošpic nam ni uspelo zaježiti,« ugotavlja minister za zdravstvo dr. Božidar Voljc, ki je razglasil epidemijo ošpic na območju Republike Slovenije.

Ošpice so težka, zelo nalezljiva bolezen, katere širjenje preprečujejo s sistematičnim cepljenjem otrok. V Sloveniji cepimo proti ošpicam že od leta 1968. Za uspešno obvladovanje ošpic in preprečevanje njihovega širjenja je potrebno, da so cepljeni vsi, ki so dovzetni za to bolezen. Vsako leto je v Sloveniji cepljenih le 90 odstotkov obveznikov za cepljenje, kar je premalo, da bi preprečili pojavljanje in razširjanje bolezni. Zaradi cepljenja se je število zbolelih naglo

zmanjševalo, zlasti po letu 1990, tako da so leta 1993 zabeležili samo se sedem obolelih za ošpicami. V drugi polovici leta 1994 in v začetku letosnjega leta pa so se razmere zelo poslabšale. Septembra lani je izbruhnila epidemija ošpic v novomeski regiji. Zajela je vse občine, razen krške. Zbolevali so predvsem necepljeni otroci do dveh leti starosti in nekateri starejši. Epidemija, v kateri so do konca lanskega leta zbolele 104 osebe, se po trditvah ministrstva

za zdravstvo počasi umirja. V drugi polovici decembra pa se je pojavila epidemija ošpic na območju občine Kočevje. Prva je zbolela sedemletna deklica, ki se je tja preselila iz Novega mesta. Tudi v tej epidemiji so zbolevali predvsem predšolski necepljeni otroci, do konca januarja pa jih je zbolelo več kot 50. Konec januarja so se pojavile ošpice v Zavodu za invalidno mladino v Vipavi. Prvi je zbolel deček, ki je bil v stiku z zbolelimi v Črnomlju. Bolezen se je v tem zavodu razširila med necepljenimi gojenci. Po dosedanjih podatkih jih je zbolelo 56, tri v zavodu zaposlene osebe in tri medicinske sestre na pediatričnem oddelku splošne bolnišnice Sempeter.

Po navodilih ministra za zdravstvo morajo zdravniki v predšolskih in

solskih dispanzerjih najpozneje v dveh dneh preveriti cepilno stanje glede ošpic pri vseh otrocih, otrocih v romskih naseljih, bolnišnicah, otrocih v zavodih s prilagojenim programom in drugih zavodih. Otroke, za katere je cepljenje proti ošpicam obvezno, morajo cepiti s kombiniranim cepivom proti ošpicam, rdečkam in mumpsu najpozneje trideset dni po dnevu, ko otroci dopolnijo starost enega leta. Zdravniki morajo cepiti tudi vse osebe, ki so bile v stiku z zbolelimi in se niso bile cepljene proti ošpicam ali pa so bile cepljene samo enkrat oziroma ni dokaza, da so bolezen prebolele. Cepiti morajo tudi vse otroke, starejše od 18 mesecev, ki so že bili cepljeni proti ošpicam, vendar je od cepljenja minilo več kot leto dni. (B. M.)

Razvoj Bele krajine kot enotne regije

SEMIC - Župan in občinski svet novoustanovljene občine Semic ter Društvo Bela krajina iz Ljubljane so v petek zvečer v Semicu pripravili dobro obiskano okroglo mizo z naslovom Regionalni razvoj Bele krajine kot enotne regije.

Dvomo ov o ustanovitvi belokranjske regije ne bi smelo biti, čeprav ima ta pokrajina samo 27 tisoč prebivalcev, vendar pa je hkrati ena najbolj specifičnih regij. Pri delovanju in razvoju regije bo imela pomembno mesto izobrazbena struktura prebivalstva. Ta je ima zdaj samo približno 350 visokosolsko izobraženih ljudi, kar je daleč pod slovenskim povprečjem. Belokranjski rojak in predsednik komisije za lokalni razvoj državnega sveta dr. Dusan Plut je dejal, da bi se morala Bela krajina po štiridesetih letih vendarle vprašati, zakaj je toliko kadrov iz Bele krajine odšlo drugam. Meja v sedanjem trenutku predstavlja veliko oviro, vendar je bilo v razpravi slišati mnenja, da bi morala no-

va regija in država ustvariti takšne razmere, da bi to pomenilo prednost. Tudi z razvojem demografsko ogroženih območij so se stvari temeljito spremenile. Nekoč so v regije prinašali različne programe, zdaj pa se bo razvijalo tisto, kar pokrajina ima. Da bil razvoj hitrejši, je treba poskrbeti za infrastrukturo, ki je na tem območju pod slovenskim povprečjem. Glede hitrejšega razvoja pokrajine je dr. Dusan Plut predlagal, da bi v Beli krajini ustanovili razvojni center, ki bi servisiral vse tri občine. Prav glede tega je bilo zastavljeno javno vprašanje, ali bodo Belokranjci zdaj, ko imajo tri namesto dveh občin, sposobni porusiti sosedske plotove, ki so večkrat škodovali kot koristili.

Seveda okrogla miza ni minila brez problema reke Kolpe, največje slovenske plaze. Če se bo nadaljeval sedanji razvoj reke in življenja ob njej - divja kopalsca in kampi - bodo to svoje največje bogastvo kmalu izgubili. **Jože Žura**

PRAZNIK MARIBORSKIH GASILCEV / OBČNI ZBOR

Dobili so dve novi vozili

MARIBOR - Včerajšnji 124. letni občni zbor Gasilskega društva Maribor mesto je bil za razliko od mnogih dosedanjih slovesnejši - in ne brez razloga.

Na občnem zboru so svojim članom, predstavnikom številnih drugih gasilskih društev in povabljenim gostom iz javnega življenja Maribora predstavili obsiren seznam nalog, ki so si jih zastavili za tekoče leto.

Sprejeli so tudi pomembno odločitev, da se bodo vključili v Gasilsko zvezo Maribor. Zahvale in priznanja so podelili zaslužnim članom, organizacijam in posameznikom, ki so s svojimi dejanji pripomogli k uspešnemu in učinkovitemu delu društva. Zasedanju zbora je sledil najslovesnejši dogodek: ob navzočnosti številnih mariborčanov so z gasilskim krstom in

blagoslovom predali v uporabo dvoje obnovljenih vozil ter pozivno napravo, kar bo prispevalo k boljši požarni in splošni varnosti mesta. Obe vozili je društvu podaril njegov nekdanji član in dobrotnik Franz Kroppe, ki že 30 let živi v Nemčiji. Kombinirano gasilsko vozilo z devetimi sedeži so v celoti generalno obnovili mariborski gasilci s svojim znanjem in

delom, kombi za prevoz mostva pa je v svoji reziiji obnovil gospod Kroppe. Mariborski gasilci so se s svojimi sredstvi med prvimi v severovzhodni Sloveniji oskrbeli s klicno-pozivno napravo za hitro alarmiranje svojih članov na področju Maribora. Naprava ima poleg klicne centrale se deset pozivnikov z dometom do deset kilometrov. **Martina Pavšić**

Nedeljske teme

O B D N E V U S L O V E N S K E K U L T U R E

Med kulturo in politiko

BOJAN BREZIGAR

Februar, čas Prešernovih proslav. Zdi se, da smo v tem času vsi nekoliko boljši kot sicer. To zato, ker smo Slovenci vendar kulturni narod, ker ljubimo svojo kulturo in se radi po našamo z dejstvom, da tako svečano praznujemo Dan slovenske kulture.

Ze nekaj časa poslušam očitke, da o naši zamejski stvarnosti ne napišemo vsega, da ne pokažemo s prstom na vprašanja, ki bi jih morali rešiti, na vse, kar bi morala naša manjšina spremeniti. Čas Prešernovih proslav, ko smo - kot sem že dejal - vsi nekoliko boljši, je zato morda najprimernejši čas, da povemo, da ne živimo povsem odrezani od surovega življenjskega ritma, ki nas obdaja, in da nismo srečen otok sredi razburkanega oceana. Da povemo, da valovi tega oceana pljuskujejo tudi čez obalo našega otočka.

Začnimo torej pri Prešernu, pri naših dveh skupnih proslavah, v Gorici in v Trstu. Vsi ocenjujemo, da je pomembno, da je do tega prišlo. Pred leti smo se prerekali, skoraj stepli smo se o tem, kdo bo na teh proslavah govoril. Naša delitev v tabore je bila mnogo večja, mnogo opaznejša. Tudi meja, ki je bila odprta za ljudi, ne pa za ideje, je k temu prispevala. Sedaj pa nas druge težave, italijanska desnica na poho-
du, in z njo ogroženost naših kulturnih ustanov, silijo, da vendarle sedemo skupaj v trzaski ali goriski kulturni dom, zaploskamo nastopajočim in se za uro ali dve zamislimo o naši sedanjosti. Kljub vsemu je obetajoca, če le pomislimo na veliko bero naših ustvarjalcev na letošnji podelitvi Prešernovih nagrad. To ni od muh. Nekoč je bila prisotnost enega manjšinca med nagrajenci režimsko zjamčena; v Ljubljani, ki se ni bila prestolnica, so se hudovali, čes da bi morala o nagrajencih odločati samo kakovost. Zagnali so vik in krik, odpravili »režimsko zjamčenost«, in pokazalo se je, da zaslužimo celo več. Lepa lekcija tistim,

ki so prepričani, da se slovenska kultura »dogaja« samo v Ljubljani, ... pardon, v prestolnici.

Pa razglabljanje o prestolnici, o tem, kaj se v njej dogaja, in o njenih odnosih do Slovencev, ki jih meja loči od narodove glavnine, ni tema našega današnjega razmišljanja, čeprav bi to zaslužila. Tako recimo le nekaj: da nekdanji zelo priljubljenega gesla o skupnem slovenskem kulturnem prostoru skoraj ne slišimo več, in da se v naši matični domovini uveljavlja drugo geslo »Slovenija do meje«. Res, gesla so samo gesla, in jim ne gre pripisovati absolutnih vrednot, vendar so zgovoren simptom nekega počutja: onega, ki je bilo, in tistega, ki je. Kar pomeni, da sedanje počutje osvaja vsebino gesla »Slovenija do meje«; da je tako, je potrdila tudi novejša anketa. Tako se pač vrti svet in hudo naivni bi bili, ko bi hlinili, da je drugače.

Pa povrnimo se k našemu Prešernu in k naši kulturi, in se vprašajmo, ali so skupne proslave morda posledica standardizacije naše kulturne ustvarjalnosti, njene poplitvitve, morda odpovedi pluralizmu, (ki je koristen humus za njeno rast). Verjetno ne. Oziroma, gotovo ne.

Razlogi za tolikšno združevanje moči so druge, predvsem v skrbi za naše kulturne ustanove in v bojazni, da bi se

ne bili na valu novega italijanskega političnega vetra in novega slovenskega gesla, prisiljeni kateri ustanovi odpovedati. Nas letošnji dan slovenske kulture je torej v prvi vrsti dan boja, in sele v ozadju praznik.

Res to ne velja povsod. Se bomo našli vas, ki premore otrok komaj za prste dveh rok, a si privoščiti dve proslavi, za nameček še z istim pevskim zborom, le govornik bo drugi. Pa ni, da bi to obsojali. Casu moramo dati čas, zavedajoč se, da ljudi ne moreš prisiliti k enotnosti; lahko jih kvečjemu prepričaš, to pa ne gre tako lahko. In skupni proslavi, goriska in trzaska, znata biti dober zgled.

Seveda pa obstoj naše kulture ni odvisen samo od kulturnih delavcev, pa tudi od uspeha današnje trzaskе proslave ne. Lahko se se tako trudimo, pripravimo najlepšo proslavo, tiskamo najzanimivejše knjige, uredimo najboljšo solo, pa bomo vedno trčili ob osnovno vprašanje, denar. Ekonomske zakonitosti so nepremostljive in iz malega ne moreš narediti velikega. Mi smo manjša skupnost, potrebujemo pa zelo veliko. Živimo namreč kot to, kar dejansko smo, to je kot narod. Vsak narod pa potrebuje gledališče, glasbo, solo, znanost, knjige, casopise; in se bi lahko natevali. Sicer ostane brez hrane za kulturno oplajanje, in izgubi del narodove identitete. Sam

pa tega ne more vzdrževati; se več desetmilijonski narodi tega niso sposobni in zato segajo globoko v državne blagajne. Tu pa se kultura srečuje s politiko: morali bi hoditi vstrib, a prepogosto trčita. Naravna zakonitost postavlja politiko na višje mesto v državno-družbeni hierarhiji, kajti politika lahko odloča o kulturi, obratno pa ne. In tako je tudi naša kultura podrejena odločitvam, ki se rojevajo v političnem svetu. Ker pa smo kot manjšina še posebno neobogljene, smo odvisni od teh dejavnikov: do Rima do Ljubljane in od nas samih.

Na Rim in na Ljubljano ne moremo bistveno vplivati. Prestolnici razmišljata po svoje, svojih težav imata zvrhan koš, in veliko si moramo prizadevati, da ju sploh opozorimo nase, kaj sele, da bi tudi sami o čem odločali. Lahko pa odločamo o svojih prizadevanjih, o svoji politični organiziranosti. Tudi to ni lahko, včasih pa vendarle kaj zmoremo. Tako bi lahko rekli, da je začasno skupno predstavništvo sad očitno bolečih kompromisov pri iskanju nečesa, kar bi nas povezovalo. Vendar, se dobro ni nastalo, že se slišijo govornice, namigi, težnje; vsakdo spet vleče vrv v svojo smer in se zlasti je pod vprašajem začasnost. Nekateri bi hoteli, da bi bila čim krajša in da bi si čimprej poiskali novo obliko organiziranosti, spet drugim pa je ta beseda odveč, ki bi začasnost najraje vlekli

v nedogled; vse naj se spremeni, da se ne bo nič spremenilo. In tako se vedno tečejo razprave o tem, kako naj se organiziramo, ne pa o tem, kaj naj počenjamo. In tako se zgodi, da se na seji začasnega predstavništva zglasijo samo tri od sedmih komponent. In tako se zgodi, da se ti predstavništvo pohvali, da je izdelalo skupno besedilo zaščitnega zakona, rimski parlament pa se ni bil s tem besedilom počaščen. In tako se zgodi, da iz svojega vrtičkarstva ustvarjamo afero, se tožarimo, se prepiramo, se (celo) pretepamo, vse kot pristni Slovenci. In tako se še dogaja, da vsak zase organizira pobudo, delo, troši energijo, skupne strategije pa ni in ni videti. Tako nas vse skupaj spominja na oni dve proslavi v vasici, le da se to ne dogaja več v Blatnem dolu.

Da ne pozabimo. Naše kulturne ustanove pa seveda vsi podpiramo. In ne pomislimo, da bi bila drugačna podpora morda učinkovitejša.

No, glej ga, bo kdo rekel. Ta meče vse v en kos. Zdaj moramo biti »mi« odgovorni za to, kar počenjajo »drugi«. Ne, ni tako. Enostavno ni tako, ker nismo miren otoček sredi razburkanega morja, ampak prav vsi dobro vemo za valove, ki pluskajo čez njegovo obalo. Tako malo nas je, da se med seboj poznamo, da vsakdo ve, kaj misli drugi, in prav tako ve, da tudi drugi ve, kaj on misli. Zato je res nesmiselno, da se norčujemo sami iz sebe, da se gremo visoke politike tudi kadar gre za malenkostna vprašanja. Poskušajmo rešiti vsaj ta, odložiti za trenutek pisane jopice, in pomisliti na skupni prostor, v katerem živimo. Skratka, skušajmo umiriti vsaj naše valove, saj ocean itak že sam dovolj ogroža naš otoček. In spomnimo se, da časi niso taki, da bi lahko rekli *mors tua, vita mea*. Pritiski ne zadevajo samo eno ali dveh bank, kriza ne grozi samo trem ali štirim ustanovam. Vsak delček naše skupnosti, ki bi odpadel - pa naj bo še tako majhen - je delček našega skupnega telesa, ki odmre. Časi nikomur ne dopuščajo, da misli »Nič ne de, jaz sem se rešil«, ampak velevajo samo razmišljanje: »Pozor, jutri bom na vrsti jaz!«.

..

KULTURNE
USTANOVE
SLOVENCEV
V ITALIJI

Slovenci in knjige

(oziroma, kje se zbira mladina)

»Kakšni so ti Slovenci: berejo knjige!«, so se čudili v Strunjanu, ko se je moja prababica v drugič omožila s Korošcem, ki je delal pri izgradnji železniškega predora med strunjansko in portoroško ravnico. V hišico pod Križem je prinesel »kufer« z vsem svojim premoženjem: nedeljsko obleko, nekaj kosov perila, morda se par čevljev, in pol tucata knjig, kolikor jih vse strunjanske ribiške družine niso premogle.

Cudni smo Slovenci, ki nas brez knjige ni, in to ne samo v oddaljenih časih citalništva. Po pravilih sodobne družbe, ki se iz dneva v dan bolj približuje ameriškega televizijskega modelu, bi se namreč morali mladi sestajati v kavarnah ali na trgih. Zbirališče slovenske mladine v trzaskem mestnem središču pa je - knjižnica! Narodna in studijska knjižnica, na kratko NSK.

Vsak dan jih gre skozi prostore NSK veliko: v dopoldanskih urah so to predvsem univerzitetni študentje, v popoldanskih urah pa dijaki. Mlade glave so sklonjene nad knjigami, učijo se, prebirajo učbenike, diskutirajo, se organizirajo; že nekaj let celo prirejajo izlet »klape knjižnice«.

V NSK stopajo že najmlajši: zbirajo se otroci, da prisluhnejo pravljicnim uricam, osnovnošolci in srednješolci prihajajo na vodene obiske.

Slovenci in knjiga smo eno. Ali si lahko predstavljamo našo zgodovino brez Trubarjevega katekizma, brez Prešernovih poezij, brez Cankarjevih dram, brez Kocbekovih dnevniških zapiskov? Ali si lahko predstavljamo, da ostanemo Slovenci brez knjižnice?

Jože Pirjevec, predsednik NSK

Tako v dijaskih letih že poznajo knjižnico in so jim knjižne police domače, poznajo pot do kulture.

Vseh 35 mest v dveh citalnicah je največkrat zasedenih, povedo z neprikritim zadovoljstvom knjižničarke. Publike seveda ne sestavljajo samo mladi, vendar je teh največ. Od ponedeljka do petka od 9. ure se dnevno zvrsti v prostorih NSK od 60 do 70 obiskovalcev. To zneso tisoč obiskovalcev mesečno, več kot desetisoč letno; in številka narasča iz leta v leto!

V zapisnik ustanovnega zbora so 17. julija 1947 zapisali: »Knjižnica bo NARODNA, t.j. zbirala bo vse slovenski tisk, in STUDIJSKA, ker bo imela v svojih zbirkah vso znanstveno in strokovno literaturo.« Kako je daleč današnja NSK od tistega težkega začetka in prvih povišanih letih, po fasističnem viharju, ki je ukinil in največkrat uničil vse slovenske knjižnice in citalnice, od Slavjanske v Narodnem domu do zbirke

po vaskih društvih.

Na samem začetku je bila NSK bolj revna knjižnica, ker ni podedovala pomembnejših knjižnih fondov, gostili so jo v skladišču pri Sv. Vidu, in knjige niso bile dostopne javnosti.

Danes pa osrednja slovenska knjižnica razpolaga s približno 100.000 knjigami, kar jo uvršča med pet najpomembnejših knjižnic v Furlaniji - Julijski krajini; v arhivu Odseka za zgodovino hranijo nič manj kot 260.000 fotografij in negativov o življenju Slovencev v Italiji. Samo ta podatka sta zadostni pokazatelj, da NSK odigrava nenadomestljivo vlogo intelektualnega središča slovenske družbe.

»Naziv Narodna in studijska knjižnica danes premalo pove, kaj vse smo.«

Ko opisuje kompleksno vlogo in dejavnost knjižnice, se ravnatelj Milanu Pahorju, zaiskrjajo očmi od upravičenega ponosa. Sedi v malem uradu, za njim je računalnik: casi knjižnih moljev so daleč. »Zadnji dve leti se aktivno vključujemo k knjižno-informacijski sistem Slovenije, v katerega je vključenih 12 knjižnic, 10 iz

ne moremo misliti - bi slovensko zamejsko družbo prizadelo do temeljev. Ker NSK je nekaj več, veliko več kot samo knjižnica.

NSK deluje na starih področjih. Prvo je zbiranje vsega, kar izide v Sloveniji. Od leta 1973 prejema »obvezni izvod«, sicer grdi izraz, ki pa pove, da spada med 15 slovenskih ustanov, ki so jim po zakonu dolžni po en izvod vsake v Sloveniji objavljene knjige in periodike. Redno pa zbira tudi vse, kar je objavljenega v drugih jezikih o Slovencih v Italiji. Od leta 1973 je stalni prirastek od 1.500 do 2.000 novih knjig na leto, od otroških slikanic do specializiranih priročnikov.

Druga dejavnost zadeva Odsek za zgodovino, ki je zameetek arhiva in muzeja slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, kjer zbirajo fotografije, dokumente, zemljevide in razne predmete. Na prvem mestu je fototeka, zelo dosti je gradiva, ki govori o slovenski soli, biografski arhiv razpolaga z več tisoč zbranih imen s podatki. Potem je se Bubičev arhiv o Rizarni, manjše zbirke o antifašističnem boju, o NOB, o gospodarski zgodovini, o zgodovini organizacij in ustanov. To so pomembne redkosti.

Z leti se je razvila se tretja dejavnost, raziskovalna. Od 1981 leta prirejajo mladinske raziskovalne tabore, ki so v zadnjih letih pretežno v režiji NSK: na stiri najstih taborih je doslej sodelovalo 550 mladih raziskovalcev in mentorjev. Zaceli so tudi lastno raziskovalno dejavnost na nekaterih področjih, kot je izseljenstvo; začena se sistematična raziskava povojnega obdobja, se vedno sodelujejo z Deželnim institutom za zgodovino odporniškega gibanja pri projektu »Trst v vojni«, razvija se specifična raziskava o zadnjih 100 letih narodno-političnega

življenja na področju kulture, gospodarstva, družbenega življenja Slovencev v naših krajih.

Cetrta dejavnost bi lahko rekli »ostalo«: NSK vodi številne interesne dejavnosti, kot so namenske dejavnosti za otroke, pravljicne ure, predstavitve knjige, ki pri nas izidejo. Pa tudi sama objavlja številne publikacije. Milan Pahor je neustavljiv pri opisovanju bogato delovanje ustanove, ki jo vodi. »NSK objavlja (doslej v Jadranskem koledarju) letno slovensko bibliografijo v Italiji, je izdajatelj zbornika o Narodnem domu v Trstu, knjige o primorskih učiteljih, trijezičnega Slovenskega glasa iz leta 1988, osmih publikacij o raziskovalnih taborih, bibliografije ZTT, kataloga razstave London-Osimo 1987, Rutarjevega dnevnika, faksimila vseh 6 števk Slavjanskega rodoljuba, kataloga Clovek in trta, spominov Draga Žerjale, krajevnega leksikona, zemljevida trzaskega ozemlja. In

se občasna razstavna dejavnost: 1985. leta knjiga in beseda ob Trubarjevi obletnici, 1987. Clovek in trta, 1988. Clovek in les, 1989. o 120-letnici organiziranega slovenskega športa, 1993. o 50. obletnici Partizanskega dnevnika, več etnoloških razstav ob kmečki ohceti...«

Ne morem napisati vsega, zapis o NSK bi se spremenil v seznam, skoraj v mali telefonski imenik. Kaj je se najbolj bistvenega?

»V Gorici smo od Zveze slovenskih kulturnih društev smo prevzeli knjižnico Damiro Feigla, jo preselili v pritlične prostore v Ul. Croce, ki so namenske preurejeni s sodobnimi kriteriji. Z razliko od Trsta, kjer nas pesti prostorska stiska, je tam prost dostop do knjig. Zelo ugodna je razmeščenost zraven prostorov Glasbene matice, Slorija, Kinoateljaja, Deželnega zavoda za poklicno usposabljanje, to je v središču goriskega utripa. Radi bi razvili tudi knjižnico Ivana Trinka v Cedadu, ustanovo

vili citalnico v Ukvah, razširili in racionalizirali sedež v Trstu s prostori za video-teko, nastroteko, za otroke, večjo citalnico, več delovnega prostora. Pa kaj, ko imamo vezane roke zaradi te finančne stiske...«

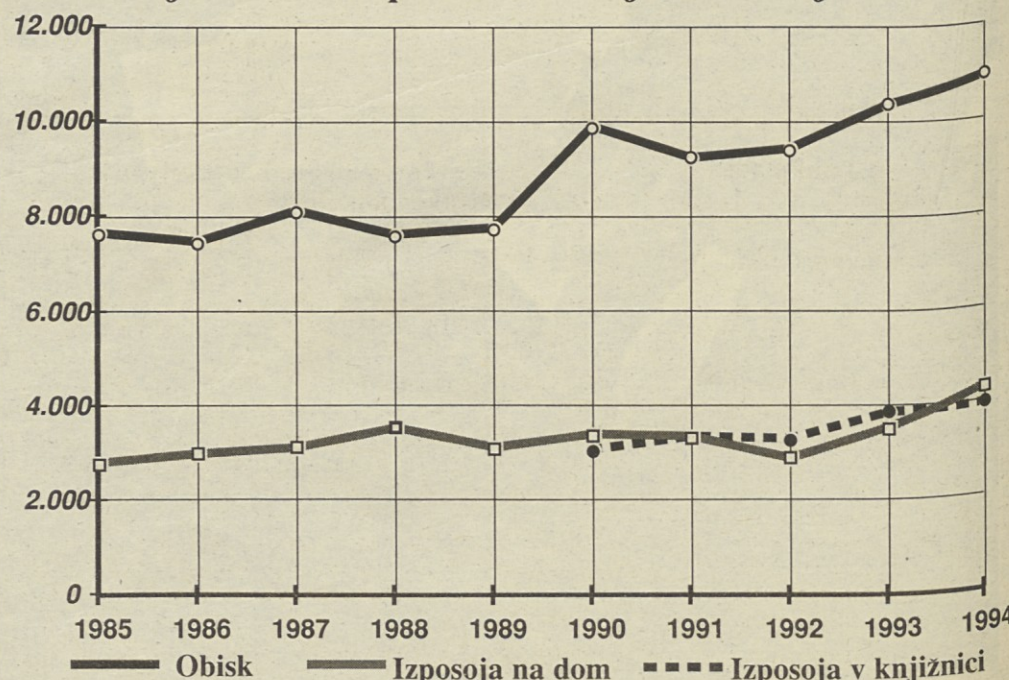
Tako se pogovor konca. Milan Pahor me je sprejel v sobici, zunaj so prijazne knjižničarke, mladih pa se zivahno pogovarjajo v predsobi, tja do izhoda. Prvi in zadnji prizor obiska pri NSK sta se mi vtisnila v spomin: NSK ni stotisoč knjig, več stotisoč fotografij, arhiv, dokumentacija. Je predvsem na desetine mladih z zamisljenimi ali veselimi obrazi, ki se v knjižnici učijo, razpravljajo, se smejejo, se razvijajo v novi rod naše skupnosti, ki je brez kulture, brez knjige, ne bi bilo.

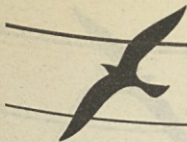
Sergij Premru

Na sliki: Plavalasa glava, sklonjena nad knjigami, na steni fotografija članov Slavjanske citalnice iz leta 1870. (Foto KROMA / Ferrari)

Nekaj statističnih podatkov o dejavnosti knjižnice

Kdo ribari v kalnem?

Zakaj je prav Primorski dnevnik tarča divjih besednih napadov, predmet priziva na upravno sodišče in povod za kazensko ovadbo

**PRISPEVKI
ZA
SLOVENSKE
KULTURNE
USTANOVE**

Prispevki za dnevnike, periodični tisk, revije, publikacije in avdiovizuelne izdaje, ki zadevajo slovensko manjšino

St.	Ustanova	Publikacija	Prispevek
1.	Krozek za družb. vede V. Šček, Trst	Levi center in Slovenci v Trstu Italijansko-slovenski urbanistični slovar Parlamentarni govori Virgila Ščka Zaščita slov. manjšine in mednarodni standardi - 2. del	2.000.000 2.000.000 2.000.000 2.000.000
2.	Združenje Kulturni dom, Gorica	Informativni bilten o Kulturnem domu	1.000.000
3.	Sklad Mitja Cuk, Trst	Revija Skrat Videokaseta Pomagajmo otrokom	2.500.000 1.000.000
4.	Narodna in studijska knjižnica, Trst	Raziskovalni tabor Rezija 94 Jezik in književnost Nastanek in razvoj slovenskega gibanja v Trstu Zbirka časopisov: Delavec, Rdeci prapor, Delavski list, Zarja, Delo	2.000.000 2.000.000 2.000.000 2.000.000
5.	Slovenska gospodarska prosvetna skupnost, Trst	Slovenska manjšina, težko življenje med lobiji in tlačenimi pravicami Nastanek in razvoj tržaskega pristanisca od edikta Karla VI. do danes Zasebna lastnina v Sloveniji in na Hrv. Album Osmice v slikah Njene celine (Povest v nadaljevanjih) Zbirka povesti Magnetofonski trak Casopis Slovenski glas	1.000.000 500.000 500.000 500.000 1.000.000 1.500.000
6.	Svet Slovenskih organizacij, Trst, Gorica, Cedad	Dejavnost Sveta in včlanjenih organizacij Svetišča ob meji Glasba o kmečkih uporih Gradivo simpozija Evropa manjsin	2.000.000 4.000.000 4.000.000 2.000.000
7.	ZTT, Trst	Jadranski koledar	11.000.000
8.	Zadruga Novi list, Trst	Novi list	60.000.000
9.	Zadruga Novi Matajur, Cedad	Revija Galeb Novi Matajur	10.000.000 50.000.000
10.	DZP, Trst	Primorski dnevnik	190.000.000
11.	SLORI, Trst	Geografski leksikon provinc, v katerih živijo Slovenci	10.000.000
12.	Slovenska prosveta, Trst	Revija Mladika Zbornik Drage Brizinski spomeniki Slovensko-italijanski slovar, lažni prijatelji Kompaktna plošča Gallusovo bogastvo Zgodovina openske zupnije	8.000.000 2.000.000 1.000.000 1.000.000 500.000 500.000
13.	Studijski center Nediza, Speter	Vartac Zbornik kulturnih dnevor Prepoved slovenščine	1.500.000 1.500.000 1.500.500
14.	SKD Sedej, Steverjan	Steverski vestnik	2.000.000
15.	KD Ivan Trinko, Cedad	Narečne različice Beneske Slovenije Trinkov koledar	1.000.000 1.500.000
16.	KK Studenci, Cedad	Knjiga pravljic Knjiga rekov Revija Studenci	500.000 500.000 3.000.000
17.	Zadruga Dom, Cedad	Casopis Dom	40.000.000
18.	Zadruga Mohorjeva družba	Casopis Katoliški glas Revija Pastirček	60.000.000 5.000.000
SKUPNO			500.000.000

Opomba: Vsi naslovi so prevodi iz italijansčine. Pri prevajanju je lahko prislo do netočnosti, zaradi katerih prevodi ne ustrezajo izvirnemu besedilu posamezne publikacije.

Pred tednom dni smo objavili prvi seznam društev in organizacij, ki so prejeli prispevke za rekreativne dejavnosti na osnovi deželne zakona številka 46, s katerim deli dežela državna sredstva za kulturne dejavnosti slovenske manjšine v Italiji, to je znanih 6 milijard lir. Danes objavljamo drugi seznam, ki zadeva dnevni in periodični tisk ter založništvo. Ta seznam je bil sicer že objavljen v tedniku Iskri, vendar ga sedaj ponujamo našim bralcem, tudi za lažje razumevanje vsega, kar nameravamo tokrat napisati.

Ne da bi hoteli speljati vodo na svoj mlin ugotavljamo, da je med skoraj 20 organizacijami oziroma ustanovami, ki prejemajo deželne prispevke za tisk in založništvo, marsikomu trn v peti prav Primorski dnevnik. Tako je prislo prav zaradi prispevkov Primorskemu dnevniku v zadnjem času do dveh posegov na sodišče: enkrat je slo za priziv na Dezelno upravno sodišče, enkrat pa, kot kaže, celo za kazensko prijavo.

Vendar pa se napadi na Primorski dnevnik pojavljajo tudi drugje. Predvsem v tedniku Iskra, ki z izkrivljenim poročanjem med vrsticami (pa ne samo med) prepriča bralca, da je Primorski dnevnik kriv, da Iskra ni prejela prispevkov. Denar naj bi bil torej namenjen samo tistim, ki trobijo v isti rog...

Temu pisanju lahko odgovorimo samo z dejstvi, ki so enostavna, kratka in jedrnata:

1. Ocenjujemo, da ima Primorski dnevnik pravico do prispevkov iz deželne zaklade, tako kot imajo to pravico vsi ostali.

2. Ne spuščamo se v oceno, ali ima to pravico Iskra kot politično glasilo, ali ne. To je vprašanje deželne zakonodaje in ne Primorskega dnevnika.

3. Kar se nas tiče, nimamo nič proti temu, da prejemajo podporo iz deželnih sredstev tudi politična glasila Iskra, Delo in Skupnost.

4. Višino prispevka po zakonu določa deželna vlada in, kar zadeva Primorski dnevnik, sprejememo vsak kriterij, pa naj bo osnovan na proračunu oziroma primanjkljaju pozamezne publikacije, na številu zaposlenih, na številu strani, na količini prostora, ki je odmerjen kulturi, ali kako drugače. Ne glede na kriterij, ki ga je Dezelna izbrala, smo namreč prepričani, da je Primorski dnevnik prejel sorazmeroma manj kot drugi časopisi. Vendar tega vprašanja nismo nikoli tako postavljali prav zato, ker se nam zdi prav, da Dezelna s svojimi prispevki zajamci znotraj manjšine čim večji pluralizem in torej omogoči izhajanje čim večjega števila časopisov, knjig in revij.

Iskra se torej obrača na napaden naslov, ko usmerja svoje osti prav proti Primorskemu dnevniku.

Vendar, zakaj trdimo, da je tarča napadov prav naš dnevnik? To izhaja iz priziva, ki ga je Zadruga San Sergio, in za njo njen zakoniti zastopnik Sergio Perini, v svojstvu založnika Iskre 28. novembra 1993 vložila na Dezelno upravno sodišče. S prizivom je Zadruga San Sergio zahtevala razveljavitev sklepa deželne uprave o podelitvi prispevkov za založniške dejavnosti za leto 1993. To je seveda njena pravica. Zanimivo pa je dejstvo, da je priziv naslovila kot zainteresirani stranki samo založniku Primorskega dnevnika, ne pa ostalim petnajstim ali dvajsetim ustanovam, ki so bile na osnovi omenjenega sklepa deželne vlade se deležne prispevkov za tisk in založniške dejavnosti. V besedilu priziva o Primorskem dnevniku ni govora; nasprotno, odvetnik, ki ga je sestavil, omenja nekatere druge primere in celo trdi, da je Slovenska gospodarsko-prosvetna skupnost prejela prispevke za »morebitne publikacije«, kar pomeni, da namiguje, da publikacij sploh ni izdala. Pa o tem kasneje. S pravnega, pa tudi s cloveskega vidika je torej povsem nerazumljivo, zakaj je bil priziv naslovljen založniku Primorskega dnevnika. Edini razlog vidimo v poskusu, da bi prav Primorskemu dnevniku odvzeli del nakazanih sredstev za leto 1993.

Dezelno upravno sodišče je priziv sprejelo. Utemeljitev je sicer dokaj povlečena za lase, res pa je, da je Dezelna pri sestavi zapisnika komisije (ali pri delu komisije, to nam ni dano vedeti), nekatere stvari zapacala. Dezelno upravno sodišče se je namreč obesilo na formulacijo, da je komisija pri svoji odločitvi, da Iskra ne podeli prispevka, napisala, da gre za »nov« casopis, namesto da bi zapisala, da casopis »se ne izhaja leto dni,« kar je baje pogoj za podelitev prispevkov. Prav tako je komisija menila, da casopis nima »kulturne vsebine«, namesto da bi formalno ugotovila, da gre za »publikacijo, ki ni apolitična,« kajti take publikacije na osnovi deželnih kriterijev nimajo pravice do prispevkov na osnovi tega zakona. Seveda na vemo, zakaj to določilo, sumimo pa, da se je Dezelna hotela izogniti nevarnosti, da bi jo obtožili financiranja političnih strank; v sedanjem času je to se kako razumljivo.

Dezelno upravno sodišče je torej razveljavilo sklep deželne uprave, in določilo, da mora Dezelna ponovno sklicati komisijo, slednja pa mora izreči svoje mnenje deželni vladi na osnovi kriterijev, za vsako prošno posebej.

Založniki Iskre torej slavijo polovično zmago: uspelo jim je razveljaviti sklep deželne vlade. To je formalna posledica priziva.

Nikjer pa ni rečeno, da se bodo kriteriji Dezele spremenili. Če je res, da so bila politična glasila izključena iz strahu pred kršitvijo zakona o financiranju strank, je zelo verjetno, da bo Dezelna ta kriterij potrdila. Vendar je sedaj osnovni sklep razveljavljen, kar - če ne bo Dezelna takoj sprejela sanacijskega ukrepa - pomeni, da bodo morali založniki in organizacije vrniti Dezeli prispevke za leto 1993. Vsi, ne samo Primorski dnevnik. To pa je praktična posledica priziva založnikov Iskre.

Vrnimo se sedaj na začetek. Omenili smo tudi kazensko ovadbo. Zaenkrat se ne vemo natančno, za kaj gre. Vemo samo, da je v teku sodna preiskava proti dvema članoma komisije, čes da sta prekoračila pooblastila. Vemu tudi, da je kot »prizadeta stranka« naveden dr. Boris Gombač. Glede na sodno prakso iz tega sklepano, da je ovadbo vložil prav dr. Gombač, čeprav tega se ne moremo z gotovostjo trditi. Vsekakor pa smo izvedeli, da se ovadba nanasa prav na prispevke Primorskemu dnevniku, in tako smo spet tam, kjer smo bili. Zopet je torej naš dnevnik v središču afere, in zopet iz vrokov, ki jih ne poznamo. In zopet ponavljamo, kar smo že napisali prej. Tudi dr. Gombač ima - kar se nas tiče - pravico, da izdaja svoj casopis in svoje knjige. Za vse to seveda odgovarja sam. V duhu pluralizma mu mi, ki nas ne vežejo strogi kriteriji deželne vlade, priznavamo pravico do deželnih prispevkov, v mejah in na osnovi kriterijev, ki jih mora izdelati Dezelna. Vendar pozor: Dezelna deli prispevke za publikacije, ki so zares izšle, ne pa za tiste, ki so samo na papirju. Na seznamu, ki ga objavljamo na levi strani, je navedenih kar nekaj publikacij Gombačeve »tretje krovne« organizacije. Mi z dokajšnjo pozornostjo sledimo založniški dejavnosti, vendar se nam ne zdi, da je v letu 1994 - na katero se prispevki nanasajo - Gombačeva organizacija vse to res natisnila in izdala. Če katera od knjig ni izšla, bo morala pač Dezelna tisti denar stornirati komu drugemu, kar je sicer že itak določeno v zadevnem sklepu deželne vlade (za publikacije, ki jih založnik ne predloži Dezeli do 31. marca, se prispevek ne izplača.) Prav tako sumimo, da je najavljena »povest v nadaljevanjih« sestavni del Gombačevega glasila; če je tako, bo morala Dezelna zelo paziti, kajti za isto publikacijo ne more nihče prejeti iz istega zakona dveh različnih prispevkov, sicer bi lahko tudi mi zaprosili za prispevek za vsak roman v nadaljevanjih, ki ga objavljamo...

Toliko zaenkrat o Gombaču in njegovi založniški dejavnosti: v naslednjem nadaljevanju ciklusa »Kdo ribari v kalnem?« se bomo k tem temam povrnili.

..

Ena sama siva ekonomija

Ostanek Jugoslavije rešuje pred socialnim zlomom vseobsegajoče tihotapstvo

BEOGRAD - Siva ekonomija, pojav, znan v vseh svetovnih gospodarstvih, ima v ZRJ nekatere posebnosti, ki so predvsem v tem, da je temelje zanj zagotovila - država. Stevilne afere v zadnjih letih govorijo o tem, da so mnogi visoki funkcionarji v Srbiji in Crni gori močno vpleteni v gradnjo »temeljne plosče« za to piramido. Varuhi državne blagajne se dobro zavedajo, da ta zaradi sive ekonomije izgublja veliko več, kot dobiva, ker ni treba plačevati delavcev v tovarnah, ki ne delajo, in da »sivi trgovci« lahko zelo dolgo zdržijo s pomočjo svojih tihotapskih poslov. Zato je država pred dnevi začela široko kampanjo boja proti sivi ekonomiji.

Za zdaj je vse se na ravni verbalnega in deklarativnega, čeprav v medijih zatrjujejo, da je že pripravljen program za odpravo sive ekonomije, ki naj bi ga kmalu tudi dali v javnost. V boj bodo vključena vsa pristojna ministrstva, saj so posledice delovanja sive ekonomije pripeljale do občutnega znižanja javnih prihodkov, zamajala se je trdnost domače valute dinarja, oslabil se je gospodarski položaj uradne trgovine, prislo pa je tudi do nenadzorovanega odliva deviz.

Lani so odkrili in presekali 90 ilegalnih mejnih prehodov - večinoma med Srbijo in Makedonijo. Eden od teh kanalov zasluži svoje mesto v antologiji cloveske domiselnosti in vztrajnosti, pa tudi živalske ubogljivosti. Nekega osla, otovorjenega z zamaskiranimi praznimi cisternami, so kdove koliko krat poslali čez nevidno mejno črto na drugo stran, kjer so ga otovorili s polnimi cisternami, ošel pa se je vsakic zvesto vrnil k svojemu gospodarju v Srbijo. Bogve, s koliko bencina je zunaj uhojenih poti in uradnih mejnih prehodov osrečil svojega gospodarja.

Osemsto tisoč črnoborzijancev, spekulativov...

Skokovito širjenje revščine v Srbiji in Crni gori je velik del prebivalstva prisililo - po nekaterih ocenah kar 800 tisoč ljudi - da so se »na črno« začeli ukvarjati z različnimi posli, spekulacijami in tihotapljenjem. Pod vplivom vzdušja vojne in ukrepov je siva ekonomija doživela pravcati razcvet. Kot ugotavlja neka dokaj verodostojna študija, je v Srbiji

(brez pokrajin) konec leta 1990 živelo pod ravnijsko revščine 19, 5 odstotka prebivalstva, konec leta 1993 pa se je ta odstotek tako povečal, da je zdaj zajema že od 60 do 70 odstotkov prebivalstva!

O temeljih, ki jih je sivi ekonomiji zagotovila država, lahko najdemo dokaze tudi v uradnih krogih, kjer že odkrito govorijo o tem. Minister srbske vlade Oskar Fodor meni, da sive ekonomije ne more odpraviti samo inspekcija, pač pa le zakonske sistemske spremembe. Nekateri so to razumeli kot priznanje, da so v zakonih vrzeli, ki so visokim funkcionarjem omogočile, da so se zelo hitro prelevili v »poslovneže«. Ljudje se se vedno spominjajo velike finančne afere dveh ministrov v srbski vladi, ki sta bila obsojena na zaporne kazni zaradi prepredaje nafte, kar jima je navrglo kar dva milijona mark.

Ceprav je delovna razlika »svežnja« zakonov, namenjenega boju proti sivi ekonomiji, se vedno ovita v tancico skrivnosti, v nekaterih krogih napovedujejo, da bo z njihovo uveljavitvijo konec nelegalnega zaslužkarstva. To zadeva prodajo blaga, ki ni evidentirano v poslovnih knjigah, in blaga brez dokazov o poreklu, oblikovanje dvojnih cen, neažurno vodenje poslovnih knjig, promet blaga prek sindikalnih organizacij, prodajo v komisijskih trgovinah brez ustrezne evidence, črni denarni trg, poravnavanje medsebojnih obveznosti s kompenzacijami, plačevanje s sredstvi, ki ne izhajajo iz računov, zavračanje trgovcev, da bi sprejemali ceke, nenamensko uporabo posojil, različne spekulacije, s katerimi se nerealno izkazuje bančne stroške, da bi tako presegli uradno določene obresti ipd. Pod drobnogledom bodo tudi zaposlovanje na črno, fiktivne pogodbe, zloraba ustanove lizinga, promet z oblačili za odrasle in otroke - za katereja je davek zmanjšan - in razne druge manipulacije, ki jih je zlasti veliko pri kupovanju stanovanj, njihov namen pa leži v izogibanju plačilu davka.

Iz tega seznama je razvidno, kaj vse se dogaja na trgu srbsko-črnogorske federacije. Ugledni beograjski ekonomist dr. prof. Daniel Cvjetičanin meni, da je

»država spodbudila sivo ekonomijo in prispevala k temu, da so zrasli nekateri finančni imperiji, za katere se je izkazalo, da so zelo pomembni za obstoj sedanjega režima«. Po njegovem ta kampanja oblasti sicer lahko prispeva k izboljšanju položaja, vendar predvsem zato, ker je nastopil pravi trenutek, ko se poenotili interesi finančnih imperijev države in prebivalstva, da bi večino teh dejavnosti - legalizirali.

Proti kateri sivi ekonomiji se zdaj hoče boriti država, se sprašuje se en ugledni profesor dr. Jovan Ranković, ki meni, da bi bilo razumljivo, če bi se država spopadla s klasičnimi oblikami sive ekonomije, se pravi z utajo prometnih davkov ali davkov na dobiček. Toda tu gre za nekaj čisto drugega. Gre za sivo ekonomijo,

ki je sredstvo preživetja v okoliščinah blokade, propada družbenih podjetij in izginjanja njihovege obratnega kapitala, v času, ko so številna podjetja nehala delati, država pa ni znala poskrbeti za brezposelne.

»Sivina« rešuje socialni mir

Goran Božović iz instituta za statistiko meni, da siva ekonomija v tukajšnjih razmerah blazi socialne napetosti in celo socialne pretese. Po njegovem je siva ekonomija navzora na vseh področjih ekonomske dejavnosti in se kaže kot nelegalni uvoz in izvoz, neregistriran vnos deviz iz tujine, črni devizni trg, protizakonito dvigovanje in zadrževanje gotovine zunaj kanalov običajnega plačilnega prometa, tihotapljenje blaga na notranjem trgu, zadrževanje blaga zunaj prometa zaradi pričakovanega povišanja cen, nelegalno lastninjenje družbenih podjetij, neregistrirano opravljanje različnih opravil in storitev...

Posebna zanimivost jugoslovanskega gospodarsko-tržnega prizorišča je veliko število zasebnih podjetij, ki so večinoma majhna. Leta 1990 jih je bilo 29.366, leta 1993 pa se je število takšnih podjetij povečalo na 195.263. Pravno presenečenje se slede: delež dejavnih podjetij v skupnem številu registriranih podjetij je bil leta 1991 se 58, 4-odstoten, leta

1993 pa se je skrčil na komaj 29 odstotkov, kar pomeni, da je bilo dejavnih le 56 tisoč podjetij. Očitno je, da so ta podjetja ustanavljali in zapirali glede na njihovo konkurenčnost v razmerah vojne in blokade, kar pomeni, da so prenehala delati, ko so dosegla dolo-

cenah, kot so predpisane, s tem pa so njihovi izvozniki dobili pravico do uvoza nafte, ki pa se ni nikoli pojavila na regularnem trgu.

Lani so odkrili in presekali 90 ilegalnih mejnih prehodov - večinoma med Srbijo in Makedonijo. Eden od teh kanalov zasluži svoje

Skokovito širjenje revščine v Srbiji in Crni gori je velik del prebivalstva prisililo - po nekaterih ocenah kar 800 tisoč ljudi - da so se »na črno« začeli ukvarjati z različnimi posli, spekulacijami in tihotapljenjem. Pod vplivom vzdušja vojne in ukrepov je siva ekonomija doživela pravcati razcvet. Kot ugotavlja neka dokaj verodostojna študija, je v Srbiji (brez pokrajin) konec leta 1990 živelo pod ravnijsko revščine 19, 5 odstotka prebivalstva, konec leta 1993 pa se je ta odstotek tako povečal, da je zdaj zajema že od 60 do 70 odstotkov prebivalstva!

cen dobiček, nato pa se je za njimi iz kdove kaksnih razlogov izgubila vsaka sled, največkrat zaradi davčne utaje.

Zvesti in marljivi tihotapec - osel

Kot zatrjujejo v tovarni Tesla, je v ZRJ lani brez sledu izginilo, denimo, 25 milijonov zarnic. Med podobne primere drugi viri pristevajo tudi deset tisoč ton cigaret, vrednih več sto milijonov mark, izvozne maline, ki so jih pred tem odkupovali po občutno višjih

mesto v antologiji cloveske domiselnosti in vztrajnosti, pa tudi živalske ubogljivosti. Nekega osla, otovorjenega z zamaskiranimi praznimi cisternami, so kdove koliko krat poslali čez nevidno mejno črto na drugo stran, kjer so ga otovorili s polnimi cisternami, ošel pa se je vsakic zvesto vrnil k svojemu gospodarju v Srbijo. Bogve, s koliko bencina je zunaj uhojenih poti in uradnih mejnih prehodov osrečil svojega gospodarja.

Davor Kriska
Foto: Marilyn/BOBO

»Utrip Jugoslavije«

Beograjska raziskovalna agencija »Argument« je anketirala dva tisoč državljanov ZRJ (v Srbiji brez Kosova in v Crni gori). Rezultati kažejo, da večina državljanov ne zna razlikovati demokracije od nedemokracije. Tako je na primer kar za 26 oziroma 21 odstotkov anketirancev v Srbiji oziroma Crni gori povsem naravno, da vlada nadzira medije. Srbi najbolj zaupajo Cerki (33 odstotkov), potem pa vojski in Miloseviću, medtem ko Črnogorci daleč najbolj zaupajo vojski (47 odstotkov). Čase Titove mladine je ohranila v dobrem spominu kar polovica anketiranih, povsem slabe spomine pa ima

na ta čas le nekaj odstotkov vprašanih. Na svojo državo je ponosnih 49 odstotkov Črnogorcev in 35 odstotkov Srbov, čisto nič pa 20 odstotkov Srbov in devet odstotkov Črnogorcev.

Leta 1990 je se 83 odstotkov gospodinjstev v Srbiji s svojimi dohodki pokrivalo svoje osnovne stroške, v Crni gori pa 81 odstotkov. Omejena raziskava pa je razkrila, da je danes slika popolnoma obrnjena: v Srbiji 78 odstotkov gospodinjstev teh stroškov ne more pokriti (v Crni gori 75 odstotkov). Delo na črno in tihotapstvo prehranjujeta 13 odstotkov srbskih in 15 odstotkov črnogorskih gospodinjstev.

Uničite Dresden!

OBLETNICA

Španska državljanska vojna ni bila le krvavi obračun falangističnega generala Francisca Franca z republikanci. Ni bila le njegova moderna »crusada« proti »nevernikom«. Hitlerju je služila, da je tam preizkusil sposobnosti obnovljene nemške armade. Letala nemške luftwaffe, ki so v okviru legije Condor prišla Francu na pomoč, so 26. aprila 1937 bombardirala in do kraja porušila baskovsko mesto Gerniko. V njem je bila stavba starodavnega baskovskega parlamenta. Nacionalist Franco je s tem hotel streči nacionalno upornost Baskov, Hitler pa mu je pri tem pomagal. Gernika je prvo mesto v zgodovini, ki so ga porušili z letalskim bombardiranjem. Nacistični letalci so svoj »podvig« ponovili ob samem začetku druge svetovne vojne. Najprej so 14. maja 1940 bombardirali Rotterdam. Odvrgli so 94 ton bomb in 900 civilistov je bilo ubitih. Zgorelo je 20.000 stavb, 78.000 ljudi je ostalo brez bivališča. Naslednjega dne je nizozemska vojska kapitulirala. Bombardiranje civilnega prebivalstva je doseglo svoj učinek.

Nacisti so mislili, da bodo na enak način stili odpor angleskega prebivalstva. V septembru 1940 so njihova letala večkrat bombardirala London in druga angleska mesta. Iz vojskanih poročil izvemo, da so v enem samem napadu odvrgli tudi do milijona kilogramov bomb. Najhujsi nemški letalski napad na Veliko Britanijo je bil 14. novembra 1940, ko je 500 nemških bombnikov odvrglo na mesto Coventry 500 ton bomb. V mestu je bilo 75.000 hiš. Kar 60.000 jih je bilo uničenih, med temi tudi znamenita katedrala iz 14. stoletja. Zelo hudi so bili tudi nemški letalski napadi na Varsovo leta 1939 in na Beograd leta 1941.

V vsej 2. svetovni vojni je letalstvo odigralo zelo pomembno vlogo, ne le zaradi napadov na vojaške objekte, prevoza vojakov in materiala, marveč tudi zaradi ustrahovanja civilnega prebivalstva. Vojaški poveljniki so hoteli streči moralo civilistov. S tem so pričeli Nemci, s tem so kasneje nadaljevali njihovi nasprotniki, se zlasti zahodni zavezniki, Američani in Angleži. Se zlasti slednji so se Nemcem hoteli maščevati za vse gorje, ki so ga angleskemu prebivalstvu povzročili nemški letalski napadi. Tako so 27. in 28. julija 1943 razdejali Hamburg, predvsem zato, ker je bilo to mesto s svojim velikim pristaniščem ob reki Labi največje trgovsko okno Nemčije v svet. Hamburg so angleški bombniki skoraj vsak dan napadali vse leto 1943. Mrtvih je bilo več kot 50.000. V Hamburgu se danes, 50 let po koncu vojne, vidimo znake razaranja, ki so ga povzročili angleški bombniki.

Ko je Nemcem posla sapa, so pričeli v juniju 1944, prav takrat, ko so se zavezniki izkrcali v Normandiji, usmerjati nad Anglijo najprej rakete V-1, nekaj mesecev kasneje pa tudi močnejše in učinkovitejše rakete V-2. Vendar pa te niso več povzročale tistega razaranja kot v prejšnjih letih eskadrile Hitlerjevih bombnikov.

Tudi Američani, ko so se približali Japonski, so hoteli streči odpor cesarju in generalom zvestega prebivalstva. 10. marca 1945 so ameriški bombniki do kraja uničili predel prestolnice Tokia. Iz lesa zgrajene hišice so zgorele, mrtvih je bilo kar 80.000.

Angleška in ameriška letala so med 2. svetovno vojno vsak dan in vsako noč priletela nad

sovražnikovo ozemlje. Cilj napadov so bile železnice, tovarne, ladjedelnice, vojaški objekti. A le malokrat so bili vojaški cilji zadeti. Najbolj je trpelo civilno prebivalstvo. To smo občutili tudi pri nas, kjer so zavezniška letala večkrat bombardirala Trst, Gorico in Trzic. Ko so v Trstu hoteli bombardirati le pristanisce so bombe padale po vsem Sv. Jakobu. Enako se je dogajalo v Gorici, kjer so bili cilji napadov obe železniški postaji, bombe pa so padale tudi do kilometer stran. Po vojni so angleški analitiki izračunali, da jim je med vojno z letalskimi napadi uspelo uničiti le 25 odstotkov nemškega industrijskega in vojaškega potenciala. Večji je bil učinek na civilnemu prebivalstvu, ki mu je morala upadala. Ameriška letala so nad Hitlerjevo Evropo letela v glavnem podnevi, angleška in kanadska pa ponoči.

V začetku l. 1945 so zavezniške cete na zahodu že prestopile nemško mejo, prav tako je na vzhodu Rdeča armada že prodirla na ozemlje velikega rajha. Nemška »notranja fronta« pa je začela bila se vedno zelo odporna, pa čeprav so prav v februarju ze itak majhne količine hrane, ki so jih Nemci prejeli na karte, znižali za nadaljnjih 11 odstotkov.

3. februarja 1945 je več sto zavezniških letal odvrglo na Berlin 3.000 ton eksplozivnih

bomb. V Berlin se je takrat že zateklo veliko beguncev iz vzhodnonemskih dežel, iz Berlina pa je že prej moral na podeželje poldrugi milijon prebivalcev. Ljudje so bežali pred prodiranjem Rdeče armade: bali so se maščevanja. Da so bili boji v Rusiji zares nekaj hudega, lahko ugotovimo v vsaki se tako majhni nemski vasici. Na pokopališču ali na spomeniku padlim v vojni lahko pri prebiranju krajev smrti padlih vojakov ugotovimo, da jih je več kot polovica padla v »Russland«.

Begunci iz Prusije, Slezije in tudi Pomorjanskega, so takrat napolnili druge kraje v srednjih in vzhodnih predelih takratnega rajha. Samo iz Slezije jih je zbežalo več kot 4 milijone. Iz vseh vzhodnih predelov je že takrat v Nemčijo pribežalo 7 milijonov ljudi. Iz zahodnih predelov Nemčije, že zasedenih ali tik za fronto, pa je takrat v notranjost pribežalo več kot 2 milijona ljudi. Sli so v vzhodne predele, ki so bili precej daleč od letalskih vzletišč zahodnih zaveznikov. Zaradi tega so se Nemci tam cutili precej varne, saj Rusi niso imeli bombnikov, ki bi lahko bombardirali Nemčijo.

V Dresdenu, glavnem mestu Saske, ni bilo velikih tovarn, pa tudi pomembnih vojaških objektov ne. Res je vsa nemška industrija takrat delala za vojsko in tudi v Dresdenu je bilo tako. Res je, da je tam, na začetku l. 1945 bilo več vojakov kot običajno, saj se je tja zateklo precej edinic, ki so bile razbite na vzhodni fronti. V Dresdenu so se zatekli tudi begunci. V tem mestu je bilo 650.000 domačih prebivalcev, poleg teh se 400.000 beguncev. Ker mesta, razen redkih izjem, zavezniški bombniki niso prej bombardirali, so na začetku l. 1945 tam namešcene protiletalske baterije Nemci predstavili v druga bolj ogrožena mesta. Zaradi tega 400 ameriških bombnikov, ki so 16. januarja 1945 podnevi napadli Dresden (vsak od njih je z visine 7.000 m odvrgel 230 kg bomb), ni naletelo na noben odpor. Tistega dne je v Dresdenu bilo 376 ubitih »le« ljudi. Med temi tudi en angleški vojaški ujetnik, ki je bil na poti v bolnišnico. Začuda ga je Wehrmacht pokopala z vojaškimi častmi.

V začetku februarja 1945 so se Trije veliki - Stalin, Churchill in Roosevelt - sestali na Jalti in tam sklenili kakšno bo povojna razdelitev Evrope. V tistih dneh so Rusi močno prodirali in že prisli na ozemlje Nemčije. Na zahodu so zavezniški beležili skromne uspehe, čeprav je bil tam nemški odpor manjši. Sam Churchill je, po kasnejšem pripovedovanju angleških generalov, ukazal bombardiranje nemških mest, se zlasti na vzhodu države, ki naj bi kasneje spadala v sovjetsko zasedbeno cono, pa čeprav, kot izhaja iz vseh v Angliji dosegljivih dokumentov, Rusi tega niso zahtevali.

Med ta mesta je sodil tudi Dresden, od katerega so bili Rusi oddaljeni komaj 150 km. Z angleškega vrha je prišel ukaz: uničite to mesto! Znani angleški pisatelj David Irving je petnajst let kasneje zbral med visokimi angleškimi in amerškimi častniki, pa tudimed vojaki in med prebivalci, nekaj sto izjav. Strnil jih je v knjigo z naslovom »The Destruction of Dresden«, ki je izšla l. 1963. Knjiga je sprožila val polemik. Sir Robert Saundby, britanski maršal letalstva, je ob tej priložnosti javno povedal, da so politiki odločali o tem napadu, vojaški so bili v precejšnjih dvomih. Vojakom je bilo rečeno, da bodo zavezniški na tak način pomagali Rusom v njihovem napredovanju, čes da je Dresden važno strateško križišče.

V Londonu so sklenili, da je treba izvesti več hitro si sledecih napadov, tako da bi bile onemogočene reševalne akcije, in da je Nemcem treba zadati hudo lekcijo. Tako je tudi bilo. Upostevajoč ugodne vremen-

Uničenje Dresdena

13. in 14. februarja 1945 do zavezniška letala odvrgla več kot 3.800 ton zažigalnih in eksplozivnih bomb na središče Dresdena ter povzročila ognjeno nevihto, ki je povsem uničila mesto. Posledice so bile tako grozovite tudi zaradi ugodnega vremena.

Gornja plast zraka se segreje in se dvigne

Spodaj nastane praznina, ki vsrka svež zrak

To premikanje je močnejše od običajnega vetra.

OGNJENA NEVIHTA

Zrak se segreje in se dvigne, s tem pa stalno ustvarja praznino.

Zaradi velike vročine in močnih vetrov se požar naglo širi.

ske razmere nad Evropo, je v prvih popoldanskih urah 13. februarja s številnih letalisc na jugu Anglije vzletelo 244 britanskih bombnikov tipa Lancaster. Z njimi so bila tudi spremna lovska letala. Leteli so več ur nad Nemčijo, nekatere skupine letal so tu pa tam odvrgle nekaj bomb, da bi zmedla nemško protiletalsko obrambo. Ob 22.15 so letala priletela nad Dresden in pričela spuščati eksplozivne bombe. Nemskega odpora sploh ni bilo. Stare mestne hiše so se vnele. Ogenj je bil viden daleč naokoli in so ga ze nekaj sto kilometrov stran lahko videli drugi angleški in kanadski letalci, ki so 3 ure kasneje prisli z drugo, močnejšo skupino letal. Tokrat jih je bilo kar 529. Britanski generali so namreč menili, da bo takrat v polni fazi reševalna akcija po prvem napadu in da je to treba preprediti. Tokrat so letala odvrgla zažigalne bombe. Vse staro mesto je gorelo. Tudi tokrat so se britanska letala domov vrnila skoraj brez izgub: v obeh akcijah so Nemci sestrelili le 6 angleških letal. Deset jih je moralo pristati v Franciji ali v Belgiji, zaradi pomanjkanja goriva. Vsa druga so se vrnila na izhodiščna letališča na Angleskem. Le nekaj kilometrov južno od Dresdena je bilo veliko nemske letališče z nekaj sto bojnimi letali, piloti pa niso smeli vzleteti, ker je komandant letališča kakal na ukaz iz Berlina, ki ni prišel.

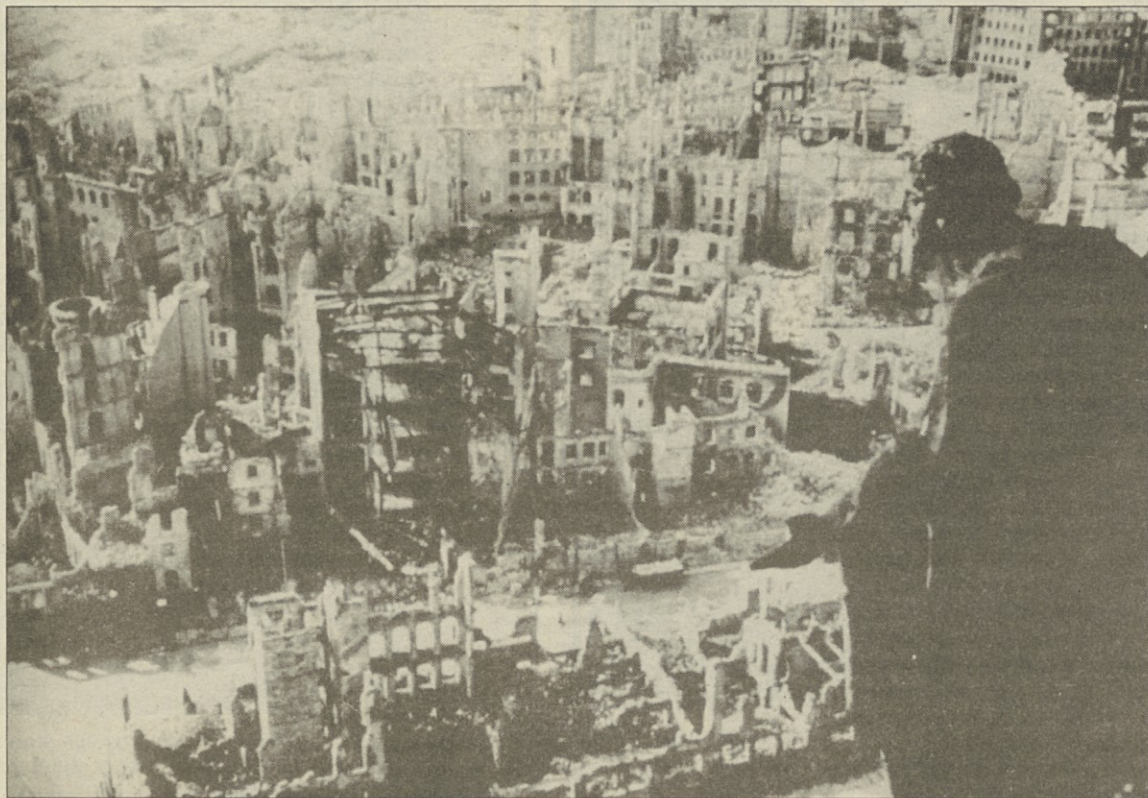
Zjutraj je bil pogled na porušeno mesto strahovit. No-

ve reševalne ekipe, ki so hitele v Dresden iz vseh sosednjih krajev, sploh niso mogle v mesto, ker so bile ulice polne rusevin.

Vendar napada se ni bilo konec. 14. februarja ob zori je z angleških letalisc vzletelo kar 1350 angleških letecih trdnjav in liberatorjev. Le nekaj minut po 12. uri so ta ameriška letala priletela nad goreče mesto. Spet so padale bombe in uničile vse, kar je ostalo. Z amerškimi bombniki so bili tudi lovci mustang, katerih naloga je bila uničiti vse, kar se je po cestah blizalo mestu. Preživeli Nemci so povedali, da so ta letala z mitraljezi streljala nad vsem, ki se je v okolici Dresdena gibalo. Angleske pilote, ki so se z dolge poti prejšnjo noč vrnili domov in legli ob 9. uri zjutraj, so ob 15. uri ponovno zbudili. Spet so morali na pot in naslednjo noč se enkrat bombardirati mesto. Akcija je bila s tem končana.

V Dresdenu so zavezniška letala v teh dveh dneh popolnoma uničila 240 kvadratnih kilometrov, prav toliko kot so v treh letih napadov Nemci uničili v Londonu. Sele z veliko težavo in precej časa kasneje so Nemci ugotovili, da je v Dresdenu bilo 130.000 smrtnih žrtev. Čudno pa je, da so bili uničeni predvsem stanovanjski predeli. Za Nemce strateško zelo važna železnica, ki je peljala skozi mesto, je ostala skoraj nedotaknjena in v nekaj dneh so jo inženirji spet usposobili. Letalski napad na Dresden je, prav tako ko vsi drugi letalski napadi, od tistih prvih v Gerniki in v Coventryju pa do kasnejših na Hirošimo in Nagasaki, ostal v zgodovini najbolj krutega sodobnega vojskovanja.

Marko Waltritsch

V LOKVI PRI LIPICI, LUČAJ OD SLOVENSKO-ITALIJANSKE MEJE

Muzej v stolpu

Zgradili so ga Benecani, leta 1485, kot utrdbo pred vdori krvoloknih Turkov. Njegova namembnost pa se je pozneje v času spreminjala: najprej do začetka devetnajstega stoletja je služil kot zitnica ob tedanji trgovski poti Ljubljana - Trst - Istra. Leta 1830 je Avstroogrška v njem odprla slovensko solo. Leta 1883 je v srednjem nadstropju začelo delovati Bralno in pevsko društvo Tabor - Lokev, ki je tu vztrajalo do leta 1923, ko je fasistična oblast društvo zaradi njegovega slovenskega delovanja ukinila, v zgradbi pa so odprli raznarodovalno italijansko solo. V času med obema vojnama, ko se je trg okoli njega dical z imenom "Piazza del Municipio" - tako so ga poimenovali leta 1927 - pa je v stavbi delovala italijanska občinska uprava.

Govor je o značilnem okroglem in čokatem stolpu, ki se dviga sredi vasi Lokve le par kilometrov od italijansko-slovenske meje ob cesti, ki vodi iz Bazovice proti Divaci. V njem je danes urejen vojni muzej, ki ga je uredil znani zbiratelj vojaških predmetov Srečko Rože, doma iz Krepelj. Gre za bogato in smotno urejeno zbirko kakih 3600 eksponatov, ki si jo je vsekakor vredno ogledati. Res škoda, da stolp ne premore več kot 350 kv. metrov razstavne površine, tako da lahko zajema le del tega, kar bi zbiratelj lahko nanizal pred obiskovalce.

Srečko Rože je mlad, saj se ni izpolnil 30 let, za seboj pa ima že dolgoletno zbirateljsko kariero. Orožje, uniforme, vojaške in zgodovinske predmete ter ustrezno dokumentacijo zbira že praktično od otroških let. V tednu je zaposlen kot ključavničar pri Kraskem zidarju v Sezani, ob sobotah in nedeljah pa je praviloma prisoten tudi sam v muzeju, kjer je na voljo obiskovalcem, da jim razkaže in storkovno komentira zbirke. Če se boste odločili za obisk ob koncu tedna, bodo razstavljeni predmeti ob Srečkovem pripovedovanju zaziveli pred vašimi očmi in se boste vodicu lahko le načudili, saj je v teh stvareh

Srečko Rože v svojem muzeju

razgledan in natančen, poglavitno pa je, da je nad svojimi eksponati naravnost navdušen.

Najbolje je torej, da sledimo njegovi razlagi. Muzejska zbirka zajema tri nadstropja v stolpu. razstavne površine je, kot reče, no, okrog 350 kv. metrov. V prvem nadstropju (v pritličju pravkar urejajo bife) so eksponati iz prve svetovne vojne. Po stopnišču navzgor je na eni strani prikazana fasistična in nacistična propaganda. V drugem nadstropju, ki je posvečeno drugi svetovni vojni, je na eni strani prikazano delovanje neo-fasistov in njihovih kvizlinskih pajdasev in na drugi delovanje partizanskih in zaveznških enot. V tretjem nadstropju pa se lahko spoznamo z vojaškimi formacijami, ki so v daljni in bližnji preteklosti okupirali našo zemljo (Francozi, Habsburžani, Avstroogrška, Italijani, Američani, Angleži). Tu si lahko ogledamo tudi pestro zbirko hisnih stevk iz domače in okoljskih vasi v raznih časovnih obdobjih. Prav tako ne manjka tudi globlji poseg nazaj v zgodovino z vrsto arheoloških

najdb. Posebej velja omeniti tudi se etnološki prikaz z naslovom "Lokve skozi čas". V posebnem kotu je zbirka 72 ročnih bomb iz prve in druge svetovne vojne (če bi prostor dopuscal, bi jih Srečko lahko tu nanizal nekaj več kot 200).

Kako pa je z obiskom muzeja? Sem zahajajo ne le posamezniki in skupine izletnikov, ampak tudi vojaški oddelki iz vse Slovenije. Pretekli teden se je v Lokve na primer pripeljalo po več avtobusov na dan.

Dovoljenje je seveda v redu - provociram gostitelja, ker sem slišal, da je pred leti pri oblasteh naletel na težave. Zdaj se pravi Srečko. Bivša armija pa mi je svoj čas rekvizirala okrog 500 eksponatov, ki jih nisem nikoli več videl. Po osamosvojitvi pa se je k sreči spremenilo na bolje in zdaj se dogaja, da tako policija kot tudi slovenska vojska celo kaj prispevata k mojim zbirkam.

Koliko pa je sploh eksponatov v muzeju? Nekaj nad 3.600, pa bi jih bilo lahko vsaj desetkrat toliko, ko bi imel dovolj prostora, da bi zvelkel skupaj vse,

kar imam raztreseno po raznih kasačah v Krepeljah, v Lokvi in v sosednih Prelozih, kjer sem si ustvaril družino in dom.

Srečko že vrsto let vneto sodeluje s številnimi drugimi zbiratelji doma in v tujini. Leta 1989 je prišel celo v Guinnessovo knjigo zbirateljev tovrstnih predmetov.

Odkod pa prihaja ves ta material? Največ eksponatov prihaja s terena, nekaj jih redno navrže zamenjava z drugimi zbiratelji, marsikaj pa je Srečko nakupil, in se nakupuje - na specializiranih licitacijah na Dunaju, v Muenchnu, v Berlinu. Material se dobi tudi v Italiji, kjer so cene kolikor toliko zmerne. V Nemčiji pa je pesem povsem drugačna:

Plinska maska za novorojenčke. Masko so izdelali na Angleskem v času, ko so Otok bombardirala nemška letala. Zelo spominja na prenosni inkubator. Esponat spada med prav redke se obstoječe tovrstne izdelke na svetu.

tam namreč zbirajo praktično vsi, povpraševanje je veliko in zlasti predmeti povezani z nacizmom so strahovito dragi.

Slišal sem, da se ukvarjate tudi z nevarnim opravlom razstavljanja bomb in granat... Pred kratkim smo imeli v Trstu velik halo, ko so slučajno naleteli na neko neeksplozivno letalsko bombo pri Sv. Jakobu. Tako je: zlasti v zadnjih letih sem razstavil marsikatero bombo, granato in mino. Vsega skupaj nekaj nad 1300 kosov. Kar

se pa tiče vase letalske bombe v Trstu, dovolite mi, da poudarim, da je bil halo čisto nepotreben. Bomba je namreč bila brez zunanega vžigalnika in tako je bilo njeno samoaktiviranje praktično izključeno. Tudi če bi bomba naključno pršla v ogenj, bi se njen eksploziv zaradi temperature samo zžil iz nje, ne da bi kaj eksplodiralo...

Besedilo Elio Fornazarić
Fotografije
Davorin Krizmančić/KRO-MA

Borec za slovensko mejo na Stajerskem v letih 1918-1919. Nima več avstroogrških cinov: zamenjali so jih srbski.

Primorski partizan v kompletni opreми in oborožitvi Na glavi triglavka, oborožitev pa je italijanska

Benecanski stolp v Lokvi iz petnajstega stoletja, v katerem je urejen zasebni vojni muzej. Do leta 1830 je bila v njem zitnica ob važni prometni poti med Ljubljano in Primorsko.

UPRAVNE VOLITVE S POPOLNOMA NOVO VOLILNO ZAKONODAJO

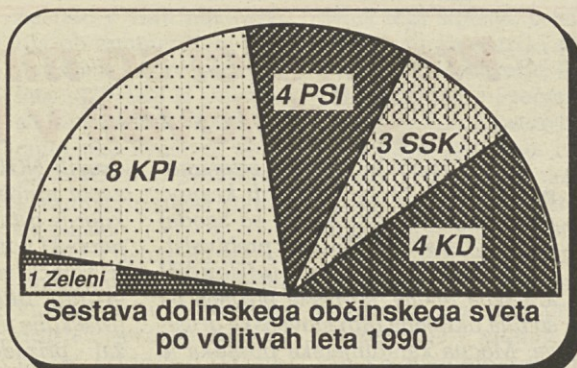
Tudi v dolinski občini bodo neposredno izvolili župana

**SPREHOD
PO
OBČINAH:
DOLINA**

Spomladi (najbrz med 15. majem in 15. junijem) bodo tudi v Furlaniji-Juljski krajini obnovili celo vrsto občinskih svetov. Na Trzaskem bodo občinske volitve v dolinski, zgoniski in repentabrski občini, na Goriskem bodo, med drugim, obnovili občinske svete tudi v Doberdolu, Sovodnjah in Steverjanu, volitve pa bodo tudi v nekaterih narodnostno mešanih občinah videmske pokrajine. Volitve bodo povsod potekale na osnovi nove volilne zakonodaje, katere glavna novost je neposredna izvolitev župana.

Dolinska občina je med tremi upravami, kjer bodo volitve, po številu prebivalcev in po ozemlju največja. Občinska skupščina bo po novem stela šestnajst članov (z županom sedemnajst), medtem ko jih sedaj šteje dvajset. Največjo novost predstavlja, kot rečeno, neposredna izvolitev župana, ki bo izvoljen v prvem krogu. Zmagal bo kandidat, ki bo dobil največ glasov, tudi enega več kot drugi kandidati. Županova koalicija bo imela v novoizvoljenem občinskem svetu enajst svetovalcev, opozicija pa pet.

Tudi v Dolini bo torej nova volilna zakonodaja prisilila stranke in gibanja k volilnemu povezovanju. Na volitvah pred petimi leti so

stranke seveda nastopile samostojno, večinsko koalicijo pa so oblikovali predstavniki takratne KPI, socialisti in Slovenska skupnost. V opozicijo sta šli Krščanska demokracija in Zelena lista. V teh letih se je tudi v dolinskem občinskem svetu marsikaj spremenilo. KPI se je razklala na DSL in na Stranko komunistične prenov, PSI je izginila (Slovenec nekdanje socialistične stranke so ustanovili Demokratični forum), iz razpuščene KD pa sta nastali Ljudska stranka in Krščansko demokratski center.

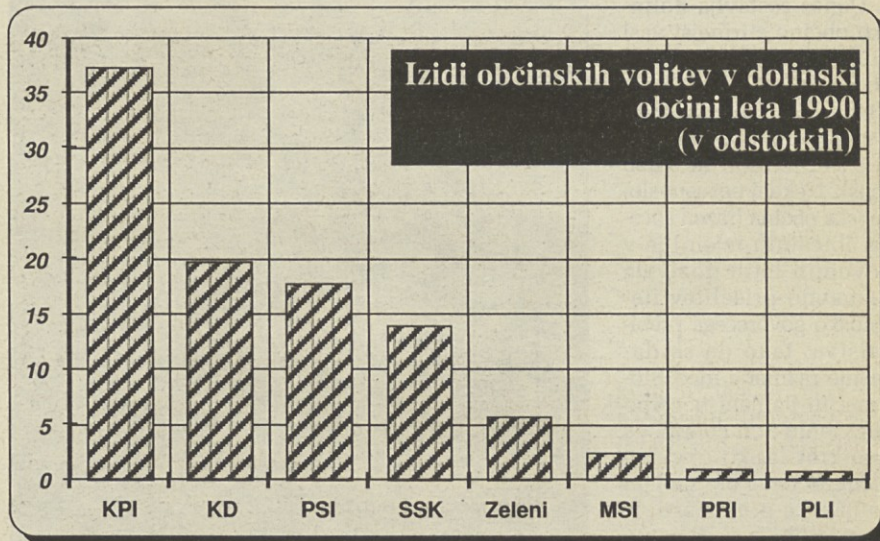
Takratna KPI je izvolila v občinski svet osem svetovalcev. Večina jih je potem pristopila v DSL, nekateri so ostali neodvisni, v SKP pa je pristopil svetovalec Willy Würus. Na listi KPI so bili leta 1990 izvoljeni Edvin Svab (dobili je največ preferenc, 741), Stojan Sancin, Giuseppe Mauro, Milan Lovriha,

Sandy Klun, Eugenia Kozina, Dionisio Gherbassi in ze omenjeni Würus. Na listi takratne PSI so bili izvoljeni Marino Pecenic (227 prefe-

renc), Franco Crevatin, Claudio Coffoli in Paolo Jez.

Na listi stranke Slovenske skupnosti so bili izvoljeni Sergij Mahnič (153), Aldo Stefancic in Boris Gombač, ki je potem ustanovil svojo svetovalsko skupino.

Na Zelenu listi je bil izvoljen Ferruccio Gianini (18), ki je odstopil in ga je potem nadomestil Alessandro Capuzzo. Na listi KD so bili izvoljeni Raffaele Drozina (190), ki je potem odstopil, Roberto Raffaele, Giulio Mazzarino in Luciano Piuca.

OCENA DOLINSKEGA ŽUPANA O DOSEDANJEM DELU

Pecenic: Občina izvaja program

»Bliznja volilna kampanja ne bo in tudi ne sme vplivati na delovanje občinske uprave, ki mora imeti do konca svojega mandata pred sabo le svoj program ter seveda dobrobit celotne občinske skupnosti«. Dolinski župan Marino Pecenic, ki smo ga vprašali se za zadnje načrte pred iztekom mandatne dobe, je odgovoril pod pogojem, da ne bomo govorili o volilni kampanji, o kandidaturah in o političnem soočenju. Občina ne sme posegati na področje, ki

ni njeno, nam je dejal župan, in mi smo rade volje spoštovali njegovo željo.

Pecenic je prepričan, da je njegov odbor pravzaprav v celoti izvedel svoj program ter da je zastavil oziroma začel vsa najpomembnejša javna dela. Od metanizacije vse do vodovodnega omrežja, cvet v gumbnici sedanje uprave pa je nedvomno obrtna cona. Trenutno posveča Občina največjo skrb spremembi regulacijskega načrta.

Gre za zelo veliko in zahtevno nalogo, ki jo je dolinska uprava poverila arhitektu Robertu Costi. Postopek je v polnem teku, urbanistični projekt je zastavljen, odobrila pa ga bo skoraj gotovo nova uprava, ki bo izvoljena na letošnjih volitvah. Med zahtevnejše in pomembnejše naloge sodi tudi nacrt o novi občinski toponomastiki (imena ulic in cest, ledinska imena itd.), ki so ga Dolinci zaupali arhitektu in urbanistu Igorju Joganu.

Župan Pecenic nam je povedal, da je Jogan že postavil okvirne temelje za ta projekt in bo njegova začetna izhodišča

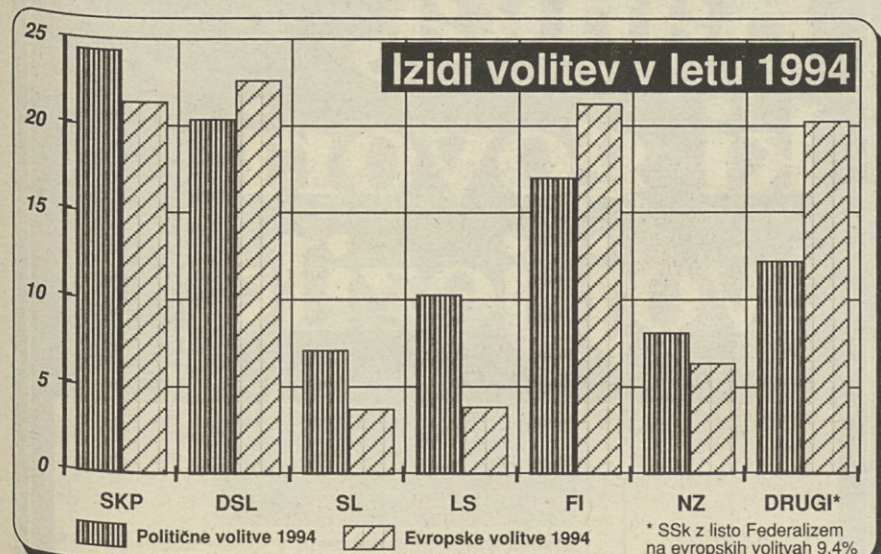
predstavil v kratkem na javni skupščini. Stokovnjak bo pri tem nujno

potreboval pomoč in sodelovanje občanov, zato bo Občina angazirala v ta

projekt kulturna društva ter druge družbene dejavnike, tako da bo Joganovo delo čimbolj popolno in verodostojno.

Pecenic je torej zadovoljen z opravljenim delom in računa, da bodo tudi ti zadnji meseci pred volitvami uspešni in plodni. »Skoda, da imamo tudi mi, kot ostale uprave, dnevno opravka z zastarelo birokracijo deželne uprave in drugih pristojnih teles, ki za najmanjše upravno dovoljenje rabijo tedne, ce ze ne mesece. Te zamude močno ovirajo poslovanje občinske uprave«, nam je ob koncu še povedal dolinski župan.

Sandor Tence

Lovriha in Svab

V dolinski občini so bile prve volitve leta 1949. Za župana je bil izvoljen Milan Lovriha (levo), ki je vodil upravo vse do leta 1975, ko je župansko »palico« predal Edvinu Svabu (desno). Svab je bil župan do leta 1990, ko je njegovo mesto prevzel Pecenic. Prvi po vojni župan, imenovan od ZVU, je bil Milan Bevč.

**PROIZVODNJA
IN NEPOSREDNA PRODAJA
SUHOMESNATIH IZDELKOV
IN SVINJSKEGA MESA**

DUKE
grandi marche

DOLINA
Industrijska cona - TRST
Ul. Muggia 10
Tel.: 820334-5-6 - Telex: 460237
Avtobus: 23 - 40 - 41
PROSTORNO PARKIRIŠČE

ODPRTO OD PONEDELJKA DO SOBOTE
od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

SPREHOD PO OBČINAH: DOLINA

POGLED V ZGODOVINO DOLINSKE OBČINE

Od jamskega medveda do izmišljenega svetnika

Danes sestavlja dolinsko občino štirinajst vasi in devet zaselkov, njeno območje se razteza na 23,10 kv.km, občina šteje 5.966 prebivalcev: od teh je 2.941 moskih in 3.025 žensk. Nekdaj povsem slovenska občina (razen seveda običajnih izjem) je v povojnih letih doživela zaznavno priselitev italijanske govorečega prebivalstva, tako da se današnje razmerje med Slovenci in Italijani nevarno blizu polovici, čeprav ga zaenkrat lahko okvirno ocenimo na dobro tretjino italijanske prisotnosti. K spremembi narodnostne sestave prebivalstva so prispevale tudi razlastitve, ki jih je bilo v povojnem času res mnogo: naftovod, tovarna velikih motorjev, industrijska cona, avtocesta in se bi lahko navedli.

O starodavni naseljenosti tega območja pričajo mnoge arheološke najdbe, najprej ostanke prazgodovinskih živali (med zadnjimi odkritji je dolinska jama medvedov z odlično ohranjenimi okostnjaki teh velikih kosmatincev), nato pa izkopanine kostnih in kamenih izdelkov, ki kažejo na človekovo prisotnost že med tretjo in četrto ledeno dobo. Stevilnejši so dokazi iz mlajše kamene dobe, ko strokovnjaki že sklepajo o stalno naseljenih plemenih. Ze v bronasti dobi je bilo to področje zanimivo za velike trgovske poti, ki so se tu krizale iz raznih predelov evropskega prostora, pretežno pa so baje tesalsko-donavsko po-

dročje povezovala z Apeninskim polotokom. V dobi preseljevanja ljudstev so se v teh in sosednjih krajih naselila ilirska plemena Histrov, Japodov in nato se Kelto. Plemena so zivela v gradiscih, od katerih se je največje nahajalo na Malem Krasu (kot največje v deželi je obsegalo skoraj 300 tisoč kvadratnih metrov, močno obzidje pa je se danes vidno). Leta 178 pred n.s. so v Breg prisli Rimljani: njihovo organizirano vojaško

osvajanje ni slo brez spopadov s tu naseljenimi plemeni, v nekaj letih pa so Rimljani odločno prevladali. V teh krajih so ostali šest stoletij: v dobi Oktavijana Avgusta je Trst dosegel 12 tisoč prebivalcev, za potrebe le-tega pa je nastal rimski vodovod, ki je zbiral vodo treh izvirov (v Dolini, v Boljuncu na Jami in v Glinscici) in jo odvajal v mesto. Ostanke vodovoda so se vidni, čeprav - resnici na ljubo - morda nekoliko malomarn-

no vzdrževani.

V četrtem stoletju po n.s. se je začelo veliko preseljevanje ljudstev: po zahodnih in vzhodnih Gotih, Bizantincih, Longobardih so na začetku šestega stoletja v te kraje prisli Slovani, ki so kmalu začeli naseljevati področje. Korenite spremembe je uvedel prihod Frankov (l. 788), ki so rimsko pravo nadomestili s fevdalnim sistemom, in to s pomočjo cerkvene oblasti. Po smrti Karla Velikega je naše področje prislo pod italškega vladarja Lotarja, italjski oblasti je poldrugo stoletje kasneje nasledila germanška, ki se je uveljavila nad ozemljem tudi z imenovanjem nemških skofov. Razen kratkih presledkov so nemški vladarji ohranili oblast za približno tisočletje. Približno okrog leta 1000 so bili zgrajeni obrambni gradovi na Sočeru, pri Dragi in nad Zatrežcem.

Slovanska (nato slovenska) prisotnost sega približno v konec 7. stoletja: priseljenci so gojili rodovitno zemljo dolinskega kota, važen gospodarski dejavnik sta že tedaj bila vinska trta in oljka, Glinscica pa je s svojim bogatim vodnim tokom omogočila nastanek številnih mlinov. Po eni strani gospodarski, po drugi pa tudi narodnostno-politični dejavnik je spodbudil nastanek ene najstarejših župnij na Slovenskem: mestna cerkvena oblast je pac smatrala za potrebno, da ima območje, naseljeno z ljudmi drugačne narodnosti, posebno versko upra-

Prebivalci so množično sodelovali v NOB

Prihod Italije je globoko zaznamoval novejšo zgodovino teh krajev: »pohodi« fasističnih tolup so zgodaj začeli vnasati nasilje nad prebivalstvom. Leta 1923 so poitalijancili krajevna imena, stiri leta pozneje pa so bila ukinjena tudi slovenska društva. Močna karabinjerska posadka je »skrbela« za odločno preganjanje vsega, kar je zvenelo slovensko. Stalno preganjanje in naraščajoča gospodarska kriza sta številne prisilila v svet, v Ameriko, zlasti v Argentino.

Zavestno vključevanje v odpor proti fašizmu je bilo torej razumljiva posledica tolikšnega nasilja: se pred izbruhom druge svetovne vojne so domačini naskrivaj sodelovali pri demonstracijah, razdeljevanju protifašističnih letakov, nato pa so se pri-

družili NOB. Po padcu fašizma se je začel množičen odhod v partizane, kdor je ostal doma, pa se je izkazal v terenski pomoči. Po Italijanih so prisli Nemci, veliko vasi je doživelo pogrome, nekatere so bile požgane (Mackolje in Prebeneg), Dolino pa je zal - prizadelo tudi zaveznisko letalstvo, ko je junija 1944 napadalo rafinerijo Aquilo in ubilo 11 ljudi. Edinice IV. jugoslovanske armade so Dolino osvobodile 30. aprila 1945.

Padlim v boju za svobodo so postavljena spominska obeležja malodane v vsaki vasi dolinske občine, osrednji spomenik pa je v Dolini: po njem je oblikovano tudi odličje prijateljstva, pomembno priznanje, ki ga je občinska uprava uvedla za izjemne kulturne in človeške dosežke.

vo. Prvo cerkev so verjetno sezidali v Dolini okrog leta 1000, vas je kmalu postala pomembno politično-kulturno središče in sedež obsežne župnije, ki se je v prvi polovici 13. st. raztezala globoko v Cicarijo, do Vremske doline, obsegala pa je tudi ves današnji Breg in del trzškega Krasa. Odlično ohranjen župnijski arhiv hrani številne pisane dokaze o slovenski prisotnosti, najstarejše listine pa segajo v leta 1550.

V stoletjih so ti kraji doživeli več vojn za

osvajanje Trsta, v 15. st. turške vpade, po dveh stoletjih premirja pa so v naše kraje l. 1797 prvič prisli Francozi. Kmalu so uvedli novo upravno ureditev, ko je bila na ozemlju socerbske grascine, iz tedanjih srenjskih oz. davčnih občin ustanovljena dolinska občina. S sedežem v Dolini je bila vključena v istrsko okrožje in zato v del ilirskih provinc. Prekrivala je 133 kvadratnih km in segala do Jelovice in Vodice v Cicariji. V tem času je bila ustanovljena tudi

prva dolinska sola.

Leta 1813 se je vrnila Avstrija: ohranila je občinsko enoto, ki je ostala v istrski mejni grofiji, habsburska oblast pa se je umaknila sele ob prihodu Italije, po prvi svetovni vojni. Tedaj je bila dolinska občina priključena trzaski pokrajini. Kraljevi odlok st. 800 z dne 29. marca 1923 je občini Dolina po 112 letih obstoja spremenil ime v San Dorligo della Valle. Svetnika s tem imenom pa menda v Vatikanu ne poznajo.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE

G. CEODECK S.N.C.

PROIZVODNJA IN INSTALACIJE ELEKTRIČNIH NAPELJAV
ZA INDUSTRIJSKE, CIVILNE IN LADIJSKE OBJEKTE
KONTROLNE OMARE - SVETOVANJA - TEHNIČNI
PROJEKTI PO NORMATIVAH C.E.I.
PRODAJA ELEKTRO MATERIALA.

URADI IN PROIZVODNJA:

34018 DOLINA - Travnik 18/4 - Tel. (040)820222-813267 - Fax (040)813267

Tehnični urad: Trg S. Giovanni 3 Tel. (040)636880 - Trgovina: Ul. Flavia 98/A - Tel. (040) 820222

VITAL
NACRTOVANJE
PARKOV IN VRTOV
VZDRŽEVANJE
ZELENIH POVRŠIN
GRADNJA
KRASKIH ZIDOV
POSTAVLJANJE
OGRAJ

Trst ul. Travnik 10
34147 (industrijska cona)
tel. 383811
fax 823193

železnina

za industrijo, obrtništvo,
kmetijstvo in za dom
STROJI - TEHNIČNI ARTIKLI

TRST (INDUSTRIJSKA CONA) DOMJO 132 - TEL. (040) 281282

Sub agent

STRAIN ALDO

Dolina 40 - Tel. 228186

- izracunavanje pokojnin- doplacila za pokojnine
- povracila stroškov za zdravljenje v bolnišnici
- zascita stanovanjskih objektov.

OGLASE
ZBRAL

Ul. dei Montecchi 6
34137 TRST
TEL. 040 - 7606529
FAX 040 - 768697

TRST
Ul. Settefontane 3/C

HIDRAVLIKA in OGREVANJA
INŠTALATERSKA IN ZIDARSKA DELA
ZA VAŠO METANIZACIJO
po normativih zakonov 46/90 in 10/91
PLINSKE PEČI - RADIATORJI
Strokovno vzdrževanje napeljav

Na razpolago smo Vam vsak dan,
razen ob sobotah in nedeljah: od 8.00 do 12.30 in od 14.30 do 18.00

Banka, ki govori tvoj jezik.

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

TRST Ul. Filzi 10 tel. 040/67001

Agencija Rolan trg Tra i Rivi 15/A, tel. 4116

Agencija Stara mitnica Ul. Carducci 41 tel. 040/636311

Agencija Domjo 227 Dolina (San Dorligo della Valle) tel. 040/831131

Civiale, Ul. Carlo Alberto 17 tel. 0432/730314

V BREGU SO ŠE ŽIVI TUDI LJUDSKI OBIČAJI

Kulturno delovanje ima stoletne trdne korenine

SPREHOD
PO
OBČINAH:
DOLINA

Globoko predanost slovenskemu jeziku in kulturi zgovorno dokazuje organizirano narodno-prosvetno delovanje, ki se je v vaseh dolinske občine začelo že v drugi polovici prejšnjega stoletja, tudi s prizadevanjem vaških učiteljev in nekaterih duhonikov. Na ustanovnih listinah mnogih breskih društev so zabeleženi datumi, ki so uradno zapečatili nastanek bralnih in pevskih društev, dejansko pa so kulturne skupine, na raznih področjih, delovale že prej. Najstarejše v Bregu je dolinsko društvo, ki je

nastalo v valu navdušenja ob znamenitem primorskem taboru v Dolini leta 1878, lani je stoletnico ustanovitve slavilo ricmanjsko društvo, letos pa častitljivo obletnico praznuje dolinska godba na pihala.

Danes deluje na območju dolinske občine devet kulturnih in prosvetnih društev: nekatera (KD Valentin Vodnik v Dolini, SKD Slavec v Ricmanjih in Logu, KD France Preseren v Boljuncu, PD Slovenec v Borštu in Zabrežcu, KD Primorsko v Mačkoljah SKD Krasno polje v Gročani) segajo se v za-

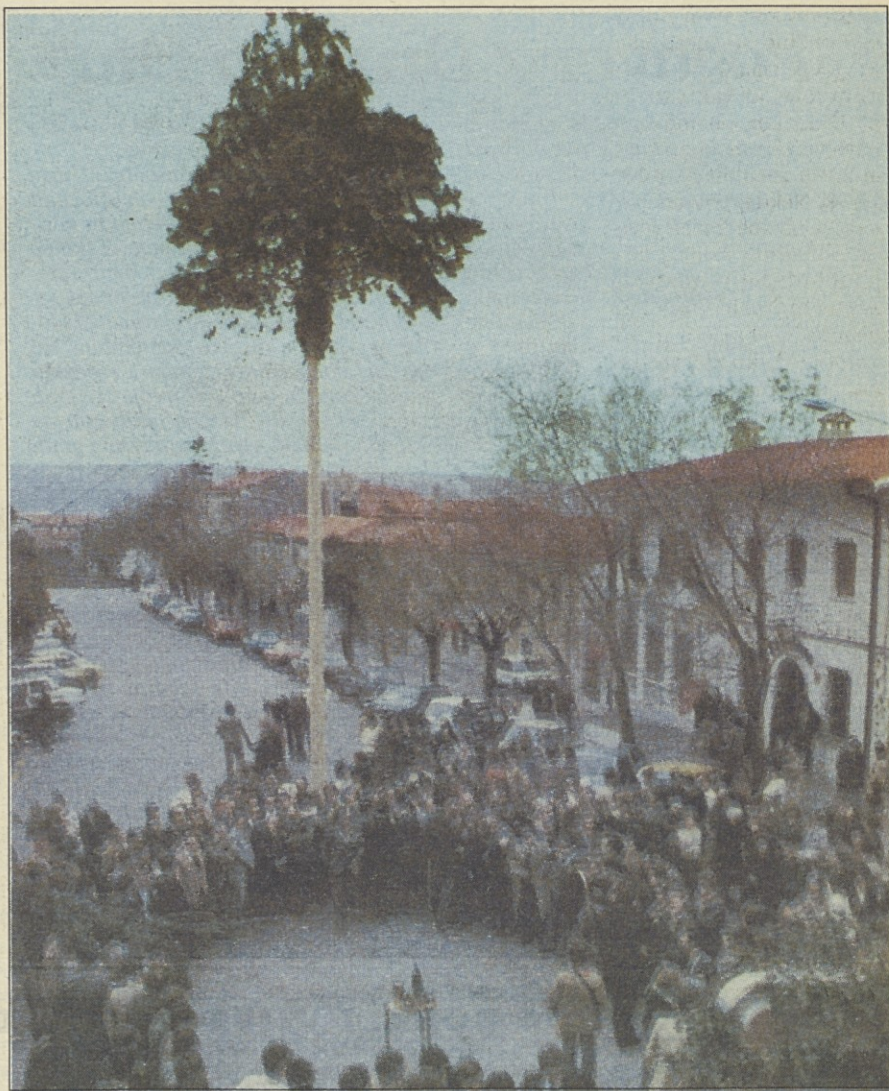
četek tega stoletja, ostala (KD Fran Venturini pri Domju, PD Mačkolje, KD Jože Rapotec v Prebenegu) pa so bila ustanovljena v povojnem času. Dolinska godba ima naravnega naslednika v današnjem pihalnem orkestru Breg, godba na pihala v Ricmanjih pa je doživela zaznavno obnovitev pred 27 leti in je v zadnjih letih se posebej razvila glasbeno solo.

Kulturno prizorišče označujejo nekatere večje prireditve, ki iz leta v leto postajajo že tradicija: pri Domju je 1. maja Glas harmonike, mednarodno

netekmovalno srečanje godcev na diatonično harmoniko, ki letno združi v vesel koncert godce iz Slovenije, Furlanije, Istre, Avstrije. Ricmanje slavijo po nizu kulturnih dogodkov ob prazniku zavetnika sv. Jožefa, ko se zvrstijo razstave, koncerti, gledališke predstave v okviru t.i. Ricmanjskega tedna. V tej vasi se že nekaj let redno vrstijo tudi Srečanja oktetov Primorske in Promenadni koncerti, ki godbam ponudijo prave koncertne priloznosti.

Pred leti je dolinsko društvo spodbudilo zanimiv, čeprav umetniško precej zahteven niz glasbenih in likovnih srečanj z naslovom Junjski večeri, ki so ovrednotili malo dolinsko cerkev sv. Martina in se ohranjeno vasko torklo. V zadnjih sezonah se v dolinskem društvu, ki edino v občini, žal, ne premore primerne prireditvene dvorane, vrstijo zanimivi kulturni večeri ob vaskem studencu, torkla pa se vedno gosti razne likovne razstave.

Lani je s skupnimi močmi večine breskih društev izšla knjiga o majih v Bregu: raziskavo so uredili dijaki nižje srednje sole, objava pa odlično ponazarja globoko navezanost domačinov na ljudski običaj postavljajna majev (slika iz publikacije). Okrašeni znailci pomladi pricaajo se o poganskih obredjih, na predvečer prvega maja se zvrstijo v Boljuncu, Prebenegu, Borštu in Ricma-

njih. V Dolini pa prav gotovo ta običaj doseže praznični vrhunec z majenco, ki jo mladi in starejši vaščani in vaščanke vsako leto doživljajo z neverjetno predanostjo. Posebno zanimiv je ljudski običaj lukanja, ki ga vsako leto na god sv. Stefana ozivljajo v Boljuncu: lukanje jabolk nosi v sebi

zgodovinsko izročilo kamentanja tega svetnika, v posvetnem pomenu pa je bilo to svojevrstna priloznost za srečevanje in navezovanje trajnejših vezi med mladimi.

Hudomušnost in radozivost Brezanov pa bo pršla spet do izraza prav v prihodnjih dneh: pripravlja se namreč pust,

cas sprostitve in pozabe, ko se bodo po vaseh zbrale skupine »skrmat« in od hise do hise, z razposajeno godbo obsle svojo vas. Na pepelnico sredo pa bo seveda na vrsti pogreb kralja Pusta: se posebno v Boljuncu je ta dogodek vreden imena prave »prireditve«.

Damiana Ota

Slovenski šport ima v Dolini že tridesetletno tradicijo

Slovenski šport ima v dolinski občini že tridesetletno tradicijo, saj ravno letos poteka 30 let od ustanovitve **Sportnega društva Breg**. Od prvih začetkov, ko so pri društvu gojili samo odbojko in nogomet, se je društvo počasi širilo in danes pri Bregu uspešno deluje pet sekcij, v sklopu katerih redno vadi približno 250 oseb, od najmlajših do najstarejših.

Najbolj številčni sta se vedno **odbojarska in nogometna** sekcija. Z odbojko, po kratkem poskusu pred leti s fanti je to v Dolini izključno ženski šport, se pri Bregu organizirano ukvarja nekaj nad 70 deklet od miniodbojke, ki je najbolj številčna, pa do prve ženske ekipe, ki nastopa v deželnem prvenstvu C2 lige. Odbojkarice ob tem nastopajo se v prvenstvih 1. divizije in v prvenstvih od 14 in 16 let.

Pri nogometu imajo dve ekipe. Clanska nastopa v prvenstvu 3. kategorije, v sklopu sodelovanja z nekaterimi ostalimi slovenskimi nogometnimi društvi pa Breg upravlja tudi združeno ekipo cicibanov, poleg tega pa nekaj nogometašev iz dolinske občine igra v drugih ekipah v sklopu ZSSDL K nogometu je treba pripisati tudi novoustanovljeni **Nogometni klub**

Dolina, ki deluje v okviru SD Breg, in prav tako nastopa v 3. amaterski ligi.

S **kosarko** so se pri Bregu začeli ukvarjati kasneje, danes pa pri društvu glavno skrb posvečajo vzgoji kosarkarskega narasčaja. Nekaj Bregovih kosarkarjev igra tudi pri drugih slovenskih ekipah, clanska ekipa pa nastopa v promocijskem prvenstvu.

Ob teh treh tekmovalnih panogah pa pri Bregu posvečajo precejšnjo pozornost tudi splošni telesni vzgoji za vse starostne kategorije. Tako za zdravo počutje odraslih skrbijo pri **sekciji za rekreacijo**, za najmlajše pa že nekaj let uspešno deluje **otroška telovadba**.

Sportno društvo Breg, ki ga vodi predsednik Boris Zerjal, v celoti upravlja tudi občinski športni center, ki obsega telovadnico, veliko nogometno igrišče in malo igrišče za turnirje v malem nogometu.

Ob Bregu v dolinski občini delujeta tudi **Jamarski klub Boljuncu**, pri Domju pa **Sportno društvo Domio**, ki se ukvarja izključno z nogometom. Ekipa tega društva nastopajo v prvenstvu 2. kategorije in v raznih mladinskih kategorijah, imajo pa svoje veliko in malo nogometno igrišče.

Restavracija - Hotel Pesek

PESEK 69 (Trst) - Tel. (040) 226294

Velika dvorana za:
poroke
in slavnosti,
kosila
in večerje s
krasko domačo
kuhinja

Parkirni prostor - Vrt - V ponedeljek in torek zaprto

SUPERMARKET

JEZ

Domjo

z ribarnico in velikim parkiriščem

CR
CRTRIESTE
BANCA SPA

Vam na razpolago
za vse bančne
in zavarovalne storitve

Agencija v Boljuncu 159
Tel. 228214 - Fax 228077

GOSTILNA
PIVNICA

Sancin
Nadja

Boljunec 62
Tel. 228117

Pekarna - slaščičarna

OTA

Boljunec 66 - tel.-fax. 228253

La Combustibile

34100 TRST - DOMJO 38 - TEL. 820331 - 810252

- diesel goriva
- plinsko olje za ogrevanje
- motorna olja
- les in premog za kurjavo
- peči in štedilniki na drva

Pooblaščen prodajalec
za tržasko pokrajino

KOVINSKE ZASTEKLITVE

KRALJIČ

PREBENEG 69 - Tel. (040) 231139

DESPAR

Market Žerjal

Kakovostna ponudba

BOLJUNEC 405 - Tel. 228114

MAURI
p. l.
EZIO

Dolina - Domjo 61 - Tel. 280591

posebne
varnostne
naprave
oprema
prostorov
za računalnike
preureditev
električnih
instalacij

Podjetniškega poguma in pridnih rok ne primanjkuje

Pogovor z Dragom Oto

Drago Ota je nedvomno eden vidnih uspešnih gospodarstvenikov v dolinski občini. Že dobra tri desetletja upravlja družinsko pekarno in slašticarno v Boljuncu, ki jo je pred nekaj meseci obnovil in opremil z najsodobnejšo tehnologijo. Ota že vrsto let predseduje obrtni sekciji pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju, dve mandati ni dobi pa je bil občinski odbornik.

V primerjavi z drugimi okolji je gospodarski utrip v občini Dolina precej močan in raznolik. Kakšen je vas pogled na to realnost?

»Globalno stanje se ni zadovoljivo, saj je se preveč mladih brezposelnih. Se vedno se krči število delovnih mest v industrijskem sektorju, o čemer se lahko pri nas prepričamo v Tovarni velikih motorjev. Če obrate večjih dimenzij zapirajo, pa postaja toliko vitalnejše malo gospodarstvo, male delovne enote, ki dejansko vodijo gospodarstvo. Upoštevati moramo, da smo v fazi globoke gospodarske preobrazbe in temu spoznanju je treba prilagoditi tudi miselnost oziroma izbire. Tega se morajo zavedati predvsem stari, ko usmerjajo svoje otroke. Obrtništvo in mala industrija trenutno zagotavljata precejšnje zaposlitvene možnosti, vendar brez visje izobrazbe in visoke specializacije ne gre.«

Vi ste bili med ustanovnimi člani

Konzorcija Dolina. Kako je nastal ta projekt moderne obrtne cone?

»V Dolini so mali podjetniki prej kot kolegi v drugih sredinah spoznali in se prepričali, kako potrebne in koristne so obrtne koncentracije. Tako se posamezne veje obrti med seboj integrirajo in odjemalec ima na enem samem mestu na voljo široko paleto storitev. Lokacija ni tako pomembna, saj bi taka cona lahko nastala v središču mesta, skratka tam, kjer ljudje živijo in rabijo servis. Realizacija takih con na ozemlju bi dala zagona predvsem gradbenemu sektorju, ki - kot znano - pozitivne učinke hitro prenaša na ves gospodarski sistem.«

Kolikšno težo ima zadržanje občinske uprave za uresničitev kake večje gospodarske pobude?

»Obrtna cona večjih dimenzij lahko nastane le s skupnimi naporji podjetnikov, občinskih upraviteljev, bančnih zavodov (in deželnih kreditov) in stanovske organizacije. Prispevek občinske uprave je pravzaprav odločilen: če nimaš ozemlja in prilagojenega regulacijskega načrta, če ti kdo ne pomaga pri "izglajevanju" birokratskih in drugih težav, postane lahko realizacija večjega projekta vprašljiva. Dolinska občinska uprava je vedno kazala velik posluh za gospodarska prizadevanja in rezultati seveda niso izostali.« (B)

Oljkarstvo druga kmetijska panoga

Oljkarstvo je v dolinski občini ob vinogradništvu najpomembnejša kmetijska panoga, ki je posebno v zadnjem desetletju dosegla velik razmah, v precejšnji meri tudi po zaslugi italijanske »oljarske kampanje« in prispevkov deželnega zavoda za razvoj kmetijstva ERSa.

Trzasko območje je za to mediteransko kulturo maloazijskega izvora zgoranja severna meja uspevanja. Agronom Vitjan Sancin v svoji znani »Veliki knjigi o oljki« piše, da je ta rastlina doživela v naših krajih velik vzpon v času beneške republike, torej v 16. in 17. stoletju, ko je v skoraj vsaki večji vasi delovala oljarna. Od leta 1986 pa deluje za vso trzasko pokrajino ena sama oljarna, in sicer torkla Kmetijske zadruge v trzaski industrijski coni.

V zadnjih letih, od leta 1977 do lani je pridelek olivnega olja na Trzaskem

nihal od 65 stotov po posebi leta 1985 do rekordne proizvodnje okrog 370 stotov olja visoke kakovosti v lanski sezoni.

Po neuradnih podatkih Kmetijskega nadzornictva pokrivajo oljčni nasadi v trzaski pokrajini 36,8 hektarja površine, od cesar odpade na dolinsko občino 20, 26 hektarja ali 55 odstotkov vse z oljkami zasajene površine. Upo-

stevajoč samo to merilo, ki pa ni edino za določanje količine pridelka, je lanski pridelek olivnega olja na območju dolinske občine znašal nekaj več kot 203 stote. Ob povprečni ceni 16 tisoč lir za liter domačega olja (toda njegova cena gre tudi do 18 tisoč lir) je vrednost lanskega pridelka v dolinski občini znašala več kot 325 milijonov lir, ki pa se

pri ceni 18 tisoč lir dvigne na 365,4 milijona lir.

Med oljčnimi sortami v dolinski občini prevladuje avtohtona sorta istrske belice, s katero je zasajeno približno 60 odstotkov nasadov. V zadnjih letih pa se povečuje delež italijanskih sort, predvsem »leccino« in »pendolino«, v manjši meri pa se nekatere drugih.

Jože Koren

ARTI GRAFICHE

Julia S.r.L.

ZE DVAJSET LET NUDIMO VSE VRSTE MODULOV
RAČUNALNIŠKEGA PAPIRJA,
ZAŠČITENIH TISKOVIN IN HOLOGRAMOV

Ulica Travniki 7 - Dolina - Tel. 040-820216 - Fax 040-381260

OBRTNA CONA: Z VZTRAJNOSTJO DO USPEHA IN DO NOVIH AMBICIOZNIH PERSPEKTIV

Dragulj sodobnega gospodarskega razvoja Doline

Mogočno, funkcionalno in po najsodobnejših merilih urejeno obrtno cono na območju »v Valah« pod Dolino, ki so jo uradno predali namenu oktobra lani, je marsikateri obiskovalec označil kot nekaj edinstvenega za trzasko razmere, kot pravi gospodarski cudez v težkem obdobju splošne recesije in negativne konjunktore. Uresničitev tako zahtevnega projekta, ki se iz dneva v dan bolj uveljavlja kot nosilec in spodbujevalec vsestranskega razvoja, je poleg zavzetosti, vztrajnosti in tveganja pobudnikov zahtevala tudi ogromne človeške in finančne napore. Ta daljnosežna pobuda pa bi verjetno ne bila kronana z uspehom, če ne bi prislo do skupnega akcijskega programa in neke vrste simbioze med stirimi nosilnimi dejavniki, ki so v sozvočju znali premestiti vse ovire.

Glavno vlogo je seveda odigralo 23 članov Konzorcija Doli-

na, ki so skupaj opravili veliki kakovostni skok in si ustvarili neprimerno boljše delovne pogoje v udobnih in racionalno razporejenih halah, kar bo prav gotovo prispevalo k se občutnejšemu razmahu njihovih dejavnosti, poleg tega pa se bo povečalo število delovnih mest, kar pomeni obogatitev za vso krajevno skupnost. Se tako odločna prizadevanja pa bi težko prodrli, če ne bi pobudniki vseskozi uživali podporo in razumevanje občinskih upraviteljev, ki so ustrezno prilagodili regulacijski načrt in bili posredniki pri navezovanju zunanjih stikov oziroma pri premoščanju tolikih birokratskih težav in obveznosti. Pomemben je bil tudi delež slovenskih denarnih zavodov, ki so z ugodnim kreditiranjem dopolnili nezadostna posojila iz javnih sredstev. Nenazadnje pa je bil nadvse dragocen prispevek stanovske organizacije, Sloven-

skega deželnega gospodarskega združenja, ki je nudilo vsestransko pomoč pri uresničevanju tega gospodarskega projekta. Njegova uresničitev je med drugim omogočila, da je krajevna skupnost spet pridobila pred tremi desetletji odtujene kmetijske površine in tako s trdnjšo gospodarsko osnovo postala subjekt dogajanja v domačem okolju.

V dolinski obrtni coni, ki meri 38 tisoč kv. metrov in obsega 12 dvojnih delovnih hal, je v zadnjih dveh letih že »pognalo« svojo dejavnost 19 obrtnikov, ki so medtem tudi strukturno preoblikovali svojo dejavnost v okviru malih podjetij, v katera so vključili tudi družinske člane in tako razširili delokrog. Poskocil je poslovni promet, število zaposlenih se je že povečalo za približno 50 enot (v obrtni coni dela več kot 120 oseb), v bližnji prihodnosti pa naj bi ustvarili še nadaljnjih 50 delovnih mest.

Predsednik Konzorcija Dolina Dušan Pangerc je med najzaslužnejšimi, da je obrtna cona nastala in da se hitro razvija. »Delovanje se iz dneva v dan utrjuje in siri. Sedaj pripravljamo načrt za skupno marketinsko službo in planiramo kakovostnejšo obliko gospodarske rasti z razvijanjem čezmejnega sodelovanja, posebno s Slovenijo in Hrvaško. Vzpostavili smo dobre stike z Obrtno zbornico Slovenije in se zlasti z obrtniki v obmejnem pasu Slovenije, ki so začeli načrtovati na Krasu realizacijo podobnih proizvodnih središč - nekako po zgledu obrtne cone Dolina. Vključitev v evropske programe, ki namenjajo pomoč malim podjetjem, bi lahko se spodbudila sodelovanje s Slovenijo in prepričan sem, da mi lahko postanemo pravi sogovorniki pri načrtovanju in realizaciji teh projektov.«

Boris Simoneta

BETONFER S.n.c.

DODATNI SERVIS ZA GRADBENISTVO

- prodaja in obdelava železa za armiran beton;
- dobava armaturnih mrež.

OBRTNA CONA DOLINA 507/12

Tel. 040/227078 - 227084

Fax: 040/228539

Elektroavto **ELEX 2** S.n.c. Mauri Sergio & c.

servis Magneti - Marelli, dobava in montaža avtoradijev, akumulatorjev, klimatskih in elektronskih varnostnih naprav

34018 Dolina - Obrtniška cona »DOLINA« 507/1 - Telefon 228881

Mehanična delavnica **Gomme G & G**

Stelio Gripari prodaja in servis

CENTER PRODAJE AVTOMOBILSKIH GUM
URAVNOVESANJE IN STEKANJE KOLES

Obrtna cona DOLINA 507/2 Trst - Tel./Fax 228169

GASOLONE AUTOCARRI

ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE

Žerjal S.n.c.

Žerjal Luciano & Figli

DELAVNICA IN RAZSTAVA IZDELKOV:

Dolina - Obrtna cona Dolina 507/6

TRST

Tel. (040) 228201 - Fax (040) 228711

ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE:
tradicionalni, termični, blindirani profili - kombinacija les/aluminij

STEKLARSTVO:
termična in blindirana stekla

HISNA OPREMA:
blindirana, nihajoča, večdelna vrata, železni zaklepi, lesene zasteklitve, stropne obloge, avtomatske naprave, senčila, komarniki

KOFASTVO

COMEC Saša Smotlak

Obrtna Cona Dolina 507/8
34018 Dolina (Trst)
Tel./Fax (040) 227034

IZDELAVA ORODIJ ZA PLASTIKO IN TLAČNO LITJE

Zivec S.n.c.

ZIVEC S. & C.

Obrtna cona - Dolina 507/4
Tel. 228091 - 228389 - Fax: 228389

- instalacije in adaptacije električnih napeljav
- izdelovanje in popravila svetlobnih napisov

VIP-CAR SANCIN DAMJAN

34018 DOLINA (TRST) - OBRTNA CONA DOLINA 507/9
Tel. in Fax (040) 228264 - Prenosni (0337) 549546

PAROVEL GROUP S.r.l.

Lastna proizvodnja **DEVICNEGA OLIVNEGA OLJA**

Obrtna Cona Dolina - Trst I - Tel. 040/227050-227060

LAŠKO PIVO

EuroMir '95

Na dobrih devet let stari ruski orbitalni postaji Mir se bo od 17. avgusta do konca decembra letos zadrževala doslej časovno najdaljša mednarodna vesoljska misija, imenovana EuroMir '95. Zahodnoevropski in ruski astronauti se bodo namreč več kot štiri mesece skupaj zadržali v orbitalni postaji Mir. Projekt razvijajo po načrtu in bliskovito. Kajti januarja letos so kar trije dogodki, povezani s sodelovanjem Zahodne Evrope in Rusije pri raziskovanju vesolja, naenkrat pritegnili pozornost najsirše javnosti. Evropska vesoljska agencija (ESA) in Ruska kozmična agencija Energija (RKA) sta objavile prve podrobnejše rezultate misije EuroMir '94, ki so jo uspešno opravili novembra lani. V Zvezdnem mestu blizu Moskve se je približala koncu najpomembnejša faza priprav dveh zahodnoevropskih in šestih ruskih astronautov na orbitalni polet. Trije ruski prostovoljci pa so v norveskem mestu Bergen dovršili preizkus »človeškega obnašanja pri podaljšanem vesoljskem poletu« (HUBES), ki so ga izvedli pod umetnimi pogoji v Norveskem centru za podvodno tehnologijo (NUTEC). Poskus je trajal nekaj manj kot pet mesecev.

Vesoljska postaja

Omenjene dogodke povezuje prihodnja zahodnoevropsko-ruska raziskovalna misija v vesolju, pri čemer moramo pripomniti, da je bila EuroMir '94 samo njena »skromna« predhodnica. Na pripravah v Zvezdnem mestu so bili številni astronauti. Približno polovica jih bo izvedla program EuroMir '95, medtem ko bodo preostali se naprej vadili kot rezervne posadke. Bergenski poskus, ki je trajal natančno 135 dni, se do minute natančno ujema s predvidenim trajanjem programa EuroMir '95. To urjenje je bilo pomembna prilagoditev za primerjalno ocenjevanje psiholoških metod pri izbiri astronautov, vadbinih pristopov, načinov nadzorovanja in tehnične podpore v času bivanja na orbitalni postaji. Skupaj so opravili 31 poskusov, ki so se nanasali na področja individualnih zmognosti, skupinskega vedenja, kronobiologije, psihologije, prehranjevanja, nevroimunologije in posebnih vesoljskih operacij. Posamezne programe preizkusa so pripravile raziskovalne skupine iz Češke, Francije, Italije, Nemčije, Nizozemske, Norveške, Rusije, Švice, Združenih držav Amerike in Velike Britanije.

Seveda denarja za vesoljske raziskave nikoli ni dovolj, zaradi česar so različne oblike sodelovanja se najprimernejši način za doseganje sedanjih in prihodnjih ciljev na tem vitalnem področju znanosti. Vse to nikakor ne pomeni, da se vodilne vesoljske sile (Združene države Amerike, Zahodna Evropa, Rusija, Japonska in Kitajska) ne borijo med seboj za prevlado na razvijajočem se kozmičnem tržišču, se posebej na področju nosilnih raket, ki so poglobitvega pomena za vse

prihodnje programe. Poleg vrste programov, ki se potekajo (denimo, sonda Ulysses v polarni orbiti Sonca) ali so v različnih pripravljanih fazah (npr.: 29. novembra letos bo poletela prva močna nosilna raketa Ariane-5), evropska agencija razvija tudi dva zelo draga programa, namenjena bližnji prihodnosti.

Prvega označuje graditev vesoljskega modula Columbus, ki so ga razvili do faze testiranja posameznih sklopov. Modul bo bržkone že leta 2000 postal sestavina prihodnje mednarodne Vesoljske postaje (Space Station). Njeno jedro bodo do leta 1998 ustvarili ameriški in ruski strokovnjaki, nato pa ga bodo skupaj postopoma sirili evropski (ESA), japonski (NASA) in kanadski (CSA) izvedenci za astronautiko. Drugi projekt se nanasa na raketoplan Hermes, ki bo nekoliko manjši od ameriškega Space Shuttlea.

Novi pamerji

Navedeni programi so zelo zapleteni in dragi, kar terja velika vesoljska vlaganja v etapah razvoja, graditve, preverjanja in izkoriščanja. Zato ni presenetljivo, da je Zahodna Evropa že takoj po razpadu Sovjetske zveze začela na tem področju tesno sodelovati z nekdanjo vesoljsko velesilo, ki ima se vedno velike tehnične in strokovne potencialne, nezamenljive izkušnje s prodiranjem v kozmični prostor, ceprav se sicer spoprijema z ekonomskimi in političnimi problemi.

Zaenkrat so najpomembnejši del tega sodelovanja »poleti, ki jih morajo opraviti pred Columbusom« (Columbus Precursor Flights), ali bivanje posameznih evropskih astronautov (lani 31 dni, letos pa 135 dni) na ruski orbitalni postaji Mir. S sporazumom, ki sta ga ESA

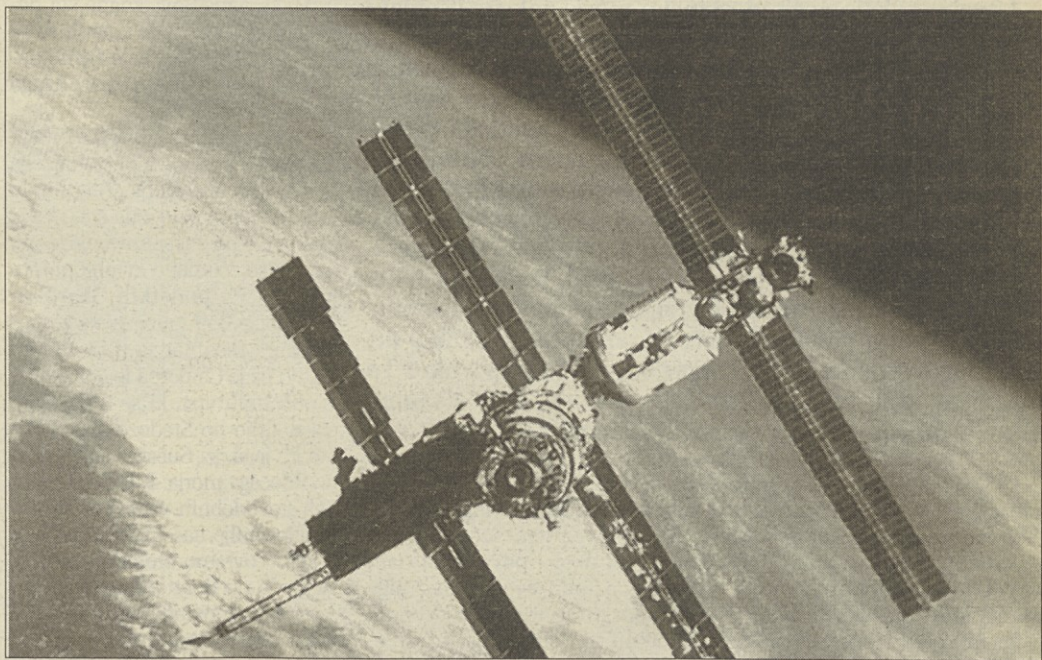
in Energija podpisali julija 1993, je predvideno, da bo Zahodna Evropa vložila približno 50 milijonov dolarjev v urjenje astronautov, pripravo celotne misije, integriranje opreme in testiranje merilnih naprav, kakor tudi v kasnejšo obdelavo podatkov. Osnovni namen »pripravljalnih poletov« je preverjanje posamičnih zasnov projekta Columbus v resničnih vesoljskih pogojih, oblikovanje strokovnega jedra astronautov in ustvarjanje pogojev za pridobivanje potrebnih izkušenj pri krmljenju vesoljskih sistemov. ESA in druge evropske ustanove se tako želijo temeljito pripraviti na praktično rabo modula Columbus, kasneje pa tudi Vesoljske postaje.

Po medvladnem sporazumu, ki so ga marca lani podpisali predstavniki Rusije in enajstih članic ESA (Belgija, Danska, Francija, Italija, Nizozemska, Nemčija, Norveška, Španija, Švedska, Švica in Velika Britanija - torej se brez Avstrije in Islandije, medtem ko je Finska postala članica te organizacije šele 1. januarja letos), je Moskva postala nov partner pri projektiranju, razvoju in rabi prihodnje Vesoljske postaje.

Evropska agencija je v preteklih dveh letih sklenila kar nekaj sporazumov z več ruskimi raziskovalnimi ustanovami, v skupni vrednosti približno 100 milijonov dolarjev, da bi v prihodnjih treh letih preučili možnosti za vključevanje ruskih strokovnjakov in njihove tehnologije v zahodnoevropske vesoljske programe. To sodelovanje je že kmalu obrodilo prve sadove: po navetu ruskih izvedencev so sprejemili nekatere pomembne elemente pri projektu Hermes, steklo je tudi razvijanje nove, skupne rusko-zahodnoevropske orbitalne postaje, ki je zasnovana na delujočem projektu ruske Mir 2, vendar z izboljšavo, imenovano »svobodno plovilo, prilagojeno človeku« (MTFF), kakršno bodo do konca razvili inženirji Evropske agencije.

Urjenje »na ruski način«

Kot smo že večkrat poročali, so priprave na oba programa EuroMir stekle že leta 1993. Od avgusta navedenega leta so se štirje evropski astronauti - Nemca Ulf Merbold in Thomas Reiter, Španec Pedro Duque in Šved Christer Fuglesang - urili v Centru za pripravo kozmonavtov blizu Moskve. Urjenje je bilo seveda prilagojeno ruskemu sistemu dela v orbiti. Do tedaj so namreč imeli Evropejci precej več izkušenj z ameriško prakso zelo pogostih, a krajših poletov v vesolje, s posadkami, ki so bile sestavljene iz ozkih specialistov za posamezna

Orbitalna postaja Mir: spredaj Kvant, komandni modul v sredini, Kvant-2 na levi in Kristal na desni strani

raziskovalna polja. Ruski vesoljci pa so prakticirali polete v večjih časovnih intervalih, razmeroma dolgotrajna bivanja v orbiti in »multifunkcionalnost«, kar pomeni, da je posamezni kozmonavt izmenično opravljal različne operacije.

Na prvi stopnji urjenja v Evropskem centru za astronaute (EAC) pri Kölnu so nekaj več kot 100 delovnih ur porabili za učenje ruskega jezika, približno toliko pa tudi za aerokozmične znanosti, fizično treniranje in polete. V drugi fazi so porabili približno 200 ur za učenje jezika, 100 ur pa za biomedicinske treninge, obladovanje ruskih varnostnih sistemov na zemlji in med poletom, potapljanje in medijske spretnosti. Skupno urjenje v Zvezdnem mestu je trajalo več kot 1.600 delovnih ur (630 ur za vaje z ruskimi kozmonavti, 320 za tehnično in biomedicinsko usposabljanje, preostali čas pa za jezikovne vaje, obvladovanje teorije in navigacije). Kandidati, ki se pripravljajo kot glavna in rezervna posadka projekta EuroMir '95, so preteklo jesen in zimo opravili še dodatnih 1.200 ur posebnega urjenja (šest Rusov, Fuglesang in Reiter). Urjenje so končali ravno v teh dneh.

Da bi komunikacijsko podprla projekt EuroMir, je ESA postavila štiri postaje na zemeljski površini (t.i. DICE, opremljene z antenami po 2,4 m v premeru) - dve v bližini Moskve in eno v Kölnu (decembra 1993) ter četrto blizu Toulousea (marca 1994). Tako je oblikovala satelitsko videokonferenčno mrežo, ki povezuje astronaute Evropske agencije v Zvezdnem mestu, ruski Center za upravljanje vesoljskih poletov v Kaljiningradu in zahodnoevropske centre (EAC v Kölnu, ESTEC na Nizozemskem, kjer je nastanjena skupina za celoten projekt EuroMir, in Sistem za nadzorovanje operacij z uporabnim tovorom v Toulouseu).

Menjava posadke

V okviru programa EuroMir '94 so s plovilom Sojuz poleteli na orbitalno postajo Ulf Merbold, raziskovalec vesolja, Aleksander Viktorenko, poveljnik poleta, in Elena Kondakova kot inženirka odprave (trajala je od 3. oktobra do 4. novembra lani). Na postaji so tedaj že bili trije člani posadke: poveljnik Valerij Poljakov, ki namerava postaviti nov časovni rekord bivanja v vesolju, verjetno več kot eno leto, Jurij Malacenko in Talgat Musabaev. Med svojim enomesečnim bivanjem v postaji Mir so astronauti opravili 23 meritev na področju medicine in psihologije (vpliv mikrogavitacije na kardiovaskularni,

nevrosenzorni in misični sistem), stiri s področja vede o materialih (»hladno« taljenje, tvorjenje kompozitnih materialov in še nekateri drugi poskusi) in tri tehnološke preizkuse (uporabnost prenosnega računalnika v kozmičnih pogojih, zmogljivosti spektrometra za mase). Večino merilnih instrumentov, ki so skupaj tehtali približno 100 kg, so na postajo »dostavili« s posebnim tovornim plovilom Progres že pred prihodom astronautov. Samo nekaj več kot 10 kg tovrstne opreme so vesoljci »prinesli« s seboj v Sojuzu. Seveda so uporabljali tudi večji del merilne tehnike, ki je že dolgo namesčena v orbitalni postaji Mir.

Prvič je Sojuz prinesel na Zemljo konzervirane vzorce krvi (34), urina (85) in sline (125). Analize zamrznjenih vzorcev se potekajo. Zaradi zmanjšanja električne napetosti na postaji so v prvih osmih dneh zmanjšali obseg nekaterih periodičnih meritev, starih poskusov taljenja različnih materialov pa sploh niso opravili. Vse ostale eksperimente, se posebej tiste, ki so bili povezani s preučevanjem človeškega gibanja v postaji in vedenjskih vzorcev pri stresnih pogojih, so opravili več kot uspešno. Skupaj z Merboldom sta se na Zemljo vrnila »staroselca« Malecenko in Musabajev, medtem ko sta »novica« Kundakova in Viktorenko ostala s poveljnikom Poljakovom. Večji del ostati na orbitalni postaji, ker lahko plovilo Sojuz ponese nazaj na Zemljo samo 16 kg vzorcev, filmov in drugih sestavin merilnih naprav.

Sprehod po vesolju

Vprasanje majhnosti tovara pri vrnitvi na Zemljo bodo v okviru programa EuroMir '95 verjetno razrešili, saj naj bi astronauti ponesli s seboj kar dvakrat več raziskovalne opreme kot posadka prejšnje misije. Znotraj rusko-ameriškega sodelovanja namreč predvidevajo, da bo ameriško vesoljsko plovilo Space Shuttle v razdobju 1995-97 kar desetkrat »obiskal« orbitalno postajo Mir. Prvič naj bi se to zgodilo maja letos. Nekateri izmed teh poletov bodo zagotovo vključeni v časovne termine programa EuroMir '95. Glede na precejšnjo nosilnost ameriškega raketoplana, verjetno prinasanje in odnasanje eksperimentalnih kompletov ne bo več povezano s kakimi večjimi problemi.

V okviru programa EuroMir '95 bo eden izmed zahodnoevropskih astronautov, po ocenah nekaterih poznavalcev bolj verjetno Fuglesang kot Reiter, kot prvi ne-Rus ozi-

roma tujec opravljal naloge inženirja poleta. Hkrati bo tudi prvi zahodni Evropejec, ki bo zapustil orbitalno postajo in se gibal po vesolju, kjer bo opravil nekaj popravil na zunanji strani Mira, preučeval določene sestavine uporabnega tovara Evropske agencije in si tako pridobil izkušnje za operacije na Vesoljski postaji, ki jo bodo zgradili v prihodnjih nekaj letih. Na rusko orbitalno postajo naj bi že pred prihodom nove posadke pripeljali več instrumentov zahodnoevropskega porekla, kot so: RMS-2 za preučevanje kardiopulmonalnega sistema s pomočjo vdihnenjenih in izdihnenjenih plinov, densitometer za merjenje gostote kosti po opto-akustični metodi in različne merilne naprave za preiskovanje urina, krvi in drugih telesnih tekočin. Namestili bodo tudi novo peč, namenjeno raziskavam na področju strjevanja materialov. Načrtujejo se nenehna preučevanja položajev in gibanja astronautov, sprememb v sestavi zraka, onesnaževanja postaje z mikro organizmi, kar naj bi podprlo tehnološko optimizacijo instrumentov in sistemov prihodnjih laboratorijev v vesolju.

Program EuroMir in drugi skupni projekti Evropske agencije in Energije samo še potrjujejo odločnost zahodnoevropskih vlad, raziskovalnih ustanov in gospodarstva, da prevzamejo pobudo pri razvoju sodelovanja z Rusijo v vesolju. V strogo znanstvenem pogledu je EuroMir enkratna priložnost kontinentalnega dela Evrope na področju biomedicinskih in tehnoloških raziskav pri »podaljšanem bivanju« ljudi na orbitalni postaji. Znotraj tehnične optike pa bodo izvedenci agencije ESA lahko izurili celo generacijo astronautov, preverili kakovost opreme in razvili primerne tehnike operacij. Morda se bo miroljubnost teh projektov razširila tudi na druga področja sodelovanja z Rusijo, podobno kot se je že povečala »tržna vrednost« Zahodne Evrope pri komercializaciji vesoljskih podvigov.

Lahko rečemo, da se večji del »starega kontinenta« postopoma privaja na novo okolico, v kateri bližnje vesolje že dozivlja kot prostor prihodnosti, kjer bo na začetku novega tisočletja verjetno živel in delalo čedalje večje število Evropejcev. V tem smislu sta nedavna »Slovenska vesoljska pobuda« in predlog za ustanovitev slovenskega Nacionalnega urada za uporabo vesoljskih tehnologij vsekakor vredna podpore, saj smo ne nazadnje dediči rojaka in velikega fantasta Hermana Potocnika.

Esad Jakupovic

EuroMir '95: astronauta Thomas Reiter (levo) in Christer Fuglesang (desno) v Zvezdnem mestu

Sredozemlje - postana mlakuža

Ribe so »težke« zaradi težkih kovin, morska voda pa ni več primerna za kopanje

Lansko poletje so Sredozemsko morje zakrivali oblaki meduz. Se pred tem so Jadransko morje prekrivali oblaki rumenkaste sluzi, v Egejskem morju pa so se razcvetele rdeče alge. Valovi so na obale Maroka in Grčije v zadnjih letih naplavili več sto mrtvih delfinov. Desetletja brezobzirnega onesnaževanja, prehitrega razvoja obalnih območij in pretiranega izlova rib in drugih morskih sadežev so Sredozemsko morje pripeljali na rob katastrofe. Turisti ogrožajo še zadnja gnezdišča morskih želv, sredozemski tjulni pa so že skoraj povsem izumrli. Iz nekaterih delov Sredozemskega morja je življenje že povsem izginilo. Letos februarja poteka dvajste let odkar so se obalne države dogovorile za skupni načrt odpravljanja vzrokov za omenjene zaskrbljujoče stanje. Lepi sklepi so v glavnem ostali le na papirju.

Ob 46.000 kilometrih sredozemske obale živi 130 milijonov ljudi. Tem se v poletnih mesecih pridruzi še 100 milijonov turistov. Osemdeset odstotkov umazanije, ki jo za sabo pusti omejena množica, se izceja neposredno v morje. Morje je ponekod že tako onesnaženo, da niti za kopanje ni več primerno. Vec deset kopalisc na italijanskih obalah in celo vsako deseto francosko kopalisce ne izpolnjuje vec higijenskih zahtev, ki jih je postavila Evropa zveza. Predstavniki programa Zdruzenih narodov za okolje (UNEP) pravi, da lahko onesnaženo morje pri kopalcih povzroci vnetja uses, nosu in grla ter sirjenje nalezljivih bolezni, kot so zlatenica - hepatitis, dizenterija - griza, enteritis - črevesni katar in občasne izbruhe kolere. Onesnaženje obal je že večja kot na britanskih kopaliscih, ki so bila doslej znana po hudi in neozdravljivi onesnaženosti.

Greznica

Nevarnost preži tudi v priljubljenih morskih sadežih. V poročilu Unepa iz leta 1990 je zapisano, da je kar 93 odstotkov jastogov, ulovljenih v Sredozemlju, preseglo vsebnost fekalnih bakterij, ki jo je za se varno določila Svetovna zdravstvena organizacija (WHO). To, kar se dogaja z raki, pa je sele začetek. V Sredozemsko morje se namreč vsako leto steče 120.000 ton mineralnih olj, 60.000 detergentov, 100 ton zivega srebra, 3800 ton svinca in 3600 ton fosfatov. K temu je treba pristeti še na milijone nerazgradljivih plastičnih vreč in druge nesnage. Z ladjaj pa vsako leto iztocijo se vsaj milijon ton surove nafte, v glavnem zato, ker v pristaniščih ni naprav za zbiranje odpadnih olj in čiščenje ladijskih rezervoarjev.

Tri četrtine vse nesnage, ki se izceja v Sredozemsko morje, prispevajo Francija, Španija in Italija. Francija in Italija sta določili zakonske omejitve za vsebnost težkih kovin v jastogih. Toda tega se sami ne upoštevata. Temejlita raziskava iz leta 1990 je pokazala, da vsebnost škodljivih snovi v večjem delu francoskega in italijanskega morskega ulova presega količine, ki so jih njihove vlade določile za se varne. Raziskavo je opravil Mediteranian Action Plan (MAP), organizacija, ki so jo sredozemske države ustanovile pred dvajsetimi leti, da bi varovala morje in uresničevala takratne dobre sklepe njenih voditeljev. Njen podpredsednik je Ljubomir Jeftić.

Vsiljivci

Onesnaženje je ponekod doseгло že tako stopnjo, da so domačo morskoro floro in favno zacele izrivati tuje rastlinske vrste. V akvarijih oceanografskega muzeja

ja v Monaku imajo spostljivo zbirko eksotičnega morskoga podrastja. Med temi je največ pozornosti doslej povzročila Caulerpa taxifolia, svetlozelena alga iz tropskih morij, ki se do pred kratkim v Sredozemlju ni uspevala. Najprej se je prišla na mor-

skega rastlinja, znane kot pozejdonovi vrtovi, na katerih so se hranile in v njih imele varno domovanje številne ribe in druga morskata bitja.

Toda Caulerpa ni povzročiteljica pač pa posledica dolgotrajnega onesnaževanja morja. Tako hudo se je lahko razmnožila sele, ko je neusmiljeno onesnaževanje morja že povsem uničilo avtohtono podrastje. Po podatkih Charlesa-Francoisa Boudouresqueja z marsejskega instituta za morskobio-logijo pa je Boudouresquejevemu mneneju nepovratno in utegne postati najhujši ekološki problem enaindvajsetega stoletja.

kot 10.000 prebivalci; vsak nov poseg v morje, kot je gradnja novih pristanišč ipd., bi morala biti ocenjena z vidika vpliva na okolje; izboljšati bi morali navigacijsko opremo v pristaniščih in ozi-nah, da bi se ognili trčenjem ladij in izlivom nevarnih snovi v morje; zascitili naj bi ogrozone zivalske in rastlinske vrste itd. Najbrz ni treba posebej poudarjati, da od nastetega ni bilo storjenega nič. Ze pet let kasneje je bil program zaradi malomarnosti vlad sredozemskih držav in nepopravnaj-nja stroškov generalnega sekretariata tik pred polomom. Poleg tega v centrali MAP niti ne vedo natančno, kaj posamezne države na tem področju delajo, saj jih o tem ne obveščajo.

Nesnaga je hrana nesnagi

Morda najhujši od vseh problemov se skriva v dejstvu, da je v odplakah, ki se stekajo v morje,

Predstavniki Unepa vsako leto zabeležijo številne primere obeh vrst »cvetenja« morja. Morje »cvete« že od francoske Riviere do Castellóna v Španiji in od Splita na Hrvaškem do Aleksandrije na ustju Nila. (Mi pa doboro vemo, da morje cveti tudi v severnem Jadranu. op. prev.) Zaliv Saronikós, v katerem lezi atensko pristanišče Pirej, cvete že skoraj vsako leto. Leta 1960 je v njegovih vodah prebivalo se 170 vrst morskoga rastlinja, do danes jih je prezivelo le še 30. Nič boljše razmere niso v tuniskem zalivu, v katerega se steka vsa nesnaga večmilijonske prestolnice. Obe vrsti alg med razkrojanjem sproščata pline. Ena vodikov sulfid, druga pa amoniak. Tako se dodatno obremenjujeta okolje.

V izmniški zaliv na turški obali Egejskega morja steče iz mestne kanalizacije v morje pol milijona kubčnih metrov gospodinskih in

cvetenje v severnem Jadranu huda nadloga, ki ne skrbi le kopalcev. Rumenkasta sluz v najhujših primerih cvetenja prekriva tudi do petdeset kvadratnih kilometrov morja in doseže skupno tezo tudi do 50 milijonov ton. Povzročitelj pojava je seveda onesnaženo morje, ugotavlja hrvatska raziskovalca. Eden najhujših »dobaviteljev« nesnage v severni Jadran je italijanska reka Pad, ki teče skozi najbolj industrializirane in najbolj intenzivno obdelane predele države. V reko in z njo v morje steče vsako leto 5000 ton fosforja in 100.000 ton nitrata v amonijevih spojin.

Dotok omenjenih snovi v morje se je v zadnjega pol stoletja podeseteril. Vpliv nesnage je v mirnih jadranskih zalivih katastrofalen. Beneske oblasti so se odločile za čiščenje voda in tako delavci vsako pomlad pred začetkom turistične sezone iz plitvega morja poberejo milijon ton alg, ki bi v poletni vročini z uniojocim smradom odvracale številne turiste od obiska enkratnega mesta na vodi. Zaradi onesnaženja je 250 kvadratnih kilometrov severnega jadrana po Jeftićevih besedah že tik pred izumrtjem. Številne zivalske in rastlinske vrste so že izginile iz trzasega zaliva. Preobiln ulov in uporaba koč, ribiskih mrež s katerimi strgajo po morskem dnu, se severni Jadran že spreminja v morskoro puscavo.

Lepe besede - tretjič

Kako črna usoda je namenjena sredozemskim tjulnom, ki jih je od nekdanjih več deset tisoč ostalo le še nekaj bornih sto, na najbolj nedostopnih skalnatih otokih, ali delfinom, katerih trupla morje v stonitnah naplavlja na sredozemske obale, niti omenili nismo. Ali recimo ribištvo, ki iz morja letno pobere dva milijona ton rib in drugih morskih zivali. Po izračunih strokovnjakov, bi smeli ribici letno naloviti največ milijon do milijon in pol ton rib, ce ne želijo morja v kratkem povsem opustosti. Varuhi okolja zahtevajo omejitve ribolova in zaščito ogroženih ribjih vrst, med katerimi je tudi dragocena atlantska tuna. Jate teh rib, ki na dražbah na japonskem dosegajo vrto-glave cene, saj je s prodajo samo ene ribe mogoče zaslužiti za porcheja, se prihajajo skozi Gibraltar drstit v zehodno Sredozemlje, kjer jih vsako leto nestrpno pričakujejo cela ladjevja ribiskih ladij s Kanarskih otokov.

Nič manj uničevalne vloge nimajo tudi trume turistov, ki se z vse bolj onesnaženih obal Francije, Španije in Italije umikajo na obale in otoke Grčije in Turcije, ter s svojim malomarnim odnosom in množičnostjo uničujejo še zadnja zatočišča sredozemskih tjulnov, želv in številnih drugih zivalskih vrst. Junija letos se bodo v Barceloni že tretjič v zadnjih dveh desetletjih sesli predstavniki sredozemskih držav in si obljubili, da bodo naredili vse potrebno za zaščito morja, ob katerem se je razvila evropska civilizacija in kateremu se imajo zahvaliti za svoje blagostanje. Vse članice združenja naj bi podale podrobna poročila o dosedanjih prizadevanjih in prihodnjih načrtih. Toda dosedanje izkusnje Mediteranean Action Plana ne zbuja veliko upanja. Tudi podpredsednik združenja Jeftić svari pred pretiranim optimizmom.

Po članku v prvi februarjski številki tednika New Scientist priredil Milos Ekar

Birokrati

Te dni mineva dvajset let odkar so se sredozemske države z izjemo Albanije, ki se je pridružila pred petimi leti, obljubile, da bodo »naredile vse potrebno za preprečevanje in zmanjševanje onesnaženja v Sredozemskem morju, ter ščitile in razvijale podvodna področja«. V ta namen so ustanovile Mediteranean Action Plan, meddržavni organ, ki naj bi skrbel za uresničevanje omenjenih ciljev. Deset let pozneje so se predstavniki sredozemskih držav zopet sestali v Genovi in ugotovili, da so razen raziskav naredili le malo za doseg zastavljenih ciljev. Zato so si do leta 1995 zastavili uresničevanje desetih najnujnejših nalog. V pristaniščih bi morali tako zgraditi naprave za zbiranje odpadnih olj in nafte z ladij; vsa mesta z več kot 100.000 prebivalci bi morala imeti čistilne naprave, čistili pa naj bi tudi odplake naselij z več

obilno nitrata in fosfatov, s katerimi se hranijo hitro rastoče alge, ki se zlasti v poletnih mesecih, ko je morje mirno in temperature visoke, razmnožijo čez vse mere. Pojav je tudi obiskovalcem Jadranskega morja dobro znan kot »cvetenje«. Poznamo dve vrsti »cvetenja«: sluzasto, rumenkasto obarvano peno in »rdečo plimo«. Slednjo povzroča kopice-nje bickarjev, neke vrste planktona, ki je poleg tega še strupen ribam in vsemu, kar te ribe uživa. Francoski oceanografski institut INFREMER je leta 1993 poročal, da se je zaradi rdeče plime v jastogih s francoske obale nakopilo že toliko strupa, da bi bilo obilnejše uživanje teh zivali lahko ljudem nevarno.

Sluzasto cvetenje je nevarno, ker alge, ki ga povzročajo, iz vode posrkajo ves kisik, ter tako pomorijo številna bitja, ki pomanjkanju kisika ne morejo ulti. Na primer ježe in rake.

industrijskih odpadkov. Izmir je hitro razvijajoče se turško mesto, saj njegova industrija prispeva kar 15 odstotkov vsega turškega izvoza. Studija Mapa iz leta 1993 je pokazala, da morja v omenjenem zalivu cvete že skoraj vse leto. V umazanem morju so zboleli številni kopalci in ribici, zaradi česar je bilo izgubljenih najmanj 10.000 delovnih dni. Studija je pokazala, da bi poldrugo milijardo dolarjev vreden ocisčevalni program, ki bi ga uresničevali v naslednjih treh desetletjih, območju prinesel dodatnih deset milijard dolarjev dobička, v glavnem iz turizma. Toda načrti za ocisčevalno napravo, ki so jih izdelali že leta 1969, so ostali na papirju. Raziskovalci so za letosnje leto napovedali, »da bo onesnaženje doseglo kritično mejo, in da bo ekosistem v zalivu dokončno uničen«.

Po raziskavah Tarzana Legovića in Dubravka Justića z Zagrebske Univerze postaja sluzasto

Hazarderstvo in prostitucija

Golf-turbo diesel je statusni simbol »zmagovalcev« te vojne, tihotapcev in prekupčevalcev

Iz Sarajeva vsak večer preko televizije v naše domove zaidejo prizori uničenja, smrti, bede ... Da v Sarajevu živijo ljudje, ugotovimo samo takrat, ko nam umirajo pred očmi. Toda življenje teče naprej, tudi v Sarajevu, ki ga vojna uničuje korak za korakom.

Tocno ob desetih zvečer v obkoljenem mestu začne veljati policijska ura. V ozki stranski ulici v bližini uničenega hotela Holiday Inn je temno. Izza rusevin neke hiše prihajajo zvoki glasbe Rolling Stonesov. Deset korakov naprej je lokalček »Bulldog«. Mladi v poltemi pijejo pivo

kalasnikov v ritmu, ki je bil zelo podoben bozični pesmici. Ko je streljanje potihnilo, je eden od fantov na ulici začel zbirati stave. Iz roke v roko so se pretakali bankovci nemških mark, edine nekaj vredne valute v umirajočem mestu. Psi so spustili z vrvic, kar je bil znak, da se je

njiu zatulil od bolečine, ko mu je sovražnik odtrgal kos mesa s telesa. Lastnik lokala Rusmir nam je med prižiganjem cigarete pojasnil: »Dobro spopad lahko traja tudi pol ure. Toda moj pes je as, sampion, veliko hitrejši je kot oni drugi.« Dvajset minut kasneje je Rusmir v zep potisnil 600 nemških mark, njegova mrcina je zmagala. Pes ga je mirno pospremil v lokal, porazenec pa je, ne da bi ga kdo od gledalcev pogledal, ležal na ulici in umiral. V »Bulldogu« je bil spet čas za Rolling Stone. »I can't get no satisfaction ...«

Kjub policijski uri se življenje v mestu prebudi sele zvečer. V lokalčkih stojijo vojaki, mlada dekleta, kalasnikovci in jeans tesno drug ob drugem. Ob triindvajsetih enaindvajsetletna Jasmina se pleše v nekem lokal. Nobena strahu pred policijo in vojsko? Jasmina se samo zasmije. V Sarajevu je približno 300 lokalčkov, deset dobrih restavracij in približno 70 gostiln, natančneje barak v senci rusevin, kjer dobite cepapčice. Dvajset pizzerij prodaja svoje blago za pet mark, dve celo razvazata hrano na dom. Od neke 416 tisoč prebivalcev zdaj v Sarajevu živi le se 37 tisoč ljudi. Več kot 70 tisoč stanovanj in his od prvotnih 170 tisoč je povsem uničenih.

V »BS« stoji za biljardno mizo dvaindvajsetletni Alija. Pred letom dni mu je granata razrgala nogo. Staršev nima več, ob nekem bombnem napadu sta oba umrla. Alija je brez dela, zato biljard igra samo za denar in tudi zmeraj dobi. Najmanjša vloga za igro je deset mark, zgornje meje ni. Njegovemu nasprotniku je ime Mustafa, denar si služi s tihotapljenjem jeansa v Sarajevu. V tridesetih minutah je Alija priigral že 100 mark. Dovolj, da za teden dni prikrbi hrano in druge najnujnejše potrebscine zase in za dve mlajši sestri.

Bolgarski sekt za goste v igralnici

Ob dveh popoldne se v starem delu mesta odprejo

Zmagovalci vojne, prekupčevalci in tihotapci, se ob whiskyju zabavajo v sarajevski igralnici

vrata casina, v katerem nič ne spominja na to, da je vojna. Natakariji ponujajo škotski whisky in pivo Tuborg iz Danske. Dekleta v crnih krilih in belih bluzah stojijo za ruletno mizo, croupier vrže kroglico. Neki debel mozakar v elegantni obleki stavi zeton za sto mark petkrat zaporedoma na črno polje. Njegov prijatelj igra Black Jack. Kaj pa zmagovalci te vojne, tihotapci in prekupčevalci? Ti si narocajo bolgarski sekt, zgubijo ali priigrajo kako marko, nato pa se s svojimi avtomobili znamke golf-turbo diesel, statusnim simbolom v Sarajevu, odpeljejo neznano kam. Zunaj, pred vhodom v casino se mladenic opira na bergli in prosjaci. Spodnji del desne noge so mu morali odrezati, slep je. Ljudje iz igralnice hitro svignejo mimo njega, ne da bi ga enkrat samkrat pogledali, kot da bi hoteli pozabiti na bedo, ki so ji za nekaj uric pravkar ubežali.

Naslednje jutro je sveže zapadli sneg zakril vse sledi, ki jih je zapustila noc. Tanki in vozila Unproforja se vozi po ulici, ki jo Sarajevčani imenujejo »Aleja ostrostrelcev«. Na nekem vogalu se otroci stiskajo ob zid rusevine. Ko se mirovniki odpeljejo mimo, skočijo iz svojega skrivališča in tečejo ob vozilu ter tako iščejo zavetje pred morilci, ki streljajo na otroke, zenske, ostarele. Neka starka v temnem plascu, ki si je glavo zavila v raztrgano ruto, za sabo vleče sani s kosi lesa za kurjavo. Drugi so že zdavnaj pokurili svoje pohištvo in knjige. Mnogi Sarajevčani preživljajo že tretjo zimo v vojni. V mestu, ki stalno gori, ljudje pa zmrzujejo.

Sanje: veliko denarja in začetek novega življenja

Neki časopisni oglas je ponujal spremstvo za poslovne večerje. Poklicali smo: »Se dobi tudi posladek? Saj veste!« Odgovor: »Pogovorite se z dekletom.« Za večerjo za

dva v lepi restavraciji in skupen preostanek noči boste v Sarajevu odsteli 200 mark. Neka prostitutka nam je pojasnila: »Prej sem delala kot fotomodel, vojna je uničila mojo kariero. Oceta so ubili, mati ima sladkorno bolezen. Potrebujemo denar. Stara sem dvaindvajset let in prodajam svoje telo.« Ali njena mati ve, od kod prihaja denar za hrano in zdravlila s cr-

predlani organizirali prvi filmski festival v Sarajevu. »Sarajevčani potrebujejo kulturo, drugače se bodo zadusili v morečem vsakdanu.« Elma se veliko in zelo rada smeji, zelo je razposajena. Okrog vratu si je ovila šal, ki skriva dve veliki brazgotini. Ostrostrelci so jo že dvakrat obstrelili.

Ko Elma zvečer zaključi z delom, se za dvaindvajsetle-

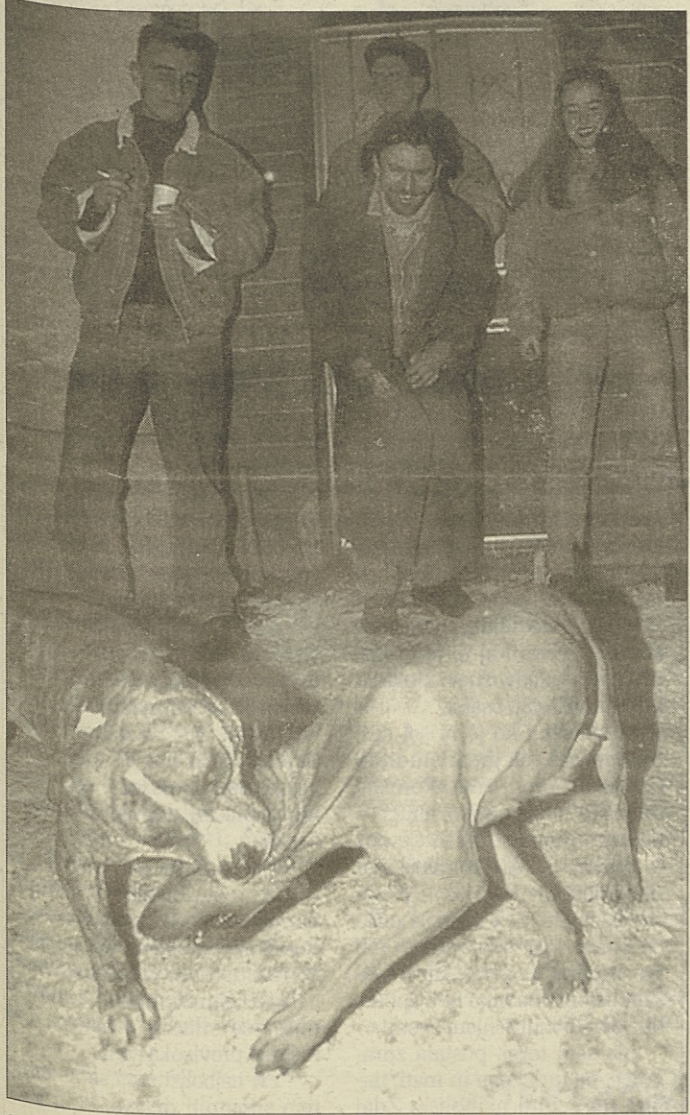
Sabina bi rada svoji hčerki priborila lepšo in mirno prihodnost

nega trga? »Ne sprasuje me. Vcasih, ko domov prinesem kaj dobrega za pod zob, zajoka, najverjetneje kaj sumi, vendar se boji slišati resnico,« odgovori. Tako kot vsaka prostitutka o boljši in dostojni prihodnosti sanja tudi ona: »Moj velik sen je prislužiti veliko denarja in zaceti novo življenje.« Predvsem pa, ven iz tega prekletega mesta, kjer ubijajo tudi duše.

V kulturnem središču Obala na »Aleji ostrostrelcev« dela osemnajstletna Elma. Sedi za računalnikom in prevaja besedila tujih filmov. Skupaj s se tremi kolegi so

tno Sabino služba sele začne. Obleče si vojaško uniformo, na ramo vrže kalasnikov in se odpravi v pet kilometrov oddaljen obrambni rov. Sabina je vojak. Oceta so ji ubili v ujetništvu, brata je ubil ostrostrelec. Sama ima stiri-letno hčerko, na katero pazi prijatelji, saj je njen dom razdejala granata. Sabina pravi: »Bojujem se za to, da se bo moja hči lahko zbudila v miru.« Miru, ki ga svet ni sposoben zagotoviti.

Michael Behrendt
in Knut Müller / Tango
Pripravila: Melita Stólnik

Spopad pitbulov za velik denar

in slivovko. V zakajenem prostoru je cutiti sproščenot, obiskovalci kramljajo, plesejo, se smejejo, spogledujejo. Na steni visi fotografija popadljivega psa pitbul-teriera. Povprasamo: »Se v tem mestu spopadajo tudi psi?« Lastnik lokalca, triintridesetletni Rusmir smeje zamahne z glavo proti zadnjim vratom: »Pridite z mano!« Zunaj mozarja na kratki vrvici držita psa - bojna stroja. Ko jima pristopimo, psa primeta za ovratnico in ju nasčuvata drug proti drugemu in nato znova povleceta vsak k sebi. »Psi se morata sovraziti, se preden se spektakel začne, pripravljena morata biti tudi ubijati,« pojasnjuje Rusmir. Ob soju neonskega reklamnega napisa se je na ulici, ki velja za nekakšno areno, kljub prepovedi gibanja na prostem zbralo kakih ducat gledalcev: dekleta, moski, mladoletniki.

Nekje v bližini je odjeknila eksplozija granate. Tla so se stresla, delci granate so kar deževali po asfaltu oziroma tistem, kar je od njega po več kot treh letih vojne ostalo. Nekaj ulic naprej se je oglasil

predstava začela. Ubijalska stirožca sta se z vso silo zaglala drug proti drugemu in vsake toliko časa je kateri od

Sarajevo zaživi šele ponoči; mladina se ne zmeni za policijsko uro

LJUDJE, ODNOSI, LETA

Pravo prijateljstvo pomeni - vmešavanje

Najslabše je molčati - resnica mora na dan

Zenske so lahko med seboj v danih življenjskih okolščinah res prave prijateljice. To pa vedno ni najlažje. Lepo je pomagati in svetovati, ko gre za prijetne stvari; pridejo pa trenutki, ko ne veš, kako in kaj narediti, da ne bi bilo narobe in da bi se prijateljstvo kljub kritičnim besedam in nasvetom obdržalo.

Ko ti na primer najboljša prijateljica nekega dne vsa zareca pove, da se je zaljubila, da pa je njen izbrani poročen, a da ga njegova družina ne veže tako rekoč nič več - se zadeva zaplete. Začeti moralizirati v »njeno dobro«, ker bi jo radi zascitili, ali ji dati polno podporo, saj ima konec koncev pravico do svojega koščka sreče pod soncem? Toliko bolj zamotano, ker izbranca ne poznate - morda pa je res tik pred ločitvijo in ima resne namene z vašo prijateljico. In seveda - kdo sploh pravi, da imate pravico soditi! Drugače povedano: pri najboljši volji, da bi pomagali nekomu, ki ga imate radi, imate skoraj dobesedno zvezane roke, čeprav ste prepričani, da dela usodno napako.

Ali prijateljstvo dovoljuje, da

se vmešate, pa čeprav pričakuje vsaj reakcijo, če že ne podporo? Najpogostejše smo prepričane, da to moramo storiti, tako ali drugače. »Ne morem soditi, a ker sva prijateljici, ti lahko povem, kaj storiti« - tako nekako se začne. Psiholog dr. Geoffrey Scobie z univerze v Glasgowu je prepričan, da resnično prijateljstvo pomeni prav to, da ob takih stvareh ne smeš imeti zaprtih ust, kajti samo gledati in poslušati je prema-

Vmešavanje je sestavni del prijateljstva. Resnica mora na dan, čeprav ne naleti na najboljši odmev. Kajti če se zgodi, da grede stvari narobe, vam bo prijateljica dejala: »Žakaj me nisi posvarila, pa tako ti zaupam?!«

lo. Če ne poveste tistega, kar mislite, vas bo tlacil občutek razdražljivosti in uzaljenosti, saj vaši pogledi ne bodo upoštevani. To je lahko enako nevarno za konec prijateljstva kot če pridigate - narobe svet!

Zato poklicani pravijo, da je vtikanje v tovrstne zadeve pravzaprav srž prijateljstva. Resnica mora ven, pa čeprav z zamero, da se neupravičeno vmešavate. Kajti, če bo slo narobe, vam bo prijateljica zagotovo zamerila: »Žakaj me nisi opozorila, pa najbolj ti zaupam?!« Torej z besedo na dan, vendar obzirno in taktično. Na primer s tistim: »Če bi bila jaz na tvojem mestu, bi...«, namesto da jo takoj začnete oštevat. Pri tako občutljivih zadevah si mora-

te biti tudi na jasnem s svojimi občutki, da bi znali prav (od) svetovati. Če vam prijateljica zaupa, da namerava zapustiti partnerja, ste morda zgroženi, saj vas je lastna izkušnja naučila, da je hudo biti sam in da mora biti res prepričana, da to hoče. Ali obratno: če ji hočete pomagati, da se reši »mrtve« zveze, in ji slikate samo lepe plati samskega življenja. Oboje je na splozkih tleh, razen če niste izjemno prepričani o enem ali drugem.

Včasih se je zato najbolje postaviti v »starševsko« vlogo: dovoliti ljudem, da naredijo napako. Če boste prijateljici rekli: »Ves, sama sem naredila tako, bilo je peklensko, naj bo vsaj tebi v pomoč«, bo v najslabšem primeru zadevo vsaj dvakrat premislila. Končna odločitev pa bo seveda popolnoma njena.

Resnično prijateljstvo bo prestalo take preizkušnje in se še bolj okrepilo. Saj, kaj je lahko bolje za kogarkoli kot to, da ve, da ga bo imel nekdo rad ne glede na napake, ki jih naredi? (KaN)

Bogati, revni in srečni

Ko smo prizgali zeleno luč za zakonitev principa "homo homini lupus" (človek človeku volk), je Slovenec pohlep končno dobil priložnost za svoj veliki razmah: volkovi z dobrimi startnimi pozicijami so glasno zarincali in pokazali zobe, dotlej frustrirani volkovi pa so dvignili glave in se pognali v tekmo. In začel se je neusmiljen boj: kdo bo prigrabil več, kdo bo zasedel mehkejši stolček in več tržišča, kdo bo koga izrinil, kdo bo imel sijajnejše reklame in debelejša avtomobile in bolj luksuzne hiše. Daleč daleč za odstotkom vrhunskih tekmovalcev pa množica nespretnih, manj zvitihi volkcev in pomendranih ovac...

In skromnim Slovencem, tisti večini ovac, ki jim je volčja narava tuja ali pa se v volčji dlaki počutijo presibki in preveč krivi pred Bogom in Človekom, je preostalo zgolj pasivno opazovanje novopečenih bogatašev in nedostopno visokih politikov, dragih cestnih ladij in graščin ter banketov in predstav za slovensko "high society". Sprva je bilo njihovo opazovanje se nemo, pospremljeno s cedeco slino, nakar se je nemočna zavist začela sprevracati v glasno robantenje čez tolikšno

drugi malodušno zamahnejo z roko, ces, kaj jim bo vse to bogastvo, slava in sijaj, saj ne bodo nicesar odnesli s seboj, umrli bodo kot vsi drugi, tretji pa strpno požirajo slino in čakajo na svojo priložnost. Ampak zavist razžira naprej.

A bodimo iskreni; če bi se na lepem znasli na bogataševem mestu, ne bi bili nič drugačni: prav tako neusmiljeno bi trošili, prav tako bi želeli imeti se več in prav tako bi začeli prezirati lačnega in bosega brata. Kajti vsi nosimo v sebi vir pohlepa, namrec notranje napetosti, pogojene z našo vzgojo in notranjim psihičnim neredom, in prav vsi težimo v prvi vrsti k pomirjenju, k potrditvi pred tistimi, pred katerimi se cutimo manjvredni, k begu pred razžirajočimi notranjimi zvermi. In s čim se je lažje pomirjati kot s tistim, kar je mogoče dobiti v trgovini in izposlovati v ustrezno pozo? Ne zavajajmo torej bogatim, kajti bolj ko nekdo stremi za predmeti in potrditvijo v očeh drugih, hujše napetosti nosi v sebi; bolj stremi k zunanjemu bliscu in bogastvu, večja je njegova notranja revščina, pred katero zeli ubežati in jo prikriti pred drugimi.

Če že komu zavidamo, zavajajmo skromnežu, ki je spoznal, da osnovnega generatorja njegovega nezadovoljstva, ki tiči v njem samem, ni mogoče ukiniti z nobenim bogastvom tega sveta, in ki se je odločil za razpletanje notranjega kaosa ter se v prid potovanja k resničnemu notranjemu miru in sreči trezno odrekel hlepenju po zunanemu bliscu in bogastvu - kajti ta bo srecen tudi gol, bos in lačen; se več: ta bo pravzaprav edini srecen, kajti z vsakim novim korakom na poti osebnostne rasti je vse bolj notranje miren, stabilen, zadovoljen, buden. In tisti, ki so nočes nočes skromni že sedaj, imajo na tej poti občutno prednost, saj se hočes nočes ukvarjajo s svojimi skrbmi, medtem ko se tisti, ki so mu pomirjevalne tabletko vseskozi pri roki, vselej izmuzneju streznjujočemu soočenju s seboj.

Ko se bo naše življenje izteklo, se nam ne bo sodilo niti po tem, koliko smo nagražili, niti po tem, kolikšna je bila stopnja našega trpljenja v revščini, niti po tem, koliko smo prezirali lačnega in bosega brata. Sojeno nam bo izključno po tem, v kolikšni meri smo resnično gesili - ne v smislu skode, ki smo jo prizadejali drugim, ampak koliko zgrešenih potez je kdo naredil pred licem svoje lastne duše.

Bojan Rauter Kosic

nemoralo in nepoštenost, pa v čudenje, odkod na lepem pregovorno skromni Slovenci tolikšni volkovi, odkod v dotlej obzirnem in usmiljenem Slovencu na lepem tolikšna sebičnost, ignoranca in prezir do lačnega in bosega brata. Ampak medtem ko psi lajajo, karavana neutrudno nadaljuje svojo dobičkonosno pot. Ne ustavi je niti moraliziranje niti robantenje čez pohlepnost, niti brenkanje na humano vest in struno usmiljenja. Ovčkam preostane edinole tolažba. Nekateri jo najdejo v Jezusovih besedah "Bogati bodo revni, revni pa bogati", a kaj, ko se bo to zgodilo šele po smrti, do tedaj pa bo jok in skripanje z zobmi;

Menopavza in trg

Cim vec sivih las ima tako imenovana »baby boom« generacija, tem bolj ji trg posveča pozornost z velikanskim stevilom izdelkov, pripravkov in proizvodov, ki so namenjeni ženskam v menopavzi.

Vse več je oglasov za vitaminske, kozmetične preparate in celo ohlajevalne odeje, s katerimi so prenapolnjeni ameriški ženski časopisi, vse pogostejše pa jih oglašajo tudi po radiu. Ker gre večinoma za izdelke, ki naj bi lajšali tegobe menopavze, vsa ta oglaševalna kampanja ne more prikriti, kateri ciljni populaciji je namenjena. Tudi sicer je vse manj izdelkov, ki so namenjeni kar najširšim slojem prebivalstva, pač pa se vse bolj osredotočajo na posamezne skupine in tržni strategiji so bistro ugotovili, da jim menopavza ponuja velikansko tržišče. Ne gre le za konec menstruacije, pač pa za »celovito spremembo življenja«, ki je včasih tudi dramatična in zahteva vsestransko skrb in nego, ki so ji tovarne pripravljene prisluhniti in ustreči. Ta hip je v Ameriki 45 milijonov žensk v srednjih letih okrog 45. Po statističnih napovedih se jim bo pridružilo še 20 milijonov žensk, ki bodo dosegle to starost do leta 2000. »Cim bolj ženske vstopajo v menopavzo, tem bolj prebirajo vsakovrstno literaturo o tem, kako morajo skrbeti za svoje telo,« pravi Audrey Ashby iz Wyet-Ayerst Laboratories, v katerih izdelujejo tudi vodilno ameriško nadomestilo za estrogen - permarin. Na zasedenem tržišču pa si je težko izboriti »večji delež«. Zrele ženske tako v številnih TV spotih pripovedujejo o bistvenem izboljšanju življenja, o velikem lajšanju težav, ki spremljajo menopavzo - če seveda uporabljate ta in ta izdelek.

(Reuter)

Žena, mati, družina, otrok...

Moja mati je bila pobožna, krščanska žena, mati petih otrok. Samostojno je vodila precej veliko kmetijo in imela 16-urni delavnik. Otroci smo imeli srečno mladost, dobro vzgojo, mati pa se mi nekako ni zdela zadovoljna. Danes mislim, da vem, kaj jo je težilo: pri vsem odgovornem delu ni bila samostojna oseba.

Sama sem, ko je prišel čas, trmoglavila, da grem studirat. Oče je bil proti, ces: »Porocila se boš in imela otroke, nauči se kuhati in gospodinjiti. Če bos to znala vsaj tako, kot tvoja mati, bo dovolj!« Mati pa se je postavila zame, ces: »Naj se punca postavi na svoje noge, naj gre studirat in delat, kar jo veseli, najbrže bo tako bolj sposobna živeti v jutrisnjem svetu!«

Sla sem torej, postala zdravnica, pa tudi žena in mati, najbrz ne vedno najboljša. Zdaj imam dva dobra, postena otroka, pa tudi stiri vnuke. Večkrat se v mislih zahvalim Bogu za privilegij, da sem vse življenje v glavnem lahko delala to, kar me je veselilo in to lahko počnem še sedaj, v penziji.

Moja hči je kot studentka rodila, prekinila studij za tri leta. Takrat je bilo to ocitno in se danes pravi, da so bila to najtežja leta njenega življenja. Počutila se je nekoristna in tudi do otrok ni bila taka, kot bi rada bila.

Zadnjič je bila pri meni na obisku vnukinja, ki končuje studij na gozdarski fakulteti - pa se cudi: »Kaj pa mislijo s tem triletnim porodniškim dopustom? Kdo mi bo pa dal službo, ce bo vedel, da imam pravico tri leta izostati za vsak porod? Kako bom potem skrbela za svoje otroke?« Zeli namrec družino, pa tudi službo, zeli biti dobra mati, pa tudi dober gozdar.

Ob takih izkušnjah naših starih generacij se mi je porodilo nekaj misli:

- Sveto pismo nas uci, da smo odgovorni za razvijanje svojih talentov, da jih ne smemo »zakopavati«. Velja to samo za sinove, kot v svetopi-semški zgodbi, ali pa tudi za

hcere? Ali pa hcere nimajo talentov?

- Bog ali narava, kakor hočete, sta z materinstvom obdarila ali obremenila, kakor hočete, zenska. Zato je zenska za materinstvo usposobljena.

- Bolj kot ga placujemo, bolj se materinsko poslanstvo spreminja v poklic. Res hočemo vzgojiti razred poklicnih mater? In kdo naj bo njihov delodajalec, kdo naj jih placuje? Lahko npr. poklicna mati zahteva plačan dopust od materinstva?

- Denar, ki bi ga porabili za luksuz materinstva s triletnim dopustom, bi bil najbrz se vedno boljše porabljen, kot pa tisti za luksuzno porabo naših vodilnih. Zanimarjeni talenti množice mladih žensk pa so najbrže previsoka cena.

- Pri najboljši volji se ne morem spomniti države, ki bi ji s triletnim porodniškim dopustom uspelo dvigniti rodnost. Kolikor vem, je s tem poskusila, neuspešno, edino socialrealistična Čehoslovaska - pred leti.

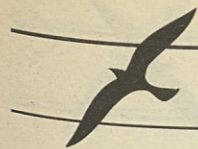
- Reševanje brezposelnosti s tem, da ostane množica žensk, v najbolj kreativnih letih, doma, se mi zdi ravno tako negativistično, kot reševanje otroških vrtcev s tem, da se mlade matere nažene od doma. Oboje je neprimerna skrajnost, ki bi gotovo več škodila, kot koristila.

- Kaj je bolj vazno, stevilo ur, ki jih mati prezivi z otrokom, ali njihova vsebina, kvaliteta? Lahko ta kvaliteta pade, ce je mati trajno nezadovoljna s svojo usodo?

- Otrok se ze zelo zgodaj začinja samostojno igrati sam in z vrstniki. To je njegova prva sola, njegovo delo, ce hočete. S tem izpolni vecino svojega dneva. Koliko casa mu je se lahko mati primeren vrstnik?

Vse matere zelimo otrokom le dobro, da bi bili srečni. Ali ne mislijo tako tudi otroci, saj ne morejo biti sebična bitja, ki zahtevajo le svoje? Sama sem si kot otrok vedno močno zelela, da bi mati, ki je bila vse, bila tudi srečna.

Dr. Berta Jereb

Mirovniki OZN na zatožni klopi

Svetovna organizacija žal nima svoje osrednje politike glede aidsa

Žensko združenje v Phnom Penhu opozarja, da se je število prodajalk (-cev) seksa od prihoda zadnje misije OZN povečalo na več kakor 10 000 od 6 000 v letu 1991. Poročilo OZN pravi, da je bilo povečanje prodajanja seksa s prihodom vojakov in drugih tujcev pričakovano, vendar niso pričakovali tolikšnega. V poročilu tudi opozarjajo, da obstajajo dokazi, da vse pogostejše uporabljajo otroke za komercialni seks, deloma tudi zato, da bi zmanjšali nevarnost infekcije s HIV in drugimi spolno prenosljivimi boleznimi.

Thun Saray, predsednik kamboske skupine za človekove pravice, pravi, da je postal že docela vsakdanji pogled na vojske OZN v veselih družinjah z lokalnimi dekletimi. Trdi, da pozna primer, ko so starši prodali mlade hčere za velike denarje četam OZN. Svetovna zdravstvena organizacija je zapisala, da se je stopnja prevalence HIV v letih 1991 in 1992 med krvodajalci v glavnem mestu Kambodže podeseterila. Saray svetuje podobno kakor poročilo OZN, da je treba vojake testirati preden pridejo na izvrševanje svojih nalog. Mackenzie pa pravi, da to ni izvedljivo, saj bi se zmanjšalo število vojakov, ki so na voljo za mirovne operacije. Že doslej so do skrajnih meja napeli vse možnosti, sprejeli vse, kar so lahko dobili za 16 mirovniških misij.

Ali lahko pričakujemo, da se bodo pri OZN z vso odločnostjo lotili tega vprašanja? Sodeč po drugih primerih OZN danes ni zmožna tak-

snih trdnih odločitev, ki spremljajo številne nezazele ne ukrepe, ki niso priljubljene pri nikomur.

Mnogi vojski mirovniških sil prihajajo iz dežel podsaške Afrike in jugovzhodne Azije, s področij, v katerih so danes štiri petine vseh 17 milijonov ljudi, ki so inficirani s HIV. Voditelji nekaterih dežel, v katerih divjajo vojne, so tako vznemirjeni, da terjajo od OZN, naj odstrani vojske iz nekaterih držav in jih ne vključuje v mirovne sile. Mackenzie poroča, da je hrvaska vlada na primer zaskrbljena zaradi nigerijskih vojakov, ki so na Balkanu.

Dr. Tarantola predlaga posebno vzgojo preden posljejo vojske na mirovne naloge, da se jih oskrbi s kondomi in jih nenehno opozarja na aids, kajti mnogi vojski prihajajo iz dežel, kjer je infekcija s HIV silno razširjena, možnosti za zdravljenje vzgojo in kondome pa so pomanjkljive.

Tudi lokalni prebivalci naj bi sodelovali v preventivnih programih za aids. »Gre za odgovornost OZN, ki naj poskrbi, da navzočnost njenih mirovniških sil ne poveča nevarnosti za infekcijo prebivalcev na področjih, kjer naj skrbijo za mir.« Tako Mackenzie o svojih izkušnjah v nekdanji Jugoslaviji.

Svetovna organizacija žal nima svoje osrednje politike kar zadeva aids in vsaka dežela se bo otepala s spolnim izkoriščanjem lokalnih deklet in žena. Nekatere države, na primer Kanada, se pripravljajo vrniti svoje čete domov, kakor je dejal Mackenzie, druge pa v tem ne vidijo vprašanja, ki terja odločitev in nove rešitve.

(Konec)
Miha Likar

Otroci so zelo občutljivi za prepire

Enotnega recepta za reševanje nesporazumov ni

Neskladja v družini, drobni in drugi prepiri puščajo posledice predvsem na otrocih. Žal vsi otroci ne odrasčajo v pogojih, ki bi jim omogočali zdrav osebnostni razvoj.

Za otroke sta starša najpomembnejša človeka in če med njima ne vlada soglasje in so v družini večkrat prepiri, otrok trpi in si ne zna razložiti krivde. Prepri med starši povezujejo s sabo in tako se družina vrti v začaranem krogu nesporazumov. Cesto se pripravijo tudi starši in otroci, zlasti v puberteti, pripravijo pa se tudi otroci med seboj. O tem, kaj pomeni nesporazum doma, smo se pogovarjali s socialno delavko Natašo Nikolič.

Kako in zakaj pride do nesporazumov?

Nesporazumi, s katerimi se srečujemo vsak dan, so del našega življenja in se jim težko izognemo. V nekaterih družinah se vsak dan kregajo in se konflikti lahko spremenijo v goreč ogenj, v drugih družinah pa le redko ali pa nikoli. Vzrokov za nesporazume je nesto. Najbolj pogosti pa so v prime-

rih, ko se v mnogih vsakdanjih stvareh ne strinjamo, vztrajamo na svojih stališčih in ne sprejemamo drugačnih značajev in razmišljanj. Do sporov nas pripeljejo tudi tekmovalnost, nevoščljivost, ljubosumnost, mascevalnost in podobno. V družini se lahko pripravijo starši med sabo in otroci med sabo, lahko pa nastopijo tudi konflikti med starši in otroci. Pogost vzrok teh so vzgojna vprašanja, prevelika starševska ljubezen in skrb za otroka in želja obvarovati ga pred hudimi doživetji. Otroci in mladostniki pa gledajo na življenje popolnoma drugače, bolj brezskrbno, brezbrizno, ker nimajo dovolj življenjskih izkušenj in konflikti so tu.

Ko se družina znajde sredi taksnih težav, morajo pomisliti tudi na reševanje nesporazumov. Kako pristopiti k temu?

Enotnega recepta, kako reševati spore, s katerimi se v družini kot tudi zunaj nje soočamo v različnih življenjskih situacijah, ne bomo našli. Običajno te stvari rešuje vsak po svoje, kot misli, da je prav. Pri tem pa je pametno upoštevati dejstvo, da spore rešujemo sproti, ko do njih pride, z dialo-

gom, strpnostjo, razumevanjem za drugačnost in z ljubeznijo, nikakor pa ne s silo. Spore se moramo naučiti spreminjati v pogovore, poskusati razumeti drug drugega in iskati rešitve, ki so sprejemljive za obe strani. Nikakor ne smemo sporov reševati z avtoritativno prevlado močnejšega, oziroma starejšega. Svoja stališča moramo starši otroku obrazložiti, pojasniti, mu dati možnost, da sam pove svoje mnenje oziroma razloži svoj pogled na situacijo, ki je pripeljala do konflikta. Včasih moramo tudi priznati, da nimamo prav.

Kako pa je v družinah, kjer prevladuje moč avtoritete oziroma avtoritativna vzgoja?

V taki družini otrok nima možnosti, da bi povedal svoje mnenje in ne pride do dialoga. Otroci so vedno poraženec, ker imajo starši vedno prav. V njem se začnejo kopičiti nerešeni konflikti. V takih primerih starši pogosto rečejo: »Kar pusti ga, se bo že ohladil!« Vedeti pa moramo, da nerešeni konflikti puščajo v otroku negativna čustva, ki se izražajo v jezi, mascevalnosti, odporu, nemoci, strahu, napetosti, agresiji, osamitvi in podobno. Tak otrok si ze-

li pobegniti od doma, izogiba se soli, v nekaterih primerih nerešeni nesporazumi otroka, oziroma mladostnika vodijo celo v samomor. Konflikte je treba nujno voditi v sprostitev, predvsem pa v razrešitev nesporazumov.

Prepiti med starši so za otroke huda doživetja z grenkimi spomini, ki ne zbledijo tako hitro in lahko otroku vtisnejo tudi poseben pečat?

Prepir med staršema vznemiri otroka, postane ga strah, boji se predvsem, da se bosta starša locila, ker se nimata več rada in ga zapustila samega. Prepriom se vedno ne moremo izogniti. Otroci pa čutijo, da je nekaj narobe, zaznajo napetost, prisluškujejo, slisijo tudi skozi steno. Pomembno je, da med prepriom ne pozabimo na otroka, zato naj bo hišni prepri v mejah dostojnosti, brez zalitev in udarcev, kajti tudi pri prepri smo starši otroku vzgled. Ob tem se tudi otroci naučijo reševati konflikte na podoben način. Pri preprih doma je najpomembnejše, da pride do sprave, da se mati in oče pobotata, saj damo s tem otoku najlepši vzgled za njegovo življenje.

Silvija Mozetic

Vreme kakor da bi vedelo, da mora biti toplo. Pred vrati je Valentinovo, ki tudi pri nas vedno bolj postaja pravi praznik ljubezni (čeprav te seveda ni manjkalo tudi prej). Za praznik ni nujno, da bi bili vsi veseli; nekatere prevzame otožnost. A tudi zamišljenost ima svoje dobre plati. Clovek je bližje samemu sebi, in bolj ko se približuje in pozna sebe, toliko bolj lahko spozna druge, posebej tiste, ki jih ima rad.
(Foto: Dean Zagorac)

ALTERNATIVNA MEDICINA

Bioenergoterapija

Podjetje Bio Hiron v prostorih Centra za alternativno medicino organizira redne tečaje bioenergoterapije in osnove kiropraktike. Tečaje vodi svetovno znani psihoenergoterapevt Emil Kušec, namenjeni pa so tako tistim, ki se nameravajo prvič srečati s tovrstnimi oblikami zdravljenja, kakor tudi tistim, ki so si že pridobili nekaj izkušenj. Vsi imamo v sebi bioenergijo, le naučiti se moramo, kako se jo uporabljati.

Po prvem tečaju, ki se je zaključil konec januarja, so bili udeleženci zelo zadovoljni, prijetno presenečeni, navdušeni nad znanjem, ki se jim je odprlo pred očmi. Prišli so iz najrazličnejših razlogov: nekateri iz radovednosti, drugi iz neke globlje notranje potrebe, večinoma pa zaradi želje, da bi podrobneje spo-

znali določene tehnike zdravljenja. Na tečaju so se poleg tega naučili se cel kup neznanstveno uporabnih in koristnih reči, s katerimi si bodo lahko obilno pomagali pri svojem delu in v svojem vsakdanjem življenju. Marsikomu je tečaj pomenil pomembno življenjsko prelomnico.

Alternativna medicina ima bistveno daljšo tradicijo kot »klasična« zahodna medicina, njen pomen v sklopu vseh ostalih medicinskih vej pa tako v svetu kakor tudi pri nas strmo narašča.

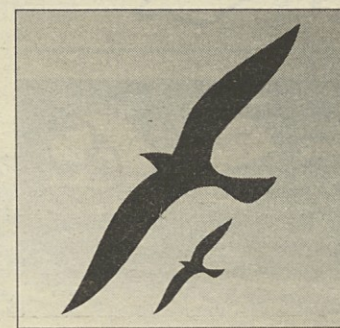
Psihoenergoterapevt Emil Kušec smo povprašali, zakaj se je odločil organizirati tovrstne tečaje, ki bodo, kot vse kaže, prerasli v daljše obdobje kompleksnega solanja bodočih bioenergoterapevtov. Takole je odgovoril: »Ze leto in pol delujem v

Ljubljani in se ukvarjam z bolnimi, trpečimi ljudmi, ki jih bolezenske težave silijo, da pridejo v mojo posvetovalnico. Tako sem spoznal, da je premalo dobrih terapevtov, ki bi imeli potrebna znanja, s pomočjo katerih bi lahko olajšali bolezensko trpljenje svojih bližnjih. Zato sem se odločil organizirati tečaje, da bi ljudi, ki se jih bodo udeležili, spremenil, transformiral v terapevte, ki se bodo posteno, zavestno, moralno in etično neoporečno ukvarjali z vsemi tistimi, ki takšno pomoč potrebujejo. In teh je zelo veliko, ne samo na področju Ljubljane, ampak po vsej Sloveniji. Scasoma naj bi bilo veliko slovenskih terapevtov, ki bodo lahko učinkovito pomagali svojemu narodu, ki takšno pomoč potrebuje. Ne samo v Sloveniji, po vsem svetu so potrebni takšni lju-

dje, ki bodo v določenem trenutku vedeli, kaj kdo potrebuje, da bi se njegovo bolezensko trpljenje zmanjšalo, ublažilo in mogoče da bi organizem celo ozdravel, našel svoje izgubljeno ravnovesje.«

V prvih dneh marca bo ponovno potekal začetni tečaj in nova skupina bodočih bioenergoterapevtov bo lahko zastavila svoje sile za pomoč sebi in svojim bližnjim.

Marjetka Jersek

MEDICINA IN PERO

Literarne novosti

Tudi danes mnogim slovenskim zdravnikom »reze ta kruh« medicina in pero. Ob pravkar minulemu kulturnem prazniku je Slovensko zdravniško društvo predstavilo tri leposlovna dela svojih članov.

Knjiga tržaškega zdravnika dr. Rafka Dolharja **Od Trente do Zajzere** je že njegova enajsta. Posvečena je planincu in planinskemu pisatelju dr. Juliusu Kugyju, začne pa se s prihodom Kugyjevega očeta v Trst. S tem opiše izvor rodbine, ki se je na Trzako preselila s Koroske. Pri prvem branju je težko lociti misli Kugyja in Dolharja; pravzaprav gre za nekakšen razgovor - ugotovitev Kugyja in potrditev avtorja. Knjigo, ki jo je izdala druga Goriška Mohorjeva iz Trsta, dopolnjuje stiri najst avtorjevih fotografij, dodani pa so tudi

trije zemljevidi, ki nakazujejo na prehojene poti obeh »sogovornikov«.

Pesniška zbirka **Za rojstni dan** je prvenec dr. Terezije Potokar, sicer specialiste interne medicine. Kot je v recenziji zapisal Rado Bordon, prevevajo njeno poezijo topla ženska čustva, jezik pa je nenavadno lep in čist; podobne so jasne. Čeprav je mogoče prepoznati, da pesmi odsevajo izrazito osebno dožemanje in doživljanje življenja, okolja in sveta, so tudi toliko splošne, da lahko ponazarjajo občutenje in doživljanje prenekaterih ženskih.

Tudi pesniška zbirka **Ptica in neon** dr. Primoža Jovana je prvenec. Ob tem kaže poudariti, da je avtor sele na začetki svojega strokovnega udejstvovanja. Zbirka je izšla pri radovljiskih Didakti.

(KaN)

Z deželnim
odbornikom
Leprejem
o statusu
goratih
območij

Pretekli teden so se na odborništvu za ozemeljsko načrtovanje srečali z odbornikom Leprejem predsednik Kraske gorske skupnosti Ivo Sirca, zupan dolinske občine Marino Pečenik in tajnik Kmečke zveze Edi Bukavec. Predmet srečanja je bil potek pobude za reprimetracijo goratih in zapostavljenih območij v FJK. Kmečka zveza in ostale kmečke organizacije si že vrsto let prizadevajo, da bi vse kmetijsko območje trzasko pokrajine priznalo za gorato oziroma zapostavljeno območje. Tako priznanje bi kmete razbremenilo socialnih in drugih dajatev, po drugi strani pa bi jim odprlo pot do prispevkov, ki jih deželna, državna in evropska zakonodaja namenja tem območjem.

Predstavniki KGS, Občine Dolina in KZ so Lepreja zaprosili, naj pospeši ta postopek, odbornik pa jim je zagotovil, da je že v teku in da bo po vsej verjetnosti izpeljan v smislu novega zakona za gorata območja st. 97/94, tim. zakona Carpenedo, ki predvideva možnost preureditve goratih območij. (-en)

OBVEZNOSTI / V TEM TEDNU IZPOLNJEVANJE V URADU KZ

Prošnje za dopolnilno odškodnino za leto 1995

Interesenti so že prejeli okrožnico stanovske organizacije, ki opozarja, da je izpolnjevanje prošenj precej zahtevno

Kmečka zveza je v teh dneh razposlala vsem svojim zainteresiranim članom okrožnico v zvezi z izpolnjevanjem prošenj za dopolnilno odškodnino za leto 1995. Okrožnica zadeva v prvi vrsti tiste, ki so že doslej vlagali prošnjo prek svoje stanovske organizacije. Urad Kmečke zveze v Ul. Cicerone bo prošnje izpolnjeval v času od 13. do 18. februarja, ko zapade rok, in sicer ob uri, ki je za vsakega posameznika navedena v poslani okrožnici. Ker je izpolnjevanje prošenj precej zahtevno, Kmečka zveza prosi interesente, naj prinesejo s seboj vse razpoložljive podatke, se posebno katastrske podatke in površine obdelanih in neobdelanih zemljišč svoje kmetije (predvsem tistih zemljišč, ki so v najemu, in tistih, na katerih je dovoljena košnja). Pregledati je treba tudi, ali kultura, ki je navedena na posestnem listu, odgovarja kulturi v naravi.

Po novem sistemu natančnejše kontrole prošenj za dopolnilno odškodnino (indennità compensativa) dodeljuje Kraska gorska skupnost to odškodnino kmetijam, ki obdelujejo vsaj 3 hektarje uporabnih kmetijskih površin (travniki, pašniki, vinogradi, vrto- vi, sadovnjaki, setvene površine itd.) na goratem območju, in ki se obvežejo, da jih bodo obdelovale se naslednjih pet let. Te obveze so oproščene samo tisti, ki prejema- jo starostno pokojni- no.

Po pravilih, ki so bila doslej v veljavi, je na prošnji zadostovala navedba razseznosti (v hektarjih) obdelanih površin in števila zivali v reji. Doslej so bile te kontrole le birokratskega značaja. Prošnje za leto 1995 pa vsebujejo celo vrsto novosti, med katerimi so najpomembnejše naslednje:

1.) prošnjo je treba izpolniti na posebnih obrazcih, ki so naslovljeni na gorsko skupnost in na EIMA (Ente per gli Interventi sul Mercato Agricolo - zavod za posege na kmetijskem trgu). Podpis na prošnji mora biti overjen na občinskem se- dežu;

2.) obdelane in neobdelane površine kmetije morajo biti navedene na posebnem obrazcu. Za vsako parcelo posebej je treba navesti: katastrsko občino, katastrsko ste- vilko, skupno površino in vrsto kulture. V prime- ru, da se na isti parceli

nahaja več kultur, je treba za vsako navesti površi- no. Opisati je treba tudi upravičenost posesti par- cele (lastnina, solastnina, najem, užitek itd.);

3.) za govedo, rejeno v letu, na katero se nanaša prošnja, je treba navesti mesec in leto rojstva, šte- vilko razpoznavnega znaka zivali (marca di identificazione) oziroma številko državnega ro- dovnikarja (libro genealogico), ki jo je predhodno dodelilo Deželno zdru- ženje rejcev, zraven pa se njihovo razvrstitev po na- slednjih kategorijah:

a) govedo do 6 mese- cev starosti - nobena gla- va velike živine (GVZ);

b) bikci (pitanci) do 6 mesecev do 2 let starosti - 0,6 glave velike živine);

c) bikci (pitanci) z več kot 2 leti starosti - ena glava velike živine;

d) junice od 6 mesecev do 2 let starosti; - 0,6 gla- ve velike živine;

e) krave molznice - ena glava velike živine.

Za ostalo živino v reji, in sicer za konje, stare najmanj 6 mesecev, kože in ovce je dovolj navesti število.

Za dodelitev dopolnil- ne odškodnine pridejo v postev samo tisti zivino- rejski obrati, ki imajo vsaj 7.100 kvadratnih metrov travnikov, pašnikov ali

krmnih površin za vsako GVC (glavo velike živine) v hlevu. V nasprotnem primeru ni mogoče vloži- ti prošnje.

Zivinorejec se s prošnjo obveže, da bo zi- vino, za katero prosi pri- spevek, redil se vsaj šest mesecev po datumu vložitve prošnje.

Visina dodeljenega pri- spevka je odvisna od us- meritve kmetije, in sicer:

- za zivinorejske kme- tije približno 200 tisoč lir letno za vsako GVZ (go- vedo in konji) ter približ- no 30 tisoč lir letno za vsako ovco ali kozo;

- za ostale kmetije pri- bližno 200 tisoč lir letno za vsak hektar (10 tisoč kvadratnih metrov) inten- zivno obdelanih površin, kot so vinogradi, vrto- vi, površine (krompir, zelje, repa itd.), cvetličarske površine in sadovnjakov do 5 tisoč kvadratnih me- trov razseznosti.

Nov način kontrole daje gorski skupnosti na- logo, da letno preveri ve- rodostojnost 20 od- stotkov vloženih prošenj, tako da v petletju pregle- da vse kmetije, ki so za- prosile za prispevek. Kontrola, ki bo izvedena na kmetiji, bo ugotovila, ali se navedeni podatki (katastrski, o obdelanih površinah in zivinorejski) ujemajo z izjavami.

Zeleni Kras pripravlja katalog

Na agroturistični kmetiji Dusana Milica v Repnicu se je pred dnevi sestal odbor agroturističnega zdru- ženja Zeleni Kras. Odborniki in ne- kateri agroturistični delavci in pod- jetniki so razpravljali predvsem o pripravah za iz- dajo brošure ozi- roma kataloga za reklamiziranje kmečkega turizma na Trzaskem. V ta namen je odbor združenja Zeleni Kras zaprosil za prispevek Krasko gorsko skupnost, ki mu je prispe- vek tudi že odo- brila. Z izdajo pu- blikacije so se stri- njali vsi pristoni, zdaj pa bo treba poskrbeti se za vsebinsko in teh- nično zasnovu ka- taloga, ki naj bi izšel se pred iz- tekom letosnjega leta.

Živinorejci proti dvigu davka IVA

Italijanski zivino- rejci so zelo vzne- mirjeni zaradi na- povedi Dinijeve vlade, da bo z no- vim gospodarskim manevrom povisala tudi davek IVA na meso. Predsednik italijanskega zdru- ženja rejcev (AIA) je te dni opozoril, da bi tak ukrep imel hude posledice za gibanje proiz- vodnih stroškov, to pa bi močno okni- lo konkurenčnost zivinorejskih pod- jetij, znižalo bi dohodke rejcev in povzročilo prima- njkljaj v plačilni bi- lanci. Večji davčni priliv, na katerega računa vlada s tem manevrom, pa po mnenju predsed- nika AIA nikakor ne bo mogla nedo- mestiti negativnih posledic, ki bi jih utrpela proizvodnja v zivinorejskih ob- ratih.

KMETIJSKI TRG / STATISTIČNI PODATKI

Inflacija krči predvsem dohodek malih kmetij

V desetletju 1982-92 bruto proizvodnja -23,5%

Studijski urad Zveze kmetov Italije (CIA) je izdelal zanimivo studijo o vplivu inflacije na ceno kmetijskih pridelkov in proizvodov. Studija slo- ni na primerjavi cen v letu 1982 in 1992, ta pa kaže, da se je nominalna cena pridelkov sicer zvišala, pri tem pa ustvarja zgorešen vtis, da se je prihodek kmetov v tem obdobju tudi realno zvišal. Tako se je na primer cena mehkega zita dvignila za 10,8 odstotka, in sicer od 27. 800 lir za stot na 30.800 lir, koruze za 10 od- stotkov (od 27.732 lir na 30.509 lir), krompirja za 29,2 odstotka (od 30.700 lir na 39.667 lir), solate za 88 odstotkov (od 40.500 lir na 76.148 lir), mleka za okrog 70 odstotkov (od 40.800 na 61.500 lir) in goveda za 43,3 odstotka (od 252.000 lir na 361.000 lir).

V resnici pa ni tako, ker je treba upoštevati inflacijo, ki je močno znižala kupno vrednost lire v obra- navnem obdobju. Če pa iste cene, tako zacetne kot končne, izrazimo v različni kupne moči italijanskega bankovca lire v letu 1994, vidimo, da je absolutna cena, ki smo je prej na- vedeli za posamezne proizvode, močno padla.

Tako je na primer cena zita, ki je leta 1982 znašala 27.800 lir na stot, danes 46.940 lir, medtem ko se je ce- na istega pridelka iz leta 1992, ki je znašala 30.356 lir, leta 1994 dvignila na 33.356 lir, kar pomeni, da se je v resnici znižala za 45,7 odstotka.

Če z istim mehanizmom pretvori-

mo ceno ostalih navedenih pridelkov v tisto, ki je veljala leta 1994, dobimo naslednje negativne trende: krompir - 36,7%, koruza -46,1%, solata -7,9%, mleko -26,1% in govedo -29,8%.

Navedli smo seveda le nekaj vaz- nejših pridelkov, ugotovitev pa velja za veliko večino kmetijskih pri- delkov in posledica tega je, da se je vrednost kmetijske bruto proizvodnje v Italiji v primerjanem obdobju znižala za 23,5 odstotka, in sicer od 68.852 milijard lir leta 1982 na 52.687 milijard lir leta 1992. Razlika znaša 16 tisoč milijard lir, kar pred- stavlja dejansko čisto izgubo kmetov samo zaradi inflacije, pri čemer niti ne upoštevamo ostalih dejavnikov, na primer visokega povečanja proiz- vodnih stroškov, ki stvar še po- slabšujejo.

Kmet je zaradi tega dvakrat osko- dovan. Prvič kot proizvajalec, ker z iztržkom ne more kriti povečanih proizvodnih stroškov zaradi inflacije, drugič pa kot potrošnik, ker mora vse dražje placevati.

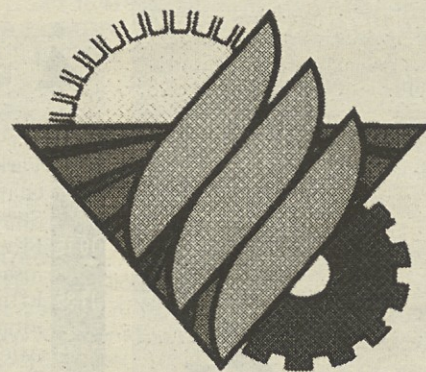
Vse to, kar smo povzeli po stati- stičnih virih, je splošna slika italijan- skega kmetijstva, ki je nedvomno utro- pelo veliko škodo. Toda medtem ko se pri velikih obratih ta padec realne vrednosti proizvodov čuti manj zara- di povečanja storilnosti, ki ga je pri- nesel tehnološki razvoj, se pri malih pridelovalcih, kot je naš primer, to neizmerno bolj čuti, ker se njihova storilnost objektivno ne more bistve- no povečati. (-en)

ENTE FIERA UDINE ESPOSIZIONI

SEVEROVZHOD JE SREDIŠČE KMETIJSTVA

AGRIEST '95

30. VSEDRŽAVNA RAZSTAVA KMETIJSKIH STROJEV IN PRIDELKOV

CREDITO
COOPERATIVO
KMEČKE IN ORBNIŠKE HRANILNICE
Purtanje Julijske krajine

9. - 13. FEBRUAR 1995
SEJMIŠČE V VIDMU
URNIK: 9.30 - 18.30

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

09.00	Ziv zav, ponovitev
09.50	Sest ta pravih in zaroka, pon. 5/6 dela nem. nanizanke
10.15	Vrtljak, pon. 18/28 dela mehiske nadaljevanke
10.35	Domace obrti na slovenskem, 6. oddaja: Pletarji
11.00	Slovenci v svetu glasbe
	a Debevec - Mayer, bas in Ivan Vombergar, klavir
11.30	Obzorja duha
12.00	Biblija, 5. oddaja: Stopnjevanje greha, pon.
12.30	Ljudje in zemlja
13.00	Porocila
13.05	Neprimerna zenska, ponovitev 1/4 dela ameriske nadaljevanke
13.50	Video strani
14.30	Palomino, ameriski film
16.00	Zlate gosli, 1/4 del avstralske nadaljevanke
16.45	Podarim - dobim, ponovitev
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Po domace, ponovitev
18.50	Hugo, igrice
19.05	Risanka
19.20	Loto
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Podarim - dobim
20.40	Brez, dokumentarna oddaja
21.05	Alhambra, pon., spanskega dokumentarnega filma
22.00	TV dnevnik
22.20	Sova: H. de Balzac: Cloveska komedija: Evgenija Grandetova, 7., zadnji del francoske nanizank
23.50	Video strani

SLOVENIJA 2

07.50	Video strani
08.00	Euronews
09.55	G. Verdi: Macbeth, opera
	Sova, ponovitev:
12.20	Severna obzorja, 33., zadnji del ameriske nanizanke
13.10	Holmenkolen: Svetovni pokal v smucarskih skokih, prenos
15.45	Kriz kraz, pon.
	Sportna nedelja
16.45	Slovenj Gradec: DP v rokometu (M): Prevent - Primorske novice, prenos
18.10	Zakljucni strel, sportni film
19.05	DP v alpskem smucanju, slalom (Z), reportaza s Soriske plnine
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
19.50	Zrcalo tedna
20.10	Prostor na soncu , ameriski (cb) film
22.10	Biblija, 6. oddaja: Abraham
22.40	Sportni pregled
23.10	Evropski superpokal v nogometu: Milan - Arsenal, posnetek iz Milana
00.20	Phoenix: Kosarka All Stars, prenos

KANAL A

09.00	Spot tedna
09.05	Robin Hood, risani film
10.00	Video igralnica, oddaja o racunalniskih igrich
10.30	Male zivali, oddaja o hisnih ljubljenskih
10.50	Risanka
11.05	Splosna praksa, ponovitev 8. dela avstralske nanizanke
12.00	Epikurejske zgodbe, oddaja o slovenskih gostilnah
12.10	Helena, glasbena oddaja
12.55	Spot tedna
13.00	Video strani
17.50	Spot tedna
17.55	Burleska Charlieja Chaplina
18.20	Alzir, ponovitev filma
20.00	Vreme
20.05	Tropska vroca III, 14. del nanizanke
	Katina skrivnost
21.00	Kino, kino, kino, oddaja o filmu
22.00	Ameriskih deset, glasbena oddaja
22.30	Vreme
22.35	Spot tedna
22.40	CMT
01.00	Video strani

MMTV (62. kanal)

14.00	MMTV shop, televizijska prodaja
15.00	Vesela nedelja, glasbeno razvedrilna oddaja
18.00	Avtodrom, oddaja o avto - moto sportu, pon.
19.10	Obvestila
19.15	Risanka
19.40	MMTV shop, televizijska prodaja
20.10	Trije Kondorjevi dnevi, film
21.40	Tunnel Vision , film
23.10	MMTV shop, televizijska prodaja
00.10	Video strani
01.00	Deutsche Welle

RAI 1

6.00	Aktualno: Euronews
6.45	Dok.: Kvarkov svet - Potovanje po Severni Ameriki (P. Crawford)
7.30	Otroski variete Aspetta la banda!, risanke, 8.00 L'albero azzurro, 8.30 La banda dello Zecchino, vmes risanke
10.00	Zelena linija
10.55	Masa
11.55	Nabožna oddaja
12.15	Zelena linija v živo
13.30	Dnevnik
14.00	Variete: Domenica in (vodita Mara Venier, Stefano Masciarelli), vmes (15.50, 16.50) sportni oddaji Cambio di campo in Solo per i finali)
18.00	Dnevnik
18.10	Sport: 90. minuta
18.40	Variete: Domenica in
19.50	Vreme, dnevnik in sport
20.40	Nan.: Pazza famiglia - La prima volta di Valeria - L'ospite è sacro, ma (i. E. Montesano, A. Casella)
22.40	Sportna nedelja, vmes (23.25) dnevnik
0.05	Dnevnik in vreme
0.15	Aktualno: TGR Sredozemlje
0.45	Bobby Solo na turneji
1.30	Nad.: I miserabili ('64, i. G. Moschin, G. Lazzarini, L. Goggi, R. Lupi, 7. del)

RAI 2

6.55	Variete: In famiglia, vmes (7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 9.30, 10.00) dnevnik TG2
10.05	Disneyeve risanke
10.40	Kviz: Che fine ha fatto Carmen Sandiego?
11.30	Nan.: Blossom
12.00	Variete: In famiglia (2.)
13.00	Dnevnik in vreme
13.40	Variete: Italiaride (vodi Giancarlo Governi)
14.25	Film: Il granduca e Mister Pimm (kom., ZDA '63, i. G. Ford, H. Lange)
16.20	Domenica Disney, vmes (17.10) film Il fantasma del pirata Barbanera (fant., ZDA '67, i. P. Ustinov, S. Pleshette)
19.00	Nogomet A lige
19.35	Vreme in dnevnik
20.00	Sport: Domenica sprint
21.00	Film Perry Mason: L'ospite d' onore (krim., ZDA '93, i. R. Burr)
22.45	Aktualno: Uomini (vodi Antonella Boralevi)
23.30	Dnevnik in vreme
23.50	Protrestantizem
0.20	Videosapere: Malaparte
1.20	Nan.: Soko 5113
2.05	Sanremo Compilation

RAI 3

6.45	Variete: Fuori orario
9.45	Glasba: Ognjeni ptic (I. Stravinski)
10.15	Film: Situazione pericolosa (krim., ZDA '41)
11.35	Film: Il terzo uomo (dram., VB '49)
13.15	Atletika: IP v krosu
14.00	Dezelni dnevnik
14.15	Popoldanski dnevnik
14.25	Sport: Quelli che aspettano..., 14.55 Quelli che il calcio...
17.00	SP v umetn. drsanju - Hitrostno drsanje
17.55	Film: Scuola delle mogli
18.45	Sport: Domenica gol
18.50	Vreme, dnevnik, dezelneste vesti, sport
20.05	Variete: BlobCartoon
20.30	Aktualno: Chi l'ha visto?
22.30	Dnevnik in vreme
22.45	Variete: Il laureato (vodita Piero Chiambretti in Paolo Rossi)
24.00	Pregled tiska in vreme
0.20	Film v originalu: Le tendre ennemie (kom., '36)

RETE 4

7.50	Film: I ragazzi del juke box (kom., It. '59)
9.30	Teleprodaja: Affare fatto
10.00	Nedeljski koncert
11.00	Aktualno: C'eravamo tanto amati story
11.30	Dnevnik TG 4
12.00	Aktualno: Medicine a confronto
13.30	Dnevnik
14.00	Film: Cars Duel - La fantastica sfida (kom., ZDA '80, i. K. Russell)
16.00	Nan.: Tempi migliori (kom., ZDA '88)
18.00	Film: Otto milioni di modi per morire (dram., ZDA '86, i. Jeff Bridges), vmes (19.00) dnevnik
20.30	Variete: Una sera c' incontrammo
22.30	Nan.: I casi di Rosie O'Neil, 23.30 dnevnik
23.40	Nedeljski koncert
0.45	Film

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
9.00	Nabožna oddaja
9.45	Dok.: 5 celin, 10.30 La compagnia dei viaggiatori (vodi Licia Colò)
12.00	Risanka: Simpsonovi
12.30	Glasba: Superclassifica Show, vmes (13.00) dnevnik
13.30	Varieteja: Gommapiuma, 13.45 Buona domenica (vodijo G. Scotti, G. Carlucci, C. Pistarino)
18.15	Nan.: Nonno Felice
18.45	Variete: Buona domenica
20.00	Dnevnik TG 5
20.30	Film: Il testimone più pazzo del mondo (kom., ZDA '90, i. S. Martin)
22.30	Aktualno: Rotocalco, 23.00 Nonsolomoda, 23.30 Knjizne novosti
24.00	Dnevnik
0.15	Kulturni tehnik: L'angelo
0.45	Sgarbi settimanali

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
10.25	Nanizanke
12.25	Odprti studio
13.00	Sport: Vodic nogometnega prvenstva
14.00	Odprti studio
14.30	Film: Il ragazzo dal kimono d'oro (pust., It. '87)
16.30	Nan.: Paradise (i. Lee Horsley)
17.30	Film: Vital Signs - Un anno di vita (dram., ZDA '90, i. D. Lane, A. Pasdar)
19.30	Odprti studio, vreme
20.00	Variete: Benny Hill
20.30	Nan.: Highlander - Duelo finale (i. A. Paul, Stan Kirsch)
22.30	Sportni odd.: Pressing (vodi R. Vianello), 23.45 Mai dire gol - Pillole
24.00	Italia 1 sport
1.10	Film: Dove è finita la 7.a compagnia? (kom., It.-Fr. '73, i. A. Maccione)

TELE 4

19.15	22.10, 0.10 Dogodki in odmevi
20.30	Nad.: Kalifornija, 21.20 nan. Le spie

MONTECARLO

14.00	18.45, 20.25, 22.30 TG
12.15	Verde Fazzuoli
14.10	Film: Convoglio verso l'ignoto (vojni, '42)
19.15	Nan.: Ai confini dell'Arizona - Sopravvivenza
23.00	Nan.: Monsters

Koper

16.00	Euronews
16.15	Po meri cloveka - popotovanje skozi ljudsko glasbo med starimi in novimi koreninami »Folk« '94» Soocanje izkusenj, pon. 1. dela
16.55	Achtung Baby!, oddaja o kulturi, avtor: Roberto Ferrucci
17.25	»Il piacere degli occhi«, tedenska oddaja o filmu
18.00	Slovenski program
	Kam vodijo naše stezice
19.00	TV dnevnik
19.30	»Canale 27«, tedenski tv spored
20.00	Euronews
20.25	Zrebanje lota
20.30	Hudicev porocnik, 2/2 del nadaljevanke
	Igrajo: Helmut Griem, Ian Charlesn, Barbara de Rossi in drugi; rezija: John Goldschmidt
22.15	Dnevnik
22.30	Svet danes
.....	Horoskop

ORF Avstrija 1

09.00	Tatinska sraka
09.30	Volkovi iz Willobyja, angl. - am. film
	Pogovor s tiskom
12.00	Tednik
13.00	Cas v sliki
13.10	Zlata dekleta
13.35	Kdo je opicam ukradel sladkor, italijanska komedija, 1982
	Igrajo: Adriano Celentano, Enrico Montesano in drugi
15.25	Hisa v Jeruzalemu
15.30	Otroski program
16.35	Parker Lewis
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Melrose Place
18.00	Cas v sliki
18.05	Baywatch
19.00	Nas hrupni dom
19.30	Za vse case, 5. del
	Dober pes se ne izgubi
20.15	Za vse case, 6. del
	Locena od mize in postelje
21.05	K 1
21.50	Cas v sliki/sport
22.15	Vse ali Nitsch
23.00	Vizije
23.08	Candida , musical Leonarda Bernsteina
01.35	Video strani

ORF Avstrija 2

09.00	Cas v sliki
09.05	Pan - optikum
09.15	Oddaja
11.00	Veliki beli morski pes, pon.
11.50	Pogledi od strani
12.15	Dober dan, Koroska
14.00	Z mocjo sonca
14.45	Sportno popoldne
10.45	Pogledi od strani
16.30	Zivljenje kot v romanu
17.15	Klub za seniorje
18.25	Slika Avstrije
18.50	Kristjan v casu
19.00	Avstrija danes
19.30	Cas v sliki
19.48	Sport
20.15	Smrtonosni denar - zakon Belmontovih, nemski film
21.45	Avanti, Avanti, ameriska komedija, 1972
	Igrajo: Jack Lemmon, Juliet Mills in drugi
00.10	Briljanti in kamenje, angl. kom., 1974
01.35	Video strani

Hrvaška 1

08.45	TV-koledar
08.55	Porocila
09.00	Zajckove zgodbe , risanka
09.25	Bozji oklep, ameriski film za otroke
11.00	Porocila
11.05	Malavizija
13.00	Narodni obicaji
13.30	Mir in dobrot
14.00	Duhovni klic
14.05	Porocila
14.10	Plodovi zemlje
15.00	Zapolnitev programa
15.35	Opera Box
16.05	Drazba, dokumentarna oddaja
16.35	Kolo, srece
16.45	Srecni dnevi, humoristicna serija
17.10	Porocila
17.20	Babici na bojni nogi , ameriski film, 1991
	Igrajo: Suzanne Pleshette, Debbie Reynolds, Courtney Cox, John Terlesky in drugi
18.50	Mojster Fantaz, risanka
19.15	TV fortuna
19.30	Dnevnik
20.00	Vreme
20.02	Sport
20.10	Sedma noc, zabavnoglasbena oddaja
21.55	Dr. Quinn, 3. del ameriske nanizanke
22.45	Slika na sliko
23.25	Sport
23.45	Porocila
23.50	Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.25	Cro Pop Rock
18.10	Kosarka: NBA pregled
18.45	Tenis: ATP turnir
19.15	Risanka
19.30	Dnevnik
20.10	Crno - belo v barvah: Pomlad , ameriski film, 1937
	Igrajo: Jeanette MacDonald, Nelson Edd, John Barrymore
00.2	Phonix: Kosarka: All Star - Game, prenos
03.00	Video stran

MTV Madžarska

07.20	Risanka
07.50	Biblija
07.55	Racunalnistvo
08.30	Leporelo, nedeljski magazin
11.00	Glasbeni butik
12.00	Zvbn, video strani
12.05	Otroski program
13.05	Gospodicna, serija
15.05	Delta, znanstveni porocivalec
15.35	Reformatorski verski program
16.00	Disneyeve risanke
17.05	Bosi, moda in spektakel
17.35	Kratki film
18.25	Kolo srece
19.00	Teden, notranjpolitici pregled, vmes porocila
20.05	Deklamacija
20.15	Caraj za svoje zivljenje, kriminalka
21.50	Dnevi obleganja Budimpeste, 51. zadnji dan
21.55	Kuba in kokain , dokumentarni film
22.50	Portret: Jurij Simonov

TV SLOVENIJA 2 22.10
BIBLIJA,
Abrahamova vloga

Očka Abrahama častijo pripadniki vseh treh velikih monoteističnih verstev (kristjani, judje in muslimani) kot »očeta vseh verujočih«. Njegova zgodba je zelo človeška, saj ga prav nič ne idealizira. Ob pazljivem branju zlahka ugotovimo, da nikakor ni bil brez napak, toda brezmejno je upal in veroval in to je njegova odlika. Brez obotavljanja je zapustil varno domačo okolje in se podal v neznano. Še hujša preizkušnja ga je čakala, ko je Bog zahteval od njega daritev edinega sina, kar je bilo v očitnem nasprotju z obljubo, da bo postal oče velikega naroda. Ob vseh preizkušnjah pa se je njegova vera le krepila.

2/5 TV SLOVENIJA 1 14.30
PALOMINO,
ameriški barvni film

Scenarij: Karol Ann Hoeffer
Po romanu Danielle Steel
Režija: Michael Miller
Fotografija: Lloyd Ahem
Glasba: Dominic Frontiere
Igrajo: Lindsay Frost, Eva Marie Saint, Rod Taylor, Beau Gravitte, Michael Greene, Lee Horsley
Po romanu Danielle Steel je nastal tudi film Palomino, s simboličnim naslovom: Palomino je namreč konj, ki se rodi povsem bel in nato ostane svetel. Steelova ga primerja z lepoto in lasmi glavne junakinje Samantha, okoli katere se vrta vsa zgodba. Samantha je uspešna fotografinja, poročena s TV novinarjem. Zdi se, da bi morala biti srečna, toda nedoma se mož želi ločiti, ker hodi s slavno TV zvezdico. Samantha ni mogla roditi otrok in zdaj je prepričana, da je prav zato konec z njenim zakonom. Po nekaj mesecih samotarjenja in razmišljanja ji prijatelj svetuje, naj skuša vsaj za nekaj časa spremeniti način življenja: svetuje ji ranch, kjer prebivajo tudi njeni prijatelji, ki pa jih že dolgo ni videla. To novo okolje in povsem drugačen način življenja ter dožemanja realnosti pa Samantha povsem spremeni življenje in vanj vnese marsikatero, tudi nevarno pustolovščino. Tako kot vedno, filmsko zgodbo uvede pisateljica Danielle Steel, ki trdi, da je to zgodba o kavbojih in da se je izjemno zabavala ob pisanju svojega romana.

TV SLOVENIJA 1 11.00
SLOVENC V SVETU GLASBE,
oddaja o glasbi

Izseljevanje Slovencev je v zadnjem stoletju po eni strani povzročilo izgubo občutnega odstotka ljudi, ne glede na vzroke in čas izselitve, po drugi strani pa je morda napočilo najbolj srečno obdobje za narodovo zgodovino, ko se v samostojno Slovenijo vračajo izseljenci ali že njihovi potomci - za stalno ali le na obisk - obogateni z izkušnjami in znanji, pridobljenimi v širnem svetu. Premalo se se zavedamo, koliko naših ljudi se je razšlo v prostranstva takorekoč vseh kontinentov in kako srčno so se znali spopasti z življenjskimi razmerami, kamorkoli jih je zaneslo. Mnogi so se izkazali s svojim privatnim in javnim delom in najbrž nam njihovi dosežki vlivajo ponos in pokončnost v naša domača, tolikokrat vse preveč malodušna občutja. Pred dobrim letom sta se v Ljubljani pod pokroviteljstvom Družine predstavila dva mlada glasbenika iz Buenos Airesa. Oba sta na začetku svoje glasbene poti, za katero je mogoče slutiti, da bo uspešna. Vročila ju bo v tuje kraje, gotovo pa nam bo njun uspeh v ponos. Basist Luka Debevc-Mayer, rojen 1967, leta v slovenski glasbeni družini, se je petju posvetil šele po dokončani filozofski fakulteti, čeprav je že od mladih nog deloval pri raznih zborih in komornih skupinah. Svoje pevsko znanje je izpopolnjeval v inštitutu znamenitega Teatra Colon. Ivan Vombergar se po zaključku konservatorija še nadalje izpopolnjuje, poleg spremljanja pevcev sodeluje tudi pri različnih skupinah, od popularnih do klasičnih. Iz njunega ljubljanskega koncerta smo izbrali skladbe Mozarta, R. Straussa, Ginastera, Guastavina, Jožeta Trošta, F.S. Vilharja in M. Tomca.

TV SLOVENIJA 1 22.20
ČLOVEŠKA KOMEDIJA,
Evgenija Grandetova

Evgenija je lepo vzgojena hči, živi in francoskem podeželju, ki za vsak rojstni dan dobi od svojega očeta zlatnik. Stari jo obožujejo in pripravljajo se na izbiro zanjo primernega ženina, kar pa žal ni lahko. Vse se spremeni, ko k njim prispe Evgenijin bratranec, mondeni Parižan, v katerega se Evgenija takoj zagleda. Toda za njim prispe tudi pismo, v katerem je gospodu Grandetu objavljeno, da je njegov brat napravil samomor in pustil hude dolgove. Šramota in onečaščenje padeta na mladega Parižana, saj je ostal brez premoženja. Evgenija mu ponudi svoje zlatnike, njen ljubljene pa odide med legionarje, da bi si spet pridobil premoženje. Obljubita si zvestobo, toda Evgenija, ima še eno težavo.

ORF 13.30
DOBER DAN KOROŠKA
informativna oddaja

Vse je pesem... v ORF teatru v Celovcu: S počastitvijo slovenskega kulturnega praznika tudi izven matice, je 8. februar dogodek za vseslovensko kulturno srečanje. »Evropskec biti na Koroškem!«: Tudi v Šentvidu ob Glini se učijo slovensko
Dr. France Vrbinc: Lepota materinega jezika mu je življenjski smisel

TV SLOVENIJA 1/ NOCOJ OB 20.40

Hrepenenje v višine

Brez, dokumentarni film

Odkar sta pred 208 leti Balmat in Pacard kot prva človeka stopila na najvišji vrh Evrope Mt. Blanc, se je tej gori marsikaj zgodilo. V njegovih stenah so se preizkusali najbolj drzni osvajači nekoristnega sveta.

Nekoč je bil vzpon na Mt. Blanc dogodivščina, danes pa je mnogokrat le tekmovanje. Zadnjič je domaćin iz Chamonixa porabil do vrha le stiri ure, pred leti pa je Italijan iz Milana cela dva meseca preživel tam gori. Tudi poroka je že bila in za-

govor diplomatske naloge, pa papež je maseval. S helikopterjem jih pripelejo na vrh, potem pa skacejo s padali in zmaji, smučajo in deskajo, se spuščajo s kajakom in bobom. Ampak večino se vedno vleče neko hrepenenje. Dalje, više, teže. Julija lani je Slovenec Mirko Lebar s prijatelji priplezal na Mt. Blanc tako kot se nihče pred njim. Njegova življenjska hrepenenja so ujeta v filmu BREZ.

Scenarij, kamera, režija: Matjaz Fistravec; **glasba:** Mitja Reichenberg; **koprodukcija:** Studio ALP Maribor in Dokumentarni program TVS.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Video; 11.00 The Big Picture; 11.30 European Top 20; 13.30 First Look; 14.00 Šport; 14.30 Video; 18.00 Real World 3; 18.30 MTV News-Weekend Edition; 21.00 120 Minutes; 23.00 Beatles & Butthead, pon.

SKY ONE

14.30 Here's Boomer; 15.00 Entertainment This Week; 16.00 Star Trek: Seep Space Nine; 17.00 Coca Cola Hit Mix; 18.00 Rokoborba; 19.00 Simpsonovi; 20.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Melrose Place; 22.00 Star trek, The Next Generation; 23.00 No Limit

PRO 7

06.25 Risanke; 11.45 Primer za profesorja Chasea; 13.45 Ben Cropp, avstralski dokumentarni film; 14.45 Emmeran; 13.55 Willy Milly, ameriška kom., 1986; 15.30 Cassandra Crossin, it.-nem. akcijski film; 17.55 Matlock; 20.15 Spaceballs, ameriška zf. parodija; 22.10 Palm Beach Duo; 23.10 McBain, ameriški akcijski film, 1991

PREMIERE

07.55 Leto kometa; 14.30 Hokej, nemška liga; 17.30 Premiere; 17.45 Sedem najboljših let, am. tragikomedija; 20.00 Premiere, napoved programa; 20.15 Dave, am. politična kom.; 22.15 Brez sledi, am. pihološki triler

SAT 1

06.25 Otroški program; 07.50 Komisar Rex, ponovitev; 08.45 Princeška Olympia, italijanska komedija; 10.30 Trije tekmeči, ameriški vestern, 1955; 12.40 Da, da, ljubezen na Tirolskem, nem. kom.; 1955; 14.25 Trikrat v Mehiko, ameriška kom.; 16.30 Black Fox 1. 6., am. vestern; 19.00 Poročila; 19.20 Peter Ustinov predstavlja Terro Magico; 20.15 A. S.; 21.15 Chichago Hope; 23.30 24 ur; 00.05 Veliki Gatsby, ameriška melodrama, 1973

EUROSPORT

08.30 Akrobatsko smučanje; 09.30 Smučarski skoki, prenos iz Osla; 15.30 Hitrostno, drsanje, pon.; 16.00 Plavanje, prenos iz Sheffielda; 18.00 Tenis, posnetek ATP turnirja iz Dubaja; 22.00 Atletika, posnetek mitinga v Gentu; 20.00 Boks; 01.00 Tenis

RTL

05.30 Za otroke; 11.30 Nazaj v preteklost; 12.30 Tropaska vročica; 13.30 Kdo je sef?; 14.00 Teniški čudeži; 14.30 Splash Too - morska deklica iz New Yorka, am. kom. 1988; 16.30 Hudčeva desna in leva roka, it. vestern kom., 1969, am. komedija; 19.10 Westerdeich, 3. del nemške družinske serije; 20.15 Mystery Date - skrivnostni zmenek, am. kom. 1991; 22.45 Prime Time

RTL 2

04.50 - 15.35 Ponovitve; 15.35 California Highschool; 16.05 Nasmehnite se, prosim; 16.40 Super Scott; 19.05 Acapulco H. E. A. T.; 20.00 Poročila; 20.15 Zdravnica dr. Quinn; 21.15 Cobra; 22.10 WWF Wrestling

SKY MOVIES

15.00 The Sinking Of The Rainbow Warrior; 17.00 The Last Remake Of The Beau Geste; 19.00 Dead Men Don't Wear Plaid; 21.00 The Bodyguard; 23.10 Farewell My Concubine

MOVIE CHANNEL

13.30 Lord Love A Duck; 15.15 A tree Grows In Brooklyn; 17.25 Spencer's Mountain; 19.20 Ride With The Wind; 21.00 National Lampoon's Loaded Weapon 1; 23.00 The Body Snatchers

FILMNET +

14.25 Not Quite Human; 16.50 Nogomet; 20.00 City Of Joy; 22.10 The King's Whore

SUPER CHANNEL

05.30 Novice; Gospodarstvo; Počitniški cilji; Super Shop; Ushuica; 15.00 Srečanje s tiskom; 16.00 McLaughlinova skupina; 16.30 Gospodarstvo; 17.00 Golf; 18.30 Kolesarstvo; 19.30 S prvim razredom okoli sveta; 20.00 Moda; 21.30 Govorimo o jazzu

CNN

06.00-23.00 World News; 09.30 Science And Technology; 10.30 Style; 14.30 Earth Matters; 15.00 Larry King Weekend; 16.30 Future Watch; 17.00 World Report; 17.30 This Week In NBA; 19.30 Diplomatic Licence; 20.30 Global View; 23.00 CNN Late Edition; 00.00 The World Today; 01.30 Managing; 03.00 CNN Presents

RADIO

Slovenija 1

5.00, 6.00, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 13.00, 17.00, 23.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Duhovna misel; 7.50 Biovreme; 8.05 Igra za otroke; 9.05 Sledi časa; 10.05 Vsaka vas ima svoj glas; 11.05 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 12.05 Na današnji dan; 13.25 Za naše kmetovalce; 14.15 Poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Pod domačo lipo; 17.05 Naš gost; 18.00 Nedeljska reportaža; 18.30 Zborovska glasba; 19.45 Lahko noč, otroci; 22.30 Informativna oddaja v tujih jezikih; 22.40 Za prijeten konec dneva; 23.05 Literarni nokturno.

Slovenija 2

5.00, 6.00, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Zvezdni pregled; 8.40 Kulturne prireditve; 9.30 SP v smučanju; 9.45 Stergo ergo; 10.00 Uganka; 10.40 Gost; 11.35 Obvestila; 13.00 - 19.00 Športno popoldne, vmes Smučanje, aktualne informacije in glasba; 15.10 Dogodki in odmevi; 19.30 Top albumov; 21.00-23.00 Drugi val, vmes Zrcalo dneva, vreme, promet.

Slovenija 3

8.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.05 Na poljani jutro; 8.30 Preludij; 9.00 Maša; 10.05 Orkestri in solisti; 13.05 MePZ Svoboda Soštanj; 14.05 Humoreska; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 S prijatelji glasbe; 18.05 Spomini, pisma, topisi; 19.30 Cerkevna glasba; 20.00 Sedmi dan; 20.15 Operne plošče; 22.05 Nove prevopne strani; 22.30 Velika maša op. 27 (W. Petersen); 23.55 Lični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 10.30, 17.30 Poročila; 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Otvaritev, napoved, koledar; 8.20 OKC obveščajo; 9.00 Za zdravje; 9.15 Od zrna do klasa; 9.30 Po domače; 10.10, 10.50, 11.10 Primorski kraji in ljudje; 11.30 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Du jes - humoristična oddaja; 14.30 Nedelja na športnih igriščih; 19.00 Dnevnik-prenos RS; 19.30-23.15 večerni program Modrega vala RK.

Radio Koper

(italijanski program)

8.30, 10.30, 13.30, 17.30 Poročila; 7.15, 12.30, 19.30 Dnevnik; 8.00 Radijska igra; 9.00 Saltimbanchi; 9.30 Kulturna poročila; 9.45 Knjižne novosti; 10.00 Film tedna, gledališče; 11.00 Narečna oddaja Su e zo per le contrade; 11.30 Aktualnosti; 12.00 Glasba po željah; 14.30 Športna nedelja; 17.32 Lestvica LP; 18.00 London Calling (1x mesečno Alpe Adria Magazine); 20.00 Prenos RMI.

R. Glas Ljubljane

6.15, 11.15, 12.15, 15.15,

17.15 Poročila; 7.00 Calimero in otroci; 9.30 Kam danes v Ljubljani; 10.00 Horoskop; 12.00 Duhovna misel; 13.00 Reportaža; 14.00 Glasbena lestvica; 15.00 Voden program; 17.15 Hollywood; 18.00 Mi smo od tam doma; 19.00 American Top 40; 22.30 Jazz galerija; 1.00 Sat.

Radio Kranj

5.30 Dobro jutro; 7.40 Pregled tiska; 11.00 Po domače na kranjskem radiu; 12.00 Mali oglasi; 12.30 Osmrtnice, zahvale; 12.40 Kmetijska oddaja; 13.00 Dobrodošli med praznovanci; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.20 Hitro, daleč, visoko; 18.20 Kino kviz; 19.30 - 24.00 Večerni pr. - Lestvica Radia Kranj.

Radio Maribor

9.00, 10.00, 13.00 Poročila; 19.00 Dnevnik; 9.05 Iz roda v rod; 9.30 Vstopite, prosim; 10.05 Marjanca; 11.00 Kmetijska oddaja; 11.25 Osmrtnice, obvestila; 11.35 Meh za smeh; 12.00 Mariborski feljton; 13.05 Želeli ste; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Želeli ste; 18.00 Šport in glasba; 20.00 Nedeljski klepet; 23.15 Nočni program.

Radio Študent

11.00 Pokloprodpotop; 12.00 Nisam ja oдавde; 15.30 Statistični koledar Slovenije 1994; 17.00 Pripravljanje odra (R. McFarlane, Iran-kontra); 18.00 Koncertne napovedi; 19.00 TB: The Walkabouts; 20.00 Parabola (S. Weber, 2. del); 21.00 Oldies Goldies Chart; 23.00 Koncert: G. Cartwright & A. Elias.

Radio Trst A

8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 14.00 Poročila; 8.20 Koledar; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Maša iz cerkve v Rojano; 9.45 Pregled slovenskega tiska; 10.00 Mladinski oder; Dečki Pavlove ulice (F. Molnar, r. M. Sosič, 1.); 10.20 Veselo po domače; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.15 Orkestralna glasba; 11.30 Nabozna glasba; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Obzornik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Mala scena: Cudežen otrok (L. Turk, 2. leto obzori, 1. nad., pon.), nato Potpuri; 15.00 Krajevne stvarnosti, nato Soft music; 16.00 Šport in glasba; 17.00 Krajevne stvarnosti: Iz naših prireditev, nato Potpuri; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Izmenično Jutranji val - Nedeljska matineja.

Radio Koroška

6.30-7.00 Dobro jutro na Koroškem - Duhovna misel (žpk. Janko Kristof, Šmarjeta); 18.10-18.30 Dogodki in odmevi.

	AVTOR: SIMON BIZJAK	STAREJSA, CASTITLJIVA ZENSKA	1	ORGANIZA- TOR SL. UCITELJSTVA (MIHA)	REKA SKOZI GLAVNO MESTO TIROLSKE	PRISTANIŠČE V IZRAELU	TJASA ANDREE	ČLOVEK, KI DVORI	MEJNI PREHOD Z ITALIJO	NANDE VIDMAR	VRVAR (STAR.)	VELIKO AM. MESTO V TEKSASU	TRINITRO- TOLUEN	
	IZREDNA MAJHNOST													
	SL. ALPSKA SMUCARKA													
	ZADETEK TREH STE- VILK PRI TOMBOLI						VLADO ZABOT ZEM. OŽINA NA MALAKI			STAR SLOVAN TOMAZ TERČEK				
	EGIPČ. BOG SONČA HUDE SANJE				MOCNICA PRI MLINU	IZRAZ PRI KVARTANJU SL. TV VODI- TELJICA							NAJDALJŠA REKA ITALIJE	
											NATASA PIRC ARKADA, OBOK			
	LIRSKA PESNISKA OBLIKA IT. IZVORA	ZEVSOV ALI ATENIN SCIT	PREDEL PAS IT. MESTO OB REKI TICINO		PISATELJ FLISAR SOSEDA IRANA					FILMSKA ZVEZDA V ZDA				KRUTI RIMSKI CESAR
PROSTOR ZA LOCEVANJE RUDE OD JALOVINE							JOZE OLAJ			VOĐENA HRUSKA NEM. PESNI- CA SEIDEL				IZTOK MLAKAR
STUD. GNUS				ST. POVRŠIN- SKA MERA MODEREN PLES			TROJA					REKA V LITVI ČLOVEK BREZ ZOB		ORODJE ZA ROČNO MLACEV
TIP LADINEGA AVTOMOBILA				PODSTAVEK, STOJALO (STAR.)			SLABS. OZ- NAKA ZA KOROSKEGA SLOVENCA							PAUL ELUARD BIZMUT
URADNIK V STAREM RIMU				DVOZIVKA			IGRAJKA BEGOVIĆ ČLOVEK, OSEBA			DESETI MESEC				
JEZERO NA FILIPINIH (IZ CRK LATA)				ZLATO KRAJ BLIZU POSTOJNE	EMIL NAVISEK	GORDANA (OKR.) USTNA				KOZJE PARJENJE	KNJIZEVNICA NJATIN	MAJHNA ODPRTA POŠKODBA ELIDA		
	PISANA BOMBAZNA TKANINA	SNOV, MATERIJA	EDVARD STANIC		NEM. UM. IN PEDAGOG (JOSEPH)			PRAVO (LAT.)	PREPROSTO LJUDSTVO V STAREM RIMU					VRSTA VRBE
KLAVDUJ TUTTA			RIGIDNOST, OKORELOST	NEKDANJI BANTUSTAN V JAR					ODNOS, RAZMERJE					TOPILO ZA LAKE
ZOGA ZUNAJ IGRISCA				SL. LITERARNI ZGODOVINAR (ALOJZIJ)	SKRIVANA STVAR VRTNA SENCICA				ZGANJE IZ SLIV, SLIVOVKA					CIRKUSKO PRIZORIŠČE
RT PRI VALENCIJ				ALOJZ GRADNIK TALISOVA ORANZADA		UNITED NATIONS	NACE SIMONČIĆ GLAS, ZVOK		AVDIO- VIZUALNA PRIPRAVA S KOLUTOMA					ELEMENT (OKR.) MESTO NA J. NORVESKE
VISOKA PLANOTA V SV. FRANCJI					JOSIP BROZ SADJE IN			NEKDANJI SL. PRESED. KANDIDAT (LJUBO)	NAPAKA PRI DELOVANJU STROJA	NAJBOLJ RAZSIRJENA RASTLINA	AVSTRISKA ZVEZNA DEZELA (ORIG.)	CRUISE TOM SREDIŠČE VRTENJA		OČE RUSKO MESTO OB DESNI
3													KRAJ V BRKINIH OBLIKA STEBLA	
ITALIJANSKA POROČEVAL- SKA AGEN.				ERICH ENGEL URBAN FRANC	BREZVEREC, BREZBOŽNIK GLASB. PEDA- GOG DARIAN								ODPADNO ZELEZO IGOR TORKAR	
TVORBA V PANJU				UNIVERZA V LOS ANGELESU			EDVARD RAVNIKAR	RUSKO MESTO OB DONU	PRETEPAČ PRIPRAVA ZA IGRANJE			REMBRANDT. RODB. IME VRSTA DETELJE		EDINA HCI
														HRIB NAD BEOGRADOM
														SUITA RIMSKEGA- KORSAKOVA
	BAJESLOVNA ZIVAL, SAMOROG								ORODJE ZA ORANJE PLOD ZITA			TRAVNIŠKA ZDRAVILNA RASTLINA	UPANJE FINSKI ARHITEKT SAARINEN	
	SIMON JENKO				SPAJKA	ČLOVEK, KI RAD PJE ANTON LAJOVIĆ			SVIČARSKI ALPSKI SMUČAR KAELIN	SL. PEVEC (VLADO) PREMIK PO ZRAKU				
	TRDONEBNI GLAS								2 3					NIKOLA TESLA VELETOK V SIBIRIJI
	REVOLUCIO- NAR RIBAR								IZDELOVALEC VELIKIH SIT					DESNI PRITOK VOLGE
	PERJE PRI REPI					TVORBA V GOBCU KITOV			SL. PESNIK, BRAT SREČKA KOSOVELA					NOČNO ZABAVIŠČE

Gesla prejšnje križanke

Placido Domingo, Luciano Pavarotti, Jose Carreras, 1 - Nicolai Gedda,
2 - Peter Schreier, 3 - Alfredo Kraus

Rešitev prejšnje križanke

Vodoravno: naravoslovka, imaginarnost, Casares, azil, otip, Kajn, LE, liman, NP, mit, Pia, aki, me-
til, analgija, nadmoč, kupola, letargija, Riad, Pacifik, ER, Caecilia, Nemo, irida, Meri, Danilov-
grad, Aaron, Asad, DK, makro, Juon, nemota, teren, poslovica, IC, DJ, arni, Ibert, peron, Fo,
anato, Tati, Atala, team, ličinke, ete, večer, Inki, FS, svirel, ara, slinar, srna, Asta, Rinka, Zingre,
agava, Cannon, EL, AL, oidij, Perth, Stanko, Jose Carreras, trasa, KK, OD, Akela, iks, Rapp, Inuiti,
Atal, Aniara, Te, Mao, Ate, ujetost, reaktivec, Serapis, katarakt.

GLEDALIŠČA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815
Danes, 12. februarja, ob 20. uri: Sinja Ozbolt - ZRCA-LJENJE (DP). Predstava bo se v petek, 16., in v petek, 17. februarja, ob isti uri.

SNG DRAMA, tel.: 061/221-511

V ponedeljek, 13. februarja, ob 19.30: D. Jovanović - UGANKA KORAJZE, za abonma dijaski 9 večerni in izven. Predstava bo se v petek, 16. februarja, ob isti uri, za abonma studentski tretji in izven.
V torek, 14. februarja, ob 19.30: D. Zajc - GRMACE, za abonma torek in izven.
V sredo, 15. februarja, ob 19.30: A. P. Cehov - CESNJEV VRT. Gostovanje TEATRA GARAGE iz Zagreba.

MALA DRAMA, tel.: 061/221-511

V sredo, 15. februarja, ob 20. uri: W. Allen - ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM.
V petek, 16. februarja, ob 20. uri: M. Jesih - LJUBITI, za izven.

MGL, tel.: 061/210-852

V ponedeljek, 13. februarja, ob 19.30: M. Camoletti - PRIDI GOLA NA VEČERJO, za izven.
V torek, 14. februarja, ob 19.30: E. Flisar - STRIC IZ AMERIKE, za izven. Predstava bo se v petek, 17. februarja, ob isti uri, za izven.
V sredo, 15. februarja, ob 19.30: E. Ionesco - PLEŠATA PEVKA, za izven. Gostovanje gledališča ZATO iz Ptuja.
V petek, 16. februarja, ob 19.30: J. Godber - NA SMUCISCU, za izven.

KUD FRANCE PRESEREN, tel.: 061/332-288

Danes, 12. februarja, ob 20. uri: improloga PILOTI : GILS NASA KABINET.

IGL, tel.: 061/314-962

VELIKI ODER
Danes, 12. februarja, ob 11. uri: VELIKI KIKIRIKI, za izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

V sredo, 15. februarja, ob 19.30: A. Hieng - ZAKLADI GOSPE BERTE, za abonma red E. Predstava bo se v petek, 17. februarja, ob isti uri, za izven.

KRIZANKE

V sredo, 15., in v petek, 16. februarja, Viteška dvorana ob 20. uri: M. Kmecl - ANDREJ SMOLE - ZNAME-NTI SLOVENEČ.

GALERIJA SOU, tel.: 061/13 13 282

Danes, 12. februarja, ob 20. uri: gledališki projekt PREDSTAVA.

CELJE

SLG CELJE, tel.: 063/25-332
V ponedeljek, 13. februarja, ob 11. uri: A. Wendt - TI-

CEV JAKA, za abonma čebelica 1 in ob 15.30, za abonma 1. solski in izven. Predstava bo se v torek, 14. februarja, ob 10. uri, za abonma čebelica 3 in ob 15.30, za abonma 4. solski in izven.

DNEVI KOMEDIJE
do 26. februarja

Danes, 12. februarja, ob 17. uri: A. Nicolaj - NI BILA PETA, BILA JE DEVETA.
V petek, 17. februarja, ob 19.30: I. Lovrić - AFERA POUHN KUFR.

ODERPODODROM

Danes, 12. februarja, ob 20.30: F. Milčinski-Jezek - NE SMEJTE SE, UMRL JE KLOVN.

KAMNIK

KULTURNI DOM DUPLICA

V petek, 17. februarja, ob 20. uri: I. Torkar - VSTAJE-NJE JOZETA SVEJKA.

KRANJ

PGK, tel.: 064/222-681

V petek, 17. februarja, ob 19.30: Ray Cooney - ZBEZI OD ZENE, za izven. Predstava bo se v soboto, 18. februarja, ob isti uri, za izven in konto.

LJUTOMER

V petek, 17. februarja, ob 19.30: M. Frayn - HRUP ZA ODRUM, premiera. Predstava bo se v nedeljo, 19. februarja, ob 15. uri in v petek, 24. februarja, ob 19.30.

MARIBOR

LGM, tel.: 062/26-748

Danes, 12. februarja, ob 11. uri: M. Pungartnik - VO-DNI MOZ IN LEPA POLONA, za izven.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

V petek, 17. februarja, ob 20.30: A. Strindberg - GOSPODIČNA JULIJA.

SEŽANA

KC SREČKA KOSOVELA, tel.: 067/73-255

V torek, 14. februarja, ob 9. in 10.30: plesna pravljica TRNULJICA.

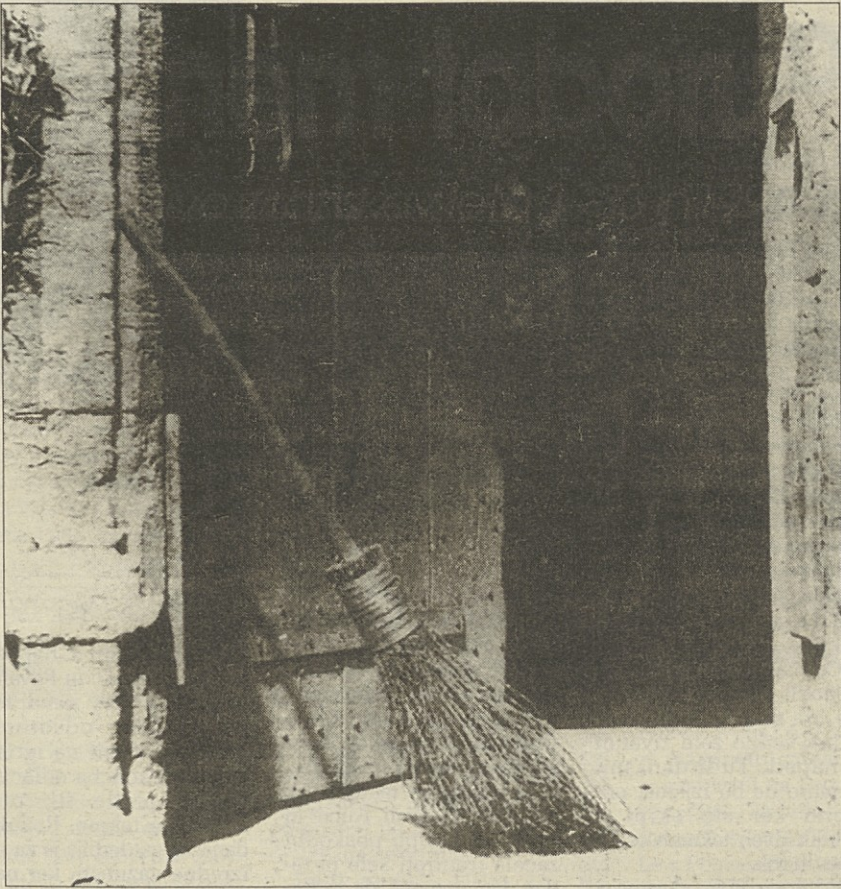
TUHINJ

KD LAZE

Danes, 12. februarja, ob 15. uri: Moliere - GEORGE DANDIN ali PREVARANI SOPROG.

ZAGORJE

V ponedeljek, 13. februarja, KC Delavski dom ob 19.30: J. Kranjc - DETEKTIV MEGLA, 4. predstava gledališkega abonmaja.

V spodnjih prostorih Moderne galerije v Ljubljani
je do 12. marca na ogled razstava
WILLIAMA HENRYJA FOX TALBOTARAZSTAVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM, Prešernova 10

Razstava skulptur in risb DRAGA TRSARJA je na ogled do 20. marca.

V prvem predverju je do 5. marca na ogled razstava SLOVENIJA IN DUNAJ.

MODERNA GALERIJA, Slovenska 35

V zgornjih prostorih Moderne galerije je do 28. februarja na ogled retrospektivna razstava MAKSIMA SEDEJA. Danes, 12. februarja, bo ob 11. uri javno vodstvo po razstavi vodil prof. MARIJAN TRSAR.

V spodnjih prostorih Moderne galerije je do 12. marca na ogled razstava WILLIAMA HENRYJA FOX TALBOTA.

MESTNA GALERIJA, Mestni trg 5

Razstava del IVA PRANCICA je na ogled do 26. februarja.

GALERIJA ARS, Cevlarska 2

Razstava Portreti slovenskih pesnikov in pisateljev KIAR MESKA in MARIJANA KERSIC-BELACA je na ogled do 16. februarja.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA, Dunajska 31

Razstava MARINO MARINIJA je na ogled do 15. februarja.

GALERIJA ILIRIJA, Trzaska 40

Razstava slik MAJE POGACNIK je na ogled do 23. februarja.

GALERIJA KAPELICA SOU

Razstava del ROBERTA SIMRAKA je na ogled do 10. marca.

GALERIJA CZP KMEČKI GLAS, Železna 14
Razstava akvarelov in pastelov PLESTENJAK - BAHAR je na ogled do 7. marca.

GALERIJA TIVOLI, Pod turnom 3

Razstava grafičnih listov BOGDANA BORČICA je na ogled do 19. marca.

GALERIJA VODNIKOVA DOMACIJA,

Vodnikova 65

Razstava akvarelov MIHE PIRNATA ml. je na ogled do 28. februarja.

KULTURNO-INFORMACIJSKI CENTER

KRIZANKE, Trg francoske revolucije 7
Arheološka razstava AMFORA je na ogled do 26. februarja.

CELJE

LIKOVNI SALON CELJE

Razstava grafik ZORE STANČIČ - Album je na ogled do 25. februarja.

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI CELJE, Trg Celjskih knezov 11

Pregledna razstava slik AVGUSTA LAVRENCIČA je na ogled do 31. marca.

STARA GROFIJA, Muzejski trg 1

Razstava ALESA STOPARJA - okrasni cvetlični lončki.

CERKNICA

GALERIJA KRPAN

Razstava ilustracij BOZIDARJA STRMANA-MISOTA.

ILIRSKA BISTRICA

GALERIJA NA VIDMU, Gregorciceva 2

Razstava slik PATRIZIE DEVIDE je na ogled do 25. februarja.

IKAMNIK

RAZSTAVISCE VERONIKA

Razstava slik CENETA GRILJCA je na ogled do 21. februarja.

PIRAN

MESTNA GALERIJA, Tartinijev trg 3

Razstava litografij MARCA CHAGALLA je na ogled do 16. februarja.

SLOVENJ GRADEC

GALERIJA LIKOVNIH UMETNOSTI

Razstava VORTEX Ona B je na ogled do 23. februarja.

SOLKAN

VILA BARTOLOMEI, Pod vinogradi 2

Razstava skulptur in risb ZMAGA POSEGE je na ogled do 26. februarja.

ŠKOFJA LOKA

GALERIJA FARA, Cesta talcev 2

Razstava fotografij BOSTJANA GUNCARJA.

TRŽIČ

GALERIJA KURNIKOVA HISA

Razstava risb Slike stare Ljubljane BORISA TROBCA je na ogled do 5. marca.

ŽALEC

SAVINOV LIKOVNI SALON

Razstava likovnih del LEONA KOPORCA je na ogled do 24. februarja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Kulturni dom
Jutri, 13. t. m., ob 16. uri (red I) ponovitev recitala E. Kocbeka »Globoko zgoraj ali visoko spodaj«. Režija Vladimir Jurc.
Ponovitvi v torek, 14. t. m. (red H) ob 16. uri in v sredo, 15. t. m. ob 12. uri (za sole).

Gledališče Rossetti

Danes, 12. t. m., ob 16.00 (red 2. nedelja) bo gledališka skupina Piccolo Teatro iz Milana predstavila L. Pirandellovo »Velikani z gore« (I giganti della montagna) (predstava 3). Režija G. Strehler. Zadnja predstava.
Pri blagajni gledališča je v teku prodaja vstopnic za predstavo »L'asino d'oro« (7A): 8.30-14.30 in 16.00-19.00 ob delavnikih (tel. 54331) in pri blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063): 8.30-12.30 in 16.00-19.00.

V gledališču je na ogled razstava »40 stagioni in mostra«. Urnik od 16.00-19.00.

Gledališče Cristallo - La Contrada

Danes, 12. t. m., ob 16.30 gostovanje gleda-

KOROŠKA

ŠMARJETA V ROŠU

Farna dvorana: Danes, 12. t. m., ob 14.30 - E. Kishon »Poročni list« komedija v izvedbi gledališke skupine KDP Planina iz Sel.

KOTMARA VAS

Društvena soba: Danes, 12. t. m., ob 17.00 - P. Watsh »Na zeljnem listu« lutkovna predstava SPD Zila.

RAZNE PRIREDITVE
SLOVENIJA

LJUBLJANA

Umetniški projekt LJUBLJANČANI! avtoric MAJE GSPAN VICIC in PETRE VARL SIMONČIC - javni celoletni mestni koledar v parku Zvezda se nadaljuje in spreminja. Podoba meseca februarja je v znamenju pesnikov mlajše generacije: ANDREJA ROZMANA-ROZE, MATJAZA PIKALA, ESADA BABACICA, RENATE STRIBAR, NATASE VELIKONJA in MILANA KLECA.

CANKARJEV DOM, tel.: 061/222-815

V torek, 14. februarja, ob 18. uri: predstavitev knjige HELENE BIZJAK - Telo govori (E7). Ob 19. uri: Bodo krivice, storjene cerkvi, ostale neporavnane? Verska kulturna dediščina - dr. BORUT KOSIR (E3).

V petek, 16. februarja, ob 12. uri: Alkohol in njegovo mesto v življenju mladostnika. Strokovni nosilec seminarja: dr. SLAVKO V. ZIHERL (SD).

KLUB CD

V torek, 14. februarja, ob 19. uri: etnovečer - ženske studije pri nas. Gostji: dr. DARJA ZAVIRSEK in NATALIJA VRECAR.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

Sportna palača
V soboto, 18. t. m., ob 21. uri nastop komika Beppe Grilla.

like skupine E.A.O. iz Rima z delom »Rosa-

nero«. Režija Antonio Calenda.

Jutri počitek. V torek, 14. t. m., ob 16.30 po-

novitev

Za najmlajše: Danes, 12. t. m., ob 11. uri »Sa-

pramiška« Svetlane Makarovic, v izvedbi

Lutkovnega gledališča iz Ljubljane.

Gledališče Miela

Danes, 12. t. m., ob 21. uri plesna predstava

»Muerte del Angel«, izvaja Teatro Fantastico

iz Buenos Airesa.

TRŽIČ

Obcinsko gledališče

Jutri, 13. in v torek, 14. t. m., ob 20.30 gosto-

vanje gledališke skupine La Fabbrica dell'At-

tore z delom G. Manfridija »La sposa di Pari-

gi«. Režija Roberto Calò.

VIDEM

Gledališče Contatto

Do 13. t. m. »Učitelj in Marjetica« Bulgakova

v izvedbi Giuseppeja Bevilacqua.

SELE

Kulturni dom: Jutri, 13. t. m., ob 19.30 -

Kmečka izobraževalna skupnost - Praktični

tečaj za zganjarje.

TINJE

Dom: V torek, 14. t. m., ob 19.30 - T. Pavček

»Dolenjska s svojim središčem Novo mesto,

vodi Horst Ogris, ORF (slov. oddelek).

NARODNA GALERIJA, Puharjeva ulica 9

V sredo, 15. februarja, ob 18. uri: predavanje RENATE

VIDRIH - Potresi v svetu in pri nas.

DOM SPANSKIH BORCEV

V petek, 17. februarja, ob 18. uri: modna revija butika

MOZAMO.

MARIBOR

MALI ODER SNG MARIBOR, tel.: 062/224-421

V petek, 16. februarja, ob 17. uri: kabinet prof. Se-

dmaka. Gost bo TONE PARTLJIC.

KNJIŽNICA NOVA VAS

V torek, 14. februarja, ob 17. uri: predavanje mag.

MAJE GODINA-GOLIJA - O ZANIMIVOSTIH IZ

DRUŽABNEGA ŽIVLJENJA MARIBORČANOV.

ŠKOFJA LOKA

KNJIŽNICA I. TAVČAR JA, tel.: 064/620-200

V torek, 14. februarja, ob 17. uri: ura pravljic - MA-

TJAZ ERZEN.

V sredo, 15. februarja, ob 18. uri: večer z diaprozitiv -

JANEZ AHACIC o NARODNIH PARKIH SEVERNE

AMERIKE.

Grillo bo nastopil tudi v Pordenonu in sicer

v petek, 17. t. m., ob 21. uri v Palasportu.

Predprodaja vstopnic pri UTAT v Pasazi

Protti (tel. 630063).

Odprta bo do 21. t. m. vsak dan (rezen sre-

de) od 16.00 do 20.00.

GORICA

Kulturni dom: se danes, 12. t. m., razstavlja svoje

glinaste skulpture, slike in sitotiske Rado Jagodic.

KOROŠKA

CELOVEC

Galerija Carinthia: do 4.3. razstavlja Ludwig

Gerstakker.

BV galerija: do 15.2. »Kleinformate«.

Galerija U: do 17.2. razstavlja Gertrude Kresse.

BOROVLJE

Galerija Rieser: razstava 50 koroskih umet-

nikov.

RADIŠE

Kulturni dom: na ogled je razstava del G.

Loiskandla.

BEGUNJE

Galerija Avsenik: Do 13.2. bo na ogled raz-

stava »Trofeje iz Nambije«.

GLASBA
SLOVENIJA

LJUBLJANA

CD, tel.: 061/222-815

V ponedeljek, 13. februarja, ob 19. uri: TURANDOT (GD). Diri-
gent: Andrea Licata, Turandot:
Sophia Larson, Kalaf: Alberto
Cupido.

V ponedeljek, 13. februarja, ob 19.30: koncert MARTIJN VAN
DEN HOEKA (klavir), za srebrni
abonma (dvorana SF).

V sredo, 15. februarja, ob 18. uri
in v petek, 16. februarja, ob 10.
uri: SPREHOD SKOZO ZGODO-
VINO JAZZA - BIG BAND RTV
SLOVENIJA. Na koncertih bo
zgodovino jazza predstavil JANI
KOVACIC (LD).

V petek, 17. februarja, ob 19.30: koncert ORKE-
STRA SLOVENSKE FILHAR-
MONIJE, za oranžni abonma I in
II.

LGL, tel.: 061/314-789

V sredo, 15. februarja, ob 19. uri:
dobrodelni koncert za Sarajevo.
Nastopili bodo: NECA FALK,
VITA MAVRIC, VLADO KRE-
SLIN in TOMAŽ PENGOV.

GRAND HOTEL UNION

Danes, 12. februarja, modri salon
ob 18. uri: koncert TRIA LO-
RENZ.

KLUB CHANNEL ZERO

NA METELKOVI

V petek, 16. februarja, ob 22.
uri: koncert skupine ANA PU-
PEDAN s predskupino MUD

DANES V 1. AL NA PROSEKU ŽE 36. DERBI MED BAZOVCI IN PROSEČANI

Za Primorje in Zarjo šteje samo zmaga

Primorje potrebuje točke v boju za obstanek Zarja pa ne želi izgubiti priključka z vrhom

Prosesko igrišče bo danes prizorišče 36. prvenstvenega derbija med domačim Primorjem in bazovsko Zarjo, ki sta doslej igrala prvih šest derbijev v 3. AL, nato 26 v 2. AL, zadnje tri pa v 1. AL.

Omeniti moramo, da v statističnih podatkih, ki vam jih bomo posredovali, ni vključen »sporni« 32. derbi na Proseku 24. 2. 1991, ko je rezultat določil Federalni prizivni dvor (CAF). Takrat je, kot znano, ob koncu srečanja, ki se je končalo pri stanju 1:1, prislo do pretepa na igrišču in zato je disciplinska komisija odločila, da se tekmo ponovi (25. aprila). Ponovni neodločen rezultat (tokrat 0:0) pa je razveljavil CAF, ki je razsodil, da obe ekipi izgubita tekmo z 2:0.

Skupni obračun dosežanj 35 derbijev je, 14 zmag za Primorje, 11-krat

so bili uspešni Bazovci, desetkrat pa sta se ekipi razšli pri neodločenem rezultatu (sestkrat brez gola). Skupno je doslej v derbijih padlo 61 golov, 32 jih je dalo Primorje, Zarja pa 29.

Največ golov (pet) je padlo v Bazovici 26. 1. 1992, ko je Zarja zmagala 3:2. Ker ekipi tokrat igrata na Proseku, naj omenimo, da so Bazovci že štirikrat premagali Primorje v gosteh, zadnjič pred 12 leti (13. 2. 1983) z goloma E. Fonde in I. Grgica.

Ce analiziramo potek dosedanjih derbijev, ugotovimo, da so bili predvsem zadnji vedno zelo živahni in napeti. Tudi današnji verjetno ne bo izjema, posebno ker sta ekipi v zadnjih dveh tekmah ostali praznih rok.

Primorje, ki je od samega začetka prikovano na spodnji del lestvice, ima za

petami le Buiese in Donatello, Zarja, ki je staratala med favoriti, pa je zdrsnila že na tretje mesto in mora zasledovati Rivignano in Colugno, ki imata tri oziroma dve točki več.

Kot vidimo, se danes na Proseku obeta res oster boj za točke, saj bi bil tretji zaporedni poraz res hud udarec za ekipi, ki si z neodločenim rezultatom ne bi bistveno popravili položaj na lestvici. Tega se dobro zavedajo tudi nogometasi, kot je razvidno iz izjav, ki smo jih zbrali.

Dean Stolfi (Primorje) : »Tudi danes bomo imeli probleme s postavo. Savarin mora zaradi poškodb, ki jo je utrpel v tekmi s Colugno, se mirovati. Auber in Leghissa sta po poškodbah začela trenirati šele ta teden, kar pomeni, da ju trener verjetno ne bo poslal na igrišče. Zucchi pa je izključen. Situacija torej ni najboljša, vendar ne smemo popustiti, ker je postal položaj na lestvici res kritičen. Vsi smo prepričani, da si Primorje tega mesta ne zasluži, dosegli bi lahko mnogo več. Sami se večkrat sprašujemo, kaj ne gre, vendar ne najdemo odgovora. Upam, da bomo v nadaljevanju prvenstva nadoknadili zamujeno in se čimprej oddaljili iz spodnjega dela lestvice. Nas edini cilj je sedaj, da si zagotovimo obstanek v ligi.

Današnji derbi bo težka preizkušnja, igrati moramo na vse ali nič. Pokazati moramo, česa smo zmožni in če nam ne uspe, pomeni, da je bil nasprotnik boljši.

Roberto Coccevari (Zarja): »Po dveh zaporednih porazih je razumljivo, da gremo na igrišče z namenom, da prekinemo negativno serijo, oziroma da ne zgubimo, čeprav je v derbiju rezultat vedno velika neznanka. Tudi na Proseku ne bomo igrali v najboljši zasedbi. Tokrat

Trampuz in Ravalico na derbiju v Bazovici (Foto Kroma)

bomo oslavljeni v napadu, ker sta Gregorič in Ravalico izključena. Prav zaradi tega bo po dolgi odsotnosti verjetno stopil na igrišče Ispiro, dokončna odločitev pa bo padla tik pred začetkom tekme. Rezultat današnjega derbija je za nas izredne važnosti, ker nam prihodnjo nedeljo pride v goste drugouvrščena Colugna. Če zmagamo na Pro-

seku, tudi s Colugno ne bi smeli imeti problemov, če pa nam spodleti, se situacija zakomplicira. Zato moramo proti Primorju jurisati na zmago, kar ne bo lahko, saj bodo Prosečani zaradi kočljivega položaja na lestvici igrali zelo motivirano in zagrizeno. Zato predvidam zelo napet in živahen derbi.

Bruno Rupel

PROMOCIJSKA LIGA

V Škocjanu Juventina računa vsaj na točko

Toda San Canzian je zelo nepredvidljiva enajsterica

Nogometasi Juventine bodo danes gostovali v Škocjanu ob Soci, kjer jih bi moralo vsaj na papirju čakati ne preveč zahtevno delo. San Canzian ima namreč 7 točk manj kot Juventina, toda to se zdaleč ne pomeni, da se bodo domačini vnaprej predali. Nasprotno, proti ekipi z vrha bodo storili vse, da presejeto in morda osvojijo cewloten izkupicek. V prvem delu jim je v Škocjanu to deloma že uspelo, saj so igrali neodločeno 1:1.

Toda Juventina igra v gosteh zelo uspešno, zato lahko

dokaj optimistično gledamo tudi na to gostovanje. V standardnem taboru so premor izkoristili za pospešene treninge, odigrali pa so tudi trening tekmo proti lastni mladinski ekipi.

Razpoloženje v ekipi je dobro, poškodovanih ni, zaradi kazni pa bosta manjkala Trevisan in Devetak. Cilj Juventine je povsem jasn: v Škocjanu je treba osvojiti najmanj točko.

K temu jih sili visok položaj na kletstevici in pa neprikrite in realne ambicije po napredovanju v višjo ligo.

PRVA AMATERSKA LIGA

Sovodenjci bi se zadovoljili z remijem

Fortitudo doma še ni izgubil - Vesna na zahtevnem gostovanju pri Colugni

Colugna - Vesna

Krizani igrajo z ekipo, ki je lani z 49 točkami gladko zmagala prvenstvo 2. AL, skupina C. Dozivila je le dva poraza in dala kar 73 golov. Ekipa Colugne, ki jo letos vodi trener Piero Zampa, kot kaže, prestopa ni občutila. Nasprotno, osvojila je celo naslov zimskega prvaka in sele v prejšnjem kolu je vodstvo prepustila solidnemu Rivignanu. Doslej so domačini doživeli le tri poraze, Basaldella, Rivignano, Bearzi (vse v gosteh). Doma je Colugna se nepremagana, v devetih tekmah je zbrala 14 od skupnih 25 osvojenih točk. Že v Krizu so nasprotniki premagali Vesno s 3:1 in tudi tokrat računajo na uspeh, ker razen branil-

ca Chiarvesija, ki je izključen, večjih problemov s sestavo ekipe ne bi smeli imeti.

Vesna bi se danes zadovoljila tudi z delitvijo točk, kljub temu da ima trener Nonis na razpolago vse nogometase. Ta teden so vsi razen Perlitza redno trenirali in po tritedenskem počitku zaradi poškodb bo verjetno spet na igrišču tudi Beorchia. Naj omenimo se, da bo Malusa danes odigral 100. prvenstveno tekmo v članski ekipi Vesne. (B. R.)

Fortitudo - Sovodnje

Za Sovodenjce bo v Miljah bistveno ohraniti nepremaganost, če pa bosta prišli obe točki, bosta se toliko bolj dobrodošli. Mostvo predsednika Marsona je zdaj v takšnem položaju, da mu

na gostovanjih res ni treba forsirati napadalne igre, vsaj dokler doma preprčljivo zmaguje. To velja se toliko bolj tokrat, če vemo, da je Fortitudo na svojem igrišču vsega spostovanja vreden tekme. Miljanci namreč doma se niso doživeli poraza in so v devetih tekmah dosegli pet zmag, skupno pa 14 točk, privoščili pa so si tudi nekaj »uglednih zrtv«. Njihov najnevarnejši moz je napadalec Cecchi, ki je s 14 zadetki drugi najboljši strellec v ligi. Brzkone ga bo danes pokrival Hmeljak. V začetno postavo se bosta vrnila tudi Fajt in Casagrande, ki je prebolel gripo. Zaradi diskvalifikacije pa bosta manjkala Tomizza in Caporale.

domači šport

Danes

Nedelja, 12. februarja 1995

NOGOMET

PROMOCIJSKA LIGA

15.00 v Škocjanu: San Canzian - Juventina

1. AMATERSKA LIGA

15.00 na Proseku: Primorje - Zarja, 15.00 v Tavagnaccu: Colugna - Vesna, 15.00 v Miljah: Fortitudo - Sovodnje

2. AMATERSKA LIGA

15.00 v Trebach: Primorec - Moraro, 15.00 v Marianu del Friuli: Mariano - Kras, 15.00 v Slovrencu: San Lorenzo - Gaja

3. AMATERSKA LIGA

10.30 v Trstu, Vrdelska cesta: Venus - Dolina; 15.00 v Trstu, Vrdelska cesta: CGS - Breg; 15.00 v Gradezu: Grado - Mladost

NARASCAJNIKI

10.30 v Doberdobu: Mladost - Corno; 10.30 na Opcinah, Vill. del Fanciullo: Sant'Andrea - Zarja

Adriamex

NAJMLAJSI

10.30 v Bazovici: Bor Farco - Sant'Andrea.

KOSARKA

MOSKA D LIGA

11.00 v Trstu, Suvich: Scoglietto - Sokol Warm; 17.00 v Brisicah, Ervatti: Kontovel - Grado

PROMOCIJSKA LIGA

11.00 v Trstu, Ul. Zugnano: Stella Azzurra - Breg

DECKI

16.00 v Brisicah, dom Ervatti: Sokol - Jadran Farco

PROPAGANDA

9.00 v Trstu, Ul. Frescobaldi: Poggi - Bor Autocarrozzeria Boris A

ODBOJKA

MLADINKE

11.00 v Trzicu, sportna palaca: Fincantieri - Sovodnje; 11.00 na Opcinah: Koimpex - Npt

DEKLICE

9.30 v Standrežu: Azzurra - Sovodnje; 9.30 na Opcinah: Koimpex - Breg; 11.00 v Trstu, 1. maj: Bor Friulexport - Sgt

Jutri

Ponedeljek, 13. februarja 1995

KOSARKA

MLADINCI

18.30 v Brisicah, dom Ervatti: Jadran TKB - Staranzano; 18.15 v Gorici: UG Goriziana - Kontovel; 20.30 v Brisicah, dom Ervatti: Cicibona - Latte Carso

ODBOJKA

ZENSKA D LIGA

20.30 v Pasian di Pratu: Cecchinese - Olympia Cerimpex

Obvestila

DRUSTVO SLOVENCEV MILJSKE OBCE

obvesca, da poteka rekreativna telovadba v mali telovadnici italijanske srednje sole N. Sauro - Ul. D'Annunzio 48 - Milje dvakrat tedensko in sicer ob sredah in petkih od 17. do 18. ure.

SK BRIDINA

organizira v nedeljo, 26. t. m. avtobusni izlet v Trbiz. Vpisanje na sedežu kluba, Proseska ul. 131 na Opcinah vsak ponedeljek od 19. do 21. ure.

V DRUGI IN TRETJI AMATERSKI LIGI / NEKAJ ZELO TEŽKIH TEKEM ZA NAŠE ENAJSTERICE

Primorec želi podaljšati pozitivno serijo Nasprotnika Krasa in Gaje tokrat zelo dobra

V 3. AL bo Dolina skušala prepustiti zadnje mesto Venusu - Zahtevni nalogi Brega in Mladosti

2. AMATERSKA LIGA

Primorec - Moraro

Trebencem se ponuja priloznost, da nadaljujejo s serijo pozitivnih nastopov, čeprav imajo gostje kar šest točk več na lestvici. Moraro bo moral igrati v Trebach v precej okrnjeni postavi, ker so bili na tekmi s Foglianom izključeni Battistin, Longo in Diviacchi. Upamo, da bo te odsotnosti Primorec znal dobro izkoristiti. Trebenci pa ne smejo misliti, da imajo točki že v zepu, igrati morajo odločno in brez napak, ker je bil nasprotnik v gosteh doslej zelo nevaren. Moraro je na tujem klonil le vodilni Costalungi, izbojeval je tri zmage in pet neodločenih rezultatov.

Mariano - Kras

Težka preizkušnja pa čaka Krasovce, čeprav igrajo proti novincu v ligi. Mariano, ki je lani zmagal prvenstvo 3. AL, skupina C brez poraza, je nepremagljivost obdržal do zadnjega kola prvega dela letošnjega prvenstva, ko je klonil v Trebach 2:1. Ta spodrsrlaj je ekipa Mariana nekoliko občutila, saj v povratnem delu se ni prišla do zmage. Na to seveda računata danes, ker noče izgubiti stika s skupino ekip, ki se borijo za napredovanje. Pri Marianu danes zaradi izključitve ne bo igral novemberski nakup Franti, s katerim se je ekipa znatno ojačila na sredini igrišča in v napadu,

saj je tudi dober strellec.

Probleme s postavo bo imel tudi Kras, ker sta Vailati in Fadda izključena. Kljub kritičnemu položaju na lestvici, bi bila tudi ena sama točka za krasovce nadvse dobrodošla.

S. Lorenzo - Gaja

Ce upostevamo, da je nasprotnik Gaje doživel le en poraz (Pro Farra 5. kolo) in da je na drugem mestu s 25 točkami, potem imamo jasno sliko, h komu gre danes v goste Gaja.

Domačinom je že lani spodletelo napredovanje. V skupini F je S. Lorenzo s 33 točkami pristal na tretjem mestu. Ekipa, ki jo trenira Ramponi, ki tudi igra, je letos startala med favoriti in to vlogo doslej tudi potrdila.

Se ena težka ovira torej za Gajo, ki je s tekmo manj (Villesse) se vedno na predzadnjem mestu. Kar se tiče postave, verjetno ne bo večjih sprememb. Gotovo bo odsoten Musolino, ki je izključen.

3. AMATERSKA LIGA

Venus - Dolina

Prvo točko v letošnjem prvenstvu so Dolincani dosegli prav proti Venusu, ki ima na lestvici le točko več od Dolincanov. Zato se morajo Kozina in soigralci tokrat potruditi, da spravijo na kolena nasprotnika in mu tako prepustijo rep lestvice. Z vsakim drugim rezultatom bi bila usoda Dolincanov verjetno

zapečaten, čeprav je do konca prvenstva še osem tekem.

CGS - Breg

Brezani gredo v goste k ekipi, ki je v zadnjih devetih tekmah zbrala kar 18 točk. Plave, ki nimajo več možnosti, da bi se potegovali za vrh lestvice, čaka danes res trd oreh. Kako bodo reagirali po zadnjih spodrsrlajih, je težko predvidevati. Predstavniki dolinske občine so v teku letošnjega prvenstva večkrat pokazali, da znajo biti kos vsakemu nasprotniku in zato danes lahko tudi prijetno presejeto, oziroma prekrizajo račune domačinom, ki upajo na zmago. (B. R.)

Grado - Mladost

Po dveh zaporednih porazih ozračje v doberdobskem taboru res ni najboljšje. Mostvo se naprej pestijo kazni in poškodbe, zato tudi današnje gostovanje v Gradezu ne bo lahko. Zanesljivo bodo manjkali diskvalificirani Sita, Peri (koleno) in Ferfolja (glezenj), k sreči pa se bo v postavo vrnil Brissi. V prvi tekmi v Doberdobu sta se mostvi razšli pri neodločenem izidu 1:1, Grado pa je izenacil v zadnji minuti.

V zadnjih nekaj srečanjih je Grado pokazal zadovoljivo formo in na lestvici tudi prehitel Doberdobce, ki pa bi ga z zmago vnovic dohiteli.

SMUČANJE / ALPSKI POKAL

Aamodt prvi v Lienzu, Košir pa tretji

LIENZ (STA) - Norvežan Kjetil Andre Aamodt je zmagal v veleslalomu za alpski pokal v avstrijskem Lienzu, vodil pa je že po prvem nastopu.

Drugi je bil Avstrijec Rainer Salzgeber, ki je bil po prvi vožnji prav tako drugi, tretje mesto pa sta si razdelila Mojanstranec Jure Kosir in Sved Fredrik Nyberg. Kosir je po prvi vožnji delil tretje mesto, Nyberg pa je bil sesti.

Mitja Kunc je bil med šestimi tekmovalci, ki druge vožnje niso končali, Andrej Miklavc pa je bil med tremi, ki so odstopili v prvem nastopu. Matej Jovan, Gregor Grlic in Jernej Koblar se niso uvrstili v drugo vožnjo naj-

Danes v Bariju težko za Juventus

BARI - Na jugu, kjer ima največje zaloge ljubljencev, je Juventus vedno natekel na izredno navdušenje in tako bo tudi tokrat v Bariju. Domaća ekipa je doslej igrala nadpricakovani in razen tega prav proti močnejši ekipi nekajkrat ugodno presenetila. Pri Juventusu je ob slabi formi nekaterih igralcev se kako dobrobrodsoel »povratek« Francoza Didiera Deschampsja, ki od začetka sezone ni se igral. Vse vstopnice so razprodane. Parma bo gostila slabo Padovo, doma pa bodo igrali tudi Sampdoria, Milan in Roma. Rimljani bodo preverili, koliko dajo se na svojo cast. Interjevi igralci, katerih edini preostali (in težko dosegljivi) cilj je uvrstitev v pokal UEFA.

Vsaj kar se javnega reda tice bo nedelja po nedelji brez sporta mirna. Do kratkih stikov med navijaci je večkrat prislo ob spopadih Fiorentine in Genoe, tokrat pa bodo Genovežani zalovali in ostali doma. Nedeljskim »izletom« so se odpovedali tudi interjevi.

Danasnji spored: Bari - Juventus, Brescia - Foggia, Fiorentina - Genoa, Milan - Cagliari, Napoli - Cremonese (večerna tekma), Parma - Padova, Roma - Inter, Sampdoria - Reggina, Torino - Lazio.

ATLETIKA / NA 400 M V DVORANI

Svetovni rekord Michaela Johnsona

Američan doslej še ni izgubil v nastopih na 400 m v dvoranah - Conley razočaral

boljše trideseterice.

Nastopilo je 46 tekmovalcev.

Končni vrstni red: 1. Kjetil-Andre Aamodt (Nor) 2:09.77 (1:02.95, 1:06.82), 2. Rainer Salzgeber (Avt) 2:10.61 (1:02.98, 1:07.63), 3. Jure Kosir (Slo) 2:10.67 (1:03.02, 1:07.65) in Frederik Nyberg (Sve) 2:10.67 (1:03.41, 1:07.26), 5. Michael von Grünigen (Svi) 2:10.73 (1:03.02, 1:07.71), 6. Steve Locher (Svi) 2:10.98 (1:03.88, 1:07.10), 7. Urs Kälin (Svi) 2:11.02 (1:03.32, 1:07.70), 8. Christian Mayer (Avt) 2:11.21 (1:03.72, 1:07.49), 9. Lasse Kjus (Nor) 2:11.54 (1:03.90, 1:07.64), 10. Ian Piccard (Fra) 2:11.59 (1:03.84, 1:07.75), 11. Achim Vogt (Lie) 2:11.62 (1:03.66, 1:07.96), 12. Johan Wallner (Sve) 2:11.85 (1:03.61, 1:08.24), 13. Marco Hangl (Svi) 2:11.92 (1:03.92, 1:08.00), 14. Harald Strand-Nilsen (Sve) 2:12.05 (1:03.89, 1:08.16), 15. Franck Piccard (Fra) 2:12.27 (1:03.74, 1:08.53).

RENO (STA/AP) - Američan Michael Johnson je na atletskem dvoranskem mitingu v Renu v Nevadi postavil nov svetovni rekord na 400 metrov. Progo je pretekel v času 44.97 in tako za 5 stotink izboljšal tri leta star rekord svojega rojaka Dannyja Everetta (45.02) ter hkrati zabeležil tudi dvanajsto zaporedno zmago v dvoranah.

Johnson, ki je najvišje na lestvici atletov na 200 in 400 metrov na svetu, doslej še ni izgubil v nastopih na 400 metrov v dvoranah. Podoben uspeh na dvakrat daljši razdalji v zenski konkurenci beleži Maria Mutola iz Mozambika, ki trenira v ZDA. V Renu je gladko zmagala na 800 metrov s časom 2:00.9, od avgusta leta 1992 pa je nepremagana v dvoranah.

Povsem pa je razočaral olimpijski zmagovalc in dvakratni svetovni dvoranski prvak Mike Conley, ki je v troskoku zasedel sele 8. mesto (15.47 metra), zmagal pa je Kenny Harrison. V sprintu na 50 metrov je zmago iz New Yorka na mitingu IAAF izpred tedna dni ponovil American Henry Neal (5.63), ki je do-

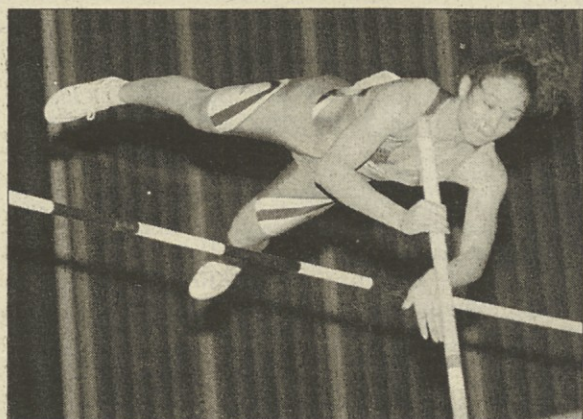
segel tretji najboljši rezultat državljanov ZDA v zgodovini tega teka. Jackie Joyner Kersee je na 50 metrov ovire tekla 6.67, kar je nov ameriški rekord, ki ga je prav tako imela Kerseejeva, svetovni dvoranski rekord pa je še vedno krepko v posesti Cornelie Oschenat, ki je leta 1988 za nekdanjo Vzhodno Nemčijo tekla 6.58. Kerseejeva je po zmagi v prvi disciplini mitinga slavila tudi v skoku v daljavo (6.79).

Rezultati: moski - 50 m: 1. Neal 5.63, 2. Drummond 5.72, 3. Carter (vsi ZDA) 5.74; 400 m: 1. Johnson 44.97 (svetovni dvoranski rekord), 2. Mills 46.43, 3. Rouser (vsi ZDA) 47.03; 800 m: 1. Tengelei (Ken) 1:47.89, 2. Parrilla (ZDA) 1:48.21, 3. Kiptoo (Ken) 1:48.70; milja: 1. O'Sullivan (Irs) 4:01.89, 2. Pyrah (ZDA) 4:03.95, 3. Lemora (ZDA) 4:04.13; 50 m ovire: 1. Crear 6.41, 2. Pierce 6.51, 3. Reading (vsi ZDA) 6.56; visina: 1. Barton 229, 2. Noji 229, 3. Smith (vsi ZDA) 226; palica: 1. Payne 580, 2. Manson 580, 3. Huffman (vsi ZDA) 565; **zenske** - 50 m ovire: 1. Joyner Kersee 6.67, 2. Michelle Freeman 6.77, 3. Tolbert Goode (vsi ZDA) 6.90; 200 m: 1. Torrence 22.80, 2. Guidry (obe ZDA) 22.95, 3. Davis (Bar) 23.18; 400 m: 1. Miles 52.51, 2. Kaiser Brown 52.84, 3. Stevens (vsi ZDA) 52.85; 800 m: 1. Mutola (Moz) 2:00.95, 2. Paulaviciene (Kan) 2:07.70, 3. Paulino (Moz) 2:08.27; milja: 1. Jacobs (ZDA) 4:51.62, 2. Boulmerka (Alz) 4:53.02, 3. Seabury (ZDA) 4:53.21; daljava: 1. Joyner Kersee (ZDA) 679, 2. Tiedtke Greene (Nem) 662, 3. Hudson (ZDA) 658.

Caiyunovi nov svetovni rekord v skoku s palico

BERLIN (dpa) - Kitajka Sun Caiyun je na 5. »Olimpijskih nočeh«, atletskem dvoranskem mitingu, v Berlinu postavila nov svetovni rekord v skoku s palico s 412 centimetri. Enainvajsetletna studentka je najboljšo znamko dosegla v drugem poskusu, višino starih metrov pa sta preskočili se dve Kitajki. »Zelega sem izboljšati svetovni rekord, letos pa sem si za cilj zastavila 420 centimetrov,« je po zmagi dejala stara in nova svetovna rekorderka, ki je lani bila kaznovana s tremi meseci prepovedi nastopanja zaradi uživanja efedrina.

Izidi: moski - 60 m: 1. Esmie (Kan) 6.60, 2. Surin (Kan) 6.62, 3. Sugimoto (Jap) 6.74; 400 m: 1. Just 46.72, 2. Karsten 46.86; 3. Bittner (vsi Nem) 47.42; 1000 m: 1. Herold 2:20.19, 2. Runge 2:20.49; 3. Eplinius (vsi Nem) 2:20.71; 60 m ovire: 1. McKoy (Avt) 7.53, 2. Fenner (Nem) 7.55, 3. Boro (Rom) 7.59; troskok: 1. Wellmann (Ber) 16.87, 2. Holm (Sve) 16.59, 3. Andersson (Sve) 16.37; **zenske** - 60 m: 1. Onyali (Nig) 7.35, 2. Cooman (Niz) 7.36, 3. Tröger (Avt) 7.49; 60 m ovire: 1. Tillack (Nem) 8.16, 2. Patzwahl 8.19, 3. Beer (Nem) 8.34; 1000 m: 1. Jongmans (Niz) 2:43.24, 2. Beclea (Rom) 2:43.25, 3. Kremljova (Rus) 2:43.59; 3000 m: 1. Borisova (Rus) 8:56.72, 2. Webel (Nem) 9:01.27, 3. Kovpotina (Rus) 9:03.49; daljava: 1. Drechsler 676, 2. Gerhardt 649, 3. Radtke (vse Nem) 616; palica: 1. Sun Caiyun 412 m (svetovni rekord), 2. Cai Waiyan (obe Kit) 400, 3. Andrejeva (Ru) 400.

Nova-stara rekorderka v skoku s palico Sun Caiyun (AP)

SMUČARSKI TEKI / SVETOVNI POKAL V HOLMENKOLLNU

V maratonu najboljša Larisa Lazutina in Vladimir Smirnov

HOLMENKOLLEN - Na prvih maratonskih tekih v letošnjem svetovnem pokalu sta bila najboljša Rusinja Larisa Lazutina in Kazahstanec Vladimir Smirnov. V zenskem teku na 30 kilometrov v klasični tehniki je Larisa Lazutina opravila s konkurenco in dosegla prvo zmago v letošnji sezoni in četrto v karieri. Na cilju je za samo devet sekund prehitela Norvežanko Anito Moen - Guidon. Tretje mesto si je priborila Rusinja Olga Danilova, ki je rojakinjo Jeleno Vålbe prehitela samo za poldrugo sekundo. Do desetega mesta so se zvrstile se Rusinja Nina Gavriljuk in Norvežanke. Popolno prevlado tekmovalk iz teh dveh držav je prekinila le Italijanka Stefania Belmondo, ki je bila na koncu sedma. Devetindvajsetletna Lazutina je povedla že na samem začetku in imela že po desetih kilometrih 25 sekund prednosti pred Moenovo, 30 pred Gavriljukovo in 35 pred Vålbejevo. Danilova je bila pri tem merjenju vmesnega časa samo na šestem mestu. Po 22 kilometrih je Lazutina proti Moenovi izgubila 9 sekund, medtem ko je zacela Danilova napredovati, saj je tekla vzporedno z Norvežanko vse do cilja. Moenova je do cilja pridobila se sedem sekund, vednar ji je do zmage zmanjkal se kak kilometer.

Pri moskih je bil na 50 kilometrov v

klasičnem slogu najboljši Vladimir Smirnov, ki je včeraj dosegel svojo devetnajsto zmago v karieri. Kazahstanec je tekaski maraton pretekel v 2 urah in nekaj manj kot 10 minutah. Za njim sta se razvrstila Rusa Aleksej Prokurov in Mihail Botvinov. Za samo pet desetink sekunde je stopničke zgrabil Finec Harri Kirvesniemi, medtem ko sta bila najboljša Norvežana Thomas Alsgaard in Erling Jevne na petem in šestem mestu. Njun rojak in vodilni v svetovnem pokalu Björn Dählie pa je bil izredno slab, saj je zasedel sele 48. mesto s 13 minutami zaostanka. Dählie je sicer dobro zacel, saj je bil na polovici proge z minuto zaostanka za Smirnovom na petem mestu, vendar je naenkrat popustil in zasel v krizo. V petih kilometrih je izgubil kar tri minute, do cilja pa je se kar naprej izgubljal. Z včerajšnjim slabim nastopom je omogočil Kazahstancu, da se mu je v točkovanju za svetovni pokal približal na 90 točk. Danes bo sta v Oslu stafetna teka na 4 x 5 kilometrov za zenske in 4 x 10 kilometrov za moške.

Rezultati: zenske - 30 km klasično: 1. Lazutina (Rus) 1:27:38.5, 2. Moen Guidon (Nor) + 9.0, 3. Danilova (Rus) + 39.2, 4. Vålbe (Rus) + 40.7, 5. Gavriljuk (Rus) + 1:04.1, 6. Mikkelsplass (Nor) +

1:09.9, 7. Belmondo (Ita) + 1:45.0, 8. Nybraten (Nor) + 1:59.9, 9. Dybendahl (Nor) + 2:12.4, 10. Neumannova (Čes) + 2:27.3; **moski** - 50 km klasično: 1. Smirnov (Kaz) 2:09:53.8, 2. Pokurov (Rus) 2:10:48.3, 3. Botvinov (Rus) 2:13:18.2, 4. Kirvesniemi (Fin) 2:13:19.0, 5. Alsgaard (Nor) 2:13:23.1, 6. Jevne (Nor) 2:13:32.4, 7. Fauner (Ita) 2:13:45.0, 8. Stadlober (Avt) 2:14:01.6, 9. Jonsson (Sve) 2:15:33.3, 10. Bellmann (Nem) 2:15:43.5. (T. B.)

Dvojna zmaga Japoncev
HOLMENKOLLEN (STA) - Zmagovalec tekme nordijskih kombinatorcev za svetovni pokal v Holmenkollnu je Japonec Kenji Ogivara pred rojakom Cugiharujem Ogivaro in Norvežanom Bjartom Engenom Vikom. Japonca sta vodila že po skokih, nato pa v teku svojo prednost le obdržala. Skok s petega na tretje mesto je uspel Norvežanu, ki je mesto zamenjal z Avstrijcem Mariom Stecherjem, tretjeuvrščeni po skokih.

Izidi: 1. K. Ogivara (Jap) 39:42.2, 2. K. Ogivara (Jap) 39:21.1, 3. Engen Vik (Nor) 38:40.8, 4. Abe (Jap) 39:17.4, 5. Stecher (Avt) 40:38.0, 6. B. J. Elden (Nor) 38:38.5, 7. Apeland (Nor) 37:59.3, 8. Skard (Nor) 38:25.4, 9. Kono (Jap) 38:17.2, 10. Heckman (ZDA) 39:57.6.

NOVICE

Švedska - Češka 3:1 (2:0, 0:1, 1:0)

STOCKHOLM (Reuter) - Na mednarodnem hokejskem turnirju v švedski prestolnici so domači hokejisti premagali nasprotnike iz Češke in ostajajo najresnejši kandidati za ponovitev uspeha iz leta 1993. Ze po 46 sekundah tekme je zadel veteran Per-Erik Eklund. V 18. minuti pa je zadel se Robert Nordmark. Čehi so prevladovali v drugi tretjini in premoč kronali z zadetkom Jirija Vykokala. V 45. minuti je zmago Švedski zagotovil debitant v rumeno-modrem dresu Markus Akerblom. Strelci: 1:0 (1) - Eklund, 2:0 (19) - Nordmark, 2:1 (26) - Vykokal, 3:1 (45) - Akerblom; vrstni red: Švedska 4, Češka 1, Rusija 1, Kanada 0.

Grafova vendarle v Parizu

PARIZ (STA/Hina) - Nemka Steffi Graf se bo po poskodbi spet vrnila na teniška igrišča in bo že prihodnji teden nastopila na dvoranskem turnirju v Parizu, katerega nagradni sklad znaša 430 tisoč dolarjev. Steffi Graf ni nastopala že od novembra, ko je v finalu ženskega mastersa v New Yorku izgubila proti Francoziji Mary Pierce. Vzrok za to je poskodba noge in hude bolečine v hrbtu, posledica pa, da po 276 tednih ni več prva na svetu.

Shilton spet med nogometnimi vrati

LONDON (STA) - Nekdanji angleški reprezentančni nogometni vratar Peter Shilton, ki steje 45 let, se je spet vrnil na nogometna igrišča in bo odslej član prvotnega Wimbledon. Terry Burton, pomočnik menedžerja tega kluba, je novico o podpisu pogodbe s Petrom Shiltonom potrdil. Burton je se dodal, da bo Shilton, ki je za reprezentanco nastopil kar 125-krat, bržkone nastopil že danes na pokalni tekmi proti Liverpoolu, ker je prvi vratar Wimbledon Nizozemec Hans Segers poskodoval, medtem ko je drugi vratar Neil Sullivan suspendiran.

Prvaki NBA na turnirju McDonald's v Londonu

LONDON (STA/AP) - Prvic v zgodovini bodo prvaki ameriške kosarske lige NBA nastopili na prvenstvu McDonald's, turnirju, ki je javnosti bolj znan pod imenom McDonald's Open, je sporočil komisar NBA lige David Stern. Ime ekipe, ki bo od 19. do 21. oktobra nastopila v Londonu na letošnjem turnirju McDonald's, se ni znano, saj je prvenstvo v Ameriki sele v drugi polovici rednega dela, vodilna mostva pa nato cakajo se odločilni boji v končnici. Na omenjenem turnirju je kaksno amerisko mostvo prvič nastopilo leta 1988, tokrat pa bodo gledalci lahko prvič v živo občudovali mojstrovine neuradnih svetovnih prvakov. Ameriška mostva, ki so doslej nastopala na McDonald's Opnu, se niso zabeležila poraza. Zadnjič je Ameriko zastopal Phoenix Suns, ko je bilo leta 1993 tekmovalje v Münchnu.

Nigerijci trdijo, da so v FIFA rasisti

LAGOS (STA/AP) - Vodstvo Nogometne zveze Nigerije (NFA) je obtožilo Mednarodno nogometno zvezo (FIFA) rasizma, ker je v petek odpovedala mladinsko svetovno prvenstvo v nogometu za igralce do 20 let, ki bi morali biti od 11. do 26. marca v tej afriški državi. SP bi bilo prvo večje mednarodno sportno tekmovalje, ki bi ga organizirali Nigerijci. Predsednik nigerijske nogometne zveze Emeka Omeruah je v sporočilu za javnost dejal, da je odločitev mednarodne zveze žalitev za Nigerijo in vse temnopolte ljudi: »FIFA je ravnala v skladu s svojo politično odločitvijo, da SP ne bo v nobeni državi s temnopoltim prebivalstvom.« Dejal je tudi, da lahko z dokazili Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) potrdi, da v dveh mestih, za katere je FIFA trdila, da sta ogroženi s kolero in v katerih bi morala biti dva predtekmovalna turnirja (Kaduna in Enugu), ni tako problematičnih težav s kolero in menigitisom, da bi lahko govorili o epidemiji. Dejstvo je, da je Nigerija v pripravo tega SP vložila 35 milijonov ameriških dolarjev.

Rezultati teniških turnirjev

MARSEILLE - Moski - cetrfinale: Vacek (Čes) - Kafelnikov (Rus/2) 7:5, 7:6 (7:5), Delaitre (Fra) - Rikl (Čes) 6:2, 6:2; Becker (Nem/1) - Renzenbrink (Nem) 7:6 (7:1), 6:7 (11:13), 6:2, Roux (Fra) - Kucera (Slk) 3:6, 6:1, 6:2; polfinale: Becker (Nem/1) - Delaitre (Fra/4) 6:4, 6:2; Vacek (Čes/7) - Roux (Fra) 6:1, 7:5. DUBAI - Moski - cetrfinale: Ferreira (JAR/4) - Cash (Avt) 6:1, 6:2; Gaudenzi (Ita) - Holm (Sve) 6:4, 6:2; Korda (Čes/6) - Arriens (Nem) 4:6, 6:2, 6:4; J. Sanchez (Spa) - Woodbridge (Avt) 6:2, 6:4; polfinale: Ferreira - Sanchez 5:7, 6:1, 6:4; Gaudenzi - Korda 3:6, 7:6, 6:4. SAN JOSE - Moski - cetrfinale: Washington (ZDA/5) - Shelton (ZDA) 6:2, 6:1; Courier (ZDA/3) - Grabb (ZDA) 6:1, 7:6 (7:5), Agassi (ZDA/1) - MasPhie (ZDA) 6:4, 6:3; Chang (ZDA/2) - Rusdeski (Kan) 7:6 (8:6), 7:6 (10:8); polfinale: Agassi - Washington; Chang - Courier. CHICAGO - Zenske - cetrfinale: Raymond (ZDA/8) - Frazier (ZDA/4) 6:4, 6:3; M. Malejeva (Bolg) - Courtois (Bel) 6:3, 6:3; Sabatini (Arg/2) - Rubin (ZDA/6) 7:6 (7:5), 6:4; Garrison (ZDA/7) - Schultz (Niz/3) 6:7 (4:7), 6:3, 7:6 (7:4); polfinale: Raymond - Garrison; Malejeva - Sabatini.

KOŠARKA / DREVI V TRSTU OB 20. URI

Birex okrnjen Priložnost za Illy

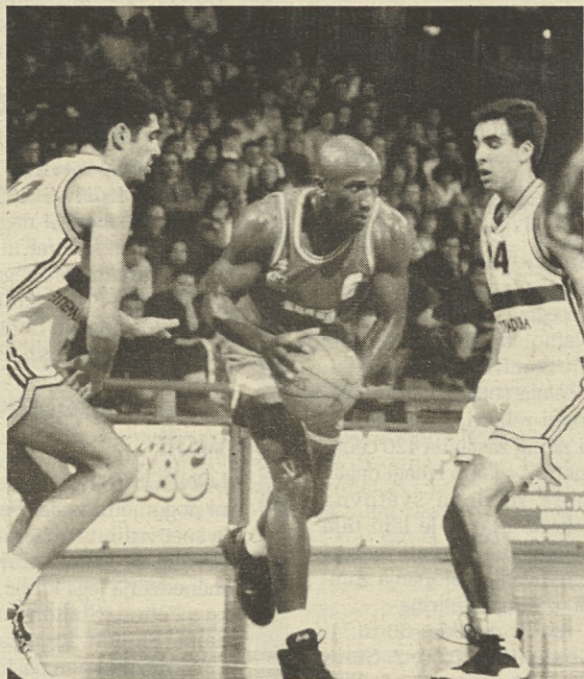
Scavolini tesno premagal Cagivo

Televizijske kamere bodo sledile tudi povratni tekmi med Illyjem in veronskim Birexom, toda trzaski ljubitelji košarke srčno upajho, da se ne bo končalo kot v Veroni, ko so se Bernardijevi igralci osramotili pred vso italijansko košarkarsko javnostjo in izgubili z zgovornim 93:55. Najbolj vrazjeverni se lahko tolažijo z dejstvom, da bo drevisnjo tekmo (pozor, pricenja se ob 20. uri!) v posrednem prenosu, s pricetkom ob 22.30, predvajala zasebna postaja s kodiranim signalom tele +2, ki je namenjena ožjemu številu TV gledalcev.

Resnici na ljubo se je v času med prvo in današnjo tekmo v obeh mostvih marsikaj spremenilo. Trzacani sicer ne blestijo, vendar po zamenjavi ameriskega para igrajo vsekakor bolj zanesljivo, Veronciani pa se v zadnjih casih otepajo s številnimi poškodbami. Najhujsa je nazadnje doletela play makerja Bonoro, ki je pravi motor Birexa, pred njim pa sta se poskodovala tudi Boni in Nobile, tako da je trener Marcelletti prisiljen posiljati v boj tudi mlajše rezervne igralce. Trzacani imajo torej lepo priložnost, da z zmago ohranijo upanja v uvrstitev v končnico na naslov. Če bi jim spodletelo, pa bi bili iz tega boja praktično že izločeni.

V včerajšnji vnaprej igrani tekmi je Scavolini z 98:90 (47:50) tesno premagal Cagivo, ki je bila v vodstvu vse do polovice drugega polčasa.

Scavolini: Calbini 6, Magnifico 21, Dell'

Strelec Burrf drevi proti strelcu Williamsu (F. KROMA)

Agnello 11, Garrett 18, Gaines 8, Riva 21, Brignoli 11, Costa 2.

Cagiva: Bulgheroni 3, Biganzoli, Komazec 35, Conti 15, Vescovi 2, Savio 4, Petruska 9, Meneghin 14, Pozzecco 8.

PM: Scavolini 25:34; Cagiva 20:29. TRI TOČKE: Scavolini 5:15 (Calbini 0:1, Magnifico 1:3, Dell' Agnello 0:1, Gaines 0:2, Riva 2:6, Brignoli 2:2); Cagiva 8:16 (Bulgheroni 1:1, Biganzoli 0:2, Komazec 2:5, Vescovi 0:1, Meneghin 3:4, Pozzecco 2:3).

Panapesca - Benetton 90:111 (34:44)

Današnji spored (18.30): Buckler - Madigan, Comerson - Metastem, Illy - Birex (20.00), Pfizer - Stefanel, Teorematour - Filodoro.

A2 liga: Libertas Udine - Olitalia 58:87 (26:43)

NOGOMET / MEDDEŽELNA LIGA

Triestina, pozor na obrambo!

Bolzano ima tretji (31 golov) napad lige
Treviso proti nepredvidljivemu Sevegljanu

»Mrtvi« tek Triestine in Trevisa naj bi se nadaljeval tudi danes. Obe mostvi igrata na domačem igrišču in si seveda ne moreta privoščiti zapravljanja tock, pred težjo nalogo pa tokrat prav Triestina, ki se bo pomerila s sedmouvrscenim Bolzano, medtem ko bo Trevisu skušal zmesati strene nepredvidljivi Sevegljano.

Po zaskrbljujocih dveh zaporednih remijih brez gola je Triestina spet v izvrstni formi, prekinitvev pa je izkoristila s prijateljsko tekmo proti slovenskemu prvotigašu Muri (4:0 za Trzacane). Kot kaže se je ekipa sprijaznila z odsotnostjo ključnega veznega igralca Pavana, trener Pezzato pa je očitno v kratkem času dobil ustrezne rešitve. Bolzano je solidna ekipa, ki ima svojo glavno orožje v napadu, saj je z 31 goli tretji najboljši v ligi. Najnevarnejša v tem pogledu sta Urugvajec (Schiaffino pa vendarle ni) Bombacci z osmimi goli in Roveda, ki jih je nabral dva manj. Precej ranljiva pa je obramba, ki je prejela že 24 golov. V nasprotju z dosedanjimi domačimi tekmami, ko je Triestina redno naletela na pravi zid nasprotnikov pred kazenskim prostorom, obeta današnji nasprot-

nik nekoliko odprtejšo igro. Bomo videli.

Pri Triestini sta ob omenjeni odsotnosti Pavana vezno vrsto na cedilu pustila solidni Polmonari in luksuzna menjava Li-guori. Ob že preverjeni zanesljivosti obrambe je tako skoraj neizbežno, da bodo na sredini zaigrali Zanvetor, Pivetta, Jacono in Intartaglia. Obiskovalci »Rocca« pa trenutno najbolj pogrešajo gole »Condorja« Marsicha, ki v zadnjih dveh mesecih ni zadel mreže. Njegov doprinos bi seveda bil se kako dobrodošel, se sreča, da je vloga »bomberja« uspešno prevzel Brescini.

Včerašnji izidi: Bassano - Sanvite 2:0, Caerano - Arco 3:2, Miranese - Donada 2:1, Pievighina - Luparense 1:2, Rovereto - Montebelluna 0:4, Schio - Arzignano 0:0. Danes: Treviso - Sevegljano, Triestina - Bolzano, Pro Gorizia - Legnago.

Vrstni red: Triestina 35, Treviso 32, Luparense in Miranese 26, Arzignano 25, Legnago 25, Bolzano 23, Caerano in Montebelluna 22, Sanvite 21, Pro Gorizia in Sevegljano 19, Bassano 18, Donada in Arco 17, Pievighina 16, Schio 15, Rovereto 11.

NOGOMET / B LIGA

Za Udinese bo proti Chievu igral tudi napadalec Marino

Udineseju v Veroni proti Chievu brzkonice ne bo lahko ponoviti rezultatov zadnjih kol. Vse boljši Videmčani bodo brzkonice tudi tokrat igrali napadalno, vendar morajo pri tem upoštevati, da je protinapad najmočnejše orožje Chieva, ki se sicer z dvajsetimi točkami bori pred izpadoim iz lige. Trener Galeone bo tokrat lahko spet računal na napadalca Marina, ob njem pa bo v konici napada igral Poggi. Na sredini igrišča bodo niti igre vodili Desideri, Ametrano, Scarchilli in Pizzi, ki je imel sicer v petek nekaj

temperature.

Udinese bo 16. februarja odigral na stadionu Friuli v Vidmu prijateljsko tekmo proti Dinamu iz Bukaresta.

Današnji spored: Ascoli - Atalanta, Chievo - Udinese, Como - Venezia, Cosenza - Piacenza, Lecce - Ancona, Palermo - Verona, Perugia - Lucchese, Pescara - Acireale, Salernitana - Vicenza.

Cesena - Andria 4:0 V sinočnji vnaprej igrani tekmi je Cesena kar s 4:0 premagala Andrio (Hubner v 2., in 77. minuti in Scarafoni v 52. in 59.)

NOGOMET / V MLADINSKIH PRVENSTVIH

Vodilni izgubil v Štandrežu

Vesna in Primorje proti solidnim nasprotnikom praznih rok

Juventina - Ronchi 2:1 (1:0)

Strelca: P. Gergolet in Ballaben.

JUVENTINA: Pavo, Romano, G. Trampuz, Ferro, Screm, A. Trampuz, P. Gergolet (Milotti), Gallo, Macuzzi (Vagna), Ballaben, Gambino.

Proti Ronchiju, ki je doslej nabral trinajst zmag in stiri remije ter brez poraza nemoteno kraljeval na prvem mestu, je Juventina odigrala najboljšo letosnjo tekmo. Razmočenemu terenu navkljub sta ekipi prikazali lepo igro. Priložnosti so se vrstile, v 40. minuti pa je Peter Gergolet po samostoj-

nem prodoru spravlil usnje v mrežo. Gostje so navalili na Juventinina vrata, toda Pavio je bil vedno na mestu. Tem bolj prosto pot do gola so zato imeli prav domači, ki so podvojili z Ballabenom, ki je zadel po lepem predlozku odličnega Petra Gergoleta. Obupni napadi Ronchija so se se stopnjevali, z urejeno obrambo pa Juventina več kot znižanje zaostanka ni dopustila.

POKRAJINSKI MLADINCI

Vesna - Chiarbola 3:4 (2:2)

Strelci: Morassut v 15., Monte v 25. in Jurincic v 70. minuti.

VESNA: Gruden, Kostuta, Schiavon, Morassut, Caciottoli, Emili, Jurincic, Amato, Monte, Stoka, Beno.

Tudi na tekmi proti močni Chiarboli je Vesna pokazala, da so temni časi začetka prvenstva in bila zelo blizu zmagi. Že v prvih desetih minutah se je odločno podala v napad, sodnik je spregledal dva prekrška v kazenskem prostoru gostov, tretjič pa je vendarle Morassut na belo piko, Morassut pa je bil zanesljiv izvajalec najstrožje kazni. Kmalu nato so Krizani po kotu podvojili z Montejem. Nasi so morda nekoliko popustili in Chiarbola jih je v zadnjih petih minutah dvakrat kaznovala. V drugem polčasu je bila igra bolj izenačena, Vesna pa je tretjič zadela z Jurincicem, ki je preigral nekaj nasprotnikov in zadel zgornji kot vrat. Nepazljivost v končnem delu tekme je plavim spet bila usodna: gostje so namreč v 83. minuti izenačili, dve minuti kasneje pa povedli.

Primorje - Domio 1:2 (1:2)

Strelci: v 30. min. Gustin PRIMORJE: Husu, Ferfolja, Luksa, Gherbassi, Gustin, Braini, Turk, Kuk, Ostrouka, Emili, Valente.

Mladinci so za las izgubili možnost, da bi odvzeli točko prvouvrscenemu. Tekma ni bila lepa zaradi blatnega igrišča. V začetku so naši igrali nezbrano in gostje so takoj prevzeli pobudo. Po nekaj priložnostih so v 15. minuti povedli po neverjetni napaki obrambe. Rdeče-rumeni se niso vdal in kmalu izenačili. Gostje pa so reagirali in proeski vratar je dobro odbil nevarno zogo v kot. Toda nekaj minut kasneje je Domio spet povedel. V drugem delu je Domio dvakrat ogrozil proeska vrata. Primorje je skušalo izenačiti, a zaman. (Gorazd)

Najmlajši: Sanroccese - Sovodnje 3:1 (1:0)

NOVICE

Bugno prevzel vodstvo

TOULON - Na kolesarski dirki po Sredozemlju zdaj vodi Gianni Bugno. V šesti etapi na kronometer (33 km) s ciljem v reber je zmagal pred rojakom Davidom Rebellinom in Rusom Dimitrijem Konjicevom. Jutranjo poletapo pd St.Laurenta do Hyeres (130 km) je v sprintu osvojil Italijan Mario Cipollini pred Belgijcem Jojem Planckaertom in Uzbekom Djamolidinom Abduzapparovom.

Skupni vrstni red po 6. etapi: Bugno (Ita) 14.21:14; 2. Pettito (Ita) + 1 sek.; 3. Rebellin (Ita) +1 sek.; 4. Konjicev (Rus) +19 sek.; 5. Gelfi (Ita) +39 sek.

CourmAosta žrtve nesporazuma?

BOCEN - Disciplinska komisija italijanske zveze v hokeju na ledu je v zvezi s prvenstveno tekmo med Bolzanom in CourmAosto dosodila Bolzanu zmago s 5:0, ker so igralci CourmAoste predčasno zapustili igrišče iz protesta zoper sodniške odločitve. Funkcionarji CourmAoste zdaj sicer trdijo, da je slo za nesporazum. Pravilnik namreč dopušča enkratni umik mostva iz igrišča za dve minuti v primeru razgretih duhov. »Nasi igralci so se na ledeno ploščo vrnili po 50 sekundah«, je povedal sportni direktor CourmAoste Roberto Zumofen in zahteval ponovitev tekme zaradi sodniške napake.

Danes Posillipo - Mladost

NEAPELJ - Danes bo v Neaplju povratna tekma četrtine finala pokala prvakov v vaterpolu med Posillipom in zagrebško Mladostjo. V prvi tekmi so Zagrebčani zmagali s 7:6, v hrvaskem prvenstvu pa so v osmih tekmah izgubili le eno točko in so prepričljivo na prvem mestu.

NOGOMET / IGRALEC IN SPONSOR PAVEL JEZ O TRŽAŠKEM POKALU

»Mali nogomet je manj utrudljiv, užitek pa je enak«

Eden izmed najbolj popularnih sportov v trzaski pokrajini je brez dvoma mali nogomet, pri katerem v vsaki ekipi nastopa sedem igralcev, srečanja pa potekajo na malih nogometnih igriščih. Turnirjev v malem nogometu je vsako leto izredno veliko, temu ustrezno pa je tudi število ekip in igralcev. Mnogi med njimi igrajo tudi po dva turnirja, na njih pa ne smejo sodelovati igralci, ki igrajo v uradnih amaterskih prvenstvih pod okriljem državne nogometne federacije.

Najbolj znan turnir je seveda »Trzaski pokal«, ob njem pa imamo še »Pokal Tortuga - ex Panzini«, »Turnir Manzuto e Schender«, »Il Golosone« in druge. Poleti pa je najbolj znan turnir, ki poteka pri sv. Ivanu, medtem ko sta postala že tradicionalna tudi turnirja na Padricah in v Trebach ob priliki vaskih sager.

Toda zakaj se se mlad nogometaš odloči za mali nogomet in opusti amaterska igrišča? O tem in drugem smo se pogovorili s Pavlom Jezom, bivsim igralcem Brega, ki je igralec in sponsor ekipe Supermercato Jez,

ki nastopa v A ligi Trzaskega pokala.

Katera je največja razlika med pravim in malim nogometom?

»Mislim, da je nogomet na malem terenu manj utrudljiv, užitek pa je enak, saj so kontakti med igralci bolj pogosti, igra je bolj hitra in igralci so vedno zaposleni, medtem ko na velikih terenih lahko igralec dalj časa ne pride v stik z zogo.«

Mnogo igralcev, ki bi lahko igrali v amaterskih ekipah, se raje odloči za mali nogomet. Čemu?

»Morda zato, ker je pri malem nogometu manj odgovornosti. Danes tudi v 3. AL v nekaterih ekipah ni zabave in so važni le rezultati. V malem nogometu je več zabave, treningi niso obvezni, človek se bolj sprosti.«

Kakšen pa je nivo igre?

»V A ligi Trzaskega pokala razpolagajo nekatere ekipe z dobrimi igralci, ki so pred kratkim prenehali z igranjem v amaterskih prvenstvih. Zato so tudi te ekipe pri vrhu, ostala mostva pa so povprečna.«

Kako pa je s publiko? Ali se ob

igrišču zbere mnogo navijačev?

»Običajno so gledalci sorodniki ali prijatelji in tudi ti niso v velikem številu. Toda lani se je na finalu Trzaskega pokala zbralo nad tisoč gledalcev.«

Ti si tudi sponsor ekipe. Ali je sponzorizacija draga?

»Letosnja vpisnina za Trzaski pokal je znasala 2.200.000 lir. Vpisnina za druge turnirje je nižja, seveda pa ima vsaka ekipa še dodatne stroške: majice, torbe, itd.«

Ali je res, da vi igrate skoraj v vsakem vremenu?

»Na žalost je to res. To pa se dogaja zato, ker bi bilo v primeru prelaganj zelo težko odigrati zaostala srečanja, saj so igrišča zasedena skoraj ves teden. Nekateri turnirji potekajo ob petkih, sobotah in nedeljah, drugi ob ponedeljkih in torkih. Nekateri ekipe tudi trenirajo. Prav zaradi teh težav so v soboto 4. in v nedeljo 5. februarja, medtem ko so vsa ostala sportna srečanja imela premor zaradi dogodka v Genovi, odigrali prvenstvena srečanja Trzaskega pokala.« (E.Bevk)

KOŠARKA / SINOČI V 19. KOLU C1 LIGE

Jadran se je moral namučiti

Gostje so vodili večji del srečanja

Jadran TKB- Camposampiero 86:78 (38:40, 71:71)
JADRAN: Arena 18 (6:11 za 2 točki, 0:2 za 3 točke, 6:8 p.m.), Oberdan 17 (6:11, -, 5:5), Pregarc 3 (0:3, 1:3, -), Emili n.v., Vitez 21 (7:12, 0:2, 7:8), Samec 6 (3:3, -, -), Rauber 12 (2:5, 2:5, 2:4), Hmeljak 7 (3:4, -, 1:2), Pro n.v., Grbec 2 (1:1, -, 0:1).

PM 21:28, SON 18.
CAMPOSAMPIERO: Ramini 11 (3:4), Muneratti 14, Masetto 8, Tosato 17 (3:4), Tognana 7 (1:2), Vettore (2:4), Scolegagna 9 (1:2), Belluco n.v., Schiavo, Michelin 5 (1:2).
PM: 11:18; tri točke: Muneratti 2, Vettore 1; SON: 26; PON: Michelon (37); izključen: Vettore (45).

Po prvem porazu v Cittadelli je včeraj Jadran TKB resno tvegati, da bi izgubil tudi nepremagljivost domačega igrišča. Gostje zasedajo sicer le 10. mesto, toda po težavnem začetku prvenstva, ko nekaj igralcev zaradi finančnih težav kluba ni igralo, je Camposampiero postal dokaj nevaren tekmeč. To pa se je na igrišču se kako poznalo!

Srečanje so gostje začeli z zgornjim 7:0 v picli minuti igre in nato cel prvi polčas vodili, najvišjo prednost so potrdili pri stanju 21:14. Slab dan Pregarca je Jadranu odvzel najpomembnejše napadalno orožje, »modri« pa so se na površju držali predvsem z borbenostjo, dobro pa je v tem delu igral le Hmeljak. V nadaljevanju domala ista pesem: z izjemo dveh priložnosti

je v vodstvu bil Camposampiero, Jadran pa je spet povedel poldrugo minuto pred koncem, ko sta Rauber in Pregarc zadela trojki. Konec tekme? Se zdalec ne! Gostje so imeli se dovolj moči in gledalci so dočakali podaljsek. »Razkuhani« Camposampiero ni več prišel do besede, Jadran je takoj poletel na +7 in vknjižil 18. prvenstveno zmago.

Tekma je potrdila padec Jadranove forme, kar je seveda tudi razumljivo. »Raje zdaj, kot v play-offu«, pravi pomožni trener Boris Vascotto. Kakorkoli že, v naslednjih dveh kolih caka Viteza in tovarise pravi »tour de force«: najprej gostovanje v vedno vročem Sacileju, nato pa

Boris Vitez

mestni derbi s Servolano, ki bo najbrž tudi lokal o končnem prvem mestu. (Kaf)

Danes tekma FISI SK Devin

Na danasnem smučarskem tekmo vanju FISI, ki ga za kategoriji baby in cibani na Zoncolanu prireja Smučarski klub Devin, velja pa tudi za pokal Adriampex, bo sodelovalo čez 200 tekmovalcev iz vse dežele.

Tekmovalci prvega in drugega okraja bodo tekmovali skupaj, sestavili pa bodo dve ločeni lestvici.

Mešcanov je skupno 95, pripadajo pa 14 klubov.

Mladi smučarji se bodo preizkusili v veleslalomu, start tekmovanja pa bo ob 9.30.

ODBOJKA / ŽENSKA C2 LIGA

Sokol Indules se je brezpogojno predal

V okrnjeni postavi je bil proti odličnemu B-metersu brez moči - Boj za vrh že končan?

Sokol Indules - B-meters 0:3 (6:15, 5:15, 8:15)

SOKOL INDULES: Marucelli (1+5), Vidali (1+2), Semec (1+2), Lara Masten (2+3), Tanja Masten (0+2), Ban (3+1), Visentin (0+0), Lupinc, Kosmina, Svara, Golemac.

SERVIS: SOKOL 6 točk, 6 napak, BIME-TES 13, 10.

Sokol je končal prvi del prvenstva v ženski C2 ligi na najslabši način. Proti drugouvrščenemu B-metrsu iz Cerinjana je gladko izgubil in tako se je verjetno tudi poslovil od zadnjih upanj za napredovanje.

Rezultat zelo dobro odraza razmere na igrišču. Igra je bila namreč povsem enosmerna. Na eni strani je bila mla-

da in visoka gostujoča ekipa, ki je prišla v Nabrezino zelo motivirana in je zapustila odlične vtis. Pokazala je dober servis in gibčno obrambo, predvsem pa je bila njena premoč očitna na mreži. Na drugi strani so sokolovke odigrale povprečno tekmo. Zaradi odsotnosti Kosutove je svoj krstni nastop v C-2 ligi opravila mlada Irena Semec, ki je dobro opravila svojo nalogo, potem ko je premagala tremo v prvem setu. Druge pa so bile sokolovke ranljive v sprejemu, v napadu pa so imele velike težave, da so premagale gostujoči blok. Da bi se lahko enakovredno upirale B-metrsu pa so na splošno naredile tudi preveč napak.

Prva dva seta so gostje osvojile brez večjih težav. V obeh so takoj visoko povedle (v prvem 10:2, v drugem 11:0) in prednost ohranile do konca. Nekoliko bolj živo je bilo v tretjem setu, ko je Sokol povedel s 4:1, nato pa so zopet prevzele vaje igre v svoje roke gostje. Sokolovke so se jim zadnjic priblizale pri stanju 8:7, od tu naprej pa so zopet bile nemočne.

Po tekmi je trener Jurman, ki je moral spet

slediti ekipe s tribune, povedal: »Manjkata nam dva centra, tako da je morala prvič igrati Semec, ki je se neizkuse na, kar se je poznalo predvsem v prvem setu. Danasnji nasprotnik je bil zelo dobra ekipa in visoka ekipa z dobrim blokom. Mi pa imamo s takimi ekipami vedno probleme.« (A.M.)

Olympii derbi z Mosso

V pokrajinskem derbiju moske odbojarske C2 lige je Olympia CDR doma premagala Mosso, ki jo je po dveh izenačenih setih v nadaljevanju popolnoma nadigrala.

Tega nasprotnika je zdaj tudi dohitela na skupni lestvici.

Moska C2 liga:
Olympia CDR - Mossa 3:1 (11:15, 15:11, 15:3, 15:6); Bor Fortrade - Pav Natisonia 3:0 (15:12, 15:11, 15:13)

KOŠARKA / TRETJEVRŠČENI JE POLOŽIL OROŽJE

Dom Agorest z veliko mero borbenosti ugnal Porcio

Marko Corsi 16 točk (Dom Agorést)

Dom Agorest - Porcia 80:78 (37:42)

DOM: Kosuta 10 (1:2 za 2 točki, 1:2 za 3 točke, 5:7 p.m.), Corsi 16 (1:1, 3:4, 4:4), Di Cecco 27 (10:21, 1:1, 2:3), Podbersig 9 (4:7, -, 1:3), Jarc 12 (5:10, -, 2:2), Bordon 4 (1:3, -, 2:2), Batello 2 (1:4, -, -), Silic, Ambrosi, Kocjancic.

PON: Podbersig (39) in Kosuta (40).

Po zares lepi igri so belordecji dosegli prestižno zmago proti drugouvrščenim Porciji, ki je se računala na prvo mesto v prvenstvu. Nasi so potrdili dobro uigranost, ki so jo pokazali v zadnjih nastopih, temu pa so se dodali zagrizeno obrambo in visoko stopnjo borbenosti. V začetku tekme so sicer gostje hitro povedli in prednost večali do +12 v osmi minuti, ko pa so domovci spremenili obrambo, so spravili goste v precejšnje težave. S tremi zaporednimi trojkami Corsija in Kosute so znižali zaostanek in zaključili polčas na -5. V drugem delu so domovci se povečali zagrizeno v obrambi in v osmi minuti prvič povedli, predvsem po zaslugi izredno točnega Di Cecca (5:5 v drugem delu) in borbenega Jarca, ki je polovil šest odbitih zog. Tekma je bila zelo izenačena do zadnjih sekund igre, ko je v po-

slednji akciji dosegel lokalni kos prav Di Cecco. Belordecji so tudi tokrat potrdili, da zadnje mesto na lestvici ne odraza njihove prave vrednosti in da se bodo v povratnem delu prav gotovo povzpeli na višja mesta.

Bor Radenska za točko boljši od Spilimberga!

Moska C2 liga: Spilimbergo - Bor Radenska 79:80 (46:41)

ODBOJKA / MOŠKA D LIGA

V Porciji je bil Espego na pragu podviga

Porcia - Espego 3:2 (15:9, 10:15, 12:15, 15:1, 15:10)

ESPEGO: S. Cernic 3+4, M. Cernic (na sliki) 7+9, Devetak 6+5, Radetti 2+8, Manià 1+4, Soban 0+0, Ursič 0+0, Pintar 1+0. Sfiligij 12+11.

Mladi igralci združene gortiske ekipe bi v Porciji skoraj poskrbeli za prvorazredni podvig. Porcia je namreč v dosedanjih trinajstih nastopih le enkrat izgubila in se odločno namerava vrniti v C2 ligo, iz katere je lani izpadla. Toda tokrat se je morala posteno potruditi, preden je strla odpor Goricanov. Mirno lahko zapisemo, da je Espego odigral sinoči svojo doslej najboljšo prvenstveno tekmo. V prvem setu je bil sicer

sprejem precej negotov, zato pa so se v drugem setu Seppijevi fantje dobesedno razigrali, v natezu pa so osvojili se tretji set, cesar gostitelj res niso pričakovali. Zal je v četrtem setu espegovcem zmanjkalo nekaj psihicnih in fizičnih moči in so tako popustili na vsej črti, v tie breaku pa jim tudi ni slo več tako dobro od rok. Porcia je bila namreč stalno v vodstvu (4:1, 11:5 in 13:6) in je le na koncu nekoliko popustila.

Obracun mlade združene ekipe po prvem delu je vsekakor pozitivno, ceprav bi lahko imel Espego na lestvici nekaj več točk, ki si jih je po nepotrebnem zapravil predvsem zaradi pomanjkanja izkušenj.

Kras Trimac OK

Rokometna C liga: Vi-garano - Kras Trimac 17:27 (9:13)

Namizni tenis: tesen poraz

Krasa Active proti vodilnemu

V tekmi moske namiznoteniske B2 lige je Kras Active sinoci po hudem boju s 5:3 klonil pred vodilnim na lestvici, mostvom Bissuola.

KOŠARKA / PORAZ CICIBONE V TRŽIČU

Zadnji Persijev met žal ni šel skozi obroč

Pom Tržic - Cicibona 76:72 (35:36)

POM: Leghissa 2 (0:2), Stocca 7 (1:2), Santinato 12 (4:4), Mocchiutti, Giacuzzo 21 (3:5), Miniussi 4 (2:2), Satta 1 (1:2), benich, Zuppel 12 (3:6), Palombi 17 (5:7). Trener: Russi.

PM: 19:30, SON: 22, PON: Stocca (37), Miniussi (40), TRI TOCKE: Santinato 2, Giacuzzo 2, Zuppel 1.

CICIBONA: Persi 17 (7:13, 1:4, 0:3), Giacomini 4 (2:3, -, 0:2), Jogan 20 (4:9, 2:5, 6:8), Zuppin 9 (4:7, 0:3, 1:2), Batilana 2 (1:12, -, -), Semen 2 (1:2, -, -), Tomsic 4 (0:2, 1:5, 1:2), Krizmancic 4 (2:2, -, 0:2), Furlan, I. Bajc 10 (3:6, 0:2, 4:5). Trener: Kovacic.

2T: 24:45, TRI TOCKE: 4:19 (Jogan 2, Persi 1, Tomsic 1), Skupno: 28:64, PM: 12:24, SON: 25, PON: Jogan (35), Persi (40).

SODNIKA: Toldo (PN) in Leone (Fontanafredda)

Cicibona je tudi v povratnem srečanju s trziškim Pomom, s katerim je doslej delila prvo mesto na lestvici, potegnila krajši konec, bil pa je to njen prvi poraz po šestih zaporednih

zmagah. Rezultat pušca nekaj grenkobe, saj bi bilo za zmago dovolj, da bi Cicibona igrala nekoliko boljše v napadu.

Srečanje se je za goste pričelo spodbudno (10:4, 12:7), saj so bili v vodstvu vse do 15. minute (27:25), ko je Pom prvič povedel, vendar se je polčas vseeno končal z minimalno prednostjo Cicibone. Po izenačenem začetku sta se v drugem delu pri Tržicanih razigrala Giacuzzo in Santinato, pod košem pa se je uveljavljal 205 cm visoki Palombi, ki je najnovejša Pomova okrepitev. Cicibona je v 31. minuti se imela stiri točke prednosti, nato pa je Pom z delnim izidom 14:4 dosegel prednost 64:58. Tedaj se je začelo dolgo zasledovanje, ki je v zadnjih minutah obetalo preobrat. Po dveh uspešnih metih za tri točke in dvema prostima metoma je imela namreč Cicibona 30 sekund pred koncem le se dve točki zaostanka in zogo v rokah, vendar zadnji Persijev met sekundo pred koncem žal ni šel skozi obroč. (VJ)

Horoskop

zapisal
B. R. K.

OVEN 21. 3. - 20. 4.: Dovolj vam bo brzdanja; privoščili si boste temeljit čustveni izpad in se dodobra očistili notranje navlake. Privoščite si post, da se iznebite še strupov.

BIK 21. 4. - 20. 5.: Pretresali boste možnosti za samostojnejše življenje, ceprav vam bo jasno, da brez drugih ne morete. Nazadnje boste spoznali, da ste lahko samostojni tudi med drugimi.

DVOJČKA 21. 5. - 21. 6.: Ceprav ne boste ravno zidane volje, se boste vendarle brez težav prilagodili željam svojcev. Ampak v vsem jim vendarle ni treba ustreci, sicer se bodo prevzeli.

RAK 22. 6. - 22. 7.: Krasilo vas bo sijajno razpoloženje, zato boste zaželeni, kjerkoli se boste pojavili. Obiščite torej prijatelja, ki ga zadnje case neupravičeno zanemarjate.

LEV 23. 7. - 23. 8.: Zgečkal vas bo crvček, ki mu sicer pravimo sum, usmerjen pa bo k nekomu, cigar zavest je čista kot jasno nebo. Pustite crvčka na plan, pa se bo zjasnila še vaša.

DEVICA 24. 8. - 22. 9.: Neka neznatna težavica vas bo vznemirila čez vsako razumno mero. Ne posvečajte ji vse pozornosti, kajti krive so druge težave, težavica je samo njihov vrh.

TEHTNICA 23. 9. - 22. 10.: Trosili boste nezadovoljstvo kot najbolj radodaren božicek. Ker vaših daril nihče ne bo maral, se boste kmalu znašli sredi kupa. Ne boste se zadušili.

ŠKORPIJON 23. 10. - 22. 11.: Na ljubezenskem področju se vam bo začel odpirati nov svet. Ze v prvi noči ga boste prečesali podolgem in počez. Nič hudega; novih svetov je več kot vaših noči.

STRELEC 23. 11. - 21. 12.: Zablesteli boste v vsem svojem sijaju. Ker bo tokrat prihajal od znotraj, se vam ni treba toliko truditi za zunanji videz; skromnejši bo, toplejši bodo žarki.

KOZOROG 22. 12. - 20. 1.: Na zunaj boste podobni kralju, znotraj beracu. Marsikdo vam bo zavidal, zlasti tisti, ki se znajo vzvičati v obleko, ne pa tudi v kožo.

VODNAR 21. 1. - 19. 2.: Zaskrbljeni boste zaradi svojega čustvenega valovanja, ki pa ga bližnji ne bodo niti opazili. Vas socialni čut bo namreč na visini, plačilo za brzdanje pa se sledi.

RIBI 20. 2. - 20. 3.: Nekdo bo pretirano ugajal vašim muhcam, zato se boste prevzeli kot otroček in postali se bolj lačni. Ampak ne pozabite, da vsakemu prejemanju sledi dajanje.

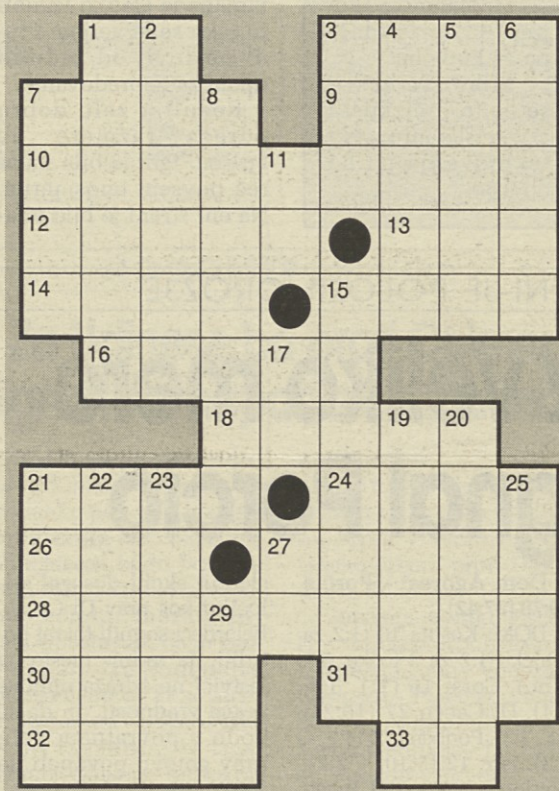
KRIŽANKA

Vodoravno:

1. kemijski znak za američij, 3. ameriški filmski igralec (Johnny), 7. redkejši naziv za pas, 9. afriška step-ska lilijevka z mesnatimi listi, 10. motiv križanega Kristusa, 12. ljubezenski pesnik, 13. tvorba v panju, 14. ena od pisav imena sirskega mesta Haleb, 15. španski kmečki tribun (Pedro Juan), 16. ime nekdanjega vzhodnonemškega diktatorja Honeckerja, 18. opoj, mamilo, 21. škotska rodovna skupnost, 24. spodnja okončina, 26. zorana zemlja, 27. ime madžarskega dirigenta Doratija, 28. gospodarsko zelo pomembna riba, trska, 30. latinsko ime drevesnega rodu javor, 31. nekdanji francoski teniški igralec (Yannick), 32. pred leti zelo popularna nemška popevkarica, 33. kemijski znak za cink.

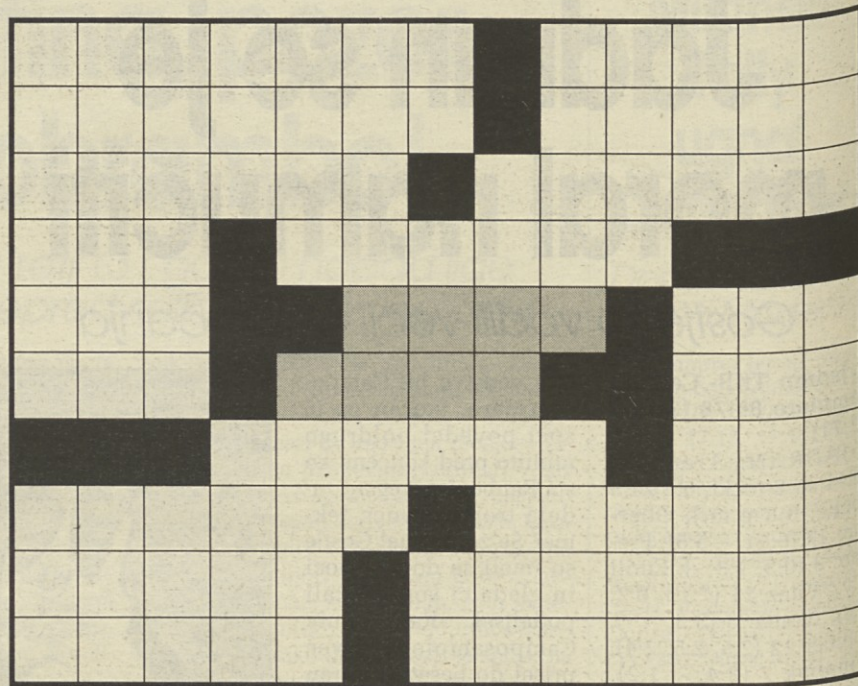
Navpično:

1. italijanski operni pevec (Giuseppe), 2. slovenska pesnica (Neza), 3. nizozemski kamion, 4. propeler, 5. zmagovalno darilo v obliki vrca z nogo, 6. testena jed, 7. cepinov okel, 8. rimski vojskovodja, ki je v drugi punski vojni premagal Hanibala, 11. začetnici slovenske slikarke Kobilce, 15. največja reka na Irskem, 17. kemijski znak za curij, 19. vrvca, 20. ime več bajno bogatih ismailitskih verskih voditeljev (dve besedi), 21. junak Levstikove povesti (Martin), 22. največji kitajski filozof, 23. ameriški filmski režiser (Woody), 25. muslimanski bog, 27. avtomobilska oznaka Ancone, 29. doba, vek.

Vodoravno: Am, Depp, opas, aloa, krucičiks, Iirik, sat, Alep, Sata, Erich, omama, klan, noga, ral, Antal, po-
lenovka, Acer, Noah, Nena, Zn

Kombinacijska križanka s števili

Spodnja števila je treba s pravilnim kombiniranjem razvrstiti v lik tako, da boste na označenih poljih dobili števili, sestavljeni iz samih enakih števil.

80258809	376276	80669	6560	423
21887673	364660	71236	1513	377
9712670	266667	54599	658	321
8711601	264869	35001	617	321
5326789	260602	26126	616	275
3333003	257170	23678	614	206
700171	254570	7881	460	106
654654	210170	7839	442	93
582334	182403	7602	425	91

RESITEV Vodoravno: 5326789, 26126, 8711601, 35001, 260602, 266667, 321, 257170, 377, 8888, 321, 460, 8888, 658, 700171, 442, 264869, 654654, 71236, 9712670, 54599, 3333003

VESELA NEDEL'A NA MMTV

Oddaja »Vesela nedel'a« je na sporedu vsako nedeljo od 15.00 do 18.00 na MMTV, Krim-kanal 62. Ponovitev je na sporedu ob torkih.

13 NAJ NAJ

- Boyzone / Love me for a reason
- Carreras & Domingo & Pavarotti / My way
- 2wo Third3 / I want to be alone
- Q-tex / Believe
- Loveland / I need somebody
- Ini Kamoze / Here comes the hotstepper
- East 17 / Stay another day
- Madonna / Take a bow
- Aswad / You're no good
- Mark Oh / Tears don't lie
- The Human League / Tell me when
- Deuce / Call it love
- The Real McCoy / Run away

Vesela nedel'a na MMTV

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

SKRITA ZELJA: _____

PRIJAVLJAM SE ZA KARAOKE: DA NE

Prijavnico pošljite (na dopisnici) na naslov:
Boudy d.o.o., Ulica bratov Učakar 94
61000 Ljubljana

Material za oddajo dobavlja Pioneer Slovenija, generalni zastopnik za videolaserne sisteme in karaoke v Sloveniji.

CADIZ

Utrip najstarejšega mesta na zahodu Evrope

Po stari legendi naj bi špansko mesto Cadiz ustanovil Herkul, toda zgodovinarji se vseeno bolj zanesejo na izkopanine starega mesta Gadir, ki pričajo o navzočnosti Fenicianov na tem delu španske obale že pred letom 100 pred našim stetjem. Tako se Cadiz ponasa tudi z nazivom najstarejše mesto Zahodne Evrope.

Vse odtlej je bilo mesto pomembno križišče, kjer so svoje sledi pustili Kartazani s Hanibalom na čelu, Rimljani, Goti, Mavri in drugi. Med Kolumbovim potovanjem in kolonizacijo Amerike je Cadiz odigral pomembno vlogo. V naslednjih stoletjih so staro mesto obdali z močnimi utrdami, ki so ga varovale pred Angleži, v začetku 19. stoletja pa

je postal celo španska prestolnica.

Danes je mesto z več kot 160 tisoč prebivalci prav prijeten kraj za sprehod med belimi hišami, slikovitimi katedralami in ostanki močnega utrdbe, ki mesto deli na stari in novi del. Stari in seve-

Na majhni mestni plaži je v sezoni neznosna gneča

da tudi najzanimivejši del mesta se stiska na koncu dolgega rta, ki se na eni strani prek zaliva spogleduje z mestom Jeruzolim, znanim po alkoholni pijaci sherry, na drugi strani pa s San Fernandom, prek katerega je speljana cesta do najpri-

vlačnejših andaluzijskih obal ob Atlantiku.

S prostranih trgov se na vse strani vijejo ozke ulice; vsaka od njih ponuja drugačno podobo. V živahnih vabijo obiskovalce različni lokali, drugod trgovine s spominki, na tretjem koncu pa so dovolj privlačne že samotne ulice z visokimi pročelji, ki jih krasijo okna in polkna različnih oblik. Za ljubitelje umetnosti je se posebno zanimiva cerkev Santa Cueva, ki se ponasa z deli Francisca Goya in je zanj Joseph Haydn skomponiral sloviti oratorij.

Pahljasti konec dolgega rta skoraj z vseh strani obliva v poletnih mesecih ravno prav osvežujoči Atlantik. Toda edina prava mestna plaza je videti privlačna le na pr-

vi pogled, in se to le v zgodnjih jutranjih urah. Takrat je še mogoče uživati na pesčeni plaži, s katere se odpira lep razgled na grad San Sebastian, ki se bohota na izbočeni skali. V poznih dopoldanskih urah, ko mestne ulice po živahni noči počasi ozivijo, se - kot bi mignil - napolne tudi med staro zidovje stisnjena plaza. Toda pomanjkanje prostora nikogar ne moti pretirano, ravno tako pa tudi ne čeda lje večje kupi smeti, ki ostajajo za slastnimi požrtijami.

Domačini si pod vročim soncem radi privoščijo piknik oziroma pravcato kosilo ob obali, kjer vedno pihlja odresilni vetrice. Slednji ima očitno veliko opraviti z zbijanjem teka, saj se preno-

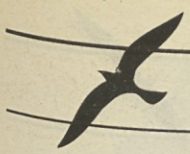

Mestna ulica (Foto: Igor Fabjan)

sne mizice med velikimi sencniki kar sibijo pod raznovrstnimi dobrotami, ki presenetljivo hitro izginejo v ustih zajetnih go-

spodin, razposajenih otrok, nasobljenih najstnic in vsega navelicanih družinskih glavarjev.

Igor Fabjan

IZ STARIH ČASNIKOV

Kako se znebiti nadležnih milijonov

Neverjetne zgodbe o težavah nekaterih bogatašev

Medtem ko se nekateri vse življenje pehajo za tem, da bi zaslužili čim več denarja, se nekateri svojega bogastva nikakor ne morejo otresti. Vsaj tako je leta 1918 zapisal novinar Ilustriranega tednika.

V Angliji je živel milijonar Bornett, lastnik velikega rudnika. Okrog tri milijone funtov vredno premoženje je daroval v dobre namene. Za tako veličastno dejanje naj bi mu kraljica Viktorija podelila plemiški naslov, katerega pa v vsej svoji skromnosti ni hotel prejeti.

Iz ljubelega miru pred obcudovalci, piše novinar, se je preselil v podezelsko mestoce Wooton. Tu je nameraval v miru preziveti starost. Na leto je prejemal stisto funtov dohodka, kar je zadostovalo za njegovo samsko življenje, pa se nekaj za v dobre namene.

Toda bogastvo se ga je držalo kot klop. Komaj se je nesrečnik nekoliko umiril v majhnem mestecu, že je dobil sporočilo od ing. Rotmana, zaposlenega v nekdanjem Bornettovem rudniku bakra. Bornett je pred leti kupil rudnik, a ga kmalu tudi opustil, saj ni prinalas dobička. Tedaj pa je Rotman javil, da je v rudniku odkril veliko nahajališče bakra in je ponudil zanj Bornettu petdeset tisoč funtov. Ker se nekdanji milijonar ni želel več ukvarjati s premoženjem, je inženirju rudnik prepustil brez odškodnine in upal na mir. Cez nekaj let je prinesel Rotmanu rudnik šestdeset tisoč funtov letnega dobička.

Bornett se je sicer resil rudnika, denar pa ga je na njegovo žalost se vedno zasledoval. Kmalu za tem, ko je podaril rudnik, je podedoval po nekem bogatem stricu sto tisoč funtov vredno bogastvo. Denarja se je znebil tako, da ga je podaril neki sirotišnici.

Da bi ubežal »nesreči«, se je preselil v Devonshire. A tudi tam ga denar ni zgrešil. Neka stara prijateljica mu je v oporoki zapustila trideset tisoč funtov. Bornett je denar nemudoma podaril bolnišnici.

Bornettu naj bi bogastvo načenjal zdravje. Ni ni našel miru pred njim. Denar ga je zasledoval vse do smrti. Na smrtni postelji je menda izvedel, da je srečka, ki jo je kupil zgolj iz dobrega na-

mena, zadela petdeset tisoč funtov. Denar je ves obupan podaril postarju.

Vendar Bornett ni bil edini, ki ga je preganjalo bogastvo. V istem času naj bi v Angliji živel tudi neka gospa, prav tako nesrečna zaradi bogastva. Do svojega petinštiridesetega leta naj bi s svojim denarjem živel mirno in zadovoljno, nato pa jo je zacelel denar spravljati v obup.

Ko je poleg bogastva, ki ga je premogla, dobila se tristo tisoč funtov vredno dediščino, je bila zanj mera polna. Nezazelenega premoženja se je znebila tako, da je vabila poleti leta 1893 na bogate večerje londonske sirotke. Preostali denar je podarila dobrodelnim organizacijam.

M. S. (Se nadaljuje)

MEH ZA SMEH Judovske šale

Pred sodiščem stojita dva Juda. Tožnik zahteva odškodnino, ker mu je obtoženec primazal zausnico. Sodišče gresnika obsodi na gulden kazni, vendar pa ima le-ta pri sebi le kovanec za dva gulda in nihče od navzočih nima drobca. Obtoženi stopi k tožniku, mu primaze se eno zausnico in izjavi: »Obdrži ostanek.«

Jud ima med svojimi mnogimi otroki tudi slepega sina. Ko se mu blizu smrt, naredi oporoko in vse svoje imetje razdeli med zdrave otroke, slepemu pa ne nameni nič. Okolica mu takšno ravnanje seveda očita, vendar jih Jud zavrne. »Slepega,« tako pravi, »bodo Judje nekako že preziveli, toda kaj bodo moji ubogi zdravi otroci - ti se bodo morali boriti za preživetje z Judi.«

Judovsko občino je zajela suša in začelo je primanjkovati hrane. Pravoverni rabin je zato članom občine naložil post, reformirani rabin pa nasprotno zagovarja misel, da bi morali z zadnjimi zalogami prirediti pojedino. Tako zagovarja svojo zamisel: »Ce naredimo pojedino, bodo oblasti tam zgoraj ugotovile, da potrebujemo hrano. Ce se bomo postili, bodo na koncu prisle celo do prepričanja, da lahko živimo brez hrane.«

GENIJI V ŠOLSKIH KLOPEH George B. Shaw (1856 - 1950)

Pri tem pa ni bil samo plašen, marvec je bil tudi bojazljiv, kot je napisal v pismu iz leta 1921: »Clovek kar ne bi verjel, kako plašen in strahopeten sem bil.« Po drugi plati pa Shaw poroča o prijetljaju, do katerega je prišlo v soli in ki ga nikakor ne razkriva kot plasnega fanta: »Zgodil se je nekakšen prekršek in da bi zlikovca odkrili, je učitelj vpraševal slehernega učenca po vrsti, če je krivec. Zavrnil sem odgovor z utemeljitvijo, da po zakonu noben solar ni dolžan obtožiti samega sebe in da je zasliševanje fantov le spodbuda k laži.« Preiskavo so potem ustavili in očitno je njegovo odločno stališče naredilo ustrezen vtis.

Dejstvo, da Shaw na soli ni imel velikega uspeha - ko je bil star petnajst let, se je zaposlil v uradu nekega posrednika nepremičnin -, je treba med drugim pripisati eni od njegovih najbolj zanimivih značilnosti. Vse, kar je dajalo vtis tekmovanja, se mu je na vso moč upiralo. »Nobenega smisla nima za tekmovalnost,« je o tem pisal kasneje, »in si ne želim ne nagrad ne odlicij. Zato tudi nimam nobenega interesa za tisto konkurenco, ki jo izražajo izpiti: če bi zmagal, bi me razočaranje nasprotnika bolj potrl kot veselilo. Če pa bi bil porazenec jaz, bi zaradi tega trpelo moje samospostovanje...«

Se nadaljuje

Java, otok starih kultur (1)

Tisocim indonezijskih otokov, ki se raztezajo vse od Malajskega polotoka JV Azije pa do Avstralije, je mnogokrat skupno le to, da pripadajo isti državi, sicer pa je prav vsak malo večji otok dezela zase, saj so ljudje, običaji, kultura, pokrajina in podnebje povsod zelo različni.

Najgostejše naseljena je Java, otok visokih vrhov, kadečih se vulkanov, terasastih rizevih polj in dolgih pesčenih obal. Tako plodne zemlje kot je tu, ni menda nikjer druge na svetu. Ponekod zanjejo kar trikrat na leto.

Bogata koncentracija mineralov, ki so jih v tisočletjih iz drobovja zemlje iztrgali vulkani in vlažna tropska klima, sta idealna kombinacija za bujno rast. Nekateri predeli so se vedno neprenehodni gozdovi, v katerih živijo eksotične živali, od nosorogov pa do netopirjev, ki merijo več kot meter čez krila!

Antična Java je bila dezela kmetov, ki so pridelovali ogromne presežke. Največkrat so bili namenjeni za palače kraljev in gradnjo velikih svetisc. Prvotni prebivalci so verjeli v duhove prednikov in animistične sile. V stikih z Indijci se je tudi tukaj začela hindujsko-budistična kolonizacija, ki je trajala kar 1400 let. Znanost in kultura sta se v tem času razvijali kot le malokje.

Mesto spretnih zeparjev

Java se ponasa tudi z glavnim mestom te ogromne dežele. Milijonska prestolnica Dzakarta je le se eno izmed velikih mest, kjer živi pisana palata ljudi, od bogatašev v razkošnih vilah do brezdomcev v zasilnih bivališcih, kjer se tkejo žalostne usode mnogih, ki se v upanju na boljše življenje zgrinjajo v veliko mesto. Ljudje s podeželja se tu postanejo reveži v pravem pomenu besede. Mnogi so doma preživeli z obdelovanjem kosčka rodovitne zemlje in nekaj bananovci, v mestu pa je treba za hrano najprej zaslužiti. Toda kakršnegakoli dela za neuke priseljence običajno preprosto ni.

Mnogi služijo denar z riksami, katerim pa je mestna vlada napovedala

pravo vojno, saj se za moderno prestolnico vendarle ne spodobi, da se po ulicah drenja vse polno riksasev, ki s svojo kolesarsko kočijo udobno in glede na gost promet tudi dokaj hitro prevažajo potnike. Prevoznike s kolesi v Dzakarti izpodrivajo »motorizirane rikse« - motorni trikolesniki, ki naj bi zlahka opravili z zaostalo konkurenco. Toda vožnja s hrupnimi skropucali ni nič kaj prijetna in mnogi se pri vsakdanjih nakupih se vedno raje poslužujejo klasične variante na nožni pogon.

Dzakarta je se posebno med popotniki znana tudi kot prestolnica zeparjev. Najpopularnejša je menda »operacija« z britvicami na vedno natrpanih mestnih avtobusih. Denar za pasom ali okoli vratu se zdalec ni varen, saj se vsak navaden zepar ve, kje turisti skrivajo denar. Nepridipravi so že tako izurjeni, da prerezane hlače opazijo sele, ko izstopijo iz avtobusa, takrat pa je običajno že prepozno! Pri svojem delu so pogosto celo tako spretni in natančni ali pa celo malce prijazni, da iz skrivališča poberejo le denar in ceke, potni list in ostale nepotrebne papirje pa običajno pustijo nesrečnemu lastniku.

(Se nadaljuje)

MOJSTRI DETEKTIVI

Georges Simenon

Maigretova pipa (5)

Peš je sel po nabrezjih na Quai des Orfèvres, in spotoma se mu je dvakrat zgodilo, da je po hlačnem zepu iskal najljubšo pipo. Prisopel je po prasnih stopnicah. Emile ga je sprejel z besedami:

"Nekdo hoče k vam, gospod komisar."

Odsel je v čakalnico, že pred vrati pogledal skozi sipo in videl, da na skrajnem robu stola, prevlečenega z zelenim zametom, sedi madame Leroy, kot bi bila pripravljena na skok. Zagledala ga je, se dobesedno vrgla proti njemu, razburjena, besna, prestrašena, polna tisočih različnih čustev, ga zgrabila za zavrhne suknjica in zavpila:

"Kaj sem vam rekla? Ponoci so pršli! Moj sin je izginil! Mi zdaj verjamete? Oh, cutila sem, da me imate za prismo! Nisem tako neumná! In vidite, vidite..."

Vročico je kopala po torbici, izvlekla iz nje robček z modro obrobo in zmagoslavno mahala z njim.

"Tole tukaj ... Ja, ali ni to dokaz? V hiši nimava niti enega robčka z modrim vzorcem, pa sem tega vendarle našla pod kuhinjsko mizo! In to se ni vse."

Maigret je pobito pogledal po hodniku, ki je bil kot vsako jutro poln ljudi; že so se obracali proti njima.

"Pojdite z mano, madame," je vzdihnil.

Seveda, neprijetno presenečenje! Saj ga je vnaprej slutil! Odprl je vrata svoje pisarne in obesil klobuk na običajno mesto.

"Sédite! Napeto vas poslušam. Pravite, da je vaš sin..."

"Pravim, da je moj sin danes ponoci izginil, in Bog vé, kaj se je zgodilo z njim."

(začetek italic) Josephove copate (konec italic) Težko je bilo uganiti, kaj si zares misli o usodi, ki je doletela njenega sina. Na kriminalni policiji je malo prej zajecala med napadom solza, ki je izbruhnil tako nenadoma kot kaka poletna nevihta:

"Vidite, prepričana sem, da so ga ubili. In vi, vi niste medtem nicesar naredili. Ali nemara mislite, da ne vem, kaj ste si mislili? Imeli ste me za noro. Ja, in zdaj je gotovo mrtev. Jaz, jaz pa sem popolnoma sama, brez opore."

V taksiju, ki je vozil pod listnato streho na Quai de Bercy - nabrežje je spominjalo na podezelsko promenado - je bil njen obraz spet sproščen in njen pogled spet oster; rekla je:

"Veste, gospod komisar, slabic je. Zenskam se nikoli ne bo mogel upreti. Kot njegov oče, ki mi je s tem povzročil toliko trpljenja."

Maigret je bil poleg nje na zadnjem sedezu. Lucas je sedel pri soferju.

Onstran pariske mestne meje, na charentonskem območju, se je nabrezje se vedno imenovalo Quai de Bercy. Toda dreves ni bilo več. Na oni strani Seine tovarniški dimniki,

na tej pa skladišča, ki so jih zgradili se takrat, ko je bilo tukaj skoraj se podeželje, zdaj pa so bila zagozdena med hise z najemnimi stanovanji. Na nekem uličnem vogalu je bila skromna kavarna in restavracija z jarko rdečim pročeljem in rumenim napisom, z nekaj kovinskimi mizami in dvema posušenima lovorikovcema v sodih.

Madame Roy - ne, Leroy - je postala nemirna; potrkala je na sipo.

"Tukaj je. Prosim, naj vas nered ne moti! Saj mi najbrz ni treba povedati, da nisem nič pospravila."

V torbici je poiskala ključ. Hišna vrata so bila prepletkana s temno rjavo barvo, pročelje je bilo dimasto sivo. Maigret se je prepiral, da ni nobenih sledi o vlom.

"Vstopite, prosim. Domnevam, da želite pregledati vse prostore. Poglejte, črepinje od kroznika se vedno ležijo tam, kjer sem jih našla!"

Ko je rekla, da skrbi za čistočo,

ni lagala. Nikjer nobenega praška. Prav dišalo je po redu. Toda, moj-bog, kako je bilo to žalostno! Vec kot žalostno, srhljivo! Preozek hodnik s stenami, ki so bile spodaj prepleskane rjavo in zgoraj rumeno. Rjava vrata. Pred najmanj dvajsetimi leti nalepljene tapete, ki so takó pobledele, da ni bilo več prepozna barv.

Zenska je nenehno govorila. Morda je govorila tudi, kadar je bila sama, ker ni mogla prenašati tišine.

"Najbolj čudno je to, da nisem nič slisala. Tako lahen spanec imam, da se ponoči večkrat zbudim. To zadnjo noč pa sem spala kot polh. Sprasujem se..."

Pogledal jo je.

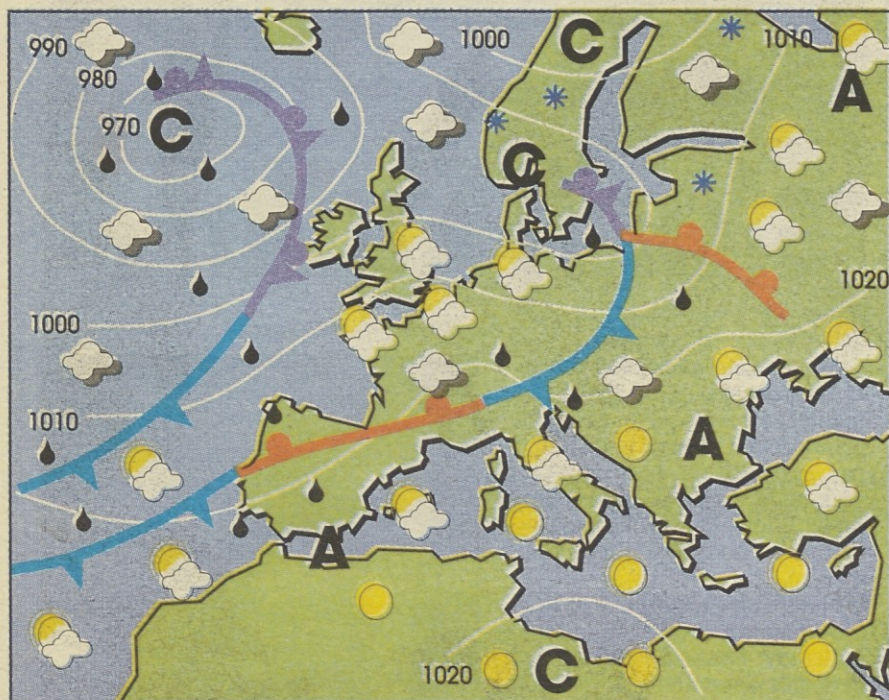
"Sprasujete se, ali vam ni kdo podtaknil uspavala?"

"To ni mogoče. Tega vendar ne bi nihče naredil! Cemu? Povejte mi, cemu naj bi bil to naredil?"

Se nadaljuje

EVROPA / NA ZAHODU SPREMENLJIVO

Vremenska slika:

Nad severnim Atlantikom in Britanskim otocjem je ciklonsko območje, nad južno Evropo in Sredozemljem pa območje visokega zračnega pritiska. Frontalni val se bo pomikal prek srednje Evrope proti severovzhodu in pri tem nekoliko vplival tudi na vreme pri nas. Z jugozahodnimi vetrovi bo dotekal nad naše kraje vlažen zrak.

Podatke pripravlja in posreduje Hidrometeorološki zavod

BIOPROGNOZA

Vreme bo na počutje in razpoloženje vremensko občutljivih ljudi vplivalo obremenilno.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo vzšlo ob 7.10 in zšlo ob 17.23. Dan bo dolg 10 ur in 13 minut. Luna bo vzšla ob 14.35 in zšla ob 04.31.

SNEŽNE RAZMERE dne 20. 1. ob 8. 30 uri

Krvavec	10 na 50	Kanin	5 na 40 do 130
Kranjska Gora	20	Štraza na Bledu	20
Zelenica	do 60	Golte	do 30
Velika planina	5 na 20	Cerkno	45
Soriška planina	50	Kope	40
Rogla	70-90	Kobla	40
Mariborsko Pohorje	40	Rakitna	-

Na omenjenih smučiških napravah obratujejo. Na Mariborskem Pohorju, na Straži pri Bledu in smučišču Pungart na Kopah je možna nočna smuka. Tekaske proge so urejene na Mariborskem Pohorju, Rogli, Kopah, v Logarski dolini, Soriški planini v Kranjski Gori in Črnomlju. Dostop na Mariborsko Pohorje, Roglo in Kope je potrebna zimska oprema, za Rakitno jo pripravljajo. Smučarski avtobus vozi na Mariborsko Pohorje, Kobla, Vogel, Roglo, v Cerkno in med Gozdi Martuljkom in Zelenico.

ALPE-JADRAN / OBLAČNO, OBČASNO BO ROSILO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	
nad 10 m/s	MEGLA

Slovenija:

Zmerno do pretežno oblačno bo. V zahodnih in osrednjih krajih bo občasno rahlo deževalo. Najvišje dnevne temperature bodo od 5 do 11 °C

Sosednje pokrajine:

V sosednjih pokrajinah bo tudi zmerno do pretežno oblačno. V severni Italiji in zahodni Avstriji bo občasno rahlo deževalo ali rosilo.

V Sloveniji:

Zmerno do pretežno oblačno bo, v zahodnih in osrednjih krajih bo občasno rahlo rosilo ali deževalo. Na Primorskem bo megla.

Obeti:

V torek bo oblačno, v zahodnih in južnih krajih bo občasno rahlo deževalo.

TEMPERATURE
ALPE-JADRAN

včeraj ob 7. in ob 13. uri

LJUBLJANA.....	1/4
TRST.....	6/8
CELOVEC.....	-3/4
BRNIK.....	-0/4
MARIBOR.....	-0/9
CELJE.....	-1/8
NOVO MESTO.....	2/5
NOVA GORICA.....	-3/5
MUR. SOBOTA.....	5/10
PORTOROŽ.....	3/6
POSTOJNA.....	-0/7
ILIRSKA BISTRICA.....	6/-
KOČEVJE.....	-2/5
CRNOMELJ.....	-3/4
SLOV. GRADEC.....	-/-
BOVEC.....	-1/3
RATEČE.....	-2/1
VOGEL.....	-7/5
KREDARICA.....	-4/3
VIDEM.....	-4/3
GRADAC.....	-2/4
MONOSTER.....	-1/5
ZAGREB.....	-/-
REKA.....	-/-

TEMPERATURE
PO EVROPI

včeraj ob 8. in ob 14. uri

HELSINKI.....	-5/-1
STOCKHOLM.....	-10/-1
MOSKVA.....	-4/4
BERLIN.....	-1/4
VARSAVA.....	-5/1
LONDON.....	8/12
AMSTERDAM.....	3/3
BRUSELJ.....	7/8
PARIZ.....	8/11
DUNAJ.....	-2/5
ZÜRICH.....	4/10
ZENEVA.....	5/9
RIM.....	5/16
MILAN.....	6/9
BEOGRAD.....	1/10
BARCELONA.....	7/17
ISTAMBUL.....	8/15
MADRID.....	-2/10
LIZBONA.....	8/14
ATENE.....	8/18
BUCAREST.....	1/7
MALTA.....	9/19
PRAGA.....	-2/0

SVET / SLIKA PRI SLIKI...ZGODBA PRI ZGODBI...PA ŠE RES JE

POTEGUJE SE ZA PREDSEDNIŠKO MESTO

Francoska Cicciolina

Marlene je napovedala svojo kandidaturo na volitvah

Marlene, ki na francoski televiziji vodi televizijsko oddajo za odrasle, je v Parizu napovedala, da bo kandidirala na francoskih predsedniških volitvah. Kot svoja vzornica Cicciolina je Marlene fotografirala obdarila s pogledom na bujno oprsje. Marlene je ena od dvajsetih ekscentričnih kandidatov, ki mislijo kandidirati. (Telefoto Ap)

Iz zapora
zbežal
s pomočjo
faksa

LONDON - Kaznjenci z bujno fantazijo so za kaznilnice prava mora, izmislili si neverjetne stvari. V zapor v Norwicu je prišel fax, glava je bila s sodišča, na njem pa je pisalo, da morajo izpustiti 36-letnega Davida Asena, ki je cakal na proces zaradi kraje. Nihče ni podvomil, neki paznik ga je z avtomobilom celo pospremil do železniške postaje. Sele ko je bilo prepozno, so se zavedeli, da je bil fax ponarejen. V ječi v Doncastru pa je 33-letni Mark Barnsley dosegel, da so mu izplačali 250 tisoč lir odškodnine: po pomoči so ga namreč ostrigili do golega. »Zgledal sem kot pravi kriminallec, kar bi lahko negativno vplivalo na sodnike,« je potožil Barnsley, ki je bil obtožen, da je med pretepom ranil nekaj studentov. Sodnik se je z njim strinjal in ukazal, da mora zasebno podjetje, ki upravlja zapor, napako plačati.

Slikarka zadovoljna
s svojo umetnino

Orangutanka iz schoenbrunškega živalskega vrta se je ponosno nastavila fotografu ob svojem zadnjem umetniškem dosežku (Telefoto Ap)

Rolling Stones
obiskali
argentinskega
predsednika

BUENOS AIRES - Znani britanski ansambel Rolling Stones je na turneji v Argentini. Po prvem nastopu so znani zvezdniki obiskali argentinskega predsednika Carlosa Menema (Ap)

Sloni morajo
iz mesta

BANGKOK - S prometom v tajskem glavnem mestu je tako kot povsod po svetu, preveč ga je. Delno rešitev pa so imeli pri roki in so se je takoj poslužili: sloni morajo iz mesta. Sloni so svojčas služili za prevajanje lesa, a odkar so ta prevoz prepovedali, so dejansko ostali brez »dela«. In tako so jih lastniki pripeljali v mesta, kjer so z njimi prevajali turiste, se udeleževali raznih procesij itd.